

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

СНЦ“ЕЦПВ“

ПРОЕКТ “BG RO MOBILITY”, № 16.4.2.113, E-MS КОД: RO BG 155

ДОКЛАД ОТ ПРОВЕДЕНО ПРОУЧВАНЕ

„Провеждане на Проучване за бизнеса и работната сила (ПБРС) в трансграничния регион“. Възложител: **СНЦ Европейски център в подкрепа на бизнеса**, в качеството си на водещ бенефициент по проект “BG RO MOBILITY”, № 16.4.2.113, eMS КОД: ROBG - 155, изпълняван по Програма „Интеррег V-A Румъния - България“ и съфинансиран от Европейския съюз, чрез Европейския фонд за регионално развитие и националните бюджети на Р. България и Р. Румъния.

„Мира Консулт“ ЕООД, гр. Русе
Октомври, 2017 г.

Съдържание

I.	ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	5
1.	ЦЕЛИ НА ПРОЕКТА.....	5
2.	ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ.....	5
3.	ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	6
4.	ИЗПОЛЗВАНИ КЛАСИФИКАЦИИ И НОМЕНКЛАТУРИ	6
5.	ПОНЯТИЯ И ДЕФИНИЦИИ	7
II.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	12
1.	ПРЕДСТАВЯНЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН БЪЛГАРИЯ - РУМЪНИЯ.....	12
III.	ДЕЙНОСТ 1: Идентифициране на икономическите сектори в трансграничния регион, с капацитет за осигуряване на заетост.....	50
1.	ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	50
2.	МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ.....	50
3.	РЕЗУЛТАТ	51
3.1.	Данни от проведен анализ за българските области от трансграничния регион: Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич.....	51
3.1.1.	Показател 1: Брой предприятия	52
3.1.2.	Показател 2: Произведена продукция.....	55
3.1.3.	Показател 3: Нетни приходи от продажби.....	58
3.1.4.	Показател 4: Заети лица.....	60
3.1.5.	Показател 5: ДМА за текущата година.....	62
3.2.	Данни от проведен анализ за румънските окръзи от трансграничния регион: Мехединц, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш, Констанца	64
3.2.1.	Показател 1: Брой местни единици.....	64
3.2.2.	Показател 2: Оборот.....	67
3.2.3.	Показател 3: Брой персонал.....	69
3.2.4.	Показател 5: Нетни инвестиции в ДМА.....	70
4.	ИЗВОДИ.....	73

4.1.	Области в трансграничен регион: Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич	73
4.2.	Окръзи в трансграничен регион: Мехединц, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш, Констанца	74
IV.	ДЕЙНОСТ 2: Идентифициране на секторите с потенциал за развитие и проучване на необходимостта от работна сила със специфична квалификация	76
1.	ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	76
2.	МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА НАСТОЯЩОТО ПРОУЧВАНЕ	77
3.	РЕЗУЛТАТ	78
3.1.	Идентифициране на икономическите сектори от високотехнологични и средно високотехнологични отрасли, с потенциал за развитие, съгласно стратегическите документи на България и Румъния.....	78
3.2.	Анализ на резултатите от анкетно проучване, проведено сред фирми, с потенциал за развитие във високо и средно високотехнологични сектори.....	91
V.	ДЕЙНОСТ 3: Идентифициране и проучване на работната сила; оценки на заетостта и безработицата	99
1.	ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	99
2.	МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА	100
3.	РЕЗУЛТАТ	101
3.1.	Проучване на работната сила.....	101
3.1.1.	Макроикономическо развитие - основни икономически фактори, влияещи на пазара на труда	101
3.1.2.	Демография и социално развитие	107
3.1.2.1.	Демографско развитие на населението	107
3.1.2.2.	Образование и обучение	113
3.1.3.	Работна сила, лица извън работна сила и икономическа активност	115
3.1.4.	Оценяване на заетостта и безработицата	123
3.1.4.1.	Заети и наети лица, коефициент на заетост	123
3.1.4.2.	Безработни лица и коефициент на безработица	144
3.1.4.3.	Свободни работни места	152
3.1.4.4.	Доходи от труд.....	153

3.2.	Анализ на резултатите от анкетно проучване, проведено сред физически лица в трансграничния регион България - Румъния във връзка с нагласите им за трудова мобилност.	159
4.	ИЗВОДИ.....	166
4.1.	Изводи, в резултат на проведено проучване на работната сила	166
4.2.	Изводи, свързани с проведените анкетни проучвания	166
VI.	ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	167

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1. ЦЕЛИ НА ПРОЕКТА

Настоящият доклад е изготвен в рамките на дейности по Договор № 16.4.2.113/Se-02 с предмет: „Провеждане на Проучване за бизнеса и работната сила (ПБРС) в трансграничния регион“, с Възложител СНЦ Европейски център в подкрепа на бизнеса, в качеството си на водещ бенефициент по проект “BG RO MOBILITY”, №16.4.2.113, eMS КОД: ROBG - 155, изпълняван по Програма „Интеррег V-A Румъния - България“ и съфинансиран от Европейския съюз, чрез Европейския фонд за регионално развитие и националните бюджети на Р. България и Р. Румъния.

Целите на проекта и очакваните резултати са в пряка връзка с целта на програмата Interreg: да се справи с общите предизвикателства, идентифицирани съвместно в граничните региони и да се възползва от неизползвания потенциал за растеж в граничните райони, като същевременно подобрява процеса на сътрудничество за целите на хармоничното развитие на Съюза.

Целевата група на проекта обхваща четиридесет и пет румънски града и седемдесет и шест български града от трансграничния регион България - Румъния, в т.ч.:

- *Седем окръга в Румъния: Мехединц, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш, Констанца;*
- *Осем области в България: Видин, Враца, Монтана, Плевен, Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич.*

2. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Общата цел на проучването за бизнеса и работната сила е да събере, обработи и анализира емпирична и друга информация, за да идентифицира проблемите и тенденциите на пазара на труда в българо-румънския трансграничен регион.

Компонентите на проучването са представени, чрез трите основни дейности:

- *Дейност 1: Идентифициране на икономически сектори в трансграничния регион, с капацитет за осигуряване на заетост*
- *Дейност 2: Идентифициране на икономическите сектори, имащи недостиг на хора със специфични компетенции и квалификация в трансграничния регион*
- *Дейност 3: Идентифициране и проучване на работната сила; оценки на заетостта и безработицата*

Така представените дейности се фокусират върху следните цели:

- Идентифициране на икономическите сектори в трансграничния регион (15-те целеви BG-RO региона), с капацитет за осигуряване на заетост. Основната цел на този компонент е повишаване осведомеността на хората за това какви възможности за работа са налични в трансграничния регион.
- Идентифициране на икономическите сектори в трансграничния регион (15-те целеви BG-RO региона), изпитващи недостиг на хора със специфични компетенции и квалификация. Това са секторите с висок потенциал за развитие, които се нуждаят от работна сила със специфична квалификация и умения (високотехнологичния сектор др.). Основната цел

на този компонент е да се повиши осведомеността на хората за това каква квалификация и умения трябва да притежават, за да намерят дългосрочна заетост.

- Изследване на работната сила в трансграничния регион (15-те целеви BG-RO региона). Проучването на работната сила следва да предостави оценки на заетостта и безработицата, в контекста на трансграничната мобилност. Главната цел е да се анализира пазара на труда и да се определи отношението на изследваните хора към мобилността в трансграничния регион.

В резултат на изпълнението на дейностите е изготвен настоящият доклад, съдържащ представени методики и инструменти за проучването, резултати от проучването.

3. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БСК	Българска стопанска камара
БТПП	Българска търговско-промишлена палата
ВУАРР	Висше училище по Агробизнес и Развитие на Регионите
ЕС	Европейски съюз
ИТ	Информационни технологии
НАП	Национална агенция по приходите
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НСИ	Национален статистически институт
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РБ	Равнище на безработица
РЗ	Равнище на заетост
СЗР	Северозападен регион
СЦР	Северен централен регион
ТДР	Трансдунавски регион
ЧИ	Чуждестранни инвестиции

4. ИЗПОЛЗВАНИ КЛАСИФИКАЦИИ И НОМЕНКЛАТУРИ

Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008);

Класификация на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS)

Класификация на икономическите дейности на Румъния (Clasificarea Activitatilor din Economia Nationala - CAEN Rev.2 & Classification of Activities from National Economy - CANE Rev.2 - Romania)

Класификация на териториалните единици на Румъния (NUTS codes of Romania)

Статистическа класификация на икономическите дейности в рамките на Европейския Съюз „NACE, Rev. 2“

5. ПОНЯТИЯ И ДЕФИНИЦИИ

Съгласно методология на НСИ България

Безработни са лицата на възраст 15 - 74 навършени години, които: нямат работа през наблюдавания период; активно търсят работа през период от четири седмици, вкл. наблюдаваната седмица, или вече са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период; имат възможност да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

Брой местни единици - всички обособени части на предприятията, които са били активни през цялата или част от референтната година и за които всяко предприятие е представило попълнена "Справка за местните единици" като неразделна част от годишния отчет за дейността си (в тях са реализирани приходи от продажби или имат поне един зает).

Брой предприятия - всички нефинансови предприятия, които са били активни през цялата или част от референтната година и са представили годишен отчет за дейността си в НСИ или НАП (реализирали са приходи от продажби или имат поне един заето).

Брутен вътрешен продукт - Регионалният еквивалент на БВП - БВПР, се оценява по пазарни цени, като изчислената на регионално ниво брутна добавена стойност по базисни цени се дооценява по отношение на корективите (нето данъци върху продуктите), при запазване на регионалната структура. Сумата на БВПР по пазарни цени за шестте статистически района изчерпва БВП по пазарни цени на националната икономика.

Брутна добавена стойност - За изчисленията на БДС в областта на индустрията е използван производствения метод - за всеки статистически район обемът на добавената стойност се получава от изчислените показатели "брутна продукция" и "междинно потребление". За калкулиране на показателите за икономическите дейности в сферата на услугите и аграрния сектор са използвани регионални индикатори, които са с висока корелационна зависимост по отношение на добавената стойност - данни от отчета за заетите лица и средствата за труд.

Възраст - Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години въз основа на датата на раждане, т.е. това е възрастта, която лицата са достигнали към 31.12. на съответната година.

Дълготрайни материални активи - сума от дълготрайните материални активи, посочени в счетоводния баланс на предприятията, съставлящи баланс, и данните от справката за ДМА за предприятията, несъставлящи баланс.

Естествен прираст на населението - Разликата между броя на регистрираните живородени деца и броя на умрелите лица през годината.

Заети лица - Заети са лицата на 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период, който е една календарна седмица: извършват работа, дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход; не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради болест, годишен отпуск, отпуск поради бременност и раждане, родителски отпуск, стачка или други причини.

Икономическа дейност - определя се от вида на производството или извършваните услуги от предприятието или поделението, където е основната работа на лицето. Икономически сектори - разпределението на заетите по икономически сектори е извършено чрез групиране на икономическите дейности по следния начин: Сектор „Селско и горско стопанство” включва селско, ловно, горско и рибно стопанство. Сектор „Индустрия” включва добивна промишленост, преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива, доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване и строителство. Сектор „Услуги” включва всички останали икономически дейности.

Коефициент за естествен прираст - Изчислява се в промили, като отношение на разликата между броя на живородените деца и броя на умрелите лица през годината и средногодишния брой на населението през същата година.

Коефициент на безработица Относителен дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила).

Коефициент на заетост - Относителен дял на заетите лица от населението на същата възраст.

Коефициент на икономическа активност - Съотношението между икономически активните лица (работната сила) и населението на същата възраст.

Лица извън работната сила - Текущо икономически неактивно население - лицата, които не са заети, нито са безработни през наблюдавания период. В тази група се отнасят и лицата, които са в допълнителен отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст.

Механичен прираст на населението - В териториален аспект представлява разликата между броя на заселените и броя на изселените лица във и от всяко населено място. Миграционното салдо от външната миграция е разликата между изселените и заселените в страната.

Наети лица са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда и в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, по силата на които правоотношения те получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа, независимо дали договорът за наемане е постоянен или временен, на пълно или непълно работно време.

Население към 31.12 - Лицата, които живеят постоянно (имат настоящ адрес) в страната към 31.12 на съответната година и не са отсъствали от нея за период по-дълъг от 1 година. Броят и структурите на населението към 31.12. на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механично движение на населението през текущата година.

Нетни приходи от продажби - приходи от продажби на продукция, стоки и услуги, вкл. приходи от продажби за износ.

Обезкуражени лица Лицата на 15 и повече навършени години, които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото предполагат, че няма да намерят.

Оборот - стойността на всички приходи от продажби на собствена продукция, купени и продадени в същия вид стоки, предоставени услуги и продадени суровини и материали, включително

начислените акцизи, които са фактурирани през отчетния период. Не се включват приходите от продажби на дълготрайни активи, приходите от финансираня, финансовите и извънредните приходи. В стойността на оборота не се включват и начислените данъци от вида на данъка върху добавената стойност (ДДС), които са за сметка на крайния потребител.

Под, в, над трудоспособна възраст - Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно актуалната през съответната година възраст за пенсиониране, приета с Постановление на МС.

Произведена продукция - стойността на оборота, намалена с балансовата стойност на продадените активи, без тази на собствените дълготрайни активи. Тук се включва и изменението на запасите от продукция и незавършено производство, а също и направените разходи за придобиване на активи по стопански начин.

Работна сила - Текущо икономически активно население - лицата на 15 и повече навършени години, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва заетите и безработните лица.

Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи - Включват фактически извършените разходи за закупуване на земя, изграждане на сгради, строителни съоръжения и конструкции, чрез възлагане и по стопански начин, за доставка и монтаж на ДМА, за закупуване на машини, съоръжения, оборудване и транспортни средства, за геоложки и хидроложки проучвания, за проучвателни и проектантски работи, обслужващи строителството и други разходи, свързани с придобиването на ДМА. В обема на разходите за придобиване на ДМА не се включват текущите разходи по поддържане на наличните ДМА. Придобитите ДМА през отчетния период включват стойността на дълготрайните материални активи, придобити от предприятието чрез строителство (след въвеждането им в експлоатация по установения ред с наредба на Министерството на регионалното развитие и благоустройството) и закупуване.

Средният списъчен брой на наетите за един месец е сумата от списъчния брой на наетите за всеки календарен ден от месеца (включително празничните и почивните дни) разделена на броя на календарните дни през отчетния месец. Списъчният брой на наетите за почивните и празничните дни се приема за равен на списъчния брой от последния работен ден (преди съответния почивен или празничен ден). Средният списъчен брой на лицата наети на непълно работно време се преизчислява към пълна заетост въз основа на установената в трудовия договор на лицето продължителност на работното време.

Статус в заетостта - според статуса в заетостта лицата се класифицират в следните групи: *работодатели* - лица, които сами или в съдружие с други лица управляват собствени предприятия (фирми, стопанства), работят под аренда или извършват самостоятелно друга дейност, като наемат на работа поне едно лице; *самостоятелно заети лица* - лица, които сами или в съдружие с други лица извършват стопанска дейност, работят на свободна (частна) практика, работят под аренда или извършват самостоятелно друга дейност, като не наемат на работа други лица; *наети лица* - лица, извършващи работа, за която получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата, възнаграждение по граждански договор или друго възнаграждение, работещи в обществени предприятия и организации или за частен работодател; *неплатени семейни работници* - лица, които работят без заплащане във фирма, предприятие или стопанство на родствено лице от същото домакинство.

Съвкупност на активните предприятия в година t - Броят на активните предприятия е броят на регистрираните юридически или физически лица, които са имали оборот или наети лица, т.е са били активни през референтната година

Чуждестранните преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор към 31.12 - Всяко вложение, което включва дългосрочни отношения, отразяващи дълготрайния интерес на резидент на чуждестранна икономика (чуждестранен пряк инвеститор) в предприятие - резидент на българската икономика (инвестиционно предприятие). Пряката инвестиция включва както първоначалната трансакция между двата субекта, така и всички последващи трансакции между тях

Съгласно методология на НСИ Румъния

Активни местни единици - Икономическата единица представлява организация (състояща се от едно или няколко лица) с юридическо лице, създадена с цел извършване на определени дейности, в съответствие със Закон №15 and Закон №31/1990 с последващи изменения на Закон №507/2002 и Указ №44/2008. Социалната единица представлява организация (състояща се от едно или няколко лица) с юридическо лице, създадена с цел извършване на дейност, посветена на обществения интерес. Местната единица се явява предприятие или част от него (цех, фабрика, склад, офис, минна станция and др.), намиращи се на географско идентифицирано място.

Коефициент на активност на трудовите ресурси представлява съотношението, изразено като процент, между гражданското икономически активно население и трудовите ресурси.

Образователно звено - представлява административното образователно звено, юридическо лице, включено в Националната Номенклатура SIRUES, където функционират едно или повече нива на образование и имащи една система за управление.

Коефициент на заетост за трудовите ресурси представлява съотношението, изразено като процент, между населението с държавна заетост и трудовите ресурси.

Брутни инвестиции в материални активи- това са инвестиции през референтния период във всички материални стоки. Включени са нови и съществуващи материални капиталови стоки, независимо дали са закупени.

Трудовите ресурси към 1-ви Януари, са представени чрез тази категория население, имащо физически и интелектуален капацитет да извършва полезна работа в една от икономическите дейности.

Трудовите ресурси включват: населението в трудоспособна възраст, способно да работи, така както и лица под и над трудоспособна възраст, които все още работят.

Естествен прираст- това е балансът между броя на живите раждания и броя на смъртните случаи през референтната година.

Нетните инвестиции представляват разходи за строителство , инсталации и монтажни работи, за закупуване на оборудване и транспортни средства, други разходи за създаване на нови дълготрайни активи, за разработване, модернизиране, възстановяване на съществуващи такива, така както и стойността на услугите, свързани с прехвърлянето на собствеността на съществуващите дълготрайни материални активи и земи (нотариални такси, комисионни, транспорт, разходи за товарене - разтоварване)

Коефициент на Естествен прираст - Коефициентът на естествения прираст на населението се изчислява от разликата между раждаемостта и смъртността на населението .

Регистрирани безработни лица- регистриран безработен е лицето, което кумулативно изпълнява условията съгласно Закон №76/2002

Регистриран коефициент на безработица представлява съотношението между броя на безработните (регистрирани в агенциите за трудова заетост) и икономически активно население на държавна служба (безработни + държавни служители, определени в съответствие с методологията за баланса на работната сила).

Постоянно пребиваващо население - Обичайно пребиваващото население представлява всички лица с румънско гражданство, чуждестранни лица или лица без гражданство, които имат обичайно местопребиваване в Румъния.

Обичайно пребиваване е мястото, където едно лице нормално прекарва дневния период на почивка, независимо от временните отсъствия за отдих, почивки, посещения на приятели и роднини, бизнес, медицинско лечение или религиозно поклонение. Обичайното местопребиваване може да бъде същото, като местоживеенето или може да се различава от него, за лицата, които избират да установят обичайното си пребиваване в друго населено място, различно от местожителството в страната или в чужбина. За имащи свое обичайно пребиваване в конкретна географска зона се считат само хора, които са живели в това обичайно местожителство за продължителен период от най-малко 12 месеца преди наблюдавания момент. Пребиваващото население включва лицата, които са имигрирали в Румъния, но изключва лицата, които са емигрирали от Румъния.

Персонал от местните звена - средният брой на заетите лица = общият брой лица (наети на заплата или не), които са работили в предприятието през референтния период, включително временно прехвърлян персонал (който работи извън него), платен от страна на предприятието.

Средна месечна нетна печалба представлява съотношението между нетните суми, изплатени на служителите по икономически единици през референтния месец, независимо от периода и средния брой на служителите. Средният брой на служителите представлява проста аритметична средна стойност, изчислена на базата на дневния брой на служителите през съответния месец.

Смяна на местоживеене се регистрира в случай на лица, които са напуснали дадено място и са доказали, че са си осигурили жилище на друго такова. От 1992г. насам, са регистрирани също така промени в местоживеенето от един Сектор в друг в Община Букурещ. Промени в местоживеенето в едно и също населено място не са регистрирани. Тези данни включват международни емигранти.

Гражданско трудово заето население включва всички лица, които работят за доход и чиято работа обикновено се извършва в една от дейностите на националната икономика и се определя като икономическа или социална дейност, основана на трудов договор или дейност на свободна практика (самостоятелно заети лица), за да получават доходи като заплата, заплащане в натура и др. Включени са следните категории лица: служители, които работят в една от дейностите на националната икономика в общественния сектор (изцяло в национален интерес на държавата и на обществеността), смесени, частни, кооперативни и колективни; работодатели - управители на частни звена - които наемат работна сила за дейността на своите звена; самоосигуряващи се; неплатени семейни работници. Гражданско трудово заето население не включва въоръжените сили и други подобни (персонала на Министерството на отбраната, Министерството на

администрацията и вътрешните работи, Румънската Разузнавателна служба, военнослужещите), осъдените и служителите в политически и общностни организации.

Регионален брутен вътрешен продукт е регионалният БВП. Брутният вътрешен продукт (БВП) е равен на сумата от крайните употреби на стоки и услуги от резидентни институционални единици (действително крайно потребление, образуване на брутен основен капитал) плюс износ и минус внос на стоки и услуги.

Оборот от местни единици - Оборотът (без ДДС) представлява приходите от продажби на стоки и промишлени стоки, извършване на работи и предоставяне на услуги, с изключение на отстъпки, комисионни и други отстъпки за клиентите. Данните за оборота не включват ДДС.

II. ВЪВЕДЕНИЕ

1. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН БЪЛГАРИЯ - РУМЪНИЯ

България и Румъния са две съседни държави с обща граница, която е формирана от речна и сухоземна част. Поречието на река Дунав оформя естествената природна гранична линия, която започва от устието на река Тимок, завършва до Силистра и представлява над 75% от цялата северна граница. Сухоземната част пресича Южна Добруджа по линията Силистра - нос Картал. Дунав освен естествена гранична линия, осигурява воден път, който свързва България и Румъния със страните от Западна и Централна Европа. При изграждането на канала „Рейн-Майн-Дунав“ (1992 г.) се свързват реките Майн, приток на Рейн и Дунав, като така се осигурява речна транспортна връзка между Атлантическия океан, Северно море и Черно море.

Връзката между България и Румъния е обезпечена, чрез изградените фериботни комплекси, които свързват градовете Видин - Калафат, Оряхово - Бекет, Русе - Гюргево и Силистра - Кълъраш. Освен това, по поречието на река Дунав са издигнати Дунав мост 1 и Дунав мост 2, които осигуряват пряка железопътна и шосейна връзка между двете държави. През 1954 г. е открит „Мостът на дружбата“ или още Мост „Русе - Гюргево“, първият изграден мост, който създава директна връзка между двата града и двете държави. През 2013 г., още два града са свързани, след изграждането на Моста „Нова Европа“, който свързва Видин с Калафат.

Освен обща граница, България и Румъния споделят общо историческо минало, имат сходни природни и климатични условия, а като съседни държави винаги са имали и редица общи интереси. През 1991 г. в София е подписана „Декларация за добросъседски отношения, приятелство и сътрудничество“. В последствие редица двустранни документи уреждат отношенията между двете държави по отношение на търговията, сътрудничество, съвместен граничен контрол, митническо сътрудничество и др. Стокообменът между страните е традиционно интензивен, а през 2003 г. е учредена Българо-румънска търговско-промишлена палата.

Двете балкански държави едновременно се присъединяват към Европейския съюз през 2007 г., което благоприятства отношенията между тях да продължават да се развиват в положителна насока, най-вече по отношение на помощ и сътрудничество за преодоляването на общи проблеми. Още на предприсъединителен етап, през 2001, 2002 г. се подписват два финансови меморандума с Европейския съюз по програма за трансгранично сътрудничество. От тогава, до днес, Европейският съюз насърчава трансграничното сътрудничество, с фокус върху различни тематични области, свързани с опазване на околната среда, изменението на климата, насърчаване на заетостта и мобилността на работната сила и други. Физическият обхват на

програмата, включва общо петнадесет области и окръзи, които оформят т.нар. трансграничен регион между България и Румъния. От българска страна, това са осемте области, разположение по северната граница: Добрич, Силистра, Русе, Велико Търново, Плевен, Враца, Монтана и Видин, а от друга страна - седем окръга по южната румънска гранична линия: Констанца, Кълъраш, Гюргево, Телеорман, Олт, Долж и Мехединц. Едно от най-забележимите различия между областите и окръзите е по отношение на тяхната големина - броят на населението и размерът на територията. Румънските окръзи са значително по-многолюдни и обширни в сравнение с българските. Въпреки това, се наблюдават сходни демографски процеси - обезлюдяване, отрицателен механичен и естествен прираст, застаряване, по-ниски степени на урбанизация от средните за страните. Прилики и разлики се установяват и по отношение пазара на труда, икономическия профил, образователната структура и други. За целите на настоящото проучване е описан общият профил на всяка област и всеки окръг в състава на трансграничния регион, за да се създаде представа за тенденциите и процесите на ниво административна единица.

Област Добрич

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Област Добрич е разположена в североизточния край на България, в териториалния обхват на Североизточен район. Областта заема обща площ 4 720 км² или 4.25 % от територията на страната и 32.6 % от територията на Североизточния район.

Област Добрич граничи с областите: Варна, Шумен и Силистра, на североизток е сухопътна граница с Румъния, а на изток областта има излаз на Черно море.

Границите ѝ с Черно море, река Дунав и Румъния съвпадат с националните граници.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

На територията на областта са разположени сухоземните гранично-пропускателни пунктове при село Дуранкулак и село Йовково, както и морския към пристанището на град Балчик.

В състава на областта влизат 8 общини: Балчик, Генерал Тошево, Добрич, Добрич - град, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла. В областта има 6 града, от които най-голям и областен център е Добрич.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Добрич към 2015

	Население	Мъже	Жени	В градовете	В селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	180 601	88 255	92 346	124214	56387	44,5	-1539	-668

Източник: НСИ, България

По данни от 2015 г., на територията на областта живеят 180 601 души, което съставлява 2,52 % от населението на страната. От тях 68,77 % живеят в градовете. За периода от 2011 до 2015 се

установява трайна тенденция за намаляване на населението. За пет години, жителите в областта намаляват с 3,98 %, което е с 1,61 % повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен -8,5% и по висок от средния за страната с близо 2,3 пункта. В сравнение с останалите области от трансграничния регион, естественият прираст в област Добрич е един от ниските.

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е близко до показателите за страната, по-нисък дял на населението в трудоспособна възраст - 60,2% (при 60,79% за страната) и по-висок ръст на населението в над трудоспособна възраст - 24,71% (24,34% за страната). Основи причини за това са както отрицателният естествен прираст, така и отрицателният механичен прираст - изселилите се през 2015 г. са с 668 повече от заселилите се.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението показва, че 19.4% от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. Този показател е по-нисък от средния за страната (27,5% за страната) с 8.1%. Населението с основно и по ниско образование - 24,8% (18.1% за страната).

На територията на областта, в гр. Добрич функционират три учебни академични звена - Колеж към Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Висше училище по мениджмънт (Varna University of Management), Добруджански технологичен колеж - Добрич, към Технически университет, Варна.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 8002 лв., което е с 35,1% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Добрич се нарежда на пето място.

Динамиката в размера на БДС показва, че за периода от 2011 до 2015 размера на БДС в млн. лв. слабо се повишава, като спрямо 2011 г. е нараснал с 56 млн. лв.

Подобно на тенденциите на национално ниво, делът на БДС и в Област Добрич преобладава в сектора на услугите, следван от индустриалния сектор и аграрния сектор. Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 56,6 % от БДС, следван от сектор индустрия - 27,6% и аграрен сектор - 15,6%. За периода от 2011 г. до 2015 г. тенденцията е за увеличаване на делът на услугите. През 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката в област Добрич (197 млн.лв) намалява спрямо равнището си от 2011 г.(214 млн.лв) с 7,9% . Индустриалният сектор повишава относителната си тежест в добавената стойност на икономиката с 15,23 % през 2015 г. спрямо 2011 година и достига 27,6%. За периода от 2011 до 2015, секторът на услугите нараства с 3,6%.

За периода от 2011 до 2015 г. се наблюдава относително стабилен ръст на размера на произведената продукция в областта. Този показател се увеличава ежегодно, като нарастването е с 17,7% за целия период.

В структурата на предприятията преобладават микро предприятията (до 9 заети лица). Те са 93,4 % от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0,1%.

Успоредно с увеличаване на обема на производството се увеличават разходите за придобиване на ДМА от 373192 хил.лв. през 2011 до 389972 хил.лв. през 2015 г., нарастването е с 4,3% за целия период (2011-2015г.). Това е показателно за увеличаване на инвестиционната активност в областта. Забелязва се тенденция за нарастване на чуждестранните инвестиции 2015г спрямо предходната 2014 г. с 45%.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в област Добрич, към 2015

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	108770	57557	51213	60,9	13,8

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга, тенденцията за ръст в производството и инвестициите. Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. се повишават, като през 2015 г. са съответно: коефициентът на икономическа активност 70,8 % (69,3 % за страната) и коефициент на заетост 60,9 % (при стойност от 62,9 % за страната). В същото време безработицата намалява - коефициентът на безработица е 17,3 % през 2011, като се понижава до 13,8 % през 2015 г. Тези показатели са по благоприятни за областта в сравнение със средните за останалите области от трансграничния регион.

Важен показател, характеризиращ трудовия пазар и възможностите на секторите за повишаване на заетостта е средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение. Средната работна заплата във област Добрич през 2015 г. е 8084 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 20,9%, значително изостава от средната за страната за същата 2015 година (10 535 лв.).

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в областта са 80349. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 31 129, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 17881, „Индустрия“ (с изкл. на строителството) - 1144, „Държавно управление, образование, хуманно здравеопазване и социална работа“ - 11275, „Преработваща промишленост“ - 10123. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 2881, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 86,3 %. Независимо от това разходите за научноизследователска 2012 г. са понижени спрямо тези през 2013 г. с 21,2%.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Основните индустриални зони в областта са съсредоточени в гр. Добрич и гр. Балчик. Научно изследователска дейност се развива във висшите учебни заведения - Колежа към Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Висшето училище по мениджмънт (Varna University of Management), Добруджанския технологичен колеж, към Технически университет, Варна.

Област Силистра

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Област Силистра е разположена в източната част на Северна България в териториалния обхват на Северен централен регион. Областта заема обща площ 2 845 км² или 2.56% от територията на страната и 18.9% от територията на Северен централен регион.

На север и североизток област Силистра граничи с Румъния по суша и чрез река Дунав. Останалите ѝ граници са областите Добрич, Шумен, Разград и Русе. На територията на областта, западно от град Силистра се намира езерото Сребърна, което е част от биосферен резерват "Сребърна", включен в Списъка на ЮНЕСКО за световно културно наследство.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Област Силистра включва в състава си 7 общини - Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Силистра, Ситово и Тутракан. В областта има 5 града, като град Силистра е областен център и най-голям град в областта.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Силистра към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	113 248	55 774	57 474	50306	62942	46,4	-1027	-395

Източник: НСИ, България

По данни от 2015 г., на територията на областта живеят 113 248 души, което съставлява 1,58 % от населението на страната. От тях 44,42 % живеят в градовете, като Силистра е сред областите с най-нисък дял на градското население. За периода от 2011 до 2015 се установява трайна тенденция за намаляване на населението. За пет години, населението намалява с 4,37 %, което е с 2 % повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен -9‰ и по висок от средния за страната с близо 2,8 пункта.

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, т.к делът на населението в трудоспособна възраст е по-нисък от този за страната - 58,05 % (при 60,79% за страната), делът на населението в над трудоспособна възраст е по-висок от този за страната - 26,93 % (24,34 % за страната). Основни причини за това са както отрицателният естествен прираст, така и високият отрицателен механичен прираст - изселилите се през 2015 г. са с 395 повече от заселилите се.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението показва, че 16,4% от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. Този показател е по-нисък от средния за страната (27,5%) с 11,1 %.

На територията на областта, в гр. Силистра функционира два филиала на висши учебни заведения: Филиал-Силистра към Русенски университет „Ангел Кънчев” и Филиал-Силистра към Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите, Пловдив.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 5933 лв., което е с 51,9% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Силистра се нарежда на последно място.

Динамиката в размера на БДС показва, че за периода от 2011 до 2015 г. размера на БДС в млн. лв. е с почти неизменни стойности, като за 2015 г. е 584, със стойност почти равна на тази през 2011 г. - 585.

Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 340 млн. лв., което е 58,2 % от БДС, следван от аграрен сектор - 23,1 % и сектор индустрия - 18,6%. За периода от 2011 г. до 2015 г. не се наблюдават значителни промени в разпределението на дяловете между трите водещи сектора. През 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката в област Силистра намалява спрямо равнището си от 2011 г. с 11%. Индустриалният сектор намалява относителната си тежест в добавената стойност на икономиката с 1,8 % през 2015 г. спрямо 2011 година и бележи слабо увеличение спрямо предходната 2014 г. с 3,6%, като достига 16,8% от БДС. Сектора на услугите запазва относителния си дял за целия период.

За периода от 2011 до 2015 г. се наблюдава ръст на размера на произведената продукция в областта. Този показател се е увеличил през 2015 г. с 6,35% спрямо 2014 г. В структурата на предприятията преобладават микро предприятията (до 9 заети лица). Те са 92,1 % от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0,1%.

Разходите за придобиване на ДМА от 149 794 хил.лв. през 2011 достигат до 252 705 хил.лв. през 2015 г. Това е показателно за увеличаване на инвестиционната активност в областта, като едновременно с това се забелязва и тенденция за значително нарастване на чуждестранните инвестиции от 7 676.3 хил. евро през 2011 г. до 28 803.3 хил. евро през 2015 г. Въпреки ръста на чуждестранните инвестиции в областта за 2015 г., те съставляват едва 0,12 % от ЧИ за страната (23 163 272.7 хил. евро).

В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 92,4% от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2 %.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за Работна сила в област Силистра, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	66359	35499	30860	49,2	21,8

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от тенденцията за ръст в производството и инвестициите.

Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. следват тенденции на увеличение, като през 2015 г. са съответно:

коэффициентът на икономическа активност 63,1 % (69,3 % за страната) и коефициент на заетост 49,2 % (при стойност от 62,9 % за страната.).

Равнището на безработица следва тенденции за увеличаване, като през 2011 коефициентът на безработица е 12,5%, докато през 2015г. е 21.8 %, близо с 2,4 пъти по-голям от средния за страната (9,1 %).

Важен показател, характеризиращ трудовия пазар и възможностите на секторите за повишаване на заетостта е средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение. Средната работна заплата във област Силистра през 2015 г. е 7 4941 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 19,1%, значително изостава от средната за страната за същата година (10 535 лв.).

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в област Силистра са 45 775. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 27 718 (сред 28-те области в страната Силистра е с най-висок дял на първичния сектор), „Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа“ - 7525, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 7158, „Индустрия (с изкл. на строителството)“ - 5903, „Преработваща промишленост“ - 4846. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 1066, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 393. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения“ за 2015 г. са 109, като делът им нараства с 9% спрямо 2011 г. Разходите за научноизследователска и развойна дейност бележат тенденция на увеличаване спрямо 2011г. Ръстът през 2015 г. спрямо 2011г. е 66,2%. Заетите в НИРД за 2015 г. са 40, което е само 0.13% от заетите в НИРД в страната(29591).

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Научно изследователска дейност се развива основно във филиалите на висшите учебни заведения - Филиал-Силистра към Русенски университет „Ангел Кънчев” и Филиал-Силистра към Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите-гр. Пловдив.

В областен център Силистра функционира Дунавски индустриален парк, условно разделен на 3 функционално и териториално обособени зони - фериботен терминал; пристанище; индустриална зона.

Област Русе

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Област Русе е разположена в източната част на Северна България в териториалния обхват на Северен централен регион. Областта заема обща площ 2 859 км² или 2.6% от територията на страната и 19% от територията на СЦР, което я нарежда на 22-ро място от всички области в България и на 13-то място в Българо-румънския трансграничен регион.

Северната граница на Русенска област съвпада с държавната граница с Република Румъния и минава по поречието на река Дунав. На изток областта граничи с община Тутракан /област Силистра/ и общините Кубрат и Завет от Разградска област.

На запад са общините Свищов и Полски Тръмбеш /област Велико Търново/, а на юг - община Стражица /област Велико Търново/, общините Попово и Опака /област Търговище/, община Разград и община Цар Калоян /Разградска област/. Благодарение на това положение Русенска област има широки възможности за регионално сътрудничество - както със съседни области, така и за участие в трансграничното сътрудничество с Румъния. В административния център на областта, град Русе, се намира най-голямото речно пристанище в България, което го определя като важен транспортен център. В близост до областния град е Дунав мост (Русе-Гюргево), като през него се осъществява преминаването на река Дунав с автомобилен и железопътен транспорт.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

В състава на областта влизат 8 общини: Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Иваново, Русе, Сливо поле и Ценово. В областта има 9 града, от които най-голям и областен център е гр. Русе.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Русе към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	В градовете	В селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	225674	110278	115396	174653	51021	45,4	-1 955	-56

Източник: НСИ, България

Към края на 2015 г., на територията на областта живеят 225674 души, което съставлява 3,15 % от населението на страната. От тях 77,4 % живеят в градовете. Тенденцията за намаляване на населението, характерна за страната е валидна и за област Русе, като в сравнение с 2011 г. населението на областта е намаляло с 3,4 %, което е с 1 % повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен -8,7‰ и по висок от средния за страната с 2,5 пункта.

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-висок дял на населението в над трудоспособна възраст 26,51 % (24,34 % за страната) и по-нисък дял на населението в под-трудоспособна възраст 13,25 % (14,87 % за страната). В съответствие с тенденциите на национално ниво на застаряване на населението, в областта се развиват процеси на увеличаване на дисбаланса във възрастовата структура на населението поради нарастването на относителния дял на жителите над трудоспособна възраст. Основна причина за това е отрицателният естествен прираст, т.к. механични прираст за 2015г. е положителен-заселилите се през 2015 г. са с 193 повече от изселилите се.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е съпоставима с тази на национално ниво, като 24,4 % от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. На територията на областта, в гр. Русе, функционират:

- Едно висше училище: Русенски университет "Ангел Кънчев" ;
- Филиал на Висше Училище по Агробизнес и Развитие на Регионите (ВУАРР) -

Пловдив (Земеделски колеж), който подготвя кадри с бакалавърска степен и с магистърска степен.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 9912 лв., което е с 19.5% по-ниско от средното за страната. Делът на БВП за област Русе е 2,5% в общо произведения за страната през 2015 година. По показателя БВП на човек област Русе се нарежда на осмо място в страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Русе се нарежда на първо място.

Динамиката в размера на БДС показва, че темповете на нарастване за периода от 2011 до 2015 са близки до тези за страната.

Подобно на тенденциите на национално ниво, делът на БДС и в Област Русе преобладава в сектора на услугите, следван от индустриалния сектор и аграрния сектор. Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 57,8 % от БДС, следван от индустрията - 35,4 % и аграрния сектор - 6,8%.

През 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката в област Русе намалява спрямо равнището си от 2011 г. с 1,9%. Индустриалният сектор повишава относителната си тежест в добавената стойност на икономиката с 2,3 % през 2015 г. спрямо 2011 година и достига 35,4%. В същото време за периода от 2011 до 2015, секторът на услугите намалява своя дял с близо с 0.6 % (58,4 % през 2011 г.). Аграрният сектор е развит най-вече в общините: Борово, Бяла, Иваново, Сливо поле.

За периода от 2011 до 2015 г. се наблюдава и относително стабилен ръст на размера на произведената продукция в областта. Този показател се увеличава ежегодно, като нарастването е с 28,3 % за целия период. В структурата на предприятията преобладават микро-предприятията (до 9 заети лица). Те са 90,8 % от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2 %.

Успоредно с увеличаване на обема на производството се увеличават разходите за придобиване на ДМА от 386 368 хил.лв. през 2011 до 500 056 хил.лв. през 2015 г. Това е показателно за увеличаване на инвестиционната активност в областта, като едновременно с това се забелязва и тенденция за нарастване на чуждестранните инвестиции от 335 086.3 млн. евро през 2011г. до 337 023.4 през 2015г. Делът на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в предприятията от нефинансовия сектор спрямо общия размер на направените чуждестранни инвестиции в сектора

за страната е 1.5% и съответно 38.4% от ПЧИ в рамките на Северен централен район. По размер на чуждестранните инвестиции област Русе заема девето място в страната. Направените чуждестранни инвестиции за 2015г. са основно в промишлените предприятия в областта и в сектора на услугите (търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство). През 2015 г. тези две дейности заедно формират 95.1% от общия обем на ПЧИ.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работна сила в област Русе, към 2015

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	174653	85111	89542	66,00	9,0

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от тенденцията за ръст в производството и инвестициите. Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. непрекъснато се повишават. В същото време безработицата намалява от 11,6 % през 2011 на 9 % през 2015 г. Тези показатели са по благоприятни за областта в сравнение със средните за страната и за останалите области от трансграничния регион. Важен показател, характеризиращ трудовия пазар и възможностите на секторите за повишаване на заетостта е средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение. Средната работна заплата във област Русе през 2015 г. е 8 563 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 20,7%, значително изостава от средния за страната за същата година (10 535 лв).

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в областта са 100 907. Най-голям е техният дял в секторите: „Индустрия“ (с изкл. на строителството) 30 316, „Преработваща промишленост“ - 27 639, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 2369, „Селско, горско и рибно стопанство“ - 19 681, „Държавно управление; образование хуманно здравеопазване и социална работа“ - 14194. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 414, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 11.5 %. Разходите за научноизследователска и развойна дейност бележат трайна тенденция на увеличаване. Ръстът спрямо 2011г. е с 68,6 %. Едновременно с това се увеличават и заетите в НИРД - от 526 през 2011 на 998 през 2015 г.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Основните индустриални зони в областта са съсредоточени в община Русе. В гр. Русе е изградена индустриална зона „Индустриален парк - Русе“.

Водещи икономически производства и услуги в общината са:

- Металургия, машиностроене и металообработване
- Производство на химични вещества, химични продукти и химични влакна;
- Производство на текстил, облекло и други шивашки изделия;
- Производство на хранителни продукти;
- Строителство;
- Туризъм;
- Хотелиерство и ресторантьорство.

Наличието на висше училище с доказан изследователски потенциал създава условия за обучение на кадри за ключови позиции във водещите индустрии за общината.

Област Велико Търново

Общи данни за региона - географско положение и селищна мрежа

Област Велико Търново е разположена в централната част на Северна България и се намира в границите на Северен централен регион. Заема 4.2% от територията на страната и 31,1% от територията на СЦР. Граничи с Румъния, чрез община Свищов. На територията на областта, попада един от трансдунавските региони (ТДР) - Никопол - Турну Мъгуреле - Белене - Свищов - Зимнич. Най-голям град и областен център е гр. Велико Търново. Доброто географско-транспортно положение и богатото културно наследство са важна предпоставка за развитие на областта.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

В състава на областта влизат 10 общини, като най-развити в икономическо отношение са Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов. Важен, макар и по-малък принос за развитие на областта имат общините Павликени и Лясковец.

Характерно за област Велико Търново е наличието на селища от т.нар. пръснат тип (бивши махали и колибарски селища) в планинските области, което затруднява тяхното обслужване и респективно води до обезлюдяването им.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демография на област Велико Търново за 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	245006	118456	126550	171215	73791	44.7	- 2018	-758

Източник: НСИ, България

Към края на 2015 г., на територията на областта живеят 245 006 души, което съставлява 3,42% от населението на страната. От тях 69,9% живеят в градовете. Тенденцията за намаляване на населението, характерна за страната е валидна и за област Велико Търново, като в сравнение с 2011 г. населението на областта е намаляло с 4,4%, което е с 2% повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен - 8.1‰ и по нисък от средния за страната с близо 2 пункта. В сравнение с останалите области от трансграничния регион естественият прираст в област Велико Търново е най-висок. Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-висок дял на населението в над трудоспособна възраст 26,59% (24, 34% за страната) и по нисък дял на населението в под-трудоспособна възраст 13,32% (14,87% за страната). Основни причини за това

са както отрицателният естествен прираст, така и отрицателният механичен прираст - изселените се през 2015 г. са с 758 повече от заселените.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е съпоставима с тази на национално ниво, като 26,9% от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. По този показател, областта заема първо място сред крайдунавските области на територията на България. На територията на областта се намират два университетски центъра - Велико Търново и Свищов. В тези градове функционират 3 висши учебни заведения:

- Великотърновски университет „Свети свети Кирил и Методий“
- Национален военен университет „Васил Левски“, Велико Търново
- Стопанска академия „Димитър Ценов“, Свищов

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 8288 лв. , което е с 33% по-ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Велико Търново се нарежда на трето място след областите Русе и Враца.

Динамиката в размера на БДС показва, че темповете на нарастване за периода от 2011 до 2015 са близки до средните за страната. Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 62,3 % от БДС, следван от индустрията - 29,5 % и аграрния сектор - 8,2 процента. В същото време за периода от 2011 до 2015, секторът на услугите намалява своя дял с близо 5 % (67,1 % през 2011 г.). Важен отрасъл от третичния сектор е туризмът, който е традиционен за най-големият град в областта и се развива относително стабилно.

Аграрният сектор е развит най-вече в общините Павликени, Полски Тръмбеш, Сухиндол, Лясковец и Елена. За периода от 2011 до 2015 г. се наблюдава и относително стабилен ръст на размера на произведената продукция в областта. Този показател се увеличава ежегодно, като нарастването е с 20,4 % за целия период. В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 91,6 % от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2 %. Успоредно с увеличаване на обема на производството се увеличават разходите за придобиване на ДМА от 390 400 хил.лв през 2011 до 500 926 хил.лв. през 2015 г. Това е показателно за увеличаване на инвестиционната активност в областта, като едновременно с това се забелязва и тенденция за нарастване на чуждестранните инвестиции.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работна сила в област Велико Търново, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	156987	81719	75268	65,00	6,8

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от тенденцията за ръст в производството и инвестициите. Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 непрекъснато се повишават. В същото време безработицата намалява от 11,7% през 2011 на 6,8% през 2015 г. Тези показатели са по благоприятни за областта в сравнение със средните за страната и за останалите области от трансграничния регион.

Средната работна заплата във област Велико Търново през 2015 г. е 8 213 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 26,6%, значително изостава от средния за страната за същата година (10 535 лв.). По този показател, областта се нарежда на трето място сред областите от трансграничния регион, след Враца и Русе.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в областта са 107 944. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 26,8 %, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 21,81 % „Преработваща промишленост“ - 21,37 %, „Държавно управление; образование хуманно здравеопазване и социална работа“ - 16,89 %. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 2,73 %, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 16 %. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ за 2015 г. са 0,38 % като делът им намалява със 17,34 % спрямо 2011 г. Разходите за научноизследователска и развойна дейност бележат трайна тенденция на увеличаване. Ръстът спрямо предходната година е почти с 50 %. Едновременно с това се увеличават и заетите в НИРД - от 654 през 2014 на 860 през 2015 г.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Основните индустриални зони в областта са в градовете: Велико Търново, Горна Оряховица, Свищов, Лясковец и Стражица. Областта е на едно от челните места в страната (като се изключи София) по концентрация на средно технологично производство и пазарни услуги.

Научно изследователска дейност се развива основно в университетските центрове на територията на областта. Към НВУ „Васил Левски“ функционира „Институт за научноизследователска и иновационна дейност“, който извършва научноизследователска и внедрителска дейност в областта на националната сигурност, отбраната и военното дело. На територията на област Велико Търново функционира още „Опитна станция по соята - Павликени“, към „Института по фуражни култури -Плевен“, която извършва изследователска, експериментално-производствена, консултантска и експертна дейност в областта на селекцията и агротехниката на соята, фуражния грах и фия.

Област Плевен

Общи данни за региона - географско положение и селищна мрежа

Област Плевен е разположена в централната част на Северна България и се намира в границите на Северозападния район. Заема 4.2% от територията на страната и 24,4 % от територията на СЗР. На север граничи с р. Дунав, респ. с Румъния чрез общините Белене, Никопол, Гулянци и Долна Митрополия. На територията на областта, попада един от Трансдунавските региони (ТДР) - Никопол-Турну Мъгуреле -Белене-Свищов - Зимнич. Най-голям град и областен център е Плевен.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

В състава на областта влизат 10 общини, като най-развити, в икономическо отношение (извън община Плевен), са Белене, Червен бряг, Левски, Кнежа и Долна Митрополия. Областта поддържа добри отношения с окръзите Телеорман и Олт от румънска страна.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Плевен към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	251986	123080	128906	167220	84766	47,3	-2528	-1235

Източник: НСИ, България

По данни от 2015 г., на територията на областта живеят 251 986 души, което съставлява 3,5 % от населението на страната. От тях 66,36 % живеят в градовете. За периода от 2011 до 2015 се установява трайна тенденция за намаляване на населението. За пет години, населението намалява с 5,57 %, което е с 2,2 % повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен - 10 ‰ и по висок от средния за страната с близо 4 пункта. В сравнение с останалите области от трансграничния регион, естественият прираст в област Плевен е най-близо до този в областите Враца и Силистра.

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-нисък дял на населението в трудоспособна възраст - 56,38 % (при 60,79% за страната) и значително по-висок ръст на населението в над трудоспособна възраст - 29,18 % (24, 34 % за страната). Този резултат говори за силно изразен отрицателен механичен прираст - изселилите се през 2015 г. са с 1235 повече от заселените. В сравнение с останалите области от трансграничния регион, този показател е най-неблагоприятен за област Плевен.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението показва, че 24,6% от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. Този показател е по-нисък от средния за страната с 2,9%, но за сметка на това, темповете на нарастване на активното население с висше образование са с 2 пункта по високи от средните за страната.

На територията на областта се намират единствените за Северозападния регион висши учебни заведения:

- Медицински университет, Плевен
- Факултет „Авиационен“ към Национален военен университет „Васил Левски“, Велико Търново в гр. Долна Митрополия.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 7039 лв. , което е с 43% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Плевен се нарежда на едно от последните места, преди Видин и Силистра. Динамиката в размера на БДС показва, че темповете на нарастване за периода от 2011 до 2015 са с два пункта под средните за страната.

Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 62,11% от БДС, следван от индустрията - 27,92% и аграрния сектор - 9,97%. В периода от 2011 до 2015, се откроява тенденция за увеличаване на дялът на услугите. По отношение на тенденциите за

развитие на другите два сектора се забелязва намаляване в делът на аграрния сектор, за сметка на индустрията.

За периода от 2011 до 2015, се наблюдават колебливи промени по отношение на размера на произведената продукция, като след 2013 г. се установява трайна тенденция за увеличение на размерът им.

Разходите за ДМА бележат тенденции на намаление за периода от 2012 до 2014 г., като през 2015 се наблюдава ръст с 31,3 % спрямо предходната година. Увеличението спрямо 2012 г., когато започва тенденцията за намаление на разходите за ДМА е само с 2,6 %. Успоредно с това, след 2013 г. размерът на чуждестранните инвестиции непрекъснато намалява от 311 089,3 хил. евро през 2013 до 282 478,7 хил. евро през 2015 г. Това е показателно за това, че областта не е особено привлекателна за чуждестранните инвестиции, които съставляват едва 1,22 % от инвестициите в цялата страна.

В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 91,9% от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2 %.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работна сила в област Плевен, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	142081	76295	65786	61,2	9,4

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от колебливите тенденции на развитие на производството и инвестициите.

Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. също следват тенденции на намаление и увеличение, като през 2015 са съответно 67,5% (69,3% за страната) и 61,2% коефициент на заетост (при стойност от 62,9% за страната).

Равнището на безработица намалява от 12%, през 2011 на 9,2 % през 2015, въпреки че спрямо предходната 2014 има увеличение с 0,1 %. Този показател за област Плевен е съизмерим със средния за страната (9,1 %).

Средната работна заплата във област Плевен през 2015 г. е 7 892 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода между 2011 и 2015 с 20,7%, значително изостава от средния за страната за същата година (10 535 лв.). По този показател, областта се нарежда на шесто място сред областите от трансграничния регион, преди областите Силистра и Видин.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в област Плевен са 102 094. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 27,09 %, „Преработваща промишленост“ - 20,35 %, „Държавно управление; образование, хуманно здравеопазване и социална работа“ - 19,93 %, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 19,49%. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 3,27%, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 10,97%. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ за 2015 г. са 0,8% като делът им намалява със 6,9% спрямо 2011 г. Разходите за научноизследователска и развойна дейност бележат трайна тенденция на увеличаване. Ръстът през 2015 г. спрямо предходната е 127%. Едновременно с това се увеличават и заетите в НИРД - от 573 през 2014 на 718 през 2015. Това е доказателство за използване на потенциала за развитие на НИРД в област Плевен, който е

определен в националната „Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014-2020“ като един от най-високите и съизмерим с области като Варна, Русе, Бургас и др.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Основните индустриални зони в областта са: Плевен, Телиш и Долна Митрополия. Научно изследователска дейност се развива основно в университетските центрове на територията на областта.

Медицински университет, Плевен извършва научно изследователска дейност в областта на медицината и лекарствените средства. Към университета функционира „Център за научноизследователска дейност“. В „Авиационен факултет“ гр. Долна Митрополия се извършва научноизследователска дейност в областта на: математика и физика, машиностроене, авиационна и космическа техника, управление и експлоатация на въздушен транспорт и др.

На територията на област Плевен функционират още: „Институт по лозарство и винарство“, който извършва научно-изследователска, научно-приложна и производствена дейност в областта на лозарството и винарството, „Институт по фуражните култури“ с дейности в областта на селекция и семепроизводство на фуражните култури, технология и екология на фуражните култури, консервиране, окачествяване и използване на фуражите, „Институт по царевицата - Кнежа“ и др.

Област Враца

Общи данни за региона - географско положение и селищна мрежа

Област Враца е разположена в северозападна България и се намира в границите на Северозападния регион. Заема 3.3% от територията на страната и 19% от територията на СЗР. На север, областта граничи, посредством река Дунав с Румъния. В най-северната част с излаз на река Дунав са общините Козлодуй и Оряхово, които граничат с окръг Долж, Румъния. На територията ѝ функционират ферибот Оряхово и АЕЦ Козлодуй. От областта има пряка сухопътна връзка с Румъния чрез Дунав мост Видин-Калафат.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Най-голям град и областен център е Враца. В състава на областта влизат 10 общини, като най-големите от тях са Враца, Мездра, Козлодуй и Бяла Слатина.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Враца, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	172007	84688	87319	99435	72572	46,4	-1968	-1194

Източник: НСИ, България

По данни от 2015 г., на територията на областта живеят 172 007 души, което съставлява 2,4% от населението на страната. От тях 57,8 % живеят в градовете. Населението на областта ежегодно

намалява с около 1,5 % като през 2015 г. в сравнение с 2011 г. броят му е намалял с 6,85%. Това е почти с 4,5 пункта повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен - 11.3 ‰ и по висок от средния за страната с повече от 5 %. В сравнение с останалите области от трансграничния регион естественият прираст в област Враца е един от най-ниските (след област Видин и Монтана).

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-ниския дял на населението в трудоспособна възраст - 58,33 % (при 60,79% за страната) и значително по-висок ръст на населението в надтрудоспособна възраст - 27,34 % (24,34 % за страната). Основни причини за това са както отрицателният естествен прираст, така и отрицателният механичен прираст - изселилите се през 2015 г. са с 1194 повече от заселените. По този показател областта е на едно от първите места сред крайдунавските области, след област Плевен.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е значително по неблагоприятна от тази на национално ниво, най-вече по отношение на делът на населението между 25 и 64 с висше образование - 21,1 % (27,5 % за страната) и високият дял на населението с основно и по ниско образование - 22,2% (18.1 % за страната). Най-вероятно, причината за това е липсата на висши учебни заведения на територията на областта.

В Област Враца функционират само филиали на висши учебни заведения, от други градове на страната, съответно:

- Филиал на ВТУ "Св. св. Кирил и Методий" - Велико Търново
- Филиал „Проф. д-р Иван Митев”- Враца, към Медицински университет - София.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 9305 лв. , което е с 24,6% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Враца се нарежда на второ място - след област Русе.

Динамиката в размера на БДС показва колебливи тенденции. За периода от 2011 до 2015 г., размерът на БДС бележи намаление през 2013 г. и 2015 спрямо предходните години, което е резултат от намалението на БДС в сектор „Индустрия“.

Сектор „Индустрия“ (вторичния сектор - преработващ) е най-развит и създава 46,92 % от БДС, следван от секторът на „Услугите“ - 42,41 % и аграрния сектор - 10,67 % процента. При проследяване на тенденциите в по дългосрочен план се забелязва, че секторът на Индустрията постепенно свива своя дял за сметка на третичния сектор (на услугите).

Аграрният сектор е развит най-вече в Бяла Слатина, Враца и Криводол. За периода от 2011 до 2015 г. се наблюдават колебливи промени по отношение на размера на произведената продукция, като след 2013 г. се установява трайна тенденция за увеличение на размерът им. За разлика от размера на произведената продукция, разходите за ДМА намаляват през 2013 и 2015 г., спрямо предходните години, като през 2015 г. намалението е с близо 16 %.

Едновременно с това, се установява трайна тенденция за намаление на чуждестранните инвестиции, които през 2015 намаляват с 37,94 % спрямо предходната и с 50,38 % спрямо 2011.

В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 92,4% от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0,1 %.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в област Враца, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	100334	54177	46157	50,3	17,7

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от неблагоприятните тенденции в производството и инвестициите. Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. намалява, спрямо предходната от 64,4 % на 61 %. Успоредно с това, коефициентът на безработицата поддържа много високи нива - 17,7 % през 2015 г., което е почти два пъти по високо от средното за страната (9,1%).

По този показател, областта се нарежда на едно от последните места сред крайдунавските области, след Силистра и Видин.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в областта са 62 248. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 28,93%, „Държавно управление; образование хуманно здравеопазване и социална работа“ - 20,12%. „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 19,09 % „Преработваща промишленост“ -14,01 %. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 2,83 %, като в сравнение с 2011 г. делът им нараства с повече от 1 %. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ за 2015 г. са 0,44 %.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност през 2015 г. се увеличават спрямо предходната повече от четири пъти. Едновременно с това нараства и броя на и заетите в НИРД - от 743 през 2014 на 3795 през 2015 г.

Средната работна заплата във област Враца през 2015 г. е 10332 лв. и бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 19,35 %. По този показател, областта се нарежда на първо място сред крайдунавските региони и се доближава до средния за страната показател от 10 535 лв. Това се дължи най-вече на високият размер на възнагражденията в АЕЦ „Козлодуй“.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Основните индустриални зони в областта са в градовете: Враца и Козлодуй. На територията ѝ развива дейност текстилен клъстер „Коприна“.

Представители на бизнеса от региона са част от Глобалната европейска мрежа (Enterprise Europe Network) за стимулиране растежа на европейския малък и среден бизнес.

Научно изследователска дейност се развива в структури като: „Опитна станция по бубарство и земеделие - Враца“, която извършва комплексни научни и научно-приложни изследвания в областта на бубарството.

Област Монтана

Общи данни за региона - географско положение и селищна мрежа

Област Монтана е разположена в западната част на Северна България и се намира в границите на Северозападен район. Заема 3,3% от територията на страната и 5,25% от територията на СЗР. Граничи с Румъния, чрез общините Вълчедръм и Лом, които имат излаз на р. Дунав. На югозапад, граничи със Сърбия.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Най-голям град и областен център е гр. Монтана. В състава на областта влизат 11 общини, като най-големи по население са общините Монтана, Лом и Берковица.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Монтана, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	137188	67227	69961	87012	50176	47,7	- 1832	-330

Източник: НСИ, България

Към края на 2015 г., на територията на областта живеят 137 188 души, което съставлява 1,92 % от населението на страната. От тях 63,43% живеят в градовете. Населението на областта отбелязва тенденция на непрекъснато намаление, като в сравнение с 2011 г. населението на областта е намалало с 6%, което е с 3,6% повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен - 13,1‰ и по нисък от средния за страната с близо 7 процента. В сравнение с останалите области от трансграничния регион естественият прираст в област Монтана е един от най-ниските (след област Видин).

Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-нисък дял на населението в трудоспособна възраст - 55,91 % (при 60,79% за страната) и значително по-висок ръст на населението в надтрудоспособна възраст - 29,74 % (24,34 % за страната). Основна причина за това е високата стойност на отрицателният естествен естествен прираст. Показателят за механичен прираст е доста по-благоприятен от средния за страната. Изселилите се през 2015 г. са с 330 души повече от заселените (при - 4247 за страната) по този показател област Монтана се нарежда на второ място, след област Русе.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е значително по-неблагоприятна от тази на национално ниво, по отношение на завършилите висше образование. Населението между 25 и 64 с висше образование съставлява 17,3%, което е 10% по-малко от средното за страната - 27,5%. От друга страна, се забелязва, че дялът на населението със средно образование е доста над средния за страната - 63,2% (54,4% за страната). По този показател, областта се нарежда на второ място, след област Видин. В областта няма висши учебни заведения или техни филиали.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 7270 лв., което е с 41% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Монтана се нарежда на пето място, преди областите Силистра, Видин и Плевен. За периода от 2011 г. до 2015 г., БДС бележи ръст с 8,57%. Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 54,66% от БДС, следван от индустрията - 28,54% и аграрния сектор - 16,69%. Нарастване на абсолютния размер на БДС се наблюдава във всички сектори. За периода между 2011 и 2015 г. се наблюдава и относително стабилен ръст на размера на произведената продукция в областта, с изключение на 2012 г., когато е регистриран спад. За целия период, този показател нараства с 26,31%.

Разходите за придобиване на ДМА в периода от 2011 до 2014 варират в рамките на 165 937 хил. лв. през 2011 до 140 311 хил.лв. през 2014 г. През 2015 г. се наблюдава значителен ръст до 240 820 хил. лв., което е покачване със 71, 63%, спрямо предходната година. В същото време, чуждестранните инвестиции след 2013 г. бележат спад с повече от 28%.

В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 92% от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2%.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работна сила в област Монтана, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	76702	41526	35176	53,7	8,2

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят до голяма степен от влошената демографска ситуация. Намалението на населението в трудоспособна възраст, респективно води до намаляване на икономически активното население. Коефициентът на икономическа активност на лицата от 15-64 години през 2015 г. чувствително намалява, в сравнение с предходната година - от 67,1% на 58,5%. Коефициентът на заетост се запазва на сравнително постоянно ниво, в рамките на 53%, с изключение на 2014 г., когато достига 55,9%. Коефициентът на безработица през 2015 г. отбелязва значителен спад от 16,3% през 2014 г. на 8,2% през 2015 г., което го прави по благоприятен дори от средния за страната (9,1%). Предвид влошената икономическа ситуация и демографската характеристика на областта, обаче намалението на безработицата е по скоро резултат от намаляване на икономическата активност на населението, отколкото на икономическо развитие на региона.

Средната работна заплата във област Монтана през 2015 г. е 7 971 лв., което е с 32,17% по-малко от средната работна заплата за страната за същата година (10 535 лв). По този показател, областта се нарежда на едно от последните места сред областите от трансграничния регион, след областите Видин, Силистра и Плевен.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в областта са 50619. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 30,64%, следван от „Преработваща промишленост“ - 19,35%, „Държавно управление; образование хуманно здравеопазване и социална работа“ - 19,78% и „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 18,8%. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 2,62%, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ за 2015 г. са 0,48% като делът им нараства спрямо 2011 г. Разходите за научноизследователска и развойна дейност

са незначителни и съставляват 0,11 % от общия им размер за страната. Броят на заетите в НИРД също е символичен - 72 души.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

На територията на областта функционира Технологичен парк Монтана - за производство, съхранение и преработка на селскостопанска продукция; хранително-вкусова промишленост; поддръжка, съхранение и ремонта на селскостопанска техника.

Област Видин

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Област Видин е разположена в северозападната част на България в териториалния обхват на Северозападен район. Областта заема обща площ 3025 км² или 2.72% от територията на страната и 15.8% от територията на Северозападния район.

На север областта граничи с Република Румъния, на запад е в съседство с Република Сърбия, на юг е оградена от Стара планина, а на изток граничи с област Монтана. Северната граница - река Дунав, обуславя възможността за преки връзки с всички страни от Дунавския басейн. Поради географското си положение областта функционира като входно - изходна артерия на страната за Европа. През областта преминават два транс-европейски коридора - № 4 Крайова (Румъния - Видин - София - Кулата) и № 7 (Рейн- Майн - Дунав).

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

В състава на областта влизат 11 общини: Видин, Бойница, Брегово, Белоградчик, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене. В областта има 7 града, от които най-голям и областен център е гр. Видин.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на област Видин, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	91 235	44 536	46 699	58087	33148	49,6	-1540	-586

Източник: НСИ, България

По данни от 2015 г., на територията на областта живеят 91 235 души, което съставлява 1,28 % от населението на страната. От тях 63,67% живеят в градовете. За периода от 2011 до 2015 се установява трайна тенденция за намаляване на населението. За пет години, населението намалява с 9,04%, което е с 6,67% повече от средното за страната. Коефициентът на естествен прираст е отрицателен -16,7 % и по висок от средния за страната с близо 10 пункта. В сравнение

с останалите области от трансграничния регион естественият прираст в област Видин е най-нисък. Съотношението на населението във, под и над трудоспособна възраст е по-неблагоприятно от показателите за страната, най-вече за сметка на по-нисък дял на населението в трудоспособна възраст - 54,11 % (при 60,79% за страната) и значително по-висок ръст на населението в над трудоспособна възраст - 32,95 % (24,34 % за страната). Основни причини за това са както отрицателният естествен прираст, така и много високият отрицателен механичен прираст - изселените се през 2015 г. са с 586 повече от заселилите се.

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението показва, че 21.5% от населението между 25 и 64 навършени години е с висше образование. Този показател е по-нисък от средния за страната с 6%. На територията на областта, в гр. Видин функционира едно висше учебно заведение - филиал на Русенският университет „Ангел Кънчев“.

Кратко икономическо представяне

Създаденият БВП на човек от населението през 2015 г., възлиза на 6258 лв., което е с 49,2% по ниско от средното за страната. Спрямо останалите области от трансграничния регион по този показател, област Видин се нарежда на пред последно място, преди област Силистра.

Динамиката в размера на БДС показва, че за периода от 2011 до 2015 размера на БДС в млн. лв. е нараснал с 909 млн. лв.

Най-развит в областта е третичния сектор (секторът на услугите), който създава 66,7 % от БДС, следван от аграрен сектор - 16,8 % и сектор индустрия - 16,4 %. За периода от 2011 г. до 2015 г. тенденцията е за увеличаване на делът на услугите. По отношение на тенденциите за развитие на другите два сектора се забелязва намаляване делът на сектор индустрия, за сметка на аграрния сектор. През 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката в област Видин намалява спрямо равнището си от 2011 г. с 3,4%. Индустиалният сектор повишава относителната си тежест в добавената стойност на икономиката с 7,3 % през 2015 г. спрямо 2011 година и достига 16,4%. В същото време за периода от 2011 до 2015, секторът на услугите запазва своя дял.

Разходите за ДМА бележат тенденции на намаление през 2013 и 2014 г., като през 2015 се наблюдава ръст с 44,7 % спрямо предходната година. Увеличението спрямо 2012 г., когато започва тенденцията за намаление на разходите за ДМА е приблизително с 27,9%. Размерът на чуждестранните инвестиции бележи тенденции за увеличаване, като от 33 057.9 хил. евро през 2011г, чуждестранните инвестиции през 2015 са достигнали до 77 842.1 хил. евро. Въпреки ръста на чуждестранните инвестиции в областта за 2015 г., те съставляват едва 0,33 % от чуждестранните инвестиции за страната (23 163 272.7 хил. евро).

В структурата на предприятията преобладават микропредприятията (до 9 заети лица). Те са 92,4% от общия брой предприятия. На предприятията с повече от 250 заети се падат едва 0.2 %.

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в област Видин, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Коефициент на заетост	Коефициент на безработица
2015	49373	26969	22404	58,8	18,8

Източник: НСИ, България

Характеристиките на пазара на труда се определят от една страна от влошената демографска ситуация и от друга от колебливите тенденции на развитие на производството и инвестициите.

Коефициентът на икономическа активност и коефициентът на заетост на лицата от 15-64 години за периода от 2011-2015 г. следват тенденции на увеличение, като през 2015 г. са съответно: коефициентът на икономическа активност 72.3 % (69,3 % за страната) и коефициент на заетост 58.8 % (при стойност от 62,9 % за страната). Равнището на безработица следва променливи тенденции за увеличаване и намаляване, като през 2011 коефициентът на безработица е 19.8%, следва слабо намаление през 2012 и 2013г. и рязко увеличение през 2014 г. на 22.2%. За 2015г. коефициентът на безработица е 18.8 %, двойно по-голям от средния за страната (9,1 %). Средната работна заплата във област Видин през 2015 г. е 7 011 лв. и въпреки, че бележи ръст за периода от 2011 г. до 2015 г. с 21%, значително изостава от средната за страната за същата година (10 535 лв.). По този показател, областта се нарежда на последно място сред областите от трансграничния регион.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Към края на 2015 г., заетите в област Видин са 31 546. Най-голям е техният дял в секторите: „Селско, горско и рибно стопанство“ - 10 673, „Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа“ - 7031, „Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство“ - 5 926, „Индустрия (с изкл. на строителството)“ - 4271, „Преработваща промишленост“ - 3387. Заетите в секторите: „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“ са 1291, като в сравнение с 2011 г. броят им нараства с 644. Заетите в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ за 2015 г. са 164, като делът им нараства с 3% спрямо 2011 г. Разходите за научноизследователска и развойна дейност бележат слаба тенденция на увеличаване спрямо 2013г. Ръстът през 2015 г. спрямо 2013г. е 14,4%. Заетите в НИРД за 2015 г. са 48, което е само 0.16% от заетите в НИРД в страната.

Индустриални зони, научно-изследователска и развойна дейност

Разкриването на филиал на Русенски университет във Видин е предпоставка за развитие на образователна и научно-изследователска дейност.

Окръг Констанца

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Констанца се намира в Югоизточна Румъния, като на север граничи с окръг Тулча, на изток с Черно море, на юг с българските области Добрич и Силистра, а на запад с окръзите Кълъраш, Яломица и Браила. Окръгът се разпростира на площ от 7 071,29 км², което го подрежда на осмо място по големина в Румъния и на първо място по големина в трансграничния регион България-Румъния.

На територията на окръга, в едноименния град, се намира най-голямото пристанище на Черно море, то е и едно от най-големите в Европа, което го прави важен транспортен и икономически център.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Според Общата класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), окръг Констанца е част от Югоизточния регион (NUTS II), който включва окръзите Браила, Бузю, Констанца, Галац, Тулча и Вранча. Самият окръг Констанца включва три общински градове от втори ранг - Констанца, Меджидия и Мангалия, девет града от трети ранг - Беняса, Ефорие, Мурфалтар, Надтури, Негрос вода, Овети, Текиргьол, Хърсово и Черна вода, още 58 комуни и 189 села.

Демографски характеристики за региона

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Констанца, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	683329	333450	349879	466297	217032	102,8	40,4	-499	-427

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Окръг Констанца се нарежда на шесто място по брой население в страната и на първо в трансграничния регион, по данни за 2015 г. През последните три години се наблюдава тенденция за намаляване на броя на населението. Над 60 % от населението на окръга живее в градовете. Въпреки това, тенденцията е на обезлюдяване на градовете, за сметка на селата, където броят на населението се увеличава. В процентно съотношение на селското спрямо градското население, окръг Констанца се нарежда на едно от последните места в сравнение с другите окръзи от трансграничния регион. През последните три години показателят гъстотата на населението е почти постоянен, като се наблюдава минимално понижение на броя на хората, живеещи на кв.м. При естествения прираст на населението не се наблюдава тенденция и въпреки отрицателния резултат, региона се подрежда на първо място в трансграничния регион. Резултатът от миграцията в региона не е благоприятен. През последните три години се вижда, че броят на зеселеното население е по-малък от броя на изселеното. И всяка следваща година се увеличава отрицателната разлика. Въпреки неблагоприятния резултат на показателят, окръг Констанца заема пето място в трансграничния регион по механичен прираст.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

През учебната 2014/2015 г. броят на обучаващите се студенти в окръга е 24111, което е с около 10 % повече от предходната учебна година, с което се прекъсва тенденциозното намаляване на броя на студентите. Броят на учениците за разглежданата година е 94003. Наблюдава се, че голям процент от учениците не продължават своето висше образование в окръга, въпреки наличието на голям брой университети, предлагащи различни профили за обучение. На територията на окръг Констанца са разположени пет висши учебни заведения и един факултет, които са позиционирани в гр. Констанца:

- Университет „Овидий“;
- Морско висше училище;
- Военноморска академия;
- Университет „Андрей Сагуна“;
- Факултет по правни науки и икономика към университет „Спиру Харет“;
- Университет „Томис“.

Окръг Констанца се подрежда на първо място по брой на висши учебни заведения в трансграничния регион.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работна сила в окръг Констанца, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица (РБ)	РБ мъже	РБ жени
2015	443200	230500	212700	65,30%	73,10%	56,70%	3,60%	2,70%	4,90%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението в трудоспособна възраст намалява, но респективно в региона се забелязва и увеличаване на равнището на заетост. Като през 2015 г. е нарастнало с 0,3 % в сравнение с 2014 г. и със 7,5 % спрямо 2011 г. В равнището на безработица съответно се наблюдава тенденция на намаляване. В сравнение с останалите региони в трансграничния регион, окръг Констанца се нарежда на второ място по население в трудоспособна възраст и съответно на първо по равнище на заетост и последно по равнище на безработица.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Според показателя „заетост“, сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“ заема първо място с 53 600 души, които се равняват на 18,5% от общия брой заети лица във всички икономически сектори. На второ място се подрежда индустриалния сектор с 51 800 души или 17,9% от общия брой на заетите лица. В сектор „Индустрия“ се откроява преработващата промишленост като в нея са заети 40 400 души или общо 13,97 % от общият брой на заетите лица. Друг сектор осигуряващ висока заетост е сектор „Търговия на едро и дребно, ремонт и поддръжка на моторни превозни средства и мотоциклети“. Заетите в този сектор са 48 800 души или 16,87 % от общият брой заети лица.

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

На територията на окръг Констанца са изградени индустриални зони във всички големи градове, един технологичен парк в Мангалия и са сформирани два бизнес инкубатора - Patronatul IMM и Бизнес инкубатор Мангалия.

Научно изследователска и развойна дейност

В окръг Констанца осъществяват дейност тринадесет изследователски центрове, позиционирани в градовете Констанца, Ефорие, Мурфалтар, Текиргьолн и Валу Луи Траян. В изследователските центрове се правят анализи, проучвания и изследвания в разнообразни области, част от които са: природа и селско стопанство, морска геология и геоекология, навигация и морско управление, военна техника и технологии, радиоактивност, мониторинг и качество на околната среда, фармация, медицина, молекулярна и клетъчна биология и железопътен транспорт. Голяма част от изследователските центрове са сформирани в университетите в гр. Констанца и национални институти за научни изследвания.

Окръг Кълъраш

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Кълъраш се намира в югоизточна Румъния като река Дунав го разделя от окръг Констанца на изток и българските области Силистра и Русе на юг. На северозапад граничи с окръг Илфов, а на югозапад с окръг Гюргево. На север от окръга е разположен окръг Яломица. Окръг Кълъраш е с площ от 5 088 км², което го подрежда на двадесет и осмо място по-големина в Румъния и на шесто в трансграничния регион. Основното природно богатство е земеделската земя, която обхваща над 84% от територията на окръга.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Спред Номенклатурата на териториалните единици за статистика (NUTS II) окръг Кълъраш се намира в регион Южна Мунтения, който включва окръзите Аргеш, Кълъраш, Дъмбовица, Гюргево, Иоломита, Прахова и Телеорман. Окръг Кълъраш включва, два общински града от втори ранг - Кълъраш и Олтеница, три града от трети ранг - Будещ, Фундуля и Лехлуи Гара, петдесет комуни и сто и шестдесет села.

Демографски характеристики за региона

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Кълъраш, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	298763	146968	151795	107771	190992	61,8	41,8	-1639	-644

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението на окръг Кълъраш се равнява на 1,5 % от общото население в Румъния, с което се подрежда на 34-^{то} място в страната по брой население. В трансграничния регион, окръгът се подрежда на пето място. През годините от последното официално преброяване до 2015 г. включително, както за страната, така и за региона, се наблюдава тенденция на намаляване броя на населението. Този резултат се дължи и на неблагоприятните данни в естествения и механичен прираст. В трансграничния регион по показателя естествен прираст, окръг Кълъраш заема пето място, а разликата между пристигналите и заминалите хора - заема осмо място. Населението застарява, като всяка година средната възраст се вдига с близо половин година. Въпреки, че се наблюдава тенденция за намаляване и на броя на населението, живеещо в селата, през 2015 г. то е с близо 30 % повече от градското население. Това го подрежда на трето място в трансграничния регион.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

В окръг Кълъраш е позициониран един филиал на Факултета по управление, икономическо инженерство в селското стопанство и развитие на селските райони към Университет по аграрни науки и ветеринарна медицина Букурещ и един филиал на образователната институция Ф.Е.Г. Яш. Образователната институция Ф.Е.Г. Яш предлага обучение за медицински сестри, асистенти и ерготерапевти. Въпреки преобладаващото селско население, обучението за медицински

специалисти е по-желано от аграрното. Като през учебната 2014/2015 г. броят на учащите във филиала на Ф.Е.Г. е 531 души, а във филиала на университета - 349. И в двете учебни заведения се наблюдава тенденция на намаляване на броя на учащите.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Кълъраш, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица (РБ)	РБ мъже	РБ жени
2015	179400	95000	84400	51,20%	49,10%	53,60%	7,30%	8,20%	6,30%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Разглеждайки населението в трудоспособна възраст се наблюдава тенденция на намаляване, като през 2015 г. в сравнение с 2011 г. резултатът е 16 500 души по-малко. В относителния дял на зетите лица не се наблюдават особени промени, като той варира между 50,6 и 52,7%. По равнище на заетост окръг Кълъраш се подрежда на едно от последните места в трансграничния регион. Докато по равнище на безработица, заема четвърто място по най-нисък процент.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Разглеждайки заетостта по сектори се забелязва, че най-висок е броят на зетите в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“ с 44,6% от общия брой на зетите. След него се подрежда индустриалния сектор с 17,5%, от които 15% са зети в преработващата промишленост. Друг сектор, който се откроява със сравнително висока заетост е сектор „Търговия на едро и дребно, ремонт и поддръжка на моторни превозни средства и мотоциклети“, в който са зети близо 10 %. Въпреки високият брой на зетите в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“ се наблюдава тенденция на намаляване на броят на зети в него и в същото време се увеличава броят на зетите в индустриалния сектор.

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

В окръг Кълъраш няма сформирани бизнес инкубатори. За подпомагане на бизнеса е сформиран Център за местни инициативи и бизнес развитие, който работи съвместно с Фондация „Университетски бизнес инкубатор“ и Дом на дидактическия корпус в Гюргево и Асоциация за икономическо и социално развитие - Аргеш. Общата цел на четирите партньора е включване на безработните в предприемаческа програма за трите окръга.

В окръга няма действащи технологични паркове. Индустриалните зони са малко на брой. Като най-големите са разположени в общинския център Кълъраш.

Научно изследователска и развойна дейност

В окръг Кълъраш научно изследователска и развойна дейност се осъществяват в два национални института и една частна организация. В Националния институт за селскостопански изследвания и развойна дейност Фундулея се извършват научни изследвания свързани с зърнени, фуражни и промишлени култури. Научни изследвания в областта на био ресурсите, биотехнологии, агрохимически продукти и химическа и нефтохимични технологии се провеждат в филиал на Националния институт за изследвания в химическата и нефтохимическата промишленост. В изследователската организация Procera Genetics SRL се извършват научни изследвания в селското стопанство и в частност за културите царевица и слънчоглед.

Окръг Гюргево

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Гюргево се намира в южната част на Румъния. Окръгът граничи с окръг Кълъраш на изток, на североизток с гр. Букурещ, на северозапад с окръг Арджеш, на север с окръг Дъмбовица, на запад с окръг Телеорман, а на юг р. Дунав го дели от българските области Русе и Силистра. С площ от 3 526 км.² се подрежда на четиридесето място по големина в Румъния и на дванадесето място в трансграничния регион България-Румъния.

На територията на окръга са разположени важни комуникационни трасета - чрез р. Дунав се свързва с Черно море и чрез Дунав мост с България, Балканския полуостров и Близкия изток. Дунав мост е един от двата моста над р. Дунав, които свързват Румъния и България.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Сред Номенклатурата на териториалните единици за статистика (NUTS II) окръг Гюргево се намира в регион Южна Мунтения, който включва окръзите Аргеш, Кълъраш, Дъмбовица, Гюргево, Иоломита, Прахова и Телеорман. Окръг Гюргево включва, един общински град от втори ранг - Гюргево, два града от трети ранг - Болинтин Вале и Михайлещи, петдесет и една комуни и сто шестдесет и седем села.

Демографски характеристики за региона

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Гюргево, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	276664	136537	140127	80645	196019	81,4	42,1	-1816	480

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението на окръг Гюргево за 2015 г. е 276664 души, с което се подрежда на тридесет и шесто място в страната и на шесто място в трансграничния регион. Както в цялата страна, така и в окръг Гюргево, населението намалява през последните три години. Логично намалява и гъстотата на населението. Гюргево е предимно селски регион и това се вижда от големият брой на населението, което обитава селата. Като по процентното съотношение на селско и градско население, окръг Гюргево се подрежда на първо място в трансграничния регион с над 40 %. Населението застарява, за което допринася отрицателният естествен прираст. Сравнявайки средната възраст на населението в трансграничния регион, окръг Гюргево си дели третото място с окръг Долж, по ниска стойност на показателя. При показателя „естествен прираст“ не се наблюдава тенденция. Сравнявайки 2015 г. с 2014 г., данните сочат, че въпреки отрицателната

стойност, показателят е с по-благоприятна стойност, с което се подрежда на шесто място в трансграничния регион. За разлика от предходния показател, този за миграционните процеси показва, че през 2015 г. в окръга са се заселили повече хора, от колкото са се изселили. Гюргево е единственият окръг в трансграничния регион с положителен резултат за механичен прираст.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

В област Гюргево има редица учебни заведения за средно образование, едно за следгимназиално образование и едно за придобиване на степен професионалист. Няма висши учебни заведения, като най-близките такива са в Букурещ. Специалностите, които предлага учебното заведение за следгимназиално образование са в областта на общи и фармацевтични медицински сестри и асистенти.

През учебната 2014/2015 в следгимназиалните заведения се обучават общо 577 души, а тези, които искат да получат професионално образование са 67. Статистическите данни през учебните години показват, че интересът към следгимназиалните учебни заведения е по-голям от този към завършване на образование със степен професионалист.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Гюргево, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица (РБ)	РБ мъже	РБ жени
2015	169600	90900	78700	48,30%	47,10%	49,80%	6,50%	6,60%	6,40%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Окръг Гюргево заема шесто място по брой на населението в трудоспособна възраст в трансграничния регион. През 2015 г. се наблюдава лек спад в броя на населението в трудоспособна възраст спрямо 2011 г. През периода е имало и години на подем, когато броят е достигал до 177 300 души. През 2015 г. равнището на заетост е малко под 50 %, за разлика от предходната година кога резултатът е бил 50,7 %. Като цяло през периода не се наблюдават особени спадове или подеми на равнището на заетост. През 2015 г. регионът заема последно място по този показател в трансграничния регион и второ място по показателят „равнище на безработица“.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Както във всички области и окръзи, така и в окръг Гюргево, най-голям брой заети има в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“. Въпреки че през последните четири години се наблюдава спад в броя на заетите в сектора, в него работят над 46,1 % от заетите лица. На второ място се подрежда сектор „Индустрия“ с 10,2 %, от които 7,2 % са заети в производствени предприятия. Третият сектор, в който работи голям брой от населението в трудоспособна възраст е сектор „Строителство“ с 9,2 %.

При секторите „Индустрия“ и „Строителство“ заетостта е почти постоянна, с леки изменения. Като през 2015 г. броя на работещите и в двата сектора леко се е увеличил спрямо 2014 г.

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

На територията на окръг Гюргево има разположени:

- два индустриални парка от които „Индустриален парк Букурещ“ в гр. Болинтин Диал и Технологичен и индустриален парк Норд в гр. Гюргево;
- пристанищен комплекс Гюргево;
- бизнес инкубатор „Giuriu Buisness Hub”, позициониран в гр. Гюргево.

Научно изследователска и развойна дейност

На територията на окръг извършват дейност четири организации за научноизследователска и развойна дейност.

- SANIMED International Imprex - частна организация произвеждаща колаген и други нови и иновативни продукти в областта на усъвършенстваната биотехнология;
- HYPERTECH - частна организация предоставяща услуги в областите: биометричен достъп за контрол, специални телекомуникации, автомобилна електроника и автоматизация;
- Лаборатории на Holland Farming Agro за анализи на почвата, водата и растенията;
- C & D SPECIAL ALIAJELE - частна организация, извършваща дейност в областта на металургичната индустрия.

Окръг Телеорман

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Телеорман се намира в южната част на Румъния. Окръгът граничи с окръг Гюргево на изток, на североизток с окръг Дъмбовица, на север с окръг Арджеш, на запад с окръг Олт, а на юг р. Дунав го дели от българските области Русе, Велико Търново и Плевен. С площ от 5 789,8 км.2 се подрежда на деветнадесето място по големина в Румъния и на трето място в трансграничния регион България-Румъния.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Според Номенклатурата на териториалните единици за статистика (NUTS II) окръг Телеорман се намира в регион Южна Мунтения, който включва окръзите Аргеш, Кълъраш, Дъмбовица, Гюргево, Иоломита, Прахова и Телеорман. Окръг Телеорман включва, три общински града от втори ранг - Александрия, Турну Мъгуреле и Рошиоре де Веде, два града от трети ранг - Видели и Зимница, деветдесет и две комуни и двеста тридесет и едно села.

Демографски характеристики за региона

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Телеорман, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	в градовете	в селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	361615	177940	183675	116916	244699	63,5	46,3	-3859	-1415

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Окръг Телеорман се нарежда на двадесет и шесто място по брой на население в Румъния и на четвърто в трансграничния регион. Тенденцията на намаляване на населението в страната се отразява и на това в региона. Като през 2015 г. спрямо 2014 г. е намаляло с 1,5 %. За разлика от други региони, където населението в градовете намалява, а се увеличава това в селата, тук населението в селата намалява повече отколкото в градовете. Въпреки това, по съотношение на селско и градско население, окръг Телеорман се подрежда на второ място след окръг Гюргево. Показателят естествен прираст през 2015 г. показва, че раждаемостта в региона е значително по-малка от смъртността, с което се подрежда на последно място в трансграничния регион. Това се отразява и на средната възраст на населението в окръга, която е 46,3 г. през 2015 г. По този показател окръг Телеорман се нарежда на десето място в трансграничния регион. Неблагоприятни са резултатите и от разликата между пристигналото и изселилото се население. Като по показателят механичен прираст заема предпоследното място в трансграничния регион. Изводът, който може да се извади е, че населението намалява, застарява и се изселва от окръга.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

В окръг Телеорман и по точно в гр. Александрия са позиционирани няколко факултета на висши учебни заведения:

- Факултет „Педагогика на начално и предучилищно образование“ към Университета в Питещ;
- Факултет по наука и инженерство към Университета „Валахия“ - Търговище;
- Факултетите „Инженеринг и управление в обществените храни и агротуризм“ и „Контрол и експертиза на хранителните продукти“ към Университет „Биотерра“ - Букурещ.

Учащите, които искат да получат професионална квалификация или следгимназиално обучение могат да избират между трите следгимназиални учебни заведения и техническият колеж. В гр. Александрия има позициониран филиал на следгимназиалното учебно заведение Ф.Е.Г. и училището „Карол Давила“, които предлагат обучение в областта на медицината. В гр. Рошиори де Веде са позиционирани технически колеж, предлагащ образование със степен професионалист и филиал на следгимназиалното учебно заведение Ф.Е.Г. със специалности в областта на медицината. През учебната 2014/2015 учебна година се наблюдава засилване на интереса към висшето образование спрямо предходната година, но въпреки това най-голям брой учащи има в образователните структури, предоставящи професионално образование.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Телеорман, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица (РБ)	РБ мъже	РБ жени
2015	205800	111500	94300	68,30%	64,80%	72,40%	11,60%	13,80%	9,30%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението в трудоспособна възраст намалява с всяка година от 2011 г. до 2015 г. Въпреки това равнището на заетост показва, че относителния дял на заетите лица от населението на същата възраст е най-висок сравнен с останалите региони. Равнището на безработица следва тенденция на увеличение, като през 2015 г. спрямо 2011 г. се е повишил с 2,5 %. С 11,6 % стойност на показателят, окръгът се нарежда на пето място в региона по високо равнище на безработица.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Както във всички трансгранични окръзи от румънска страна така и в окръг Телеорман най-голям брой заети лица има в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“, следван от сектор „Индустрия“ и по специално „Производство“, а след него по резултат се нарежда сектор „Търговия на едро и дребно, ремонт и поддръжка на моторни превозни средства и мотоциклети“. През 2015 г. спрямо 2014 г. се забелязва, че заетите лица в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“ са намалели с близо 14%, а в останалите два разглеждани сектора се забелязва увеличение. Съответно в сектор „Индустрия“ увеличението е близо 1,3%, а в сектор „Търговия на едро и дребно, ремонт и поддръжка на моторни превозни средства и мотоциклети“ е по-малко от 1%.

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

На територията на окръга няма налични технологични и индустриални паркове, няма сформирани и бизнес инкубатори. В големите градове има обособени индустриални зони на територията, на които са разположени големите предприятия и заводи. В гр. Турну Мъгуреле е разположено и едно от пристанищата на р. Дунав в страната.

Научно изследователска и развойна дейност

Научноизследователската и развойна дейност в окръга не е силно развита. Единствената организация, която развива такава дейност е „T2“ със седалище в гр. Рошиори де Веди. Тя предлага консултации в областта на електронния бизнес, електронното управление и електронно образование.

Окръг Олт

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Олт е разположен в южната част на Румъния, в пограничния регион с България. Името му произхожда от река Олт, която прекосява цялата му територия и е от голямо значение за икономиката в областта. Общата площ на Олт е 5498 км² или 2.3% от територията на страната, което го нарежда на 22-во място от всички окръзи в Румъния и на четвърто място в Българо-румънския трансграничен регион.

На север граничи с окръг Вълча, на изток - с Агреш и Телеорман, на запад с Долж, а на юг 47 километровата ивица от брега на река Дунав го дели от българските области Враца и Плевен.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Окръг Олт е част от регион Югозападна Олтения с основен административен център град Слатина. Градовете в окръга са шест на брой - Каракал, Балш, Корабия, Драганеши-Олт, Пиатра-Олт, Подкова. С голямо значение, заради наличието на пристанище на р. Дунав, е Корабия - град със статут на община. Сто и четири на брой са кметствата, а 377 са селата.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Олт, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	В градовете	В селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	418 463	206 256	212 207	163 423	255 040	76.12	43.7	-3143	-1614

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Към 2015 г. населението в окръга е 418 463 души, като 61% живеят в селата, 39% в градовете. Средната гъстота е 76,12 жители/км²., което го поставя на пето място в целия трансграничен регион. През последните години се наблюдава постоянна тенденция на намаляване броя на жителите и повишаване средната възрастова граница, която за 2015 г. е 43.7 г., тази стойност е малко под средната за трансграничния регион (44.8 г.). Продължителността на живота е по-ниска от средната за Европа, в допълнение отрицателният естествен прираст и миграционните процеси задълбочават демографската криза в окръга. Тенденцията е обща за целия трансграничен регион, но се развива с различен интензитет в отделните окръзи.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

В окръг Олт няма университети. Най-близкият е Университетът в Крайова, поради което желаещите да получат висше образование, трябва да сменят местожителството си. Значителен е броят на техническите и професионални гимназии.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Олт, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица	РБ мъже	РБ жени
2015	254 600	119 000	135 600	60.7%	59.6%	62%	8.1%	9.4%	6.7%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Броят на населението в трудоспособна възраст (15-64 г.) в Олт е 254 600 души, като по-голям е дялът на мъжете в сравнение този на жените. Статистическите данни сочат, че едва 58% от жените в трудоспособна възраст са икономически активни, докато при силният пол процентът е значително по-висок - 75%. Безработицата при мъжете е с показател по-висок от средния за окръга. Окръг Олт е на осмо място по равнище на заетост в Трансграничния регион.

Текущи тенденции за заетост по сектори

За 2015 г. най-много са заетите в сектор „Горско, селско стопанство и аквакултури“ - 64 800 души. На второ място е „Индустрията“, като работещите в сектора са - 32 100 души, 91% от тях са заети в производството. Следващият сектор, по брой работни места в региона е „Търговия на едро и дребно, ремонт, поддръжка на моторни средства и мотоциклети, заетите в него са 15 300 души (около 10%).

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

В административния център Слатина се намира единственият индустриален парк в окръга, в който дейност развиват предприятия от различни сектори: преработвателна промишленост, финансово-банков сектор, услуги, хранително-вкусова промишленост и др. Паркът е създаден през 2013 г., като целта му е да създаде условия за привличане на чуждестранни инвеститори и подходяща среда за създаването на бизнес инкубатори.

На територията на община Слатина са обособени и три големи индустриални зони:

- Индустриална зона на североизточната железопътна гара - в нея са концентрирани предприятията от алуминиевата промишленост;
- Южна индустриална зона Драганеци -Олт - заети в алуминиева преработвателна промишленост;
- Северозападна индустриална зона - различни обслужващи звена, складове, строителни и транспортни фирми.

Научно изследователска и развойна дейност

През 2012 г. е подписано споразумение за партньорство между Югозападна агенция за регионално развитие Олтения, Университет Крайова - Факултет по Механика, Компания „Форд“ Румъния и Община Крайова за създаването на Център за научноизследователска и развойна дейност „Автомобилен център Югозападна Олтения“. Обединението включва повече от 30 организации и макар, централата му е в Крайова, развива дейност в целия регион Югозападна Олтения - Олт, Долж, Мехединц, Валчеа и Горж. Сам по себе си окръгът не се отличава с големи центрове за научноизследователска и развойна дейност, но в стратегическият план за развитие на Олт 2014-2020 година една от основните заложи цели е да се повишат инвестициите в НИРД с 3%.

Окръг Долж

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Долж е най-големият по площ в Трансграничния регион, като заема територия от 7 414 км². На изток граничи с окръг Олт, на север с Горж и Валчеа, на запад с Мехединц, а на юг има излаз от 150 км. по поречието на река Дунав, който го дели от българските области Видин, Монтана и Враца. Седми по големина в страната, заемащ 3,1% от територията ѝ.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

Административен център на окръга е град Крайова, който е от голямо икономическо и обществено значение в целия регион Югозападна Олтения и е със статут на община. Други два общински града са Калафат и Бъйлещ. Освен тях на територията на Долж се намират още четири големи града, 104 комуни и 378 села.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Долж, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	В градовете	В селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	646 620	316 386	330 234	335 558	311 062	87.22	42.5	-3827	-441

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Окръг Долж има най-явно изразен спад в броя на населението, в сравнение с всички останали окръзи в Румъния - близо 100 000 души за последните 25 години. Намаляването на жителите се дължи на отрицателните стойности на естественият и механичният прираст. Единствените

населени места, при които има регистриран ръст на населението в последните години са в община Крайова и селските региони, в които преобладава ромското малцинство. Етническата структура като цяло е хомогенна, но делът на ромското население е увеличава с постоянен темп. Броят на младите жители намалява ежегодно, заради ниските нива на раждаемост и увеличаване на външната и вътрешна миграция, въпреки това средната възраст в окръга е по-ниска от тази за Трансграничния регион. Близко 48% от населението живее в селските региони, но се наблюдава тенденция на трайно обезлюдяване на по-малките села в окръга.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

Населението с висше образование е концентрирано в градските области, докато нивото на образование в селските остава много ниско.

Три са университетите в окръга:

- Университет Крайова - с факултети по Математика, Филология, Електротехника, Селскостопански, Лесотехнически, Химия и Икономика;
- Университет по медицина и фармация Крайова;
- Университет „Спиру Харе“ - единственият частен

Повече от 20 000 студенти се обучават в Долж, като нивото им остава сравнително постоянно от 2014 насам. Около 5000 от тях се дипломират всяка година, предимно в сферата на педагогическите, технически и икономически науки. Повечето не могат да намерят последваща реализация в Долж, затова сменят местожителството си, най-често Букурещ или зад граница.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Долж, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица	РБ мъже	РБ жени
2015	406 700	213 700	193 000	61.2%	63.2%	59%	9.5%	10.2%	8.7%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението в трудоспособна възраст е 406 700 за 2015 г., като в периода 2011-2015 се отчита спад с над 10%. Този потенциал е привиден, тъй като едва 275 000 са икономически активните в окръга, поради големия процент на работещите в чужбина, сезонни и временни работници, както и пенсионираните се рано. Коефициентът на икономическа активност е 67%. Равнището на заетост е значително по-високо при мъжете, но също така и равнището на безработица - 10.2%.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Традиционно за окръга най-много заети има в Аграрния сектор - 88 200 души, като броят на жените надвишава броя на мъжете с близо 6%. Интересно е, че се отчита силен спад на заетите в сектора за периода 2011-2015 година, като през 2011 близо 42% от всички заети са изкарвали прехраната си със земеделие, за разлика от 2015, когато броят им спада на 36%. Статистиката сочи, че само за една година (2014-2015) заетите в сектора са намалели с над 14 000 души. На второ място по брой на работната сила за 2015 г. е сектор Индустрията - 40 400 души, над 80% от тях работят в Производството, като не се наблюдават значителни изменения на тези стойности за изследвания период. Сектор Търговия и ремонт на МПС и мотоциклети, осигурява работни позиции за 35 700 души, което го нарежда на трето място по брой на заетите в Долж.

Технологични паркове, индустриални зони, бизнес инкубатори

В административния център Крайова се намират два големи индустриални парка:

- „Крайова 1“ - функционира от 2004 г.; обединява организации от различни сектори - автомобилен, ИТ, текстилен, хранително-вкусова промишленост, НИРД и др.; акционери са пет общини от Югозападна Олтения; целта му е да се повиши конкурентоспособността в региона.
- High-Tech Park Craiova - по инициатива на Окръжния съвет на Долж, през 2014 започва изграждането на втория парк в Крайова, който до момента не е заработил активно.

Научноизследователска и развойна дейност

С течение на времето освен административен, Крайова се е превърнал и в център на научноизследователската дейност в цяла Югозападна Олтения. Към Университет Крайова и Университет по медицина и фармация има два големи научноизследователски центъра. Още четири големи организации развиват НИРД в града в областта на медицината, политическите науки, земеделието и електроинженерството. Над 20 са лабораториите, изследователските центрове и институти в Крайова. Освен тях няколко обединения на организации, опериращи в различни сфери, са изградили центрове за НИРД, чиято цел е да спомогнат за развитието на целия регион Югозападна Олтения:

- „Автомобилен център Югозападна Олтения“ - обединение на повече от 30 организации в сферата на автомобилостроенето;
- „Център за регионална конкурентоспособност Олтения“ - подпомагане на малкия и среден бизнес, създаване на стартапи, бизнес инкубатори;
- „Тиара-С“ Груп - изследователски екип към Университет Крайова, специализиран в извършването на изследвания, свързани с композити, материалознание и инженерство.

В Подари се намира център за фундаментални и приложни изследвания, който работи в сътрудничество с Университет Крайова в сферата на биохимията. Център за изследване и развитие на селскостопански растения, отглеждани върху пясък, има в град Дабулени, който е под егидата на Академията по земеделски и лесовъдни науки в Букурещ.

Окръг Мехединц

Общи данни за региона - местоположение и географско представяне

Окръг Мехединц е разположен в югозападната част на Румъния, с естествена граница 192 километровата брегова ивица на река Дунав. Заема площ от 4 933 км² или 2.1 % от територията на страната и граничи с окръзите Карас-Северин на запад, Горж на север, Долж на югоизток, а на юг - България (област Видин) и Сърбия. Окръгът заема шесто място по площ в Трансграничния регион и един от най-малките в Румъния.

Ключови характеристики

Мрежа от населени места, според NUTS II и NUTS III

От гледна точка на административното разпределение, в окръг Мехединц има два

общински града - Орсова и Дробета-Турну Северин, който е и административен център на окръга. Общо три са останалите големи градове - Бая де Арама, Стрехая и Ванджу, 61 комуни и 344 села.

Демографски характеристики

Таблица: Статистически данни за демографията на окръг Мехединц, към 2015 г.

	Население	Мъже	Жени	В градовете	В селата	Гъстота	Средна възраст	Естествен прираст	Механичен прираст
2015	256 011	126 205	129 806	118 461	137 550	51.90	43.9	-1883	-871

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Към 31.12.2015 г. населението в окръга е 256 011 души, като преобладава броя на селското население, спрямо градското - 54% към 46%. Средната гъстота е 51.90 жители/км²., което го поставя на десето място в целия трансграничен регион. Естественият и механичен прираст са отрицателни, поради негативните демографски тенденции. От последното преброяване през 2011 до 2015, се отчита, че населението е намаляло с 32 000 души. Средната възраст е по-ниска от тази за трансграничния регион, но се повишава всяка изминала година.

Статистика на образованието и висши учебни заведения

В административния център на Мехединц има два факултета на Университет Крайова:

- Дробета-Турну Северин;
- Факултет по икономика и администрация

Около 1700 студенти се обучават, като близо 500 завършват всяка година. Повече от 7% от получилите диплома за средно образование, не продължават образованието си. За периода 2011-2015 процентът им варира, но остава значително висок, през 2011 те са били 2%, през 2012 вече стигат 11%, като едва през 2015 се усеща лек спад до 7.3%.

Броят на началните училища е по-голям в селата, в сравнение с градовете, за разлика от броя на гимназиите и лицееите, които са значително повече в градовете. В областта има чувствителна липса на квалифицирани учители, особено в селските региони, което се отразява на качеството на образованието.

Кратко икономическо представяне

Работна сила и безработица

Таблица: Статистически данни за работната сила в окръг Мехединц, към 2015 г.

	Населението в трудоспособна възраст	Мъже в труд. възраст	Жени в труд. възраст	Равнище на заетост (РЗ)	РЗ мъже	РЗ жени	Равнище на безработица	РБ мъже	РБ жени
2015	157 500	84 100	73 400	63%	60.8%	65.7%	11%	12.8%	9%

Източник: Собствени изчисления и данни от НСИ, Румъния

Населението в трудоспособна възраст към 2015 е 157 500 души, от тях 99 300 са икономически активни, като процентът на жените е по-голям, спрямо този на мъжете (72.1% към 69.7%). Равнището на заетост при жените е с 5.7% по-високо от това при мъжете. Окръг Мехединц е на първо място по равнище на безработицата от румънските окръзи в Трансграничния регион, като за периода юли-октомври 2015 безработни са били над 13 000 души в окръга. Това са най-високите стойности на безработица, отчетени в периода 2011-2015 г.

Текущи тенденции за заетост по сектори

Един от основните проблеми в окръга е липсата на работни места в селските региони. Общините на местно ниво не успяват да създадат условия за заетост, а регионът не е достатъчно привлекателен за инвеститори, заради демографските и инфраструктурни проблеми. Освен това седем големи предприятия в Дробета Турну-Северин извършват колективни съкращения (общо 1935 души) само за 2015. Поради това безработицата за 2015 в Мехединц е с рекордни стойности за страната, в допълнение много от тях са продължително безработни лица, които трудно могат се интегрират отново на пазара на работна сила.

Типично за окръзите в Югозападна Олениа, най-много заети има в Аграрния сектор - 40% от активното население, на второ място е Индустрията с 17% и Търговия и ремонт на МПС и мотоциклети с 11.5% заети в сектора.

Технологични паркове, бизнес инкубатори, индустриални зони

Мехединц е един от осемте окръга в Румъния, които нямат индустриални паркове на територията си. По-голямата част от тях са концентрирани в централната част на страната, докато в пограничните окръзи са обособени по-малки индустриални зони, предимно в административните центрове на окръга. Въпреки това нито в Дробета Турну-Северин, нито в по-големите градове на окръга изпъкват добре развити индустриални зони.

Научно изследователска и развойна дейност

Липсват големи центрове за научно изследователската и развойна дейност. Такава се извършва основно в Лабораторията за микровълнова технология и електромагнитна енергийна конверсия към Университет Крайова.

Лабораторията е част от „Тиара-С“ - обединение на изследователи от университетите в Букурещ, Крайова, Клуж-Напока, Ласи и Тимишоара. Централата му се намира в Крайова, окръг Долж, но извършва дейността си в Дробета Турну-Северин.

III. ДЕЙНОСТ 1: Идентифициране на икономическите сектори в трансграничния регион, с капацитет за осигуряване на заетост

1. ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Целта на настоящият анализ е да представи информация за развитието на икономическите сектори в рамките на българските области и румънски окръзи, част от трансграничния регион България - Румъния.

Чрез поставяне на фокус към развитите сектори се цели да се идентифицират възможностите за заетост в региона, както и да се повиши осведомеността на хората, за това какви са перспективите за реализация на трудовия пазар.

Очакван резултат от провеждането на анализа е извеждането на класация на секторите в региона, които имат капацитет за осигуряване на заетост.

2. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Общият подход при изследването на отделните компоненти на анализа включва:

- представяне на данни за състоянието (показатели и характеристики);
- анализ и оценка на представените данни; очертаване на тенденции и зависимости;
- формулиране на изводи.

Изследването е проведено, чрез прилагане на два основни подхода: сравнение по избрани показатели и проучване на данни от съществуващи източници на информация - основно стратегически документи, с налична информация за развити сектори, които имат потенциал за осигуряване на заетост.

Предмет на анализа са нефинансовите предприятия и местни единици, съответно от българска и румънска страна.

Приложената методология включва избрани показатели, по които е направена съпоставка на секторите и са изведени онези от тях, които ги покриват в най-висока степен.

Показатели

За секторният анализ на българските предприятия са използвани показателите:

- брой предприятия
- произведена продукция
- нетни приходи от продажби
- заети лица
- ДМА за текущата година

За секторният анализ на румънските местни единици са използвани показателите:

- брой местни единици
- оборот
- брой персонал
- нетни инвестиции в ДМА

Така подбраните показатели дават информация за развитието на секторите, тяхната значимост, пряко са обвързани с икономическото състояние и възможността за осигуряване на заетост.

Сравнителният анализ се базира на най-добрите постижения за секторите по отделните показатели (максимална стойност).

Дефиниции на показателите

Обхватът и съдържанието на анализа се базира напълно на дефинициите, представени в първата част на доклада, които са определени от методологиите за анализ на данни съответно на българския и румънски статистически институт.

Основните източници на информация, използвани в процеса на анализ по Дейност 1 са:

- **статистически източници**
 - НСИ България, НСИ Румъния,
 - Евростат.
- **документални източници**

Всички използвани документи в процеса на анализа са цитирани в приложение на настоящия доклад. Към тази дейност се отнасят стратегически документи за региона и отделните области/окръзи от Българска и Румънска страна, Анализ на състоянието и развитието на българските предприятия по сектори и региони (2013), Официални бюлетини с информация от националните статистически институти.

При провеждане на анализа и оценката на резултатите са приложени експертните мнения и наблюдения на екипа, данните са съпоставени спрямо налични данни от официални източници на информация, за да се потвърди тяхната достоверност.

Представените констатации и изводи са изготвени единствено въз основа на информацията, с която екипът е разполагал по време на анализа. Информацията е извлечена от официални източници, като с цел подобряване на нейното представяне на места са приложени допълнително собствени изчисления (обобщаване на стойности).

Изводите и резултатите от анализа имат информативен характер, те са предназначени изключително за целите на настоящият анализ и нямат статут на официална прогноза за секторите.

Ограничения

Ограничения в рамките на провеждането на анализа се явяват: разликата в показателите, представени от статистическите институти на България и Румъния, невъзможност за достъп до информация на по-ниски дезагрегационни нива, с цел да се очертаят конкретни раздели и групи от секторите.

При провеждане на анализа са използвани данни за 2015 г., като период в който е налична цялата информация по всички избрани показатели за анализ.

3. РЕЗУЛТАТ

3.1. Данни от проведен анализ за българските области от трансграничния регион: Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич

3.1.1. Показател 1: Брой предприятия

Табл: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по области, общини и икономически дейности за 2015г.: Брой предприятия

КИД-2008 (буквен код)	Област Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
			Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	3059	5845	4542	9674	10383	11313
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	267	555	413	826	774	719	519	1432
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	..	14	12	13	6	9
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	225	461	498	845	904	1214	359	693
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	26	28	21	32	28	36	..	107
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	16	6	15	31	30	7	..
F	СТРОИТЕЛСТВО	86	235	164	444	444	446	168	380
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	1302	2459	1932	3879	3934	4251	1577	3273
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	191	283	214	537	493	751	214	531
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	260	470	349	662	948	641	239	652
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	38	81	51	153	210	275	37	115
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	112	194	133	377	610	496	107	578
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	157	338	222	549	734	1031	225	594
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	69	116	83	187	235	271	64	155
P	ОБРАЗОВАНИЕ	27	34	33	97	59	88	26	46
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	151	297	228	475	436	405	194	254
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	23	47	36	76	91	106	..	124
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	117	217	147	507	446	544	174	508

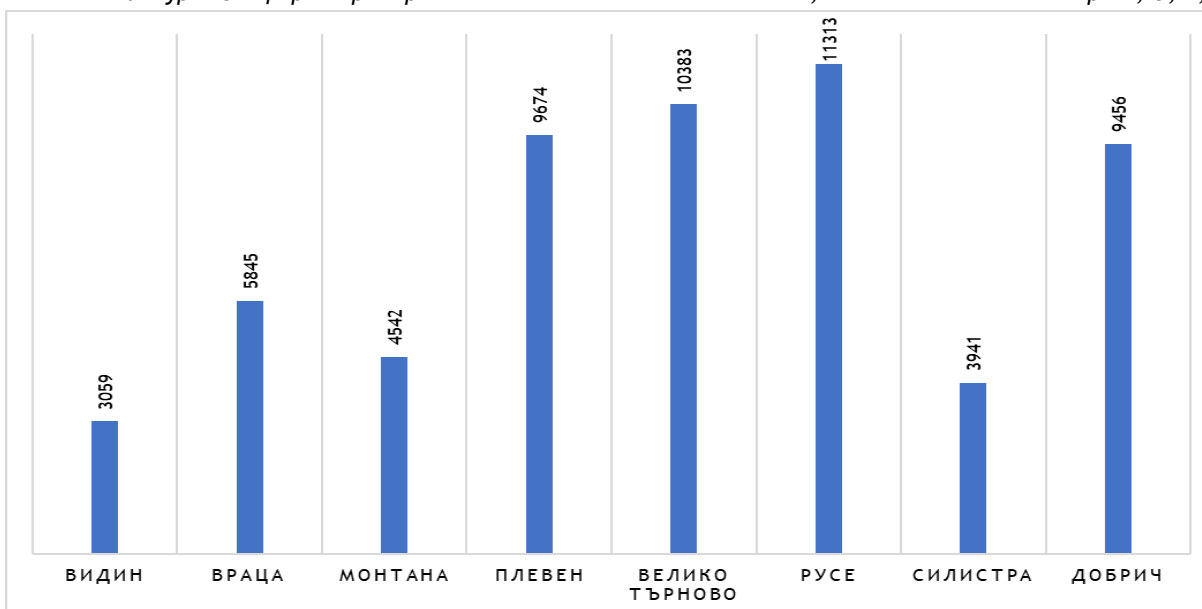
Източник: НСИ, България

Легенда

... - наличие на конфиденциални данни

В българските области попадат общо 58213 предприятия, разпределени по всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У. Най-голям брой предприятия между сравнените области се отчитат в Русе, Велико Търново, Плевен и Добрич.

Фигура: Общ брой предприятия по икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т, У

Източник: НСИ, България

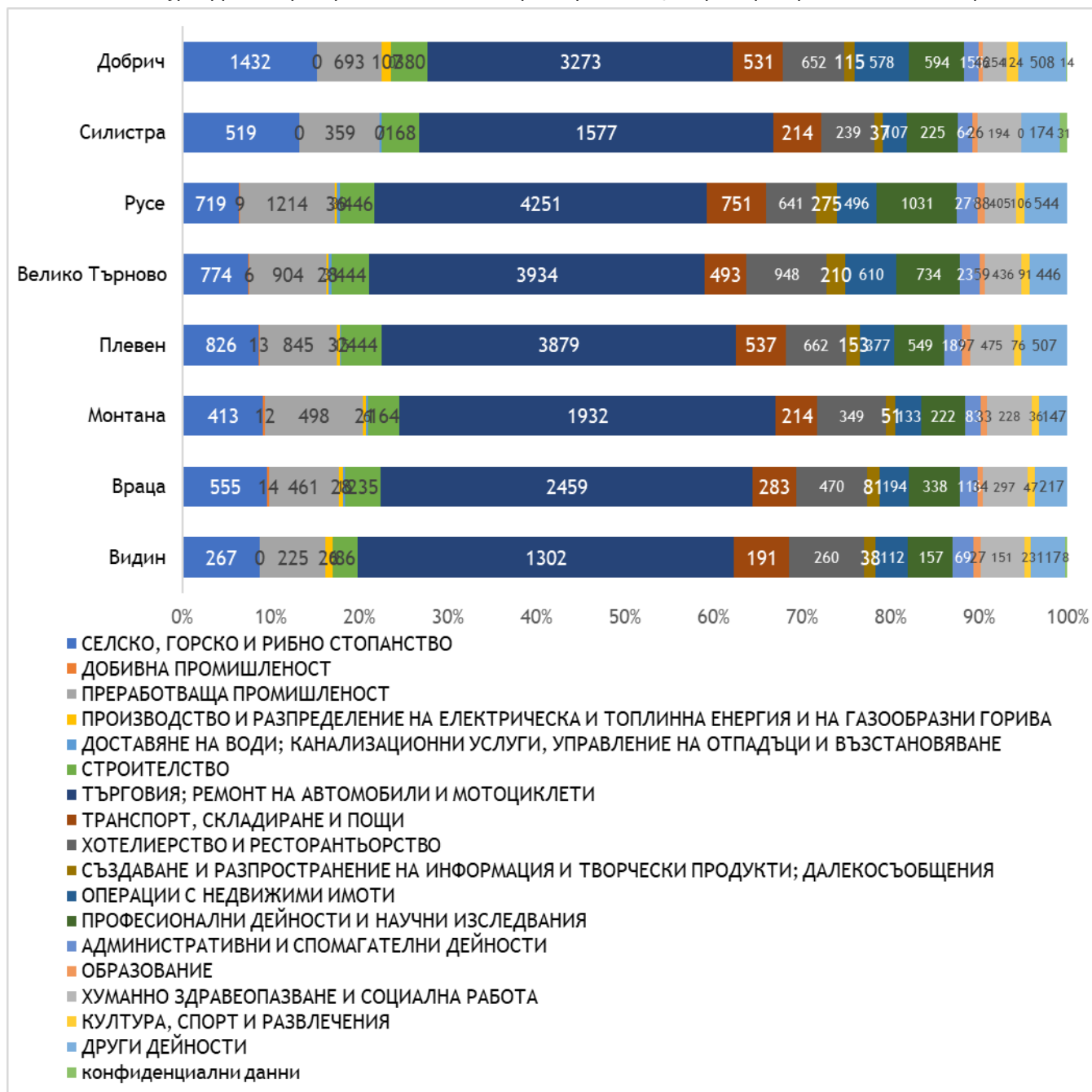
Разпределението на броя на предприятия по сектори, както и тяхното дялово разпределение по области, е представено в следващите графики.

Фигура: Общ брой на предприятията по икономически дейности

Източник: НСИ, България

Фигура: Дял на предприятията по сектори, спрямо общия брой предприятия за анализираните област

Източник: НСИ, България

В представената от НСИ информация са налични конфиденциални данни за областите Видин, Силистра и Добрич, по отношение на сектори: (В) Добивна промишленост; (D) Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; (Е) Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; (R) Култура, спорт и развлечения. Същите се изразяват както следва: За област Видин - 0.3% в сектори В, Е; за област

Силистра - 0,8% в сектори В, Е, R; за област Добрич - 0,1% в сектори В, Е. Това е предпоставка за известно изкривяване на данните за тези сектори.

В отделните области се очертават няколко водещи сектора, в които има най-голям брой предприятия, подредени както следва:

- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - между 35% и 46% от всички предприятия в дадена област
- Селско, горско и рибно стопанство - между 6% и 15% от всички предприятия в дадена област
- Преработваща промишленост - включва между 7% и 11% от всички предприятия в дадена област
- Хотелиерство и ресторантьорство - между 6% и 8.5% от всички предприятия в дадена област
- Професионални дейности и научни изследвания- между 5% и 9% от всички предприятия в дадена област
- Транспорт, складиране и пощи - между 5% и 7% от всички предприятия в дадена област.

3.1.2. Показател 2: Произведена продукция

Табл: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по области, общини и икономически дейности за 2015г.: **Произведена продукция (хил. лв)**

КИД-2008 (буквен код)	Област Сектор на Икономическа дейност КИД-2008								
		Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
	Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	516865	2073569	1427078	2673479	3035379	4345609	850765	2224372
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	85923	247544	187924	426680	457484	364686	266041	676778
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	15250	..	9155
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	144089	398295	839134	1182453	1446652	2039607	243119	546921
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	43622	89827	39620	189089
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	25357	22151	30806	12661	..
F	СТРОИТЕЛСТВО	33172	111331	95265	232229	268203	236544	81176	163585
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	44625	95245	113447	235760	331231	599887	127171	233594
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	90914	139954	60514	157464	162691	504767	43850	89491
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	11041	18277	14875	27125	44936	36946	9065	134642

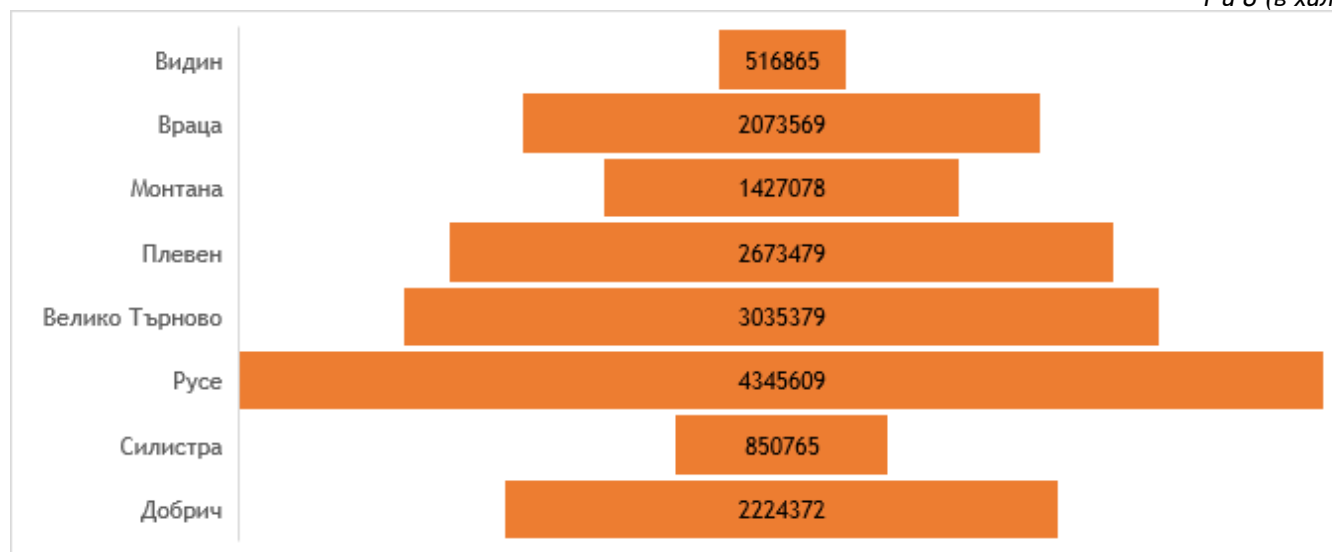
КИД-2008 (буквен код)	Сектор на Икономическа дейност КИД-2008	Област							
		Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	4214	7916	7177	16415	27529	49732	4268	22632
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	6246	8732	5992	40001	33634	31209	8395	15750
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	11062	37029	10350	28116	30887	64993	8223	27802
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	5341	18905	7036	24419	57579	48051	4260	25435
P	ОБРАЗОВАНИЕ	554	1036	705	2092	3856	3289	653	..
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	17831	54239	36333	118471	70920	99492	24585	40390
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	397	4123	4616	19951	21277	8998	..	11591
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	2749	2225	1907	6582	7574	10603	1771	8092

Източник: НСИ, България

Легенда

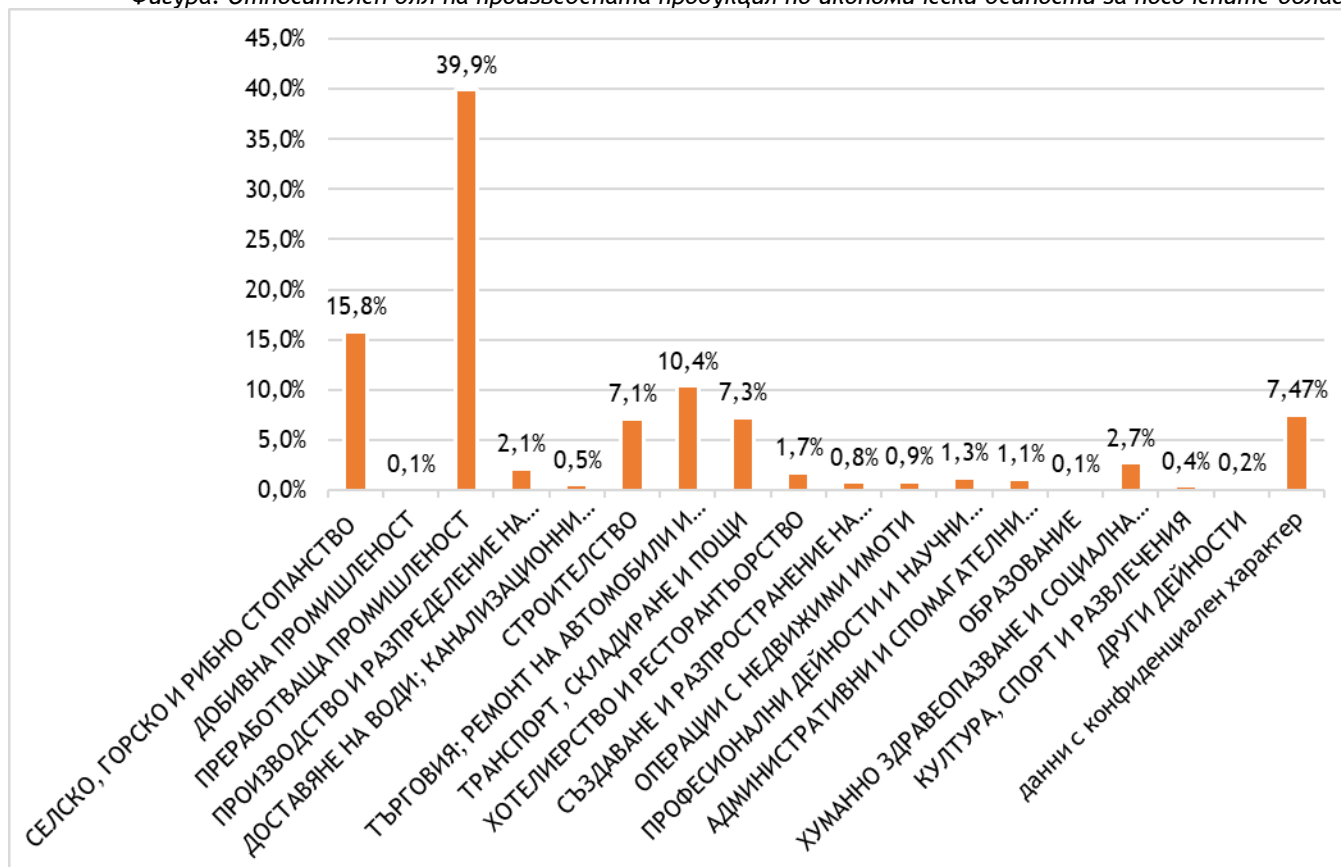
... - наличие на конфиденциални данни

Фигура: Общо произведена продукция по области, за всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У (в хил. лв)

Източник: НСИ, България

Фигура: Относителен дял на произведената продукция по икономически дейности за посочените области

Източник: НСИ, България

Произведената продукция от Преработващата промишленост за осемте области възлиза на 6,84 млрд. лева и нарежда сектора на първо място. Следват икономически дейности Селско, горско и рибно стопанство - с произведена продукция на стойност 2,71 млрд. лева ; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с произведена продукция на стойност 1,78 млрд. лева; Транспорт, складиране и пощи - с произведена продукция на стойност 1,24 млрд. лева; Строителство - с произведена продукция на стойност 1,22 млрд. лева.

Поради големият процент на конфиденциални данни за сектори: Добивна промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, няма възможност да се направи точна преценка какъв е реално техният дял, спрямо общата произведена продукция.

При отнасяне на произведената продукция към броя на предприятията по икономически дейности, с най-голям дял на произведена продукция на единица предприятие са сектори Преработваща промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, следвани от Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, Строителство.

3.1.3. Показател 3: Нетни приходи от продажби

Табл: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по области, общини и икономически дейности за 2015г.: Нетни приходи от продажби (хил.лв)

КИД-2008 (буквен код)	Област								
	Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
	Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	705868	2463301	2017490	4127737	4490075	6908677	1713095	3436267
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	81591	228637	190901	427376	468877	359763	278274	672190
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	12670	..	8778	..	12880	..
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	147366	393961	843510	1377463	1507758	2217168	242766	563864
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	15778	..	58664	172646
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	27690	23499	11099	23998	25042	32920	12962	26453
F	СТРОИТЕЛСТВО	32910	103389	95886	237845	270866	239823	81730	175334
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	234626	533396	689773	1453942	1667746	2959433	971019	1407193
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	90601	142279	61762	161229	166115	503430	44733	87669
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	13669	30796	19943	80463	65403	54560	15773	157517
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	3983	7868	7282	16271	27666	49791	4346	22257
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	4590	8403	5051	30378	34335	27229	7054	18745
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	10835	37216	13509	27943	31057	66831	7895	34111
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	5244	14513	7232	22460	55193	47607	3856	25803
P	ОБРАЗОВАНИЕ	551	1042	716	1991	3563	3147	636	..
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	17171	53953	35848	117833	70241	98505	24415	40216
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	411	4127	4688	20323	21014	9136	..	11684
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	2985	2369	1842	7083	7757	12490	2025	8582

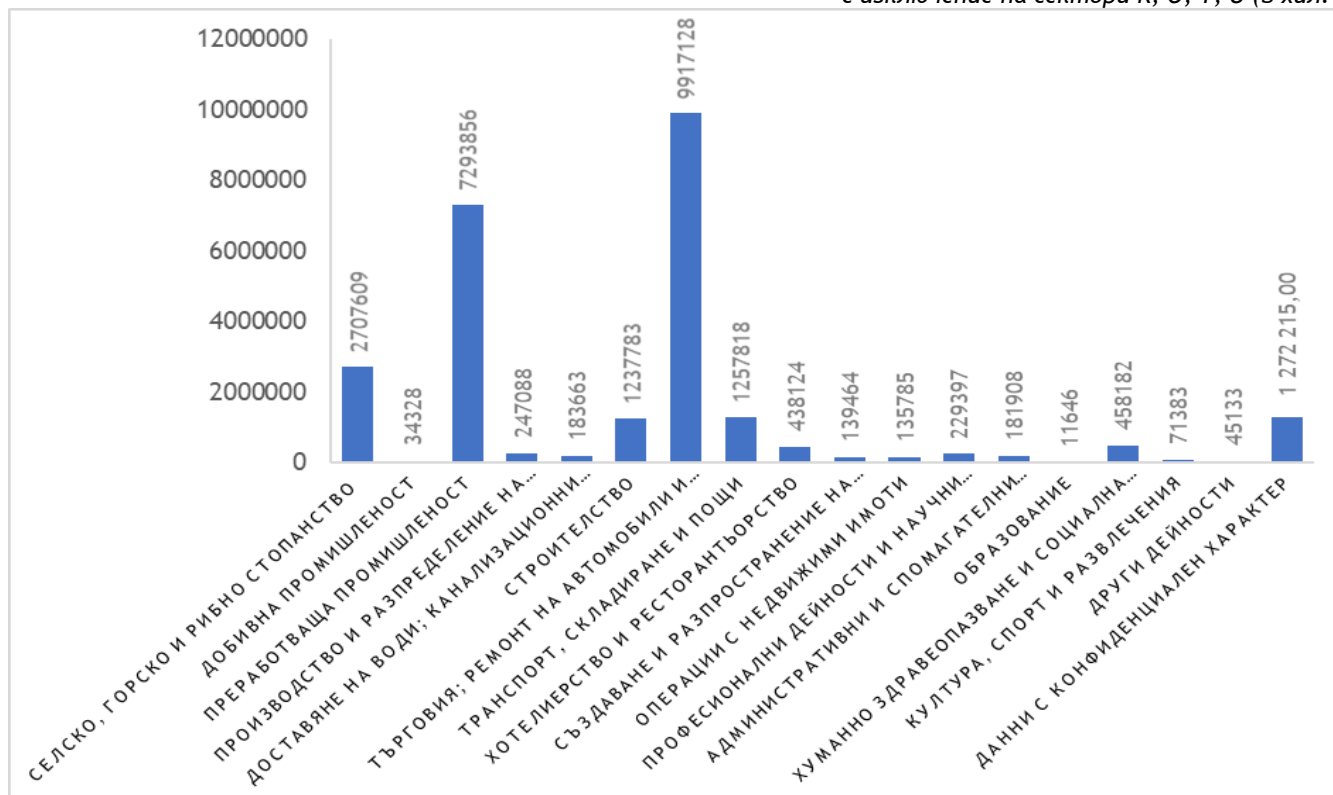
Източник: НСИ, България

Легенда

... - наличие на конфиденциални данни

По нетни приходи от продажби най -значим дял за осемте области формират предприятията с икономическа дейност Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 38,3%. Следващи се класират Преработващата промишленост - с 28,2%, Селско, горско и рибно стопанство - с 10,5% и с около 5% се нареждат Транспорт, складиране и пощи, Строителство. За Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива е трудно да се определи процентния дял, поради наличието на конфиденциални данни.

Фигура: Общо нетни приходи от продажби по икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т, У (в хил. лв)

Източник: НСИ, България

Спрямо броя на предприятията, нетните приходи от продажби са най -съществени за сектори Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Преработваща промишленост. Следват Селско, горско и рибно стопанство, Добивна промишленост.

3.1.4. Показател 4: Заети лица

Табл: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по области, общини и икономически дейности за 2015г.: Заети лица (брой)

КИД-2008 (буквен код)	Област								
	Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
	Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	12831	32812	23073	52597	57804	64074	17753	36448
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	851	2756	1757	4568	4610	3629	2805	5653
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	303	..	141	1276
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	3191	7711	8434	19000	21176	24981	4676	8318
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	353	..	40	..	374
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	809	439	..	828	844	494	..
F	СТРОИТЕЛСТВО	619	2438	1196	2725	3332	3020	1050	2028
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	3046	6574	5600	11563	13040	12494	4465	8387
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	989	1815	973	2405	2381	5069	777	1640
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	859	1477	1106	1968	3094	2524	871	4055
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	156	314	183	396	967	918	..	291
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	158	352	197	745	838	674	202	545
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	446	592	477	946	1372	1962	378	985
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	376	792	375	1196	1180	1800	168	740
P	ОБРАЗОВАНИЕ	37	84	65	164	190	96
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	985	2535	1609	4229	3004	3087	1272	1812
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	36	120	117	231	544	309	52	185
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	170	309	202	730	733	924	209	646

Източник: НСИ, България

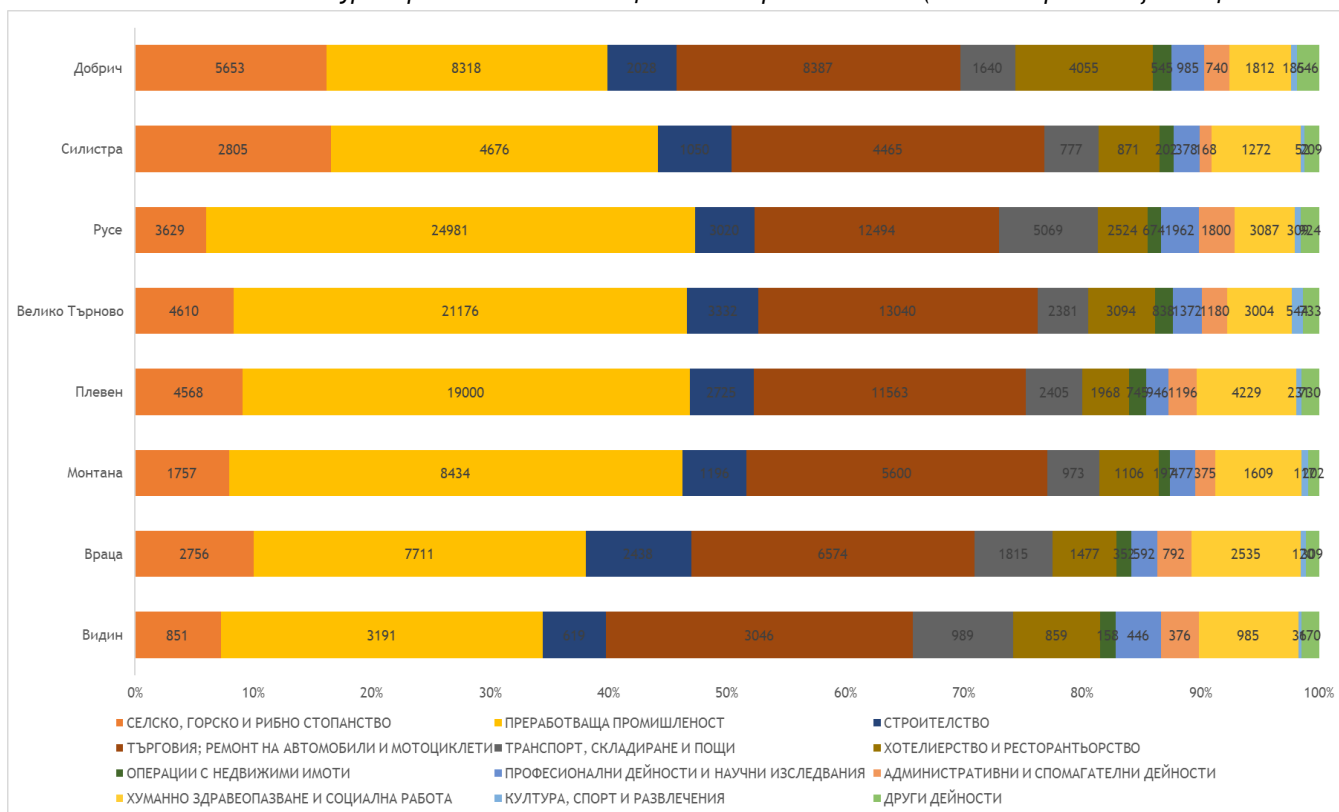
Легенда

... - наличие на конфиденциални данни

В осемте области и за посочените сектори, общия брой на заетите лица през 2015 г. възлиза на 297 392 души.

Следващата графика представя информация за заетите лица по области и сектори, като не включва тези от тях, в които има конфиденциални данни: Добивна промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, Образование, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения. Предвид ниския процент на конфиденциалните данни се приема, че това няма как да се отрази на представената подредба на секторите.

Фигура: Брой на заетите лица по сектори и области (без сектори с конфиденциални данни)

Източник: НСИ, България

Най -голям е общия брой на заетите лица в Преработваща промишленост - 32,8%; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 21,9%; Селско, горско и рибно стопанство - 9,0%; Хуманно здравеопазване и социална работа - 6,2%.

Спрямо броя на предприятията в даден сектор, броят на заетите е най-голям в икономически дейности Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, Добивна промишленост, Преработваща промишленост. Следват, Строителство, Транспорт, складиране и пощи, Селско, горско и рибно стопанство.

3.1.5. Показател 5: ДМА за текущата година

Табл: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по области, общини и икономически дейности за 2015г.: ДМА за текущата година (хил.лв)

КИД-2008 (буквен код)	Област	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
	Сектор на икономическа дейност КИД-2008								
	Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	523669	3864867	737280	1983085	2056406	2493530	811486	3097084
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	140088	251049	254168	511648	526591	328739	343642	685488
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	..	5990	31022	70134
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	87862	331916	192274	435657	648634	904498	139863	246106
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	140501	233280	79108	76008	..	865583
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	..	21089	..	28021
F	СТРОИТЕЛСТВО	10633	72728	23637	68726	71336	68148	24562	74145
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	29026	62441	58087	215572	212631	385855	111955	192750
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	24615	58609	22393	99338	73115	258811	25712	38774
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	11025	16777	24228	39184	70726	42114	17704	640289
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	4021	6871	3307	4091	15879	20886	2083	14399
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	45573	48949	30226	203795	221600	203776	84045	169602
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	4731	8658	8648	10443	20022	15857	5692	11321
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	4922	11715	4553	25067	16889	17817	3162	16863
P	ОБРАЗОВАНИЕ	1126	8757	1026	401	845
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	..	36605	15889	30315	43729	49735	16468	28550
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	680	2232	1127	4251	3301	1879	159	20090
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	341	779	903	2437	3656

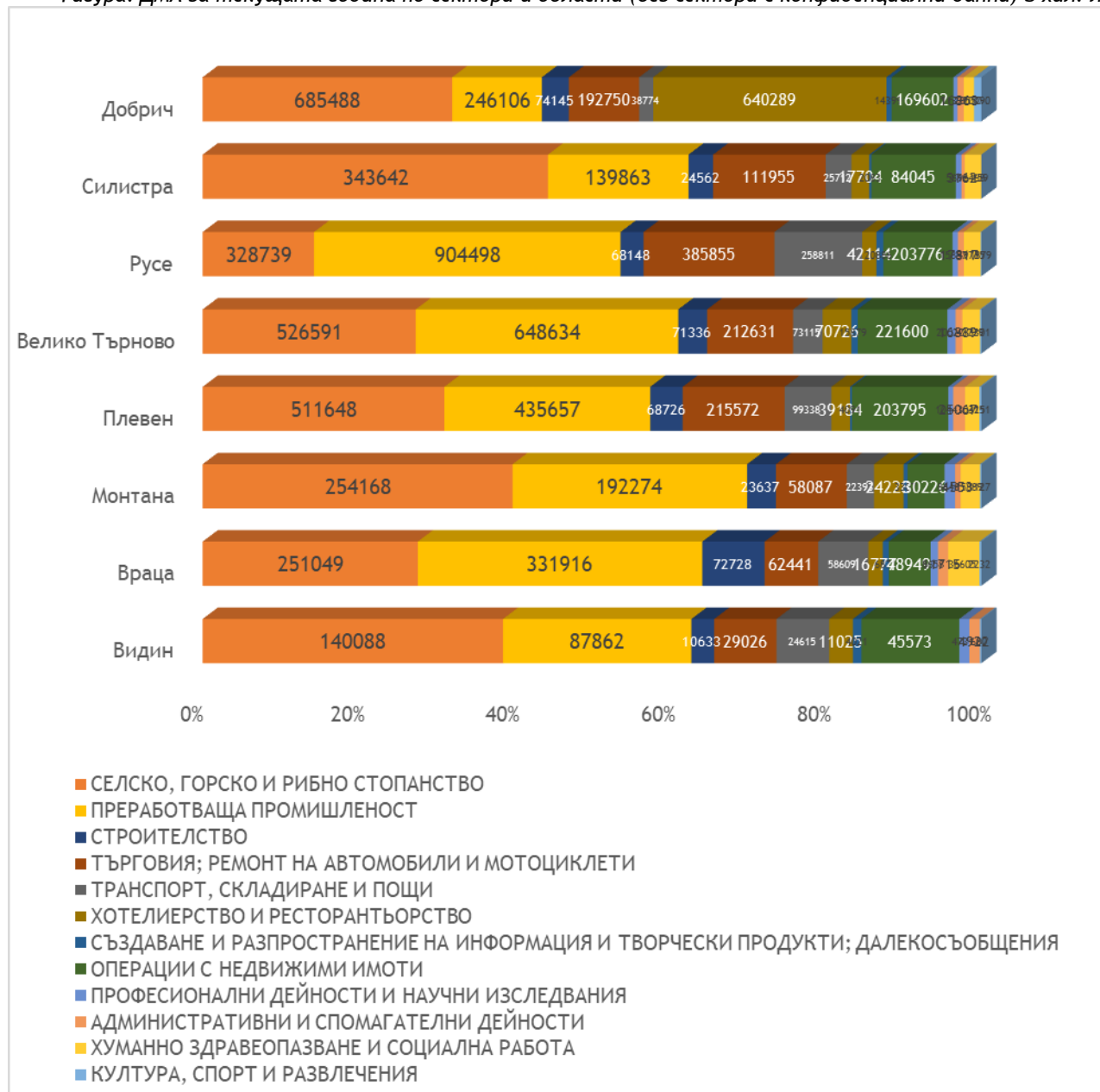
Източник: НСИ, България

Легенда

... - наличие на конфиденциални данни

ДМА за текущата година (2015) се разглежда, с цел да се определят инвестициите в секторите. Разпределението на база ДМА за осемте области отрежда челно място с 19,5% на сектор Селско, горско и рибно стопанство. Следват го с 19,2% Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива - с 9%; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 8,1%; Операции с недвижими имоти - с 6,5%.

Фигура: ДМА за текущата година по сектори и области (без сектори с конфиденциални данни) в хил. лв

Източник: НСИ, България

В прегледа на настоящите данни конфиденциалността е в рамките над 20% и обхваща икономически дейности: Добивна промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване, Образование, Други дейности. По тази причина те не

са представени в горната графика. Процента на конфиденциалност на данните е най-висок за област Враца, като може да се предположи, че това е свързано със сектор Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива. В случай, че това е така, това би поставило сектора на челно място по размер на ДМА за областта.

3.2. Данни от проведен анализ за румънските окръзи от трансграничния регион: Мехединц, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш, Констанца

3.2.1. Показател 1: Брой местни единици

Табл: Активни местни единици по дейности на националната икономика на ниво сектор CANE Rev.2, класове по размер по брой служители, макрорегиони, региони за развитие и окръзи за 2015г.: Брой активни местни единици

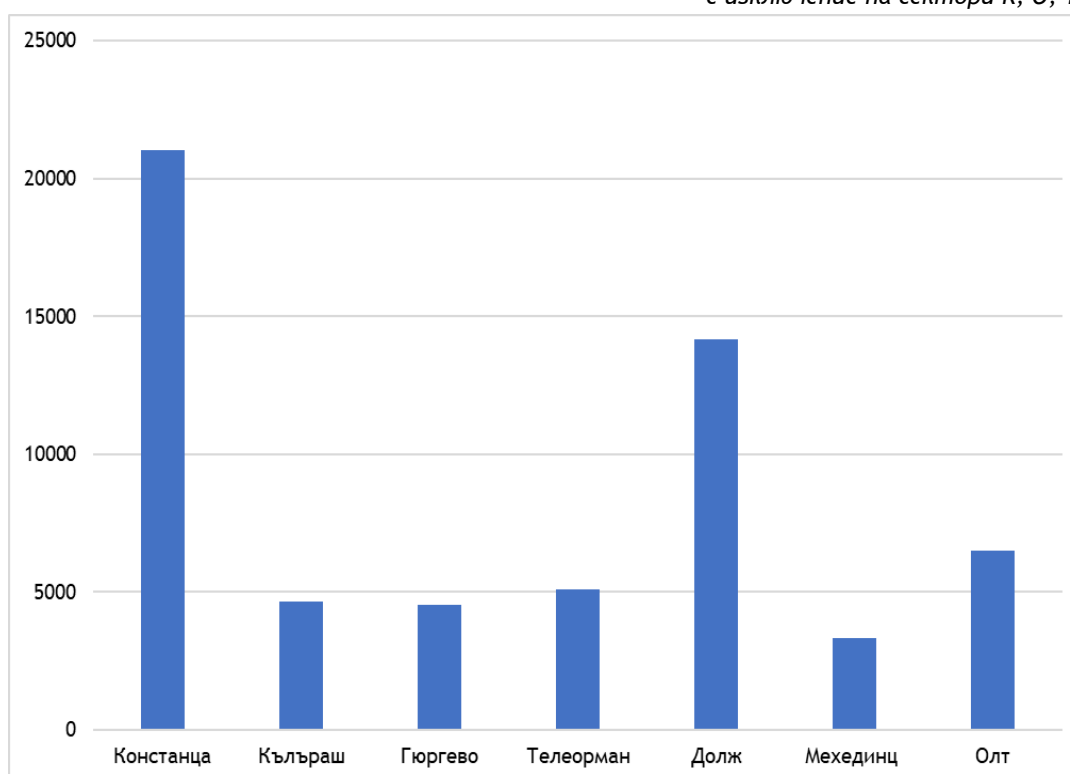
КИД-2008 (буквен код)	Област	Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
	Сектор на икономическа дейност КИД-2008							
	Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У)	21026	4637	4541	5109	14175	3341	6518
A	СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	852	546	399	554	544	127	407
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	56	6	20	9	21	16	12
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	1702	390	325	375	1386	295	671
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	64	9	19	21	30	11	8
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	175	49	27	42	124	29	73
F	СТРОИТЕЛСТВО	1665	388	625	299	1051	263	582
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	6757	1998	1849	2364	6053	1279	2828
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	2349	320	420	393	993	517	434
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	1816	167	172	197	675	196	324
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	500	110	75	94	428	72	133
L	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	611	51	68	42	243	34	57
M	ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	1977	315	231	337	1150	239	400

КИД-2008 (буквен код)	Област	Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
	Сектор на икономическа дейност КИД-2008							
N	АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	892	106	140	112	376	98	171
P	ОБРАЗОВАНИЕ	168	24	21	29	99	19	37
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	433	64	38	110	443	49	190
R	КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	393	40	35	44	175	32	53
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	616	54	77	87	384	65	138

Източник: НСИ, Румъния

В седемте румънски окръга попадат общо 58213 броя местни единици, разпределени по всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и У. Най-голям брой единици се отчитат в окръзите Констанца, Долж и Олт.

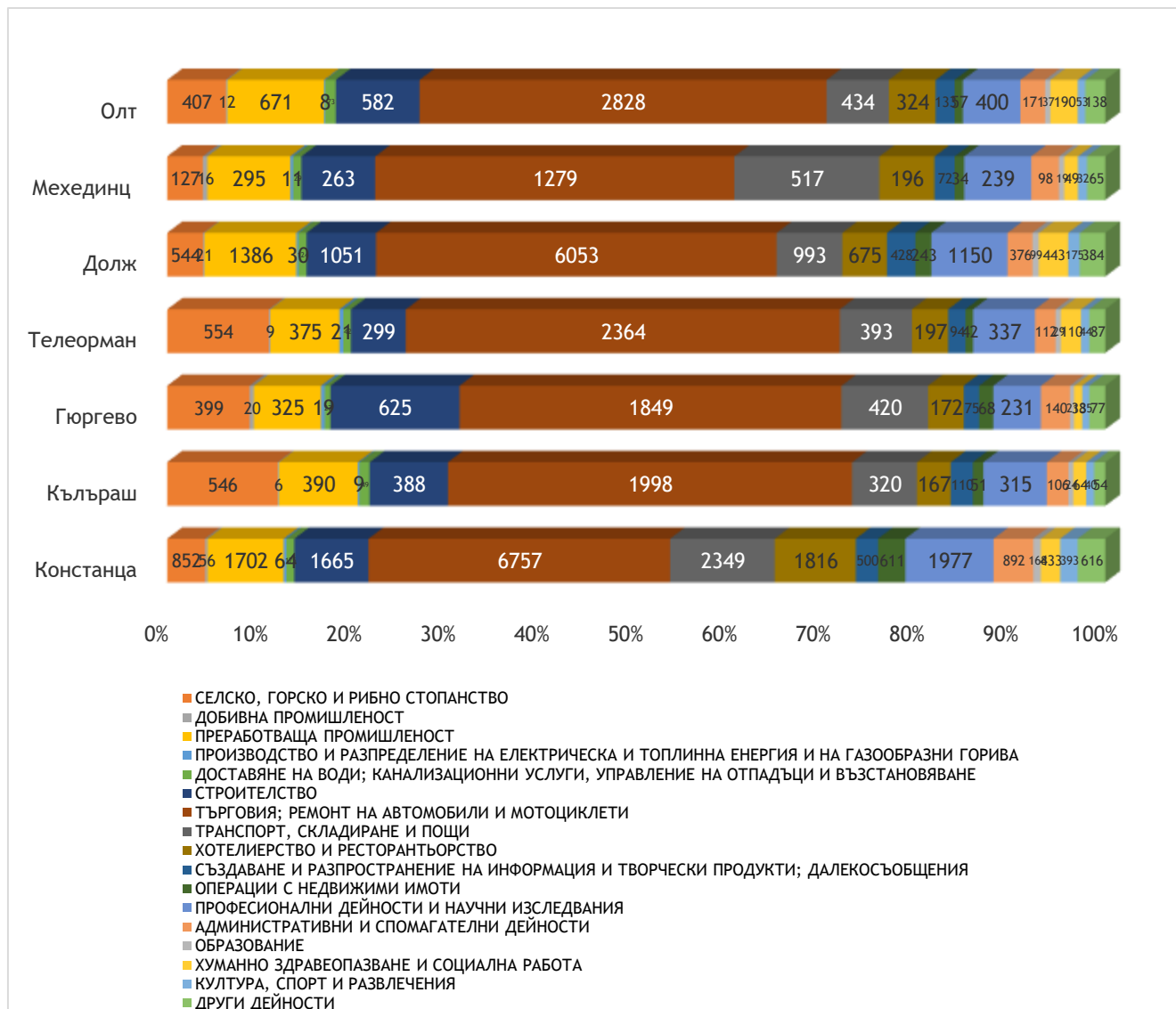
Фигура: Общ брой местни единици по икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т, У

Източник: НСИ, Румъния

Разпределението на броя на единиците по сектори се определя на следващата графика. Във всички окръзи доминират единиците в икономически дейности Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети, Преработваща промишленост, Строителство.

Фигура: Дяла на местните единици по сектори, спрямо общия брой местни единици за анализираните окръзи

Източник: НСИ, Румъния

В отделните окръзи се очертават няколко водещи икономически дейности, в които има най-голям брой единици. Това са: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 38,5% спрямо общия брой за разглежданите окръзи, Транспорт, складиране и пощи - с 9,1%, Преработваща промишленост - с 8,7%, Строителство - с 8,2%, Професионални дейности и научни изследвания - 7,8%, Хотелиерство и ресторантьорство - 6%, Селско, горско и рибно стопанство - 5,8%.

3.2.2. Показател 2: Оборот

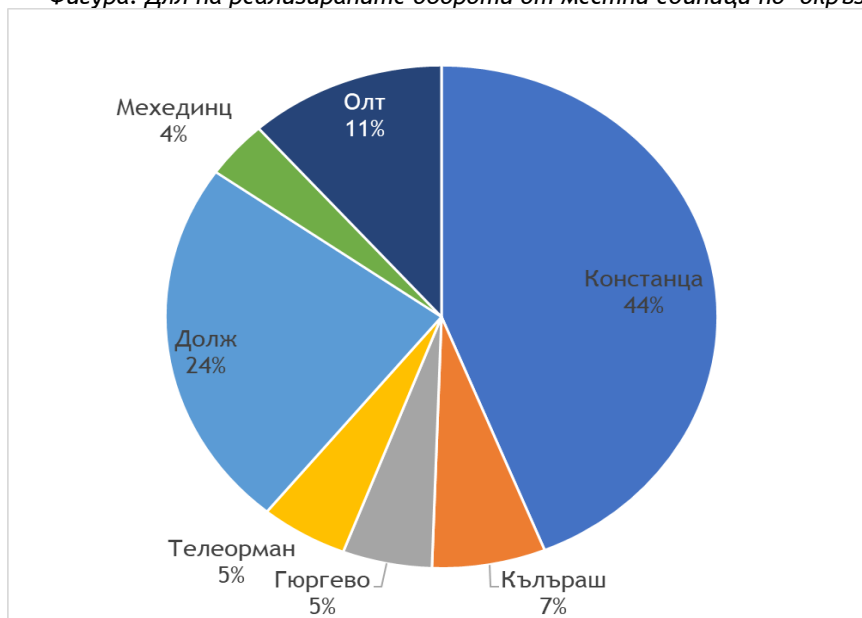
Табл: Оборот от местни единици, по дейности на националната икономика на ниво сектор CANE Rev.2, по размер и по брой наети лица, макрорегиони, региони за развитие и окръзи за 2015 г: **Оборот от местни единици в млн. леи (RON)**

КИД-2008 (буквен код)	Окръг Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
	Общо за представените сектори	50408	7631	6021	5854	27408	4264	13223
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ	593	13	42	88	359	66	146
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	15462	2876	1051	1282	7696	900	7655
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	3159	12	38	70	3192	80	2
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	705	297	59	105	333	77	93
F	СТРОИТЕЛСТВО	3052	373	687	430	1519	542	765
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	18767	3293	3071	3190	11310	1958	3766
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	4355	385	717	235	981	232	268
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	1339	64	51	63	240	62	87
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	478	70	67	75	509	65	93
L, M, N	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ; ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ; АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	1742	167	192	211	763	138	229
P	ОБРАЗОВАНИЕ	30	5	2	11	14	6	6
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	270	22	11	48	175	17	44
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	456	54	33	46	317	121	69

Източник: НСИ, Румъния

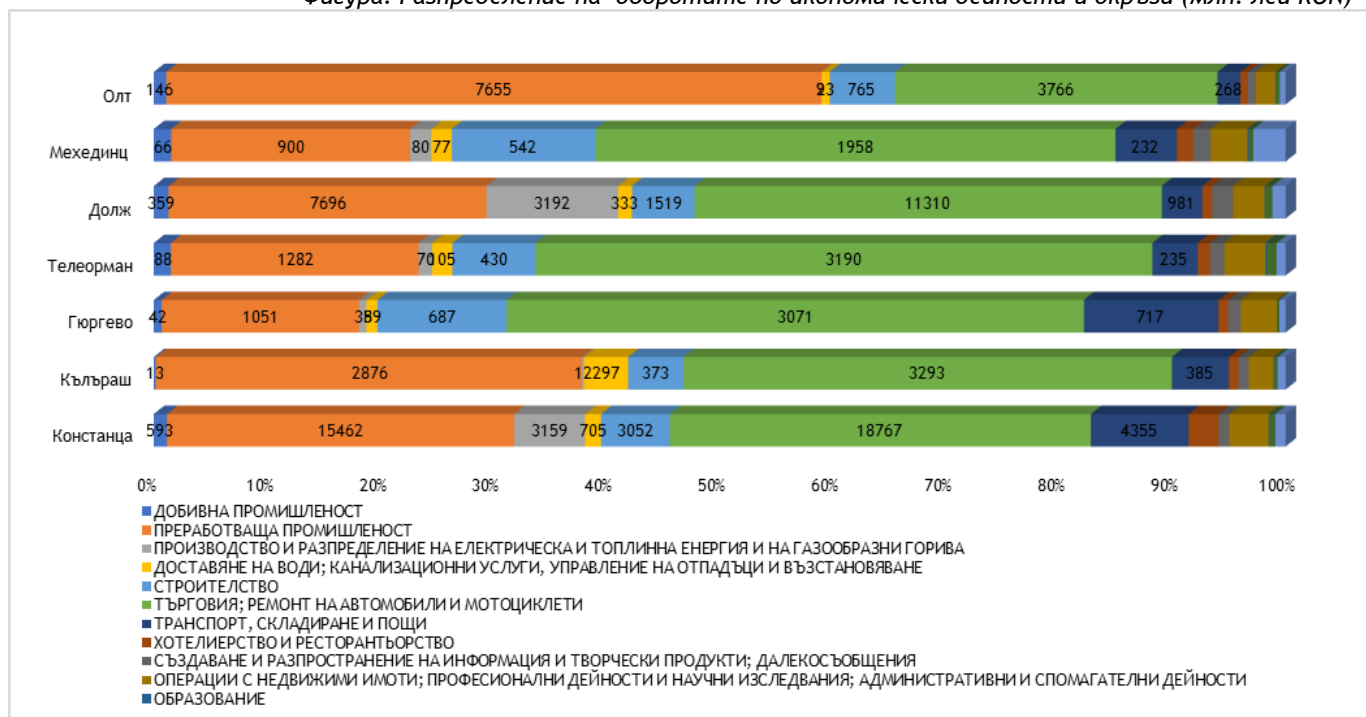
Общия обем на реализираните обороти за седемте окръга, бележи най-голям дял в окръг Констанца, следван от Долж и Олт.

Фигура: Дял на реализираните обороти от местни единици по окръзи

Източник: НСИ, Румъния

Фигура: Разпределение на оборотите по икономически дейности и окръзи (млн. леи RON)

Източник: НСИ, Румъния

Най-голям размер на оборотите се отчита в сектор Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 39,5%, следван от Преработваща промишленост - с 32,2%. Строителството се нарежда с дял от 6,4%, Транспорт, складиране и пощи - с 6,2%, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива - с 5,7%.

В повечето окръзи еднакво доминират по този показател дейности Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети и Преработваща промишленост. При отнасяне на оборота към броя на единиците по икономически дейности, с най-голям дял са Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива.

3.2.3. Показател 3: Брой персонал

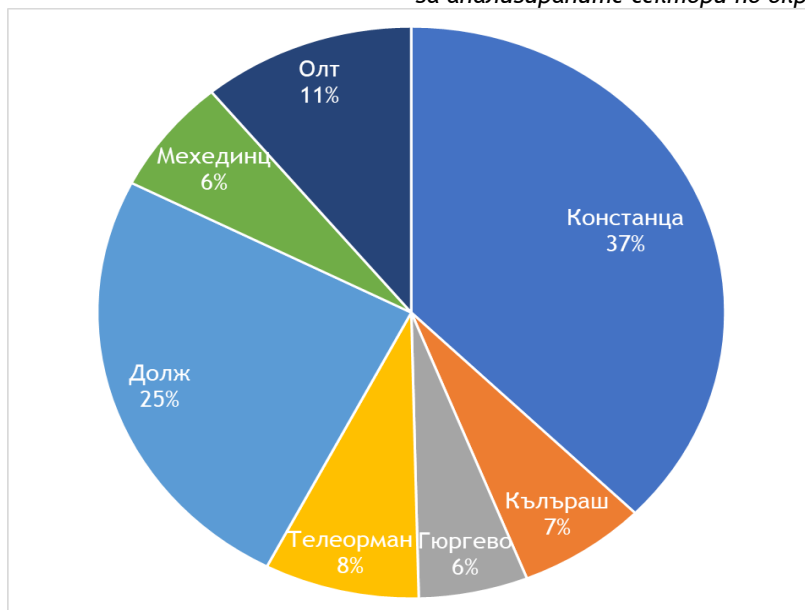
Табл: Персонал на местните единици по дейности на националната икономика на ниво сектор CANE Rev.2, по размер и по брой наети лица, макрорегиони, региони за развитие и окръзи за 2015 г: Брой персонал

КИД-2008 (буквен код)	Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Окръг						
		Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
	Общо за представените сектори	156639	27789	23577	33484	104314	27374	46022
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	1651	47	631	1662	968	696	919
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	28654	10313	4405	11108	26356	8867	20326
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	3962	181	158	304	3177	1572	141
E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	4963	758	733	1076	2379	698	1029
F	СТРОИТЕЛСТВО	15269	2639	3883	2380	9050	2777	4806
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	33752	7100	6517	8847	26785	5835	9978
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	23833	2261	2934	1875	13208	2248	1981
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	12844	708	701	874	3168	1018	1061
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	3413	370	262	563	3562	317	493
L, M, N	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ, ЛИЗИНГ И УСЛУГИ ПРЕДОСТАВЯНИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА	20690	2714	2794	3650	11017	2385	3866
P	ОБРАЗОВАНИЕ	749	158	76	114	367	106	177
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	2670	253	148	622	2089	269	584
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	4189	287	335	409	2188	586	661

Източник: НСИ, Румъния

Общия брой на персонала за разглежданите окръзи възлиза на 419199 хил. души.

Фигура: Разпределение на общия брой на персонала за анализираниите сектори по окръзи

Източник: НСИ, Румъния

По този показател отново водещи са окръзите Констанца, Долж, Олт.

За отделните икономически дейности, най-голям дял на персонала има в Преработваща промишленост - с 26.2%, Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 23.6%, следвани от Транспорт, складиране и пощи - с 11,5% и общо за трите раздела L,M,N -Операции с недвижими имоти; Професионални дейности и научни изследвания; Административни и спомагателни дейности- с 11,2%

Спрямо местните единици по области, най-голям дял има заетостта в дейности Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Добивна промишленост.

3.2.4. Показател 5: Нетни инвестиции в ДМА

Табл: Нетни инвестиции ДМА от местни единици, по дейности на националната икономика на ниво сектор CANE Rev.2, по размер и по брой наети лица, макрорегиони, региони за развитие и окръзи за 2015 г: Нетни инвестиции в ДМА от местни единици в млн. леу (RON)

КИД-2008 (буквен код)	Окръг Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Окръг						
		Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
	Общо за представените сектори (ИЗЧИСЛЕНИ ДАННИ)	3286	277	358	610	1256	243	964
B	ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	206	..	157	435	155	14	246
C	ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	576	131	52	27	300	61	535
D	ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	623	..	10	6	206	13	17

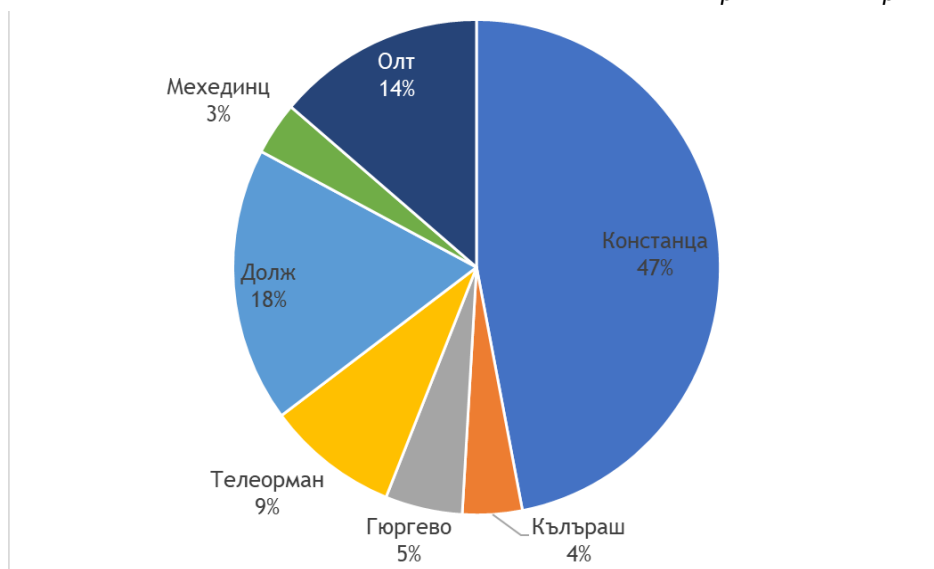
КИД-2008 (буквен код)	Окръг Сектор на икономическа дейност КИД-2008	Констанца	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Долж	Мехединц	Олт
		E	ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	257	2	8	33	5
F	СТРОИТЕЛСТВО	80	14	18	18	108	15	45
G	ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	282	51	40	43	151	26	63
H	ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	867	25	45	16	147	23	25
I	ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	159	21	7	13	67	4	4
J	СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	26	7	6	4	18	4	10
L, M, N	ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ; ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ; АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	166	15	10	11	66	7	10
P	ОБРАЗОВАНИЕ	2	0	1	0	1	1	0
Q	ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	21	2	1	3	22	2	2
S	ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	21	1	3	1	10	3	3

Източник: НСИ, Румъния

Легенда

... - наличие на конфиденциални данни

Фигура: Разпределение на нетните инвестиции в ДМА за анализираниите сектори по окръзи

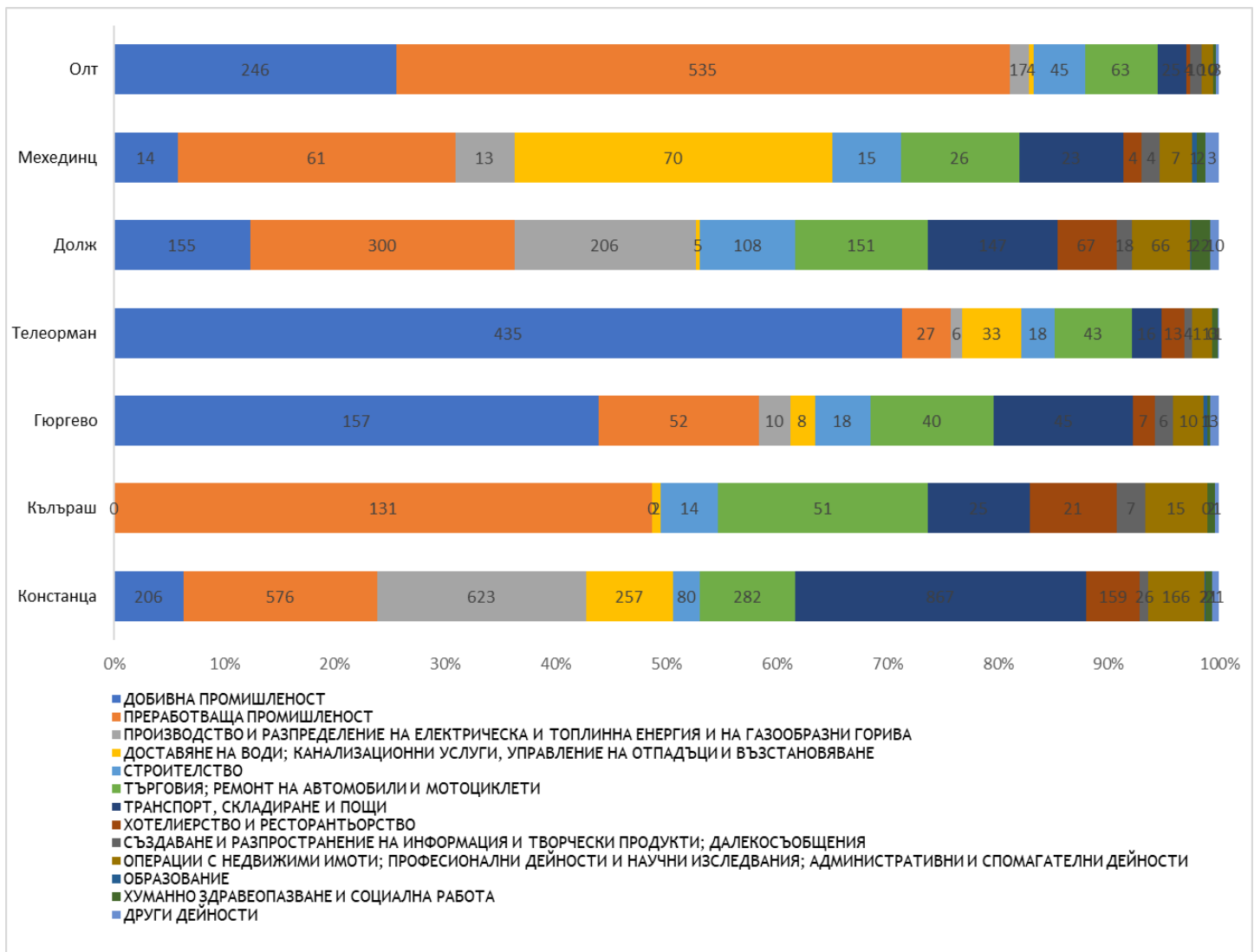
Източник: Собствени изчисления и данни на НСИ Румъния

Разпределението на база нетни инвестиции в ДМА за седемте окръга извежда следните икономически дейности с най- голям дял:

- Преработваща промишленост - 24,3%
- Добивна промишленост - 17,2%
- Транспорт, складиране и пощи - 16,4%
- Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива -12,5%
- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 9,4%

Съществува минимален процент на конфиденциална информация, единствено за окръг Кълъраш, за сектори: Добивна промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива. Не се очаква това да има съществено отражение на представената по-горе класация на секторите.

Фигура: Разпределение на нетните инвестиции в ДМА по икономически дейности и окръзи (млн. леи RON)

Източник: НСИ, Румъния

На ниво окръзи, нетните инвестиции в Констанца се формират в най-голям процент от икономически дейности Транспорт, складиране и пощи, в Телеорман и Гюргево- от Добивна промишленост, в Олт, Кълъраш и Долж водеща е Преработващата промишленост. Мехединц се откроява като окръг с инвестиции в ДМА за раздел Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Най -голям относителен дял в нетните инвестиции имат местните единици от раздели Добивна промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива.

4. ИЗВОДИ

4.1.Области в трансграничен регион: Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич

- По показател брой на предприятията за осемте български области, водещи са сектори на икономическа дейност: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети -между 35% и 46% от всички предприятия в дадена област; Селско, горско и рибно стопанство -между 6% и 15% от всички предприятия в дадена област; Преработваща промишленост - включва между 7% и 11% от всички предприятия в дадена област, Хотелиерство и ресторантьорство - между 6% и 8.5% от всички предприятия в дадена област; Професионални дейности и научни изследвания- между 5% и 9% от всички предприятия в дадена област; Транспорт, складиране и пощи - между 5% и 7% от всички предприятия в дадена област.
- По показател произведена продукция за осемте български области, водещи са сектори на икономическа дейност: Преработващата промишленост - 6,84 млрд. лева; Селско, горско и рибно стопанство -2,71 млрд. лева; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 1,78 млрд. лева; Транспорт, складиране и пощи - 1,24 млрд. лева; Строителство -1,22 млрд. лева.
- По показател нетни приходи от продажби за осемте български области, водещи са сектори на икономическа дейност: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 38,3%; Преработващата промишленост - с 28,2%; Селско, горско и рибно стопанство - с 10,5%; Транспорт, складиране и пощи и Строителство - с около 5%.
- По показател заети лица за осемте български области, водещи са сектори на икономическа дейност: Преработваща промишленост- 32,8%; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 21,9%; Селско, горско и рибно стопанство - 9,0%; Хуманно здравеопазване и социална работа - 6,2%.
- По показател ДМА за текущата година за осемте български области, водещи са сектори на икономическа дейност: Селско, горско и рибно стопанство -19,5%; Преработваща промишленост - 19,2%, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива - 9%, Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 8,1%, Операции с недвижими имоти - 6,5%.

Съгласно представените данни и данните от разгледаните стратегически документи за региона, се идентифицират следните сектори с потенциал за осигуряване на заетост:

- **Преработваща промишленост**
 - Хранително вкусова промишленост
 - Производство и преработка на месо; производство на месни продукти
 - Производство на мляко и млечни продукти;

Производство на напитки;
Производство на тютюневи изделия
Производство на химични продукти;
Производство на текстил и изделия от текстил
Производство на облекла
Производство на хранителни продукти, напитки
тютюневи изделия;
Производство на дървен материал, хартия и картон;
Металообработване
Производство на метали и метални изделия;
Производства на изделия от други неметални минерални суровини;
Производството на превозни средства

- **Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети**
- **Селско, горско и рибно стопанство**
 - Растениевъдство
 - Отглеждане на зърнени (без ориз) и бобови растения и маслодайни семена;
 - Отглеждане на многогодишни насаждения
 - Животновъдство
 - Отглеждане на домашни птици;
 - Отглеждане на дребен рогат добитък;
 - Отглеждане на свине;
 - Отглеждане на едър рогат добитък, с млечно направление;
 - Пчеларство
 - Рибарство и аквакултури
 - Океански и морски риболов

4.2. Окръзи в трансграничен регион: Мехединц, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш, Констанца

- По показател брой на единиците за седемте румънски окръга, водещи са сектори на икономическа дейност: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 38.5%, Транспорт, складиране и пощи - с 9,1%, Преработваща промишленост - с 8,7%, Строителство - с 8,2%, Професионални дейности и научни изследвания - 7,8%, Хотелиерство и ресторантьорство - 6%, Селско, горско и рибно стопанство - 5,8%.
- По показател оборот за седемте румънски окръга, водещи са сектори на икономическа дейност: Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 39.5%, следван от Преработваща промишленост - с 32,2%. Строителството се нарежда с дял от 6,4%, Транспорт, складиране и пощи - с 6,2%, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива - с 5,7%.
- По показател брой персонал за седемте румънски окръга, водещи са сектори на икономическа дейност: Преработваща промишленост - с 26.2%, Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - с 23.6%, следвани от Транспорт, складиране и пощи - с 11,5% и общо за трите раздела L,M,N -Операции с недвижими имоти; Професионални дейности и научни изследвания; Административни и спомагателни дейности- с 11,2%
- По показател нетни инвестиции в ДМА за седемте румънски окръга, водещи са сектори на икономическа дейност: следните икономически дейности с най- голям дял: Преработваща промишленост - 24,3%, Добивна промишленост - 17,2%, Транспорт, складиране и пощи -

16,4%, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива -12,5%, Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 9,4%

В резултат на проведеня анализ, проучената информация от стратегически документи и експертна оценка, в обобщение се очертават следните водещи сектори и раздели с потенциал за осигуряване на заетост:

- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
- Преработваща промишленост
 - Производство на хранителни продукти и напитки
 - Производство на текстил
 - Производство на облекло и обувки
 - Производство на химични продукти
 - Производство на мебели
 - Производство на автомобили
 - Корабостроене, Ремонт и поддържане на плавателни съдове
 - Производство на локомотиви, мотриси и вагони
 - Производство на метали и метални изделия
 - Производство на машини и механични части
- Транспорт, складиране и пощи
 - Сухопътен и воден транспорт
 - Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта

IV. ДЕЙНОСТ 2: Идентифициране на секторите с потенциал за развитие и проучване на необходимостта от работна сила със специфична квалификация

1. ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В рамките на дейността е разработено проучване, което логически може да се обособи на два взаимно зависими етапа: анализ на 15-те области и окръзи в трансграничния регион, с цел да се определят секторите с потенциал за развитие от високотехнологични и средновисокотехнологични отрасли; проучване на потребностите от квалифицирани служители на идентифицираните предприятия от високотехнологични и средно високотехнологични отрасли.

Това са отрасли, в които работят служители със специфични квалификации, поради естеството на дейността, застъпените процеси, технологиите и оборудването, които се използват, за да се реализира крайния продукт. Населението в трансграничния регион, традиционно е заето в сферата на селското стопанство, но технологичното развитие и процесите на глобализация оказват влиянието си, в следствие на което се наблюдава развитие на сектори, които създават потенциал за заетост на специалисти с по-тясно насоченост.

Изборът на високотехнологичните отрасли се базира на последната класификация на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие - за високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори на индустрията, а от гледна точка на услугите - изборът на секторите се основава на техните връзки с високотехнологичните индустрии.

Въз основа на броя на икономическите единици, обособени по код на икономическа дейност и тяхната големина, се определят секторите, осигуряващи потенциал за развитие. Във всяка област и окръг се открояват големи икономически единици, които имат значение както за областта, така и за националната икономика на двете държави. В рамките на вторият етап е проведено анкетиране сред предприятията в идентифицираните сектори с потенциал за развитие, за да се определят възможностите за осигуряване на дългосрочна заетост, нуждата от работна сила и нивото на квалификация, което трябва да притежава.

В резултат на прочуването:

- е създадена карта на секторите от високотехнологични и средно високотехнологични отрасли с потенциал за развитие, в трансграничния регион между България и Румъния;
- идентифициран е профила на идеалния кандидат, базиран на резултатите от анкетирането на организациите във високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори.

2. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА НАСТОЯЩОТО ПРОУЧВАНЕ

Целта на настоящата методология е да бъде приложена, за да се идентифицират икономическите сектори в трансграничния регион (високотехнологични и средно високотехнологични) с потенциал за развитие, в които хора със специфични компетенции и квалификация, могат да намерят дългосрочна заетост.

В изпълнение на поставената задача се идентифицират високотехнологични и средно високотехнологични сектори с потенциал за развитие, посочени в стратегическите документи на България и Румъния. Получената информация служи за база на тяхното класиране. Чрез обработване на данни, придобити от официални национални източници, се изготвя класация съгласно броя на икономическите единици за всеки един сектор и тяхната големина. По време на обработването на данните се идентифицират предприятия, които се открояват като големи работодатели в своята област/окръг. Към тези организации се изпраща допитване, включващо въпроси, свързани с компетенциите, които трябва да притежават, търсените от тях служители. Информацията получена от анкетното проучване се обработва и анализира. Всички дейности и резултати от тях се документират.

Етапите, през които преминава проучването са следните:

- Идентифициране на стратегически документи, съдържащи информация за сектори с потенциал за развитие, в областта на високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори. Ще бъдат разгледани всички стратегически документи, разработени за административните окръзи и области в трансграничния регион. От тях ще се изберат тези, в които недвусмислено са посочени сектори с потенциал за развитие.
- Анализ и използване на констатации от стратегическите документи;
- Събиране и обработване на данни за броя и големината на предприятията в идентифицираните високотехнологични и средно високотехнологични сектори, определени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Данните ще се събират от национални източници като НСИ и Търговски регистър.
- Анализ на обработените данни и класиране на секторите с потенциал за развитие. Класирането на секторите ще се осъществи чрез възприет подход, базиран на многокритериалния анализ. Логиката на подхода е следната: наличието на голямо предприятие в сектора е предпоставка за създаване на по-голям брой работни места, поради което ще бъде оценявано с най-висок коефициент. Базата за сравнение е микро предприятие с персонал, в което работят от 1 до 9 души и тъй като не са предпоставка за създаване на много работни места, техният брой ще се отчете реално. В малките предприятия работните места са от 10 до 50, което поражда по-сериозно отношение към тяхното наличие в сектора и техният брой ще се умножи с коефициент 2. Съответно средните предприятия биха създали с над 5 пъти повече работни места от микро предприятията, което поражда необходимостта техният брой да се умножи с коефициент 5. Големите предприятия създават работни места за над 250 души, което е минимум 25 пъти повече от тези в микро предприятията, поради което коефициентът, с който ще се умножи техният брой е 25. Получените резултати се сумират за всеки сектор по отделно и се класират по големина.

- Провеждане на анкетно проучване, насочено към фирми, развиващи дейност във високотехнологични и средно високотехнологични сектори.
- Анализ и формулиране на изводи от получените резултати от анкетното проучване.

Използваните методи за настоящото прочуване са:

- количествен метод за събиране на информация от налични бази данни в НСИ - Румъния, Търговски регистър - България и информация, получена от стратегически документи;
- качествен метод за събиране на информация, базиран на получените отговори от допитване до предприятия, развиващи дейност във високотехнологични и IT сектори, определени като „сектори с потенциал за развитие“;
- анализ, синтез и обобщаване на събраната информация.

Използвани източници на информация:

- НСИ - Румъния;
- Търговски регистър - България;
- Стратегия „Европа 2020“ на Европейската комисия;
- „Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2014-2020“ на България;
- „Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации 2014-2020“ на Румъния
- „Стратегията за интелигентна специализация на регион Южна Монтения“
- „Стратегия за интелигентна специализация на регион Югозападна Олтения“
- Прессъобщение относно одобряване на стратегия за интелигентна специализация на Югоизточния регион за развитие;
- Класификация на производствените отрасли в категории въз основа на интензитети на НИРД на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- Информационна система АПИС;
- Информационен регистър ListaFirme, Румъния
- Статистическа класификация на икономическите дейности в рамките на Европейския Съюз „NACE, Rev. 2“
- Класация на Българска търговско-промишлена палата „ТОП 1500+ Фирми, класирани по стойността на нетните приходи от продажби през 2015 година“

3. РЕЗУЛТАТ

3.1. Идентифициране на икономическите сектори от високотехнологични и средно високотехнологични отрасли, с потенциал за развитие, съгласно стратегическите документи на България и Румъния

Като резултат от настоящото проучване, следва да се повиши осведомеността на хората за това каква квалификация и умения трябва да притежават, за да намерят дългосрочна заетост. Терминът „дългосрочен“ в икономиката обикновено се свързва с период от време над една година. Примери могат да се дадат с определенията за:

- дългосрочни активи - собствени средства на предприятието, имащи малка ликвидност, от които в бъдеще време се очаква получаване на икономическа изгода чрез разпределение

(дивиденди, лихви) или чрез продажба в дългосрочен план, т.е. срок по - голям от 1 година;

- дългосрочни пасиви - Дългосрочни заеми (със срок на погасяване над 1 година), задължения по лизингови договори);
- дългосрочна безработица - В статистиката на Европейски съюз така се определя безработицата, която продължава повече от една година.

Следвайки тези определения, за дългосрочна заетост можем да се говори, ако тя е за период над една година. Изявление за осигуряване на заетост над една година могат да дадат фирми с потенциал за развитие. Определянето на потенциала за развитие на даден сектор е стратегически подход за анализиране на наличните възможности, от гледна точка на външната и вътрешна среда, наличните ресурси, тенденции и други, които могат да доведат до разрастване на сектора и увеличаване на приходите от дейността. Високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори с потенциал за развитие са предварително определени в Иновационна стратегия за интелигентна специализация на България и в Стратегията за интелигентна специализация на ниво регион за развитие, за всички румънски окръзи, част от Трансграничния регион, разработени в отговор на поставените цели пред Европейския съюз за излизане от кризата и подготвяне на икономиката на ЕС за следващото десетилетие, поставени в стратегия „Европа 2020“, а именно:

- интелигентен растеж, развитие на икономика, основана на познания и иновации;
- устойчив растеж, като се поощрява нисковъглеродна, ефикасна по отношение на енергийните източници и конкурентна икономика;
- приобщаващ растеж, като се насърчава икономика на висока трудова заетост и социално и териториално сближаване.

В „Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2014-2020“ и „Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации 2014-2020“, отнасящи се до България и Румъния изпъкват няколко сектора, които са определени като „сектори с потенциал за развитие“ и към които главно ще се насочат инвестициите на съответните държави.

В България в групата на високо и средно високотехнологични производства са включени секторите: **производство на лекарствени вещества и продукти, химични продукти, каучук, пластмаси, метали, машини и превозни средства, компютри, електроника и оптика, услуги в сферата на далекосъобщенията, информационните технологии, информационните услуги и научната и развойната дейност.**

В Румъния стратегията дава насока за разработването на регионалните стратегии за интелигентна специализация като посочва приоритетните области: **биоикономия; информационни и комуникационни технологии, пространство и сигурност; енергетика, околна среда и изменения на климата и еко-нано технологии и материали.**

Съгласно така формулираните приоритетни области, социално-икономическите характеристики на всеки регион и класификацията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, в регионалните стратегии са посочени съответните високо и средно високо технологични сектори с потенциал за развитие:

- **Югозападна Олтения**, включващ трансграничните окръзи Мехединц, Олт и Долж - **производство на превозни средства, химични продукти, каучук, пластмаси, метали и изделия от тях, лекарствени вещества и продукти.**

- Южна Мунтения, включващ трансграничните окръзи Кълъраш, Гюргево и Телеорман - производство на метални изделия, битови уреди, машини, двигатели, части и принадлежности за автомобили, услуги в сферата на информационните технологии.

Съгласно официалното представяне на разработената регионална стратегия за интелигентна специализация на Югоизточен регион, включващ трансграничния окръг Констанца, са определени следните области с потенциал за развитие: **производство и услуги в областта на информационните технологии, производство на машини със специално предназначение, производство на нанотехнологии и съвременни материали.**

Потенциалът за развитие има отношение към капацитета за осигуряване на дългосрочна заетост (над една година, съгласно възприетите определения), тъй като разрастването на даден сектор осигурява нови свободни работни места в региона. Основни показатели за големината на сектора се явяват броят на предприятията/ местните единици, които оперират в него и тяхната големина. Поради това е предприет подход, според който предприятията/ местните единици в определените сектори се разделят по брой на микро, малки, средни и големи, спрямо средносписъчния брой на персонала, съответно:

- микро - средносписъчен брой на персонала по-малък от 10 души;
- малки- средносписъчен брой на персонала от 10 до 49 души;
- средни- средносписъчен брой на персонала от 50 до 249 души;
- големи- средносписъчен брой на персонала над 250 души.

Освен по големина, предприятията/ местните единици са обособени и по код на икономическа дейност, съгласно 3-цифрено ниво на статистическата класификация на икономическите дейности в европейската общност - NACE Rev.2.

За целите на изследването всички сектори, определени като такива „с потенциал за развитие“, съгласно „Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2014-2020“ и „Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации 2014-2020 за България и Румъния, са оценени спрямо тяхната големина, тъй като това са високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори, в които има най-голям брой предприятия и заети лица.

Анализът на броя на активните местни икономически единици в румънските окръзи Констанца, Кълъраш, Гюргево, Телеорман, Олт, Долж, Мехединц е базиран на данни, предоставени от Националния статистически институт на Румъния. Анализът на българските области Добрич, Силистра, Русе, Велико Търново, Плевен, Враца, Монтана и Видин е базиран на данни от Търговския регистър.

3.1.1. Тенденции в трансграничния регион

България и Румъния се присъединяват едновременно към Европейския съюз през януари 2007 г. Двете държави и до днес са най-бедните в рамките на европейското общество, а по данни от третото издание на индекса за регионална конкурентоспособност, като най-беден от всички 263 региона, в границите на Европейския съюз, е определен Северозападен регион (България). Понататък в класацията се подреждат Северен-централен и Североизточен, от българска страна, и Югозападна Олтения и Южна Мунтения, от румънска. В определените като „най-бедни“ региони влизат всички български области и всички румънски окръзи (с изключение на Констанца), които са част от трансграничния регион. Затова не е пресилено да се каже, че това е един от най-бедните региони в границите на Европейския съюз.

Поради сходното икономическото състояние на българските области и румънските окръзи, в трансграничния регион се наблюдават ясно изразени общи тенденции, породени от еднотипните демографски проблеми и сходните климатични, природни и икономически условия. Населението в областите и окръзите прогресивно намалява, поради нарастване на средната възраст и миграционните процеси. Липсата на млади и квалифицирани кадри се отразява на специализацията в Трансграничния регион, но въпреки това, ниското заплащане, привлича чуждестранни инвеститори, като се наблюдава процес на износ на производства и дейности на големи международни компании в някои от българските области и румънските окръзи. Съвкупността от тези процеси се очаква да промени икономическия облик на региона в близко бъдеще.

В резултат на анализа на предприятията и местните единици във високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори, се откриха няколко общи тенденции по отношение на големината на секторите и тяхната застъпеност в българските области и румънски окръзи.

Така например, спрямо броя и големината на предприятията в дванадесет от петнадесетте области изпъкват дейностите в областта на информационните технологии. Интересното в случая е, че големината на този сектор се определя почти изцяло от броя на микро и малките предприятия, като основни икономически единици. За сметка на това броя на средните и големи предприятия е незначителен и няма пряко въздействие върху големината на сектора. Това е в резултат на ниските разходи за развиване на дейност в сферата на информационните технологии, динамичният технологичен напредък, усъвършенстването на каналите за комуникация и изключително бързото развитие на ИТ сектора в глобален мащаб. В заключение, секторът на ИТ услугите предоставя възможности за развитие, особено за стартиране на собствен бизнес, поради липсата на нормативни и финансови бариери за свободно навлизане. Съпоставка може да се направи с групата на високо и средно високотехнологичните производства, където размерът на сектора зависи основно от броя на средните и големите предприятия в окръга/областта, като основни двигатели на производствената дейност. От тази група производството на метални изделия без машини и оборудване и производството на изделия от каучук и пластмаса са застъпени във всички изследвани области. Производствената сфера се характеризира с високи бариери за навлизане в отрасъла, основно заради високите разходи за първоначална инвестиция, необходимост от голям брой работна сила, което обуславя значимостта на средните и големи предприятия за размера на сектора, докато броят на микро и малките не е определящ.

Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение е характерно за всички български области в трансграничния регион, докато румънските окръзи са с потенциал за развитие в сферата на далекосъобщенията и производството на превозни средства, без автомобили.

3.1.2. Сектори с потенциал за развитие по области и окръзи.

Област Добрич

Освен секторът на Информационните технологии, в Добрич и областта е широко застъпено производството на продукти от пластмаса, в частност - производството на опаковки. Най-голямото предприятие в тази сфера, а и областта като цяло е „Пластхим-Т“ АД с повече от 1000 души средносписъчен брой на персонала. То заема 56-то място в класацията на Българската търговско-промишлена палата „ТОП 1500“ - фирми, класирани по стойността на нетните приходи от продажби за 2015 г.

Потенциал за осигуряване на дългосрочна заетост има в производството на метални изделия за строителството, основно в производството на метална дограма, както и в обработването на метал. Добрич, известен още като „Житницата на България“, остава един от регионите, в които населението е заето предимно в сектора на селското стопанство (над 37% за 2015 г. по данни на НСИ), това предопределя необходимостта от производство на машини за селското и горското стопанство - един от средно високотехнологичните сектори, които са застъпени в икономиката на областта, обуславят необходимостта от квалифицирани специалисти и имат потенциал за осигуряване на дългосрочна заетост.

Съгласно 3-цифреното ниво на класификация на икономическите дейности в ЕС, високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори с потенциал за развитие в областта са:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“;
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“;
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“;
- 256 „Друго металообработване“
- 283 „Производство на машини за селското и горското стопанство“.

Област Силистра

В Силистра, с потенциал за развитие, се открояват секторите от групата на средно високотехнологичните производства. Едни от най-големите сред които, оценен по брой на предприятията в него и тяхната големина, е производството на изделия от каучук. Сред останалите сектори с потенциал за развитие са производството на метални изделия за строителството и други метални изделия, производството на излъчващи електромедицински и терапевтични апарати и производството на други машини с общо предназначение, в които не изпъкват големи предприятия, а преобладава броят на малките и средните.

Високотехнологичните отрасли не са особено развити в област Силистра. Дори секторът на информационните технологии, който изпъква във всички останали български области, тук не е добре представен. Все пак трябва да се отбележи, че в град Силистра е позициониран един от водещите производители на електронно-изчислителна техника и фискални устройства (силно високотехнологичен производствен сектор) „Оргтехника“ АД, с персонал от близо 100 души. Впечатление прави „Елика Елеватор“ ООД, предприятие с близо 100 души работна сила, специализирано в производството на подемно-транспортни машини. Въпреки това и двата сектора не изпъкват с особен потенциал за развитие в областта.

Съгласно класификацията на икономическите дейности, секторите с потенциал за развитие в Силистра попадат в следните 3-цифрени кодове:

- 221 „Производство на изделия от каучук“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 259 „Производство на други метални изделия“
- 266 „Производство на излъчващи електромедицински и терапевтични апарати“
- 282 „Производство на други машини с общо предназначение“.

Област Русе

В Русе повече от 120 микро и малки предприятия развиват дейност в сектора на информационните технологии. Това затвърждава тенденцията и определя сектора като един от тези с най-висок потенциал за развитие в областта.

Тук отново е застъпено производството на изделия от пластмаса и други метални изделия. В производството на други машини с общо предназначение основен и най-голям работодател в сектора е „Спарки“ АД, осигуряващ близо 500 работни позиции. Предприятието се нарежда на 410^{то} място в класацията на БТПП „ТОП 1500+“. Друг сектор с потенциал за развитие в Русе е производството на части и принадлежности за автомобили, отрасълът е представен от две от най-големите фирми в областта - „А.Л. Филтър“ ООД (над 700 работни места) и „Монтюпе“ ЕООД (над 900 служители), двете компании също са в класацията „ТОП 1500“, съответно на 280^{то} и 53^{то} място. В обобщение секторите с потенциал за развитие в областта, според кода на икономическа дейност са:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 259 „Производство на други метални изделия“
- 282 „Производство на други машини с общо предназначение“
- 293 „Производство на части и принадлежности за автомобили“

Въпреки, че не попадат във високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори с потенциал за развитие, трябва да се отчете наличието на няколко предприятия (включени в класацията „ТОП 1500“), чиято дейност, поради естеството си, е от значение не само за областната, а и за националната икономика на България, това са:

- „Дунарит“ АД - производство на въоръжение и боеприпаси; над 1200 работни места;
- „Експрес сервиз“ ООД - производство на локомотиви, мотриси и вагони; над 100 работни места.

Посочените компании създават условия за осигуряване на работни места на специалисти в сфери, които не са широко разпространени и изискват специфични умения и квалификация.

Област Велико Търново

Във Велико Търново има голямо разнообразие от работодатели. Утвърдени компании в сферата на хранително-вкусовата промишленост и множество пивоварни, развиват дейност тук. В последните две години, се забелязва подобряване на икономическото състояние, като според едно от последните изследвания на Института за пазарна икономика, Велико Търново е с най-добро представяне на пазара на труда в цяла Северна България. В областта се повишава икономическата активност, което се дължи на предприятията с установени производствени традиции, разширяващи своята дейност, но и на десетките новосъздадени софтуерни и ИТ компании.

Според настоящата методология, сред секторите от високотехнологичните и средно високотехнологичните с потенциал за развитие попадат дейностите в областта на информационните технологии, като във Велико Търново са създадени десетки микро и малки организации, които определят големината на сектора. Останалите сектори с потенциал за развитие са в производствените отраслови групи и тяхната големина се определя от наличието на средни и големи предприятия. Един тях е производството на изделия от пластмаси, в който оперират най-големите предприятия в областта: „Мегапорт“ ООД, „Екстрапак“ ООД с над 650 души персонал, „Момина Крепост“ АД с над 100 работни места и други. Производството на

метални изделия за строителството и металообработването, заедно с производството на машини с общо предназначение, като най-голям производител е „Складова Техника“ АД с над 100 служители и 798^{мо} място в класацията на БТПП ТОП 1500. Секторите, определени с потенциал за развитие, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 256 „Друго металообработване“
- 282 „Производство на други машини с общо предназначение“

„Аркус“ АД е едно от предприятията в областта, които имат значително въздействие върху икономиката на Велико Търново. Компанията се занимава с производство на въоръжение и боеприпаси, секторът не е определен с потенциал за развитие, тъй като предприятието е единственото в областта, развиващо дейност в тази сфера, но осигурява работни места за над 2000 души, освен това заема 143^{то} място в ТОП 1500 български компании, класирани по нетни приходи, което определя значимостта му и за националната ни икономика.

Област Плевен

Област Плевен е единствената в целия трансграничен регион, в която секторът за Научноизследователската и развойна дейност е определен за сектор с потенциал за развитие и осигуряване на възможности за дългосрочна заетост. На територията на областта функционират няколко института, микро и малки предприятия, заети с изследвания в сферата на селскостопанските науки. В Плевен се намира и Национален институт по метеорология и хидрология, който осигурява работни места за повече от 200 души.

Останалите сектори с потенциал за развитие са в сферата на средно високотехнологичните производства. Производството на метални изделия - за строителството, с най-големи предприятия в сектора „Таси“ ООД и „Метекно България“ АД. Производството на други метални изделия също има потенциал за осигуряване на дългосрочна заетост, най-голямото предприятие в сектора е „Сартен България“ ООД, специализирано в производството на опаковки от леки метали, заемащо 284^{то} място сред 1500^{те} фирми с най-високи нетни приходи в страната. В производството на опаковки от пластмаса са заети десетки микро, малки и средни предприятия в областта. Широко застъпено е производството на машини със специално предназначение, като основни двигатели на сектора са предприятията „Есмос“ АД, „Енеркемикал“ ООД, „Хем“ АД, „Трактор“ ООД и „Илинден“ ЕООД. Секторите, определени с потенциал за развитие, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 721 „Научноизследователска и развойна дейност в областта на естествените, медицинските, селскостопанските и техническите науки;
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 259 „Производството на други метални изделия“
- 289 „Производството на други машини със специално предназначение“
- 222 „Производството на изделия от пластмаси“.

Област Враца

В област Враца функционира единствената атомна електроцентрала в България и най-големия производител на електроенергия у нас - „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД. Тя е от огромно национално значение и е определяща за икономиката в областта. За да се осигури непрекъснатото ѝ поддържане и функциониране, през годините са създадени няколко големи предприятия, които

произвеждат машини и метални конструкции предназначени за поддържане на основното и спомагателно оборудване на централата. В следствие, секторите в сферата на производството на машини със специално предназначение, производството на метални изделия за строителството и с друго предназначение се определят като такива с потенциал на развитие, спрямо броя и големината на предприятията в тях. Най-големите компании в областта, които осигуряват ресурси за ремонтните дейности в АЕЦ-а са „Енергоремонт-Козлодуй“ ЕООД, и „Интерприборсервиз“ ООД. Машини със специално предназначение се произвеждат от „ЗММ Враца“ АД и „Гарант“ АД.

Въпреки, че за големината на сектора е приет да се отчита броя на микро и малките предприятия, сред секторите с потенциал за развитие се нарежда производството на продукти от пластмаса, с най-голямото предприятие, специализирано в производството на PVC дограма - „Тидиен Пласт“ ООД. Сходна е ситуацията в сектора на информационните технологии, който се очаква да продължи да се разраства.

Секторите с потенциал за развитие в област Враца, представени, съгласно класификацията на икономическите дейности, са:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 222 „Производството на изделия от пластмаси“
- 251 „Производството на метални изделия за строителството“
- 256 „Друго металообработване“
- 289 „Производството на други машини със специално предназначение“

Област Монтана

Високотехнологичните и средно високотехнологичните сектори с потенциал за развитие в област Монтана, почти изцяло се припокриват с останалите, характерни за българските области в трансграничния регион. Разликата е единствено в сектора производство на други превозни средства, където дейност развиват предприятията „Крос“ ООД (над 300 души персонал) и „Спринтер“ ООД (близо 70 заети лица), специализирани в производството на велосипеди и части за тях. България е на една от челните позиции в Европа по производство на велосипеди, но то е значително по-разпространено в южните области на страната. Останалите сектори, открояващи се с потенциал за развитие в Монтана са дейностите свързани с информационните технологии, където преобладават микро и малките предприятия, производството на опаковки от пластмаса, металообработването и производството на други метални изделия, като в тази сфера изпъкват „ЗИМП“ АД, „БКК-95“ ООД, „Силпа“ ООД. Сред секторите с потенциал за развитие, попадат сектори с кодове на икономическа дейност:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 259 „Производство на други метални изделия“
- 256 „Друго металообработване“
- 309 „Производство на други превозни средства“

Област Видин

В сферата на високотехнологичните сектори с потенциал за развитие, във Видин отново се открояват дейностите, свързани с информационни технологии, с повече от 20 микро и малки предприятия в областта. Производството на продукти от каучук и пластмаса също е широко застъпено, като най-голям производител на изделия от каучук е предприятието „Рис Ръбър България“ АД, което заема 792-ро място по нетни приходи в класацията „ТОП 1500“. Това е едно от водещите предприятия в областта. Секторът, с потенциал за развитие в производството на

машины с общо предназначение, е представен от предприятие „Випом“ АД, в което са заети близо 200 души, а освен него е застъпено и производството на метални изделия за строителството. Секторите с потенциал за развитие в област Видин, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 221 „Производство на изделия от каучук“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 281 „Производство на машини с общо предназначение“

Окръг Констанца

Географското положение на Констанца отчасти е определящо за секторите, които имат потенциал за развитие в окръга. На изток този окръг граничи с Черно море, а на запад река Дунав го отделя от Кълъраш. В Констанца се намира и едно от най-големите пристанища в Европа. Именно тези фактори обуславят един от секторите с потенциал за развитие в окръга да е строителството на плавателни съдове. Сред големите предприятия в сектора са Daewoo Mangalia Heavy Industries SA, Santierul Naval Constanta SA, Argentinia SRL, Marman Comtrans SRL и Strong Systems Brothers SRL.

Сред средно високотехнологичните производства, секторите с потенциал за развитие са производството на метални изделия за строителството и пластмасови изделия. Броят на малките предприятия, заети с производство на изделия от пластмаса е определящ за големината на сектора, като най-голямо предприятие е Sterk Plast SRL. Подобна е ситуацията и при производството на метални изделия, въпреки, че в сектора оперират девет средни по големина компании.

Другият сектор с потенциал за развитие е далекосъобщенията, в частност дейност, чрез фиксирани мрежи. Броят на предприятията е 46, като 41 са микро и малки, 4 средни и едно голямо. Секторът с най-голям потенциал за развитие в региона е в областта на информационните технологии, като общо 225 микро и малки предприятия развиват дейност на територията на окръг Констанца. Секторите с потенциал за развитие в област Видин, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 611 „Далекосъобщителна дейност чрез фиксирани мрежи“
- 301 „Строителство на плавателни съдове“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“

Окръг Кълъраш

В Кълъраш изпъкват високотехнологичните сектори в областта на информационните технологии и далекосъобщенията. В общ план, икономическото състояние на окръга не е толкова добро, колкото на Констанца и размерът на секторите с потенциал за развитие е значително по-малък. Общо 33 микропредприятия развиват дейност, свързана с информационни технологии, а предприятията предоставящи далекосъобщителни услуги, чрез фиксирани мрежи са общо 24, като едно е средно - Expertnet SR:, а останалите - микро и малки.

Сред производствените сектори с потенциал за развитие изпъкват производството на машини с общо предназначение, производството на метални продукти за строителството и производството на изделия от пластмаса. Най-големият производител на машини с общо предназначение в

Кълъраш е Turbonn Romania SRL, с над 600 служители към 2015. Производители на пластмасови изделия са микро и малки предприятия, а в производството на метални продукти за строителството са заети общо 29 фирми, 2 от които с персонал между 50 и 249 души, останалите микро и малки. Класираните като сектори с потенциал за развитие, са сектори с код на икономическа дейност:

- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 282 „Производство на други машини с общо предназначение“
- 611 „Далекосъобщителна дейност чрез фиксирани мрежи“
- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“

Окръг Гюргево

Гюргево е окръг, разположен на левия бряг на река Дунав с административен център град Гюргево, който е главно пристанище в румънската част на река Дунав. Освен това, близостта му до столицата Букурещ осигурява бърз достъп до двете големи летища - Отопени и Банеаса. Румънският окръг се свързва с българската област Русе посредством Дунав мост, това предопределя Русе-Гюргево да се разглежда като специфичен регион в трансграничната област, който се явява най-голямата градска общност на българо-румънската граница. Развитият речен транспорт в окръга предопределя необходимостта от строителството на плавателни съдове. Това е и един от високотехнологичните сектори, определен според настоящата методология, с потенциал за развитие, в който оперират пет компании, най-голямата от които е SHIPYARD ATG GIURGIU SRL. Традиционно останалите сектори с потенциал са в сферата на средно високотехнологичните производства - производството на метални изделия в строителството, производството на пластмасови изделия, отрасли, в които дейност развиват основно малки и средни предприятия. С потенциал за развитие са и дейностите в отрасъла на информационните технологии, следвайки общата тенденция в трансграничния регион. Интересното е, че тук изпъква и високотехнологично производство - на електронни елементи и печатни платки, представен от две големи и две средни предприятия, като най-голям производител на електронни платки в Гюргево е компания Reos Production SRL. Секторите с потенциал за развитие в Гюргево по код на икономическа дейност са:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 301 „Строителство на плавателни съдове“
- 261 „Производство на електронни елементи и печатни платки“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“

Окръг Телеорман

Според данни на НСИ Румъния, населението в окръг Телеорман заето предимно в сектора на земеделието, но в последните две години се забелязва отлив на работната сила от селското стопанство, за сметка на производствения сектор. Не е изненадващо, че отраслите с потенциал за развитие попадат именно в групата на високотехнологичните и средно високотехнологичните производства, като изключение правят единствено дейностите, свързани с информационни технологии. В окръга е застъпено производството на химични вещества, представено от няколко на брой малки компании, едно голямо предприятие и едно средно. Други сектори с потенциал за специализация са производството на други метални изделия и производството на машини с общо предназначение. Най-голямо впечатление прави производството на електрически двигатели, генератори и други уреди за разпределение на ел. енергия, което не е особено разпространено в

трансграничния регион, но в Телеорман е представено от няколко микро предприятия и една голяма компания - Electrotel SA, разположена в административния център на окръга - град Александрия, където работят близо 500 служители. Секторите, определени с потенциал за развитие в окръг Телеорман, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 201 „Производство на основни химични вещества“
- 259 „Производство на други метални изделия“
- 271 „Производство на електрически двигатели, генератори и трансформатори и апарати за управление и разпределение на електрическа енергия“
- 281 „Производство на машини с общо предназначение“
- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“

Окръг Олт

Един от добре развитите икономически сектори в окръг Олт е металургията, в частност преработката на алуминий. В административния център на окръга - град Слатина са обособени три индустриални зони, едната, от които е предназначена основно за предприятия от алуминиевата промишленост. Поради това, с потенциал за развитие се открояват производствата на метални продукти за строителството, на метални изделия с друго предназначение. В двата отрасли има специализирани микро и малки предприятия, но за големината на сектора са определящи големите производители, като Bekaert Slatina SRL (над 560 служители), Prolyte Products Ro SRL (150 служители), M. T. D. Simplu Construct SRL (близо 100 служители).

Единствено в окръг Олт се наблюдава потенциал за развитие в сферата на производството на части и аксесоари за моторни превозни средства. В отрасъла дейност развиват две от най-големите предприятия в окръга - Altur SA, осигуряващо работни места за над 600 души, както и International automotive components group SRL, с повече от 300 служители.

Друг сектор с потенциал за развитие, но този път основно заради големия брой микро предприятия, е производството на пластмасови изделия, където оперират общо 49 компании. Секторите с потенциал за развитие в окръг Олт, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 259 „Производство на други метални изделия“
- 293 „Производство на части и принадлежности за автомобили“
- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“.

Окръг Долж

В окръг Долж се затвърждават тенденциите, характерни за целия трансграничен регион. Сред секторите с потенциал за развитие попадат дейности в сферата на високотехнологичните отрасли и средно високотехнологични производства. С най-голям потенциал за развитие се откроява секторът на дейностите в сферата на информационните технологии - в секторът оперират повече от 200 микро и малки предприятия и четири компании с персонал над 100 души: IT SIX GLOBAL SERVICES SRL, SINTEC MEDIA SRL, NETROM SOFTWARE SRL и CS ROMANIA SA, като всички от тях са локализирани в административния център на окръга - Крайова. Редом с ИТ услугите, потенциал за развитие има и в сферата на хостинг услугите, обработката на данни и web-портали, отново размерът на сектора се определя от микро предприятията, които са 51 в Долж, но най-голям работодател в сферата е COMDATA SERVICE SRL, компания с над 2000 служители, основана през

2008 г., като от създаването си - до момента средносписъчния брой служители е нарастнал над 57 пъти в рамките на 9 години.

В сферата на средно високотехнологичните производства, с потенциал за развитие се открояват производството на изделия от пластмаса, където най-голям работодател е CASA NOASTRA SA (с над 1000 души персонал), производството на метални изделия за строителството (с десетки микро и малки предприятия, шест средни и едно голямо). Впечатление прави високотехнологичният сектор за производство на електрически двигатели, генератори и апарати за управление и разпределение на ел. енергия. Двадесет и пет на брой са фирмите, функциониращи в сектора, като CUMMINS GENERATOR TECHNOLOGIES ROMANIA SA и ELECTROPUTERE SA са най-големите работодатели в бранша. Въпреки, че не попада в секторите с потенциал за развитие е важно да се спомене, че в окръг Долж, в частност Крайова, е застъпено производството на автомобили от компания FORD ROMANIA SA, която осигурява работни места за над 2600 души.

В обобщение, секторите с потенциал за развитие, определени по настоящата методология, в окръг Долж, попадат в следните кодове на икономическа дейност:

- 620 „Дейности в областта на информационните технологии“
- 631 „Обработка на данни, хостинг и подобни дейности; web-портали“;
- 222 „Производство на изделия от пластмаси“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 271 „Производство на електрически двигатели, генератори и трансформатори и апарати за управление и разпределение на електрическа енергия“

Окръг Мехединц

Поради по-слабото икономическо развитие в окръг Мехединц, прави впечатление, че общият брой икономически единици, опериращи в даден сектор е сравнително малък. Поради това, предопределящо за размера на секторите с потенциал за развитие в окръга е наличието на средно или голямо предприятие. Мехединц е един от малкото окръзи в Трансграничния регион, в който секторът на информационните технологии не е сред високотехнологичните сектори с потенциал за развитие. Тук преобладават високотехнологичните и средно високотехнологичните производства. Единствено в Мехединц и Телеорман, сред секторите с потенциал за развитие се откроява производството на основни химични вещества, представено от едно средно и едно голямо предприятие. Малко по-различна е ситуацията в производството на метални продукти за строителството, където големината на сектора се определя от микро, малки и едно средно предприятие. Сред високотехнологичните производства с потенциал за развитие, в този окръг изпъкват производството на части и принадлежности за автомобили, производството на плавателни съдове, както и производството на локомотиви, мотриси и вагони. Тези три сектора са представени от големи предприятия, с персонал над 250 души. В сферата на корабостроенето изпъкват SEVERNAV SA, SANTIÉRUL NAVAL ORSOVA SA - най-голямото предприятие в Орсова (над 330 служители).

Идентифицираните сектори с потенциал за развитие в окръг Мехединц са:

- 201 „Производство на основни химични вещества“
- 251 „Производство на метални изделия за строителството“
- 293 „Производство на части и принадлежности за автомобили“
- 301 „Строителство на плавателни съдове“
- 302 „Производство на локомотиви, мотриси и вагони“

В обобщение на резултатите от анализа на 15-те области и окръзи в трансграничния регион, са идентифицирани секторите с потенциал за развитие и на следващата карта условно е представено тяхното разпределение на територията на трансграничния регион.

Фиг: Разпределение на високотехнологични и средно високотехнологични сектори на територията на трансграничния регион между България и Румъния

Легенда:

● 201 "Производство на основни химични вещества"	● 282 "Производство на др. машини с общо предназначение"
● 221 "Производство на изделия от каучук"	● 283 "Производство на машини за селското и горското стопанство"
● 222 "Производство на изделия от пластмаса"	● 289 "Производство на други машини със специално предназначение"
● 251 "Производство на метални изделия за строителството"	● 293 "Производство на части и принадлежности за автомобили"
● 256 "Друго металообработване"	● 301 "Строителство на плавателни съдове"
● 259 "Производство на други метални изделия"	● 302 "Производство на локомотиви, мотриси и вагони"
● 261 "Производство на ел. елементи и печатни платки"	● 309 "Производство на други превозни средства"
● 266 "Производство на излъчващи електромедицински и терапевтични апарати"	● 611 "Далекосъобщителна дейност чрез фиксирани мрежи"
● 271 "Производство на електрически двигатели, генератори и трансформатори и апарати за управление и разпределение на електрическа енергия"	● 620 "Дейности в областта на информационните технологии"
● 281 "Производство на машини с общо предназначение"	● 631 "Обработка на данни, хостинг и подобни дейности; web-портали"
	● 721 "Научноизследователска и развойна дейност в областта на естествените, медицинските, селскостопанските и техническите науки"

След определянето на високотехнологичните и средно високотехнологични сектори с потенциал за развитие, както и икономическите единици, които оперират в тях, в рамките на проучването е проведено анкетиране, насочено към ръководния състав и специалистите по човешки ресурси на организациите. Основната цел на анкетата е да се установи потребността на работодателите от квалифицирана работна ръка, като се формулират конкретни изисквания за образование, опит, компетенции, лични качества и умения, които трябва да притежават потенциалните кандидати за работа.

3.2. Анализ на резултатите от анкетно проучване, проведено сред фирми, с потенциал за развитие във високо и средно високотехнологични сектори

Следвайки основната цел на дейността по идентифициране на икономическите сектори в трансграничния регион (високотехнологични и средно високотехнологични) с потенциал за развитие, логически следва да се потърси мнението на организациите в тези сектори, относно изискванията, които поставят към кандидатите за работа. Задачата е да се установят потребностите от квалифицирани служители в организациите в трансграничния регион и съответните компетенции, които да притежават.

Проучването е проведено във 15-те области и окръзи от българска и румънска страна, в трансграничния регион. Целевата група се състои от идентифицираните организации от сектори с потенциал за развитие, извършващи дейност във високо и средно високотехнологични сектори, които имат възможност за осигуряване на дългосрочна заетост.

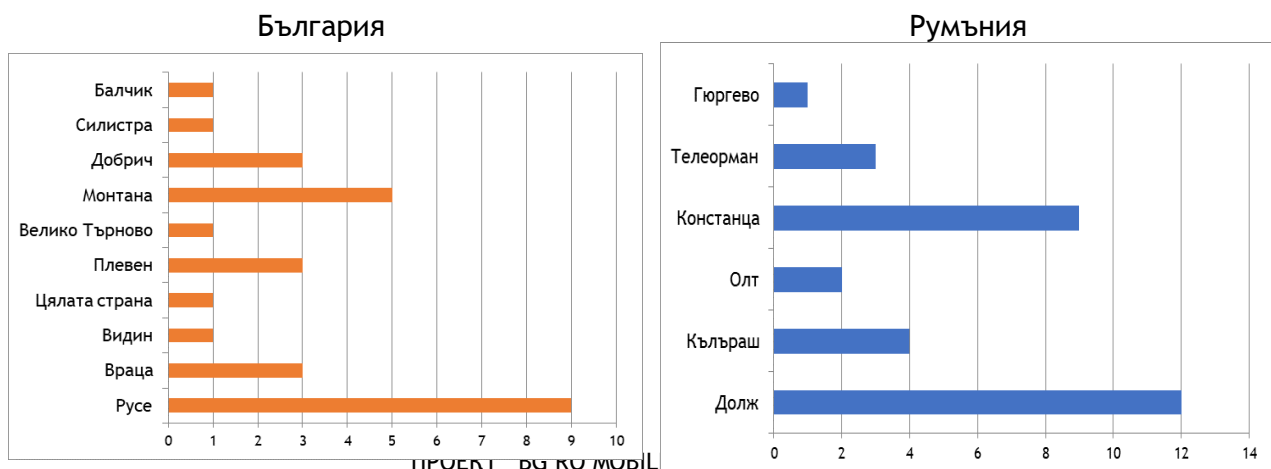
Анкетата, която е използвана като инструмент за проучването, съдържа деветнадесет въпроса и е структурирана в две части. Първата част съдържа въпроси, свързани с общото представяне на респондентите. Втората част съдържа въпроси, формулирани в изпълнение на целите на настоящото проучване.

Следва подробен анализ на резултатите от проведената анкета:

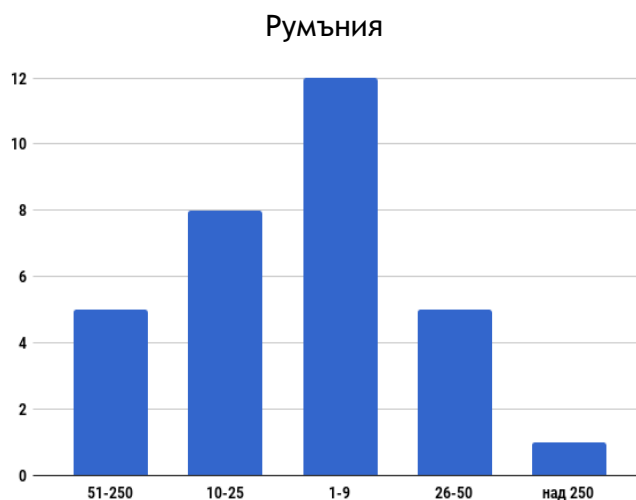
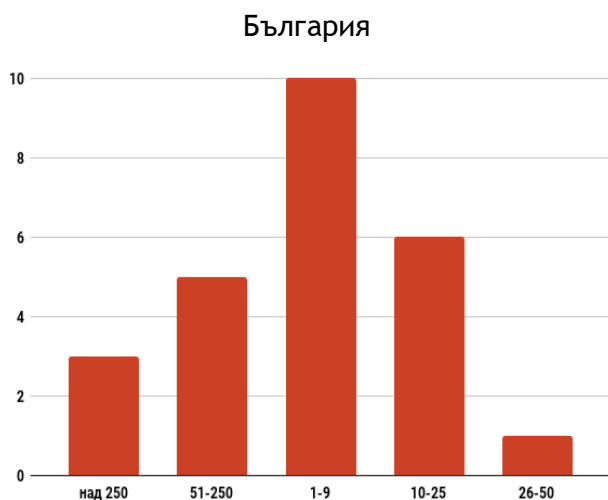
Въпрос 1: Наименование на организацията - в анкетното проучване се включиха двадесет и пет организации от България и тридесет и една от Румъния.

Въпрос 2: Длъжност на лицето, попълващо анкетата - въпросникът е попълнен от ръководни кадри (изпълнителен директор, управител, заместник управител, ръководител звено) или служители от отдел Човешки ресурси.

Въпрос 3: В коя административна област развивате своята дейност?

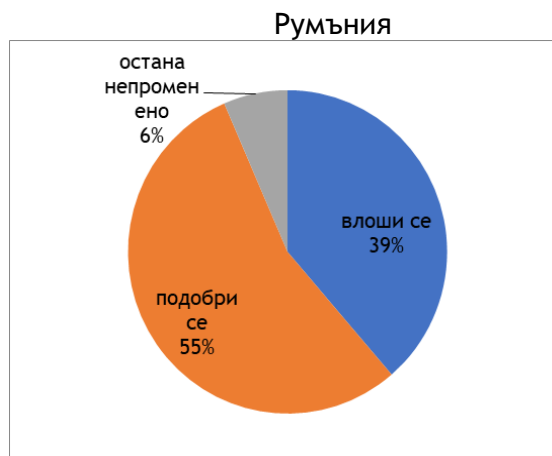
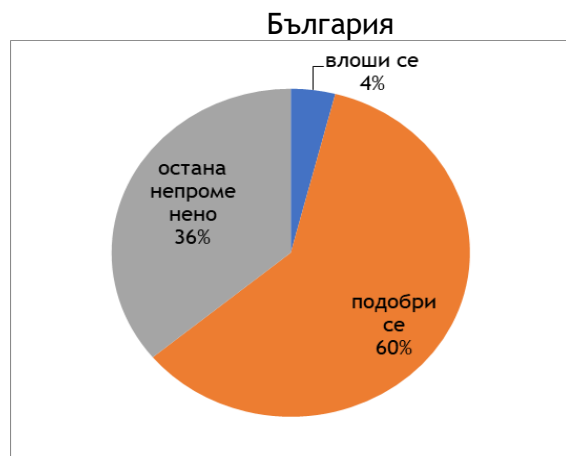
Въпрос 4: Колко служители са заети във вашата организация?

Въпрос 5: Каква е средната възраст на заетите лица?

Въпрос 6: Как се промени икономическото състояние на вашата организация през последните две години (2015 и 2016 г.)?

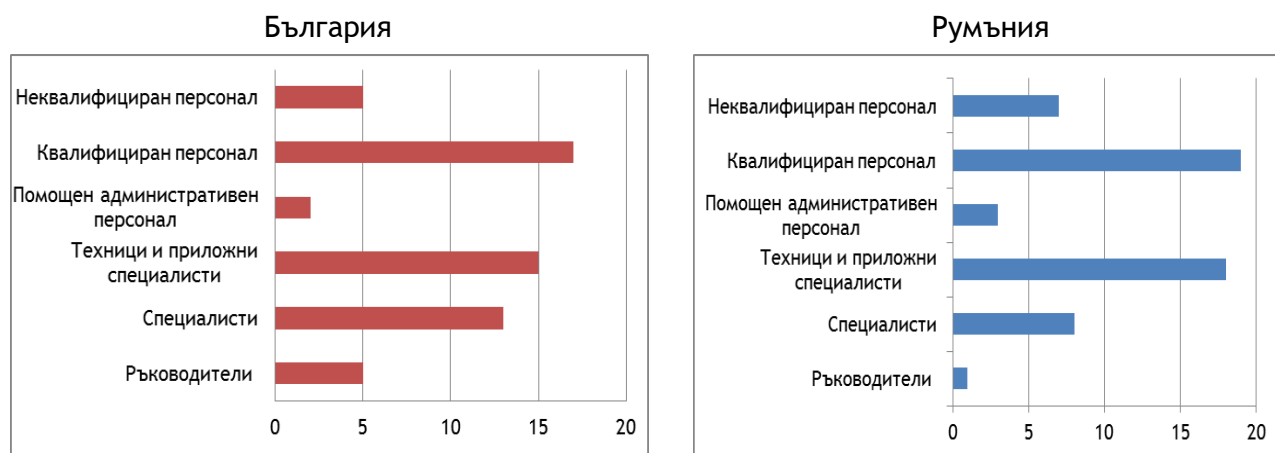
Въпрос 7: Как се отрази промяната на икономическото състояние върху работната сила в организацията?

Въпрос 8: Кои от позициите във вашата организация са с потенциал за осигуряване на дългосрочна заетост (над 1 г.)?

Сред анкетиранияте организации в България се установи, че в категориите персонал - техници, специалисти по технически науки и приложни специалисти, 40 % от отговорилите лица могат да осигурят дългосрочна заетост. След тези категории се нарежда категорията на квалифицираните работници с 24 %. За ръководни кадри и помощен административен персонал, само 8 % от анкетиранияте лица могат да се ангажират с осигуряването на дългосрочна заетост. На последно място се нареждат неквалифицираните работници. 24 % от анкетиранияте са отговорили, считат, че могат да осигурят дългосрочна заетост за всички позиции в своята организация, а 8 %, че не могат да осигурят на нито една категория служители. Сред анкетиранияте румънски организации се наблюдава сходно разпределение. Отново първите две места заемат групите на техници, специалисти по технически науки и приложни специалисти с 45%, а след тях се нареждат квалифицираните работници с 42 %. 10% от анкетиранияте могат да осигурят дългосрочна заетост за неквалифицирани работници и само 7 % за ръководни кадри. Един от анкетиранияте е отговорил, че може да осигури дългосрочна заетост за всички групи служители в неговата организация.

Въпрос 9: За кои от посочените групи изпитвате трудности при намиране на кадри?

Въпрос 10: Вашата организация развива ли научноизследователска и развойна дейност?

Само една от анкетираниите организации в българските области на трансграничния регион създава продуктово-технологични иновации. В румънските окръзи от трансграничния регион, анкетираниите организации, които развиват научна и развойна дейност са пет.

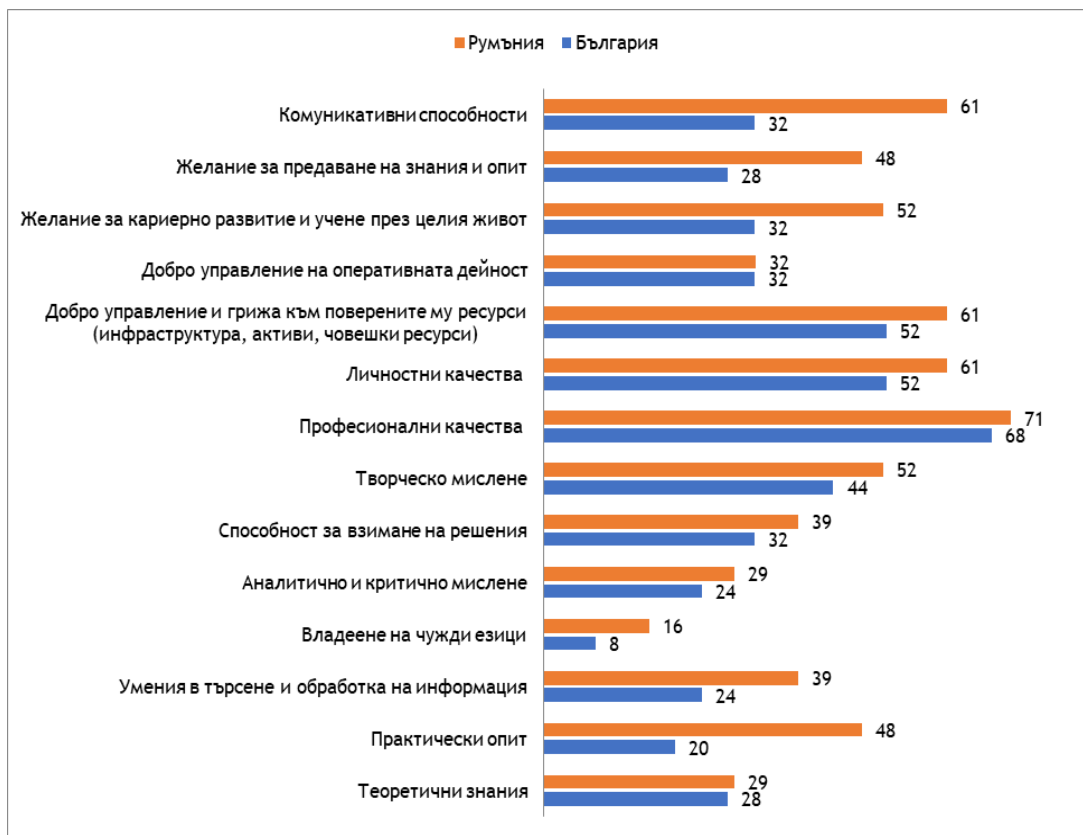
Въпрос 11: Ако вашата организация развива научноизследователска и развойна дейност, моля посочете за кои групи персонал изпитвате трудности при намиране на кадри.

Анкетираната организация от България, изпитва трудност за намиране на кадри във всички посочени групи - изследователи, технически и помощен персонал, зает с НИРД. Две от румънските организации изпитват трудност само в групата на изследователите, другите две в групата на техническия персонал, а една - и в двете групи - изследователи и технически персонал.

Въпрос 12: Кои са най-често срещаните проблеми при подбора на кадри?

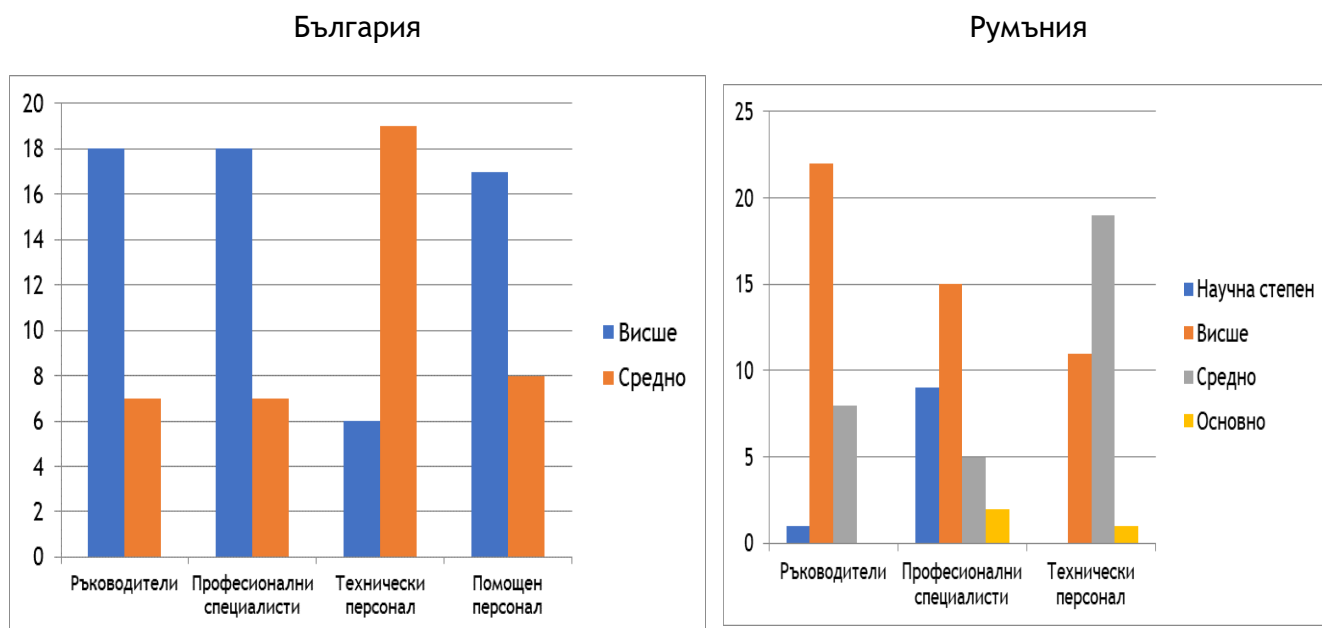
Основният проблем, с който се сблъскват анкетираниите български организации е липса на подходящи кадри в областта. 72 % от анкетираниите са посочили този отговор. 44 % считат, че нивото на подготовка след напускане на образователната система е пречка при подбора на кадри, а съответно 36 % и 32 %, че на кадрите им липсва мотивация съответно за започване на работа или за дългосрочна заетост. Едно от анкетираниите лица е посочил и проблем, по отношение очакванията на потенциалните служители за по-високо възнаграждение, без да разполагат с необходимия опит. Сред румънските организации проблемите са същите. На първо място с 80,6 % се нарежда липсата на подходящи кадри в областта, на второ място с 64,5 %, че нивото на подготовка след напускане на образователната система е незадоволително и съответно 32,3 % и 29 % от анкетираниите считат, че липсва мотивация за дългосрочно заетост и за започване на работа.

Въпрос 13: Степенувайте по важност компетенциите, които трябва да притежават търсените от вас служители.

Анализът на отговорите показва, че българските и румънските организации с най-висока степен оценяват професионалните качества на служителите (умения за управление на времето, работа в екип) - съответно посочилите този отговор са 68 % от анкетираните български работодатели и 71 % от румънските. С 52 % на второ място, българските организации поставят личностните качества, доброто управление и грижа към поверените ресурси. Румънските също подреждат на второ място тези две компетенции с 61 %, но също желаят служителите им да имат добри комуникативни способности. 44 % от отговорилите български организации са отразили, че творческо мислене е важно, а 52 % от румънските освен творческото мислене, искат служителите им да имат желание за кариерно развитие и учене през целият живот. За 48 % от анкетираните български работодатели и 42 % от румънските, владеенето на чужди езици е оценена като най-маловажна компетенция при избор на кадри. Класацията на компетенциите спрямо дадените отговори е представена в следната графика:

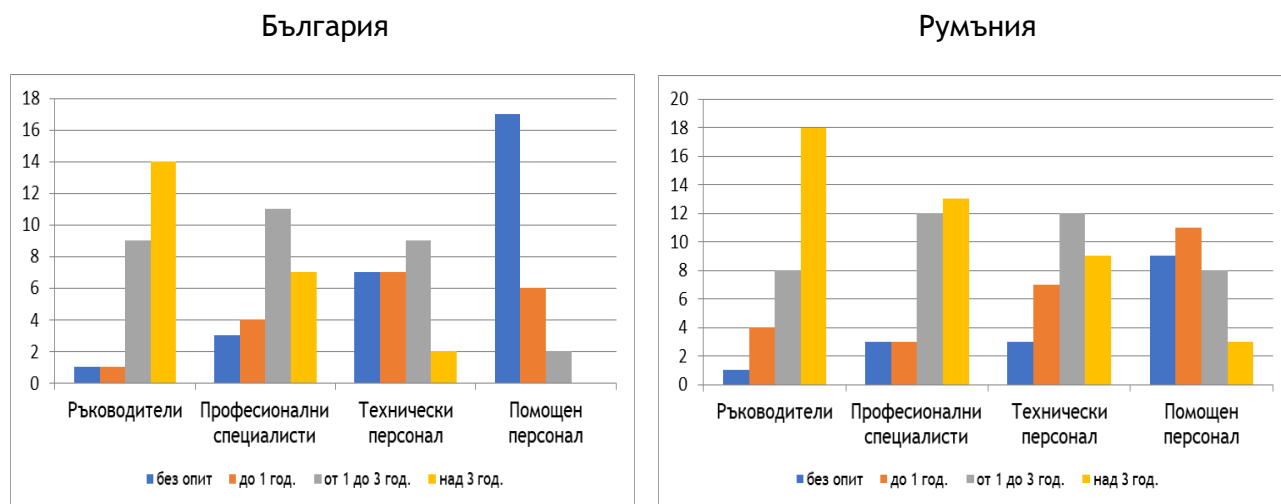
Въпрос 14: Моля посочете каква образователна степен трябва да притежават различните групи служители.

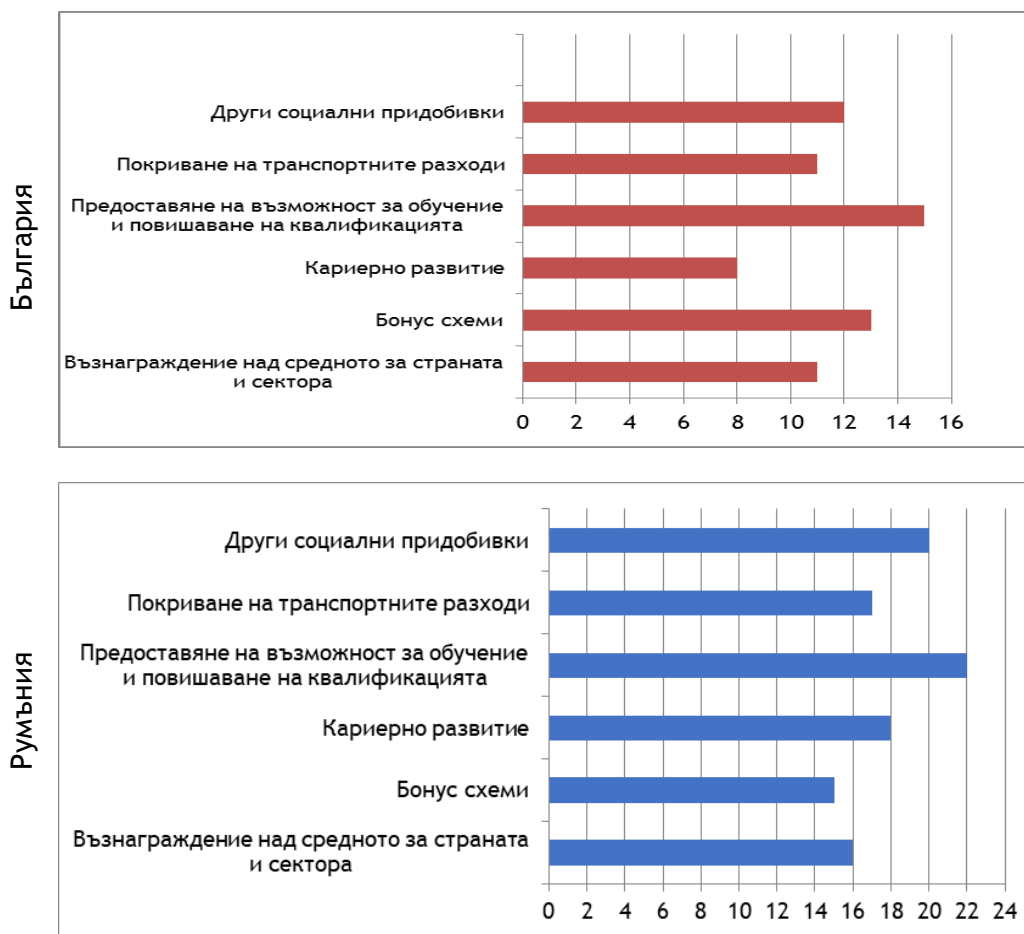
Въпрос 15: В каква област трябва да са завършили образованието си посочените групи?

Анализът на анкетите показва, че в България и Румъния, анкетираните организации считат, че кадрите от всички посочени групи, които биха назначили, трябва да притежават образование в областта на техническите науки. Другата област, която изпъква от отговорите и на двете групи организации е стопански науки и администрация. Румънските работодатели предпочитат служителите им от трите посочени групи (работодатели, технически специалисти и технически персонал) да са завършили своето образование в областта на информатиката. А три от анкетираните български организации биха искали техническият персонал да е завършил своето образование в областта на добив и производствени технологии.

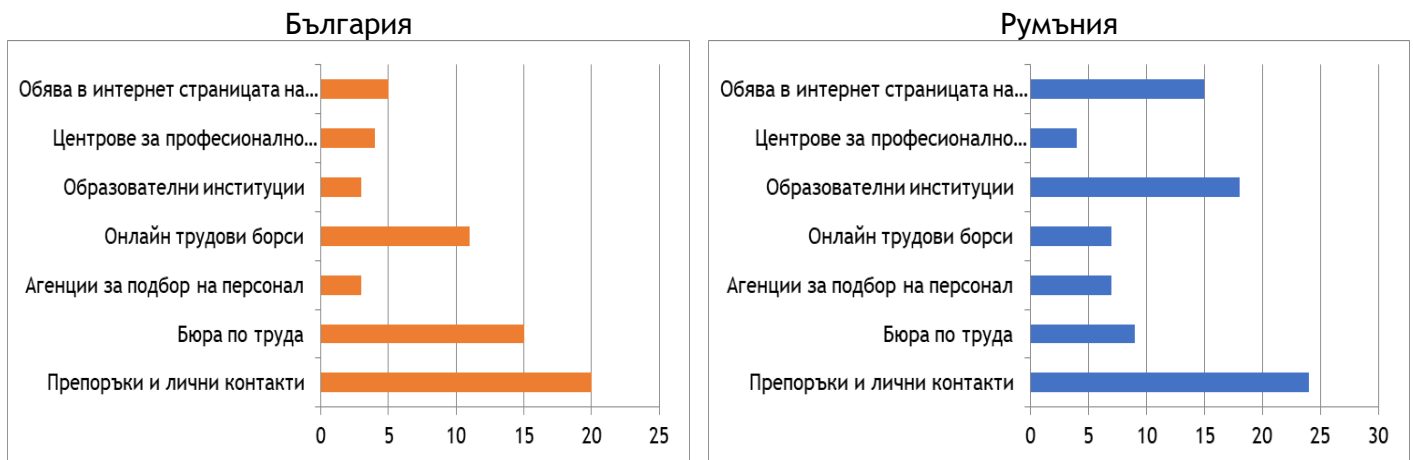
Въпрос 16: Изберете необходимия опит за започване на работа при отделните групи служители.

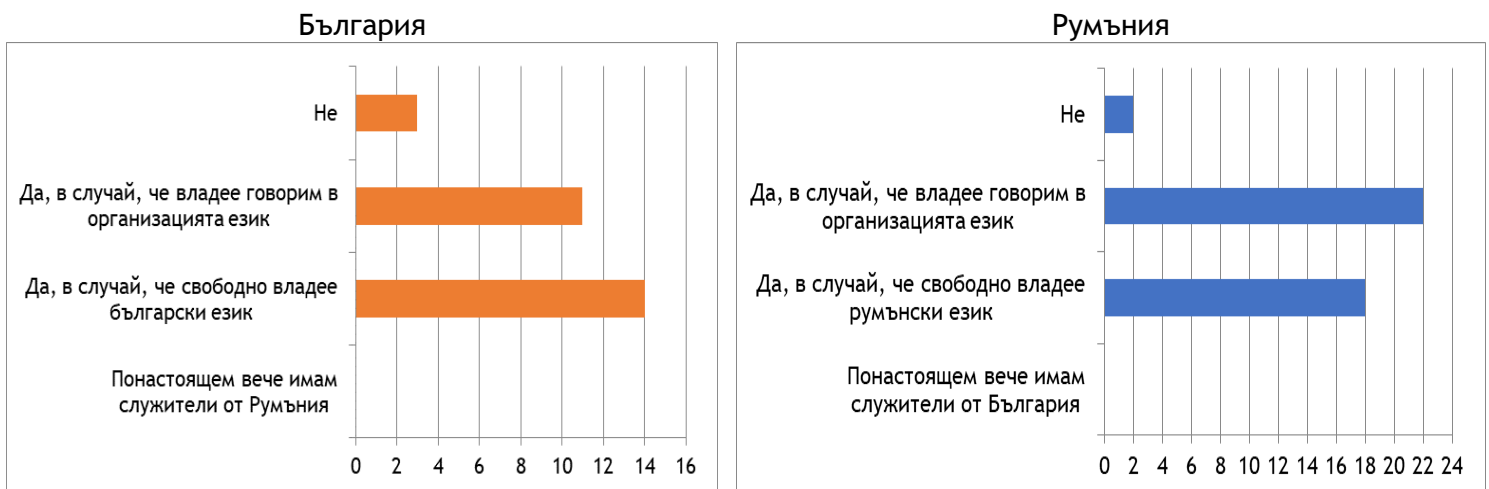
Въпрос 17: Какви методи за мотивиране и осигуряване на дългосрочна заетост прилагате?

Въпрос 18: Кои от методите за набиране на персонал най-често използвате?

Въпрос 19: Склонни ли сте да наемете служител от Румъния?

В резултат на проведеното проучване се установи, че работодателите в трансграничния регион, заети във високотехнологични и средно високотехнологични сектори, могат да осигурят дългосрочна заетост за позиции, които изискват знания и умения в сферата на техническите науки. Отчита се най-голяма необходимост от техници, технически специалисти и квалифицирани работници. Кандидатите за работа следва да имат опит между 1 и 3 години, с изключение на ръководителите - за тях минимумът е 3 г. Сред най-ценените качества са уменията за управление на времето, умението за работа в екип, комуникативните способности и добро управление и грижа към поверените ресурси. Делът на фирмите, които развиват научноизследователска дейност е по-голям в румънската част на трансграничния регион в сравнение с българската, а работодателите изпитват трудност да намерят служители и в трите групи персонал, зает с НИРД. Най-голям проблем във всички области и окръзи е липсата на подходящи кадри на местно ниво. Организациите използват различни методи, за да задържат дългосрочно служителите си на работа, основно чрез предоставяне на възможности за повишаване на квалификацията, кариерно развитие и бонус схеми. Най-използваният метод за набиране на персонал е чрез лични контакти

и препоръки, като компаниите и от българска, и от румънска страна изразяват готовност да наемат служители от съседната държава.

В обобщение е описан идеалния профил на кандидат за работа във високо и средно високо технологичните сектори в трансграничния регион:

- завършено висше или средно образование в областта на техническите науки;
- опит между 1 и 3 години;
- добре развито умение за работа в екип;
- умения за добро разпределяне на времето;
- да се отнася към поверените му активи с грижата на добър стопанин;
- добри комуникативни умения.

V. ДЕЙНОСТ 3: Идентифициране и проучване на работната сила; оценки на заетостта и безработицата

1. ПОСТАВЕНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Целите поставени при изпълнение на настоящата дейност са идентифициране и проучване на работната сила, оценяване на заетостта и безработицата на пазара на труда в трансграничния регион.

Понятието работна сила определя текущото икономически активно население, включващо лицата над петнадесет годишна възраст, които са заети в икономиката (полагат труд) или са безработни (предлагат труд). От една страна върху работната сила влияят икономическите и демографски характеристики на региона, а от друга индивидуалните нагласи и способности на всеки индивид. Действията на работната сила на пазара на труда и работодателите, определят нивата на заетост и безработица.

Както е отбелязано по горе в настоящия доклад, голяма част от областите в трансграничния регион, са класирани като най-бедни в цяла Европа, което е предпоставка за редица икономически, демографски и социални проблеми. Влошените условия на живот оказват влияние и върху психологическите нагласи на индивидите да търсят реализация на други трудови пазари или да осъществяват така наречената мобилност на работната сила. Един от видовете мобилност е трансграничната мобилност, която представлява пътуване на индивида до работното му място, позиционирано в друга държава, без да променя своето местожителство. Обикновено пътуването се осъществява на седмични или двуседмични интервали от време.

Изяснявайки понятията, които са обект на изследване, са изпълнени следните задачи:

- събиране, обработка и анализ на информация от официални източници на данни в България и Румъния, относно факторите, влияещи на пазара на труда и характеристиките на работната сила;
- провеждане на проучване сред работната сила и работодателите, относно нагласата им към трансграничната мобилност.

Работодателите, които попадат в целевата група за анкетиране, са идентични с тези, представени в Дейност 2. Те са подходящи от гледна точка на това, че извършват дейност в секторите с потенциал за развитие и се нареждат сред основните работодатели на трудовия пазар в трансграничния регион.

Изброените дейности са подробно описани и осъществени съгласно разписаната методология, представена в следващата точка.

Основният очакван резултат от проучването е да се очертаят и систематизират тенденции, наблюдавани по отношение на заетост, безработица, нагласи за трудова мобилност, активност на населението, попадащо в целевия трансграничен регион.

2. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

Целта на настоящата методология е да анализира и обобщи резултатите от проучването, относно състоянието на населението и работната сила и тенденциите в пазара на труда в трансграничния регион, включващ 7 окръга от Румъния и 8 области от България.

Характеристиките на работната сила и пазара на труда са разгледани в контекста на показателите за икономическо развитие на региона и демографските характеристики на населението. За изследване на нагласите за трансгранична мобилност е проведено анкетно допитване.

Етапите, през които преминава проучването са следните:

- Идентифициране на основните показатели, определящи пазара на труда;
- Избор на източници на информацията относно идентифицираните показатели. Изборът се базира на достигане на максимална достоверност и акуратност на данните, които ще се използват в настоящия анализ на работната сила.
- Използване на статистически данни и анализ.
- Провеждане на анкетно допитване, насочено към работната сила в трансграничния регион България - Румъния и работодатели, които са идентифицирани в резултат на изпълнението на дейност 2.
- Анализ и формулиране на изводите от получените резултати от анкетирането.

Използваните методи за настоящото проучване са:

- количествен метод за събиране на база данни;
- качествен метод за събиране на информация, базиран на получените отговори от анкетирането на населението в трансграничния регион;
- анализ, синтез и обобщаване на събраната информация.

Използвани източници на информация:

- Националните статистически институти на България и Румъния;
- Евростат;
- Агенция по заетостта на Р България.

За осигуряване на съпоставимост, при анализа на данните е използван времеви период от 2013 - 2015 г. За тези от показателите, за които липсва информация за посочения период, са проследени само наличните данни за 2013-2014 г. Там където е възможно и удачно е използвана информацията и за 2016 г.

Ограничения:

При изпълнението на дейностите, ограничения се явяват различните видове информация, които статистическите институти на двете страни предоставят, различните дефиниции, липсата на информацията по избрана година на изследване, значително ограничената информация по региони от ниво NUTS 3.

3. РЕЗУЛТАТ

3.1. Проучване на работната сила

3.1.1. Макроикономическо развитие - основни икономически фактори, влияещи на пазара на труда

Таблица: Брутен вътрешен продукт в България по статистически райони и области в млн.лв.

Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България	82166.09	83634.32	88571.32
Северозападен район	5805.29	5954.56	6013.09
Видин	570.92	572.69	577.57
Враца	1513.24	1682.88	1615.25
Монтана	971.77	933.05	1005.22
Плевен	1743.58	1734.50	1786.95
Северен централен район	6720.37	6979.94	7078.30
Велико Търново	1968.88	1953.67	2042.08
Русе	2062.07	2217.31	2246.88
Силистра	655.22	675.01	676.07
Североизточен район	8953.59	9327.35	9654.75
Добрич	1445.12	1438.09	1454.05

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на относителните дялове на БВП по областите спрямо БВП в България

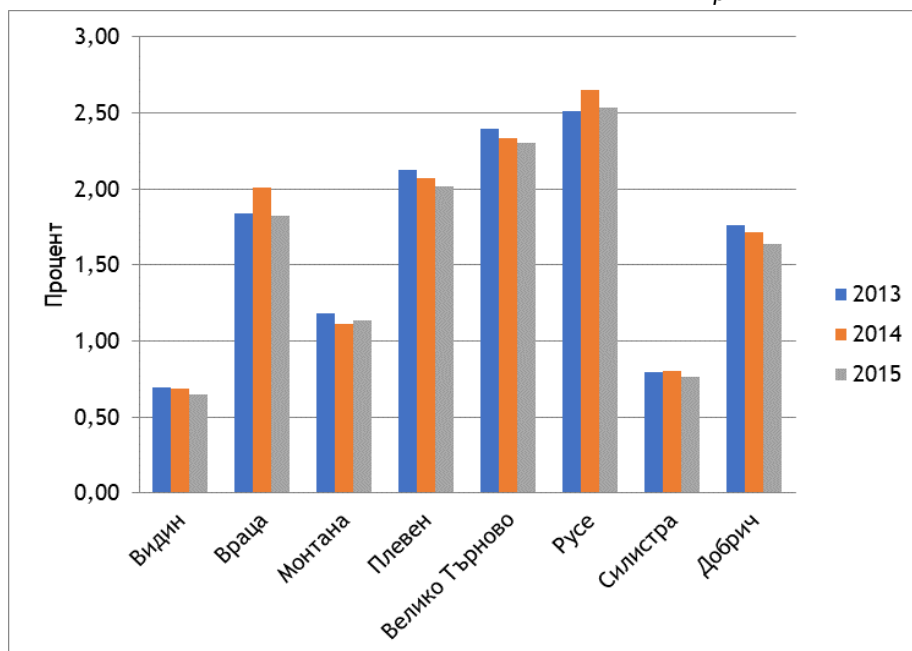
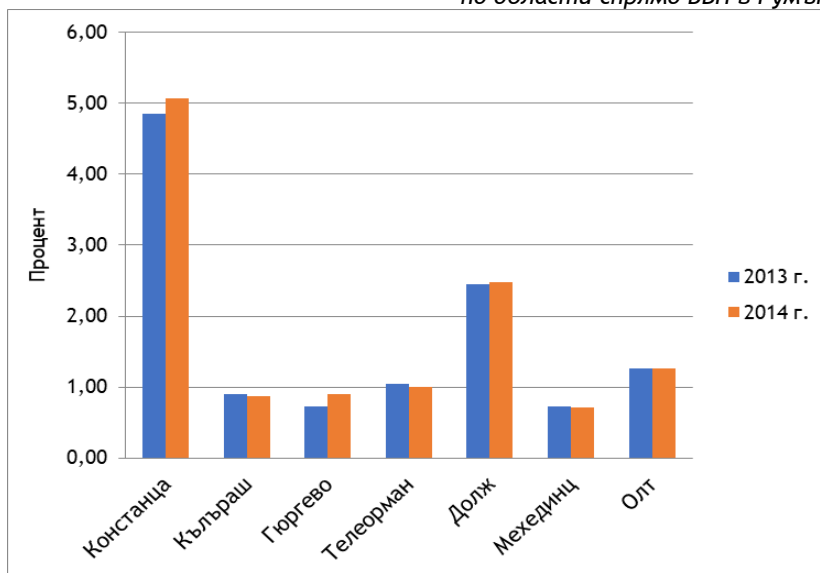

Таблица: Брутен вътрешен продукт в Румъния по статистически региони и окръзи в млн. леи

Държава, Окръг	Година	2013 г.	2014 г.
Румъния		637,456.00	668,143.60
Югоизточен регион		72,153.70	75,239.30
Констанца		30,908.00	33,901.50
Южна Монтения		77,804.30	86,814.70
Кълъраш		5,776.80	5,845.40
Гюргево		4,617.20	6,027.80
Телеорман		6,669.70	6,704.60
Югозападна Олтения		48,013.10	48,340.00
Долж		15,636.40	16,563.30
Мехединц		4,653.60	4,748.30
Олт		8,064.00	8,459.50

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Движение на относителните дялове на БВП по области спрямо БВП в Румъния

Размерът на БВП, създаван в румънската част на трансграничния регион е почти три пъти по висок от този, създаван в регионите от България - 18 512 млн. евро, през 2014 г. срещу 5 730 млн. евро в българските трансгранични области. Относителният дял на създавания БВП от двете страни на река Дунав, спрямо БВП на националните икономики на двете страни е приблизително еднакъв, с лек превес на българската част от региона. През 2014 г., БВП създаден в българските трансгранични области съставлява 13,4 % от БВП на България, а този в румънските окръзи 12,3 %. Спрямо предходната година и в двете държави се наблюдава нарастване на относителния дял на произведения БВП в сравнение с националния. И в двата региона, темпът на нарастване на БВП е по висок в сравнение с нарастването на националните БВП, като за българските области този показател е 2,52 % при 1,79 % за страната като цяло, а за румънските окръзи е 7,19 %, срещу 4,23 % общо за Румъния. По налични данни за България, тази тенденция се наблюдава и през 2015 г. Най-голям дял в БВП на българския регион имат областите Русе и Велико Търново, съответно -

19,8 % и 17,4 %, а най-нисък Видин, Силистра и Монтана със стойности, съответно - 5,11%, 6,02 % и 8,32%. Сред румънските окръзи, се отличават две, които общо произвеждат над 60 % от БВП в целия трансграничен регион на Румъния - Констанца с 41,22 % и Долж с 20,19 %. Немалък дял има и окръг Олт - 10,26 %. С най-малък дял на произвеждания БВП е окръг Мехединц -5,79%, следван от Кълъраш -7,09 % и Гюргево - 7,32 %. По отношение на абсолютния размер на произвеждания БВП, се отличава окръг Констанца, който създава 7 630 млн. евро, което е 1 900 млн. евро повече от БВП на всички области от българската част на трансграничния регион. Прави впечатление, че най- развитата българска област Русе, произвежда в абсолютна стойност БВП - 1134 млн. евро, съизмерим със създавания в най-слабо развития от румънска страна окръг - Мехединц -1071 млн. евро. Тенденциите за периода 2013-2014 г. са за увеличение на абсолютния размер на създавания БВП в двата региона като цяло. Намаление се регистрира в 2 окръга от румънска страна - Гюргево и Телеорман и три области от българска страна - Монтана, Плевен и Велико Търново. По налични данни за България за 2015, тази тенденция е променена, като намаление на БВП, спрямо 2014 г. се регистрира само в една област - Враца.

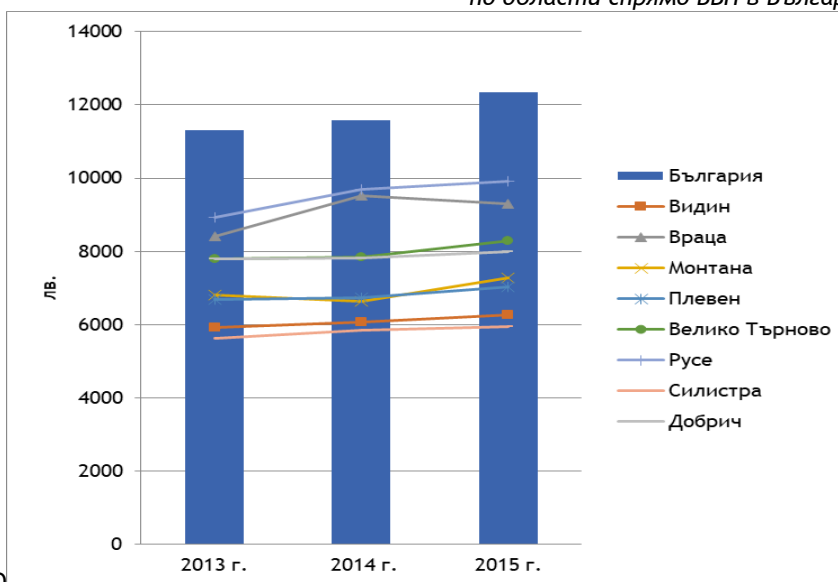
Таблица: Брутен вътрешен продукт на човек от населението в България по статистически райони и области в лв.

Държава, Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		11310	11577	12339
Северозападен район		7106	7408	7606
Видин		5916	6066	6258
Враца		8408	9520	9305
Монтана		6813	6642	7270
Плевен		6676	6734	7039
Северен централен район		7999	8403	8627
Велико Търново		7802	7832	8288
Русе		8939	9694	9912
Силистра		5618	5852	5933
Североизточен район		9366	9795	10193
Добрич		7788	7827	8002

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на БВП на човек от населението през годините по области спрямо БВП в България

Създаденият БВП на човек от населението варира в различните административни единици. Най-висок БВП на човек от населението сред българските области има в област Русе - 5000 евро, при среден показател за България - 5900 евро. Анализът по области, показва, че БВП на човек е значително по-нисък от средния за страната, като най-нисък е в област Силистра - 3000 евро, почти два пъти по-нисък от средния за страната. Ниски са

стойностите на този показател и в областите Видин, Монтана, Плевен - съответно 3100 евро, 3400 евро и 3400 евро. Област Монтана е единствената административна единица от двете страни на Дунава, за която се наблюдава намаление на БВП на човек през 2014 г - със 100 евро по малко, спрямо 2013 г. През 2015 г. тази тенденция е преодоляна, като БВП на човек се е увеличил с 300 евро. За сметка на това, в област Враца, която е втора по този показател сред българските области през 2015 г. се наблюдава намаление с 200 евро и от 4900 евро през 2014 г., БВП на човек през 2015 г. е вече 4700 евро.

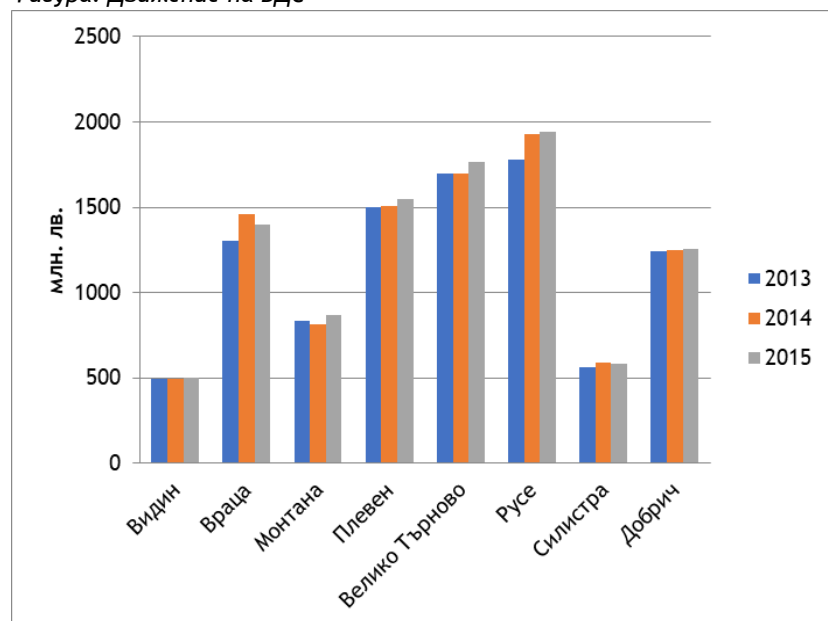
В румънската част на трансграничния регион, най-голям БВП на човек от населението се създава в окръг Констанца - 11200 евро, с 3600 евро повече от средния показател за Румъния, следван от окръг Долж - 5800 евро. През 2014 г., спрямо предходната 2013 г., БВП на човек се увеличава във всички окръзи, с изключение на Телеорман, където се запазва същото равнище. За всички окръзи, с изключение на Констанца е характерен по нисък ръст отколкото средния за Румъния - 7600 евро. В това отношение не се регистрират големи разлики в българската и румънската част на трансграничния регион.

Таблица: Брутна добавена стойност в България по статистически райони и области в млн. лв.

Държава Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		70771	72610	76546
Северозападен район		5000	5170	5197
Видин		492	497	499
Враца		1303	1461	1396
Монтана		837	810	869
Плевен		1502	1506	1544
Северен централен район		5788	6060	6117
Велико Търново		1696	1696	1765
Русе		1776	1925	1942
Силистра		564	586	584
Североизточен район		7712	8098	8344
Добрич		1245	1249	1257

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на БДС

Зависимостите и тенденциите по отношение на БДС, следват тези за БВП. Абсолютният размер на създадената добавена стойност за българските области от трансграничния регион възлиза на 4 974,9 млн. евро през 2014 г. срещу 16 380,25 млн. евро в румънските окръзи, или румънските окръзи създават 3,3 пъти по голяма добавена стойност от българските области. Като процент от националните стойности за същия показател, българските области създават 13,4 % от БДС на България, а румънските окръзи - 12,31 %. И за

двете страни е налице нарастване на относителните дялове. С най-голям принос в националната икономика по отношение на БДС е окръг Констанца за Румъния -5,07 % и област Русе - за България - 2,65%. Най-малък е делът в националните икономики на Мехединц (0,71%), Кълъраш (0,87%) и Гюргево (0,9%) - за Румъния и Силистра (0,81%), Монтана (1,12%) и Добрич (1,72%) - за България. Анализът по отделни териториални единици в трансграничния регион показва, че най-голям дял в БДС на трансграничния регион за България имат областите Русе (19,78%) и Велико Търново (17,43%), а най-малък областите Видин (5,11%) и Силистра (6,02%). В Румъния, най-голям е относителният дял на БДС на окръг Констанца (41,2%) и Долж (20,2%), а най-малък Мехединц (5,78%) и Кълъраш (7,09%).

И по този показател, окръг Констанца е първенец, сред всички трансгранични териториални единици, като общият размер на създадената БДС за 2014 г. е почти 1,4 пъти по-голям в сравнение със създадената БДС във всички български области на трансграничния регион. Двата окръга, Констанца и Долж, формират 61,41 % от БДС на всички румънски окръзи от региона.

Тенденциите и в българската и в румънската част на трансграничния регион са за нарастване на БДС през 2014, спрямо 2013 г. Нараства както абсолютната стойност, така и относителният дял спрямо БДС за съответната страна.

По данни за България от 2015 г. абсолютният размер на БДС за региона нараства, но относителният дял по отношение на създаваната БДС в България като цяло, намалява от 13,4% през 2014 г. на 12,88% през 2015 г. Изводът, който се налага, е че регионът се развива с по-бавни темпове в сравнение със средните стойности за страната.

Таблица: Чуждестранни преки инвестиции в България с натрупване към 31.12 по статистически райони и области в хил.евро

Държава, Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		23339733	21581580	23163273
Северозападен район		700969	664722	620795
Видин		59324	51686	77842
Враца		157668	138053	85676
Монтана		38094	34218	27355
Плевен		311089	306765	282479
Северен централен район		879943	905312	876758
Велико Търново		89566	108176	121708
Русе		372823	385755	337023
Силистра		33472	31667	28803
Североизточен район		2041480	2093917	2271914
Добрич		299945	111566	202894

Източник: НСИ България

Важни фактори, определящи потенциала за икономическо развитие за даден регион са чуждестранните преки инвестиции и разходите за придобиване на ДМА.

Данните за чуждестранните преки инвестиции в България, показват, че делът на чуждестранните инвестиции в областите от трансграничния регион през 2015 г. е много нисък - 5,02% спрямо инвестициите в цялата страна. Ако се проследи тенденцията за периода от 2013 г. до 2015 се вижда, че техният размер непрекъснато намалява както в абсолютни, така и в относителни стойности. През 2015 г. те са намалели с 198201,1 хил. евро спрямо 2014 г, а относителният им дял в чуждестранните инвестиции за цялата страна намалява с 0,82 % през 2015 г. спрямо предходната.

Най-голям през 2015 г. е размерът на инвестициите в област Русе, като относителният им дял спрямо останалите области в трансграничния регион възлиза на 29%. Сравнително висок е дялът и на област Плевен - 24,27%. Най-малък е размера на чуждестранните инвестиции спрямо останалите области в региона в областите Монтана (2,35%) и Силистра (2,47%).

През 2014 г., размерът на чуждестранните инвестиции намалява, спрямо предходната година в почти всички области, с изключение на областите Велико Търново и Русе. Увеличението за Велико Търново е с почти 20,78 %. През 2015 г., отново има намаление в повечето области, като изключение правят Добрич, Видин и Велико Търново. Най-голямо е намалението в област Враца - почти 38% спрямо предходната година.

Таблица: Разходи за придобиване на ДМА в България по статистически райони и области в хил. лв.

Държава, Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		18089215	20123833	21191026
Северозападен район		1090610	1174282	1519315
Видин		66755	87319	158093
Враца		292518	380498	320229
Монтана		153622	140311	240820
Плевен		422544	379410	498247
Северен централен район		1356104	1503219	1770600
Велико Търново		397597	384392	500926
Русе		440017	466452	500056
Силистра		176278	165673	252705
Североизточен район		2067581	1980140	2554872
Добрич		380718	372252	389972

Източник: НСИ България

Таблица: Брутни инвестиции в ДМА в Румъния по статистически региони и окръзи в млн. леу

Държава, Окръг	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Румъния		108334	106247	122024
Югоизточен регион		11414	9293	9303
Констанца		6130	4480	4464
Южна Монтения		10845	10724	10319
Кълъраш		397	453	426
Гюргево		565	557	564
Телеорман		837	894	881
Югозападна Олтения		5753	6185	6684
Долж		2207	1984	2225
Мехединц		203	247	347
Олт		1291	1490	1635

Източник: НСИ Румъния

Разходите за ДМА във всички български трансгранични области съставляват 13,5 % от разходите за ДМА в България (2015 г.), като за периода 2013 г.-2015 г., общият им размер бележи тенденция на увеличаване. Най-голям и почти еднакъв е техният размер в областите Велико Търново, Русе и Плевен, а най-нисък във Видин и Монтана. Трайна тенденция на увеличаване за трите години се проследява единствено в област Русе.

В румънските окръзи от трансграничния регион, общият размер на ДМА, спрямо страната като цяло е 8,64 % през 2015 г., като е характерна трайна тенденция на намаление за периода 2013 г.-

2015 г. От всички окръзи в региона, най-голям е размерът на ДМА в окръзите Констанца, Долж и Олт. Трайна тенденция за увеличение се установява само в два от окръзите Мехединц и Олт. В Констанца, най-големият окръг в трансграничния регион има трайно намаление на разходите за ДМА. През 2015 г., спрямо 2014 г. най-много са се увеличили разходите за ДМА в Мехединц (40,49%). Значително увеличение се наблюдава още в Долж и Олт.

3.1.2. Демография и социално развитие

3.1.2.1. Демографско развитие на населението

Таблица: Население към 31.12 в България по статистически райони и области в брой души

Държава, Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		7245677	7202198	7153784
Северозападен район		810401	797142	783909
Видин		95467	93361	91235
Враца		178395	175169	172007
Монтана		141596	139350	137188
Плевен		259363	255749	251986
Северен централен район		835813	825536	815441
Велико Търново		251126	247782	245006
Русе		229784	227685	225674
Силистра		116038	114670	113248
Североизточен район		954536	949957	944458
Добрич		184680	182808	180601

Източник: НСИ България

Таблица: Местно население към 01.01 в Румъния по статистически региони и окръзи в брой души

Държава, Окръг	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Румъния		20020074	19953089	19875542
Югоизточен регион		2523354	2509803	2492582
Констанца		684458	684392	683329
Южна Монтения		3108150	3085723	3061759
Кълъраш		303881	301326	298763
Гюргево		281989	278473	276664
Телеорман		372203	367239	361615
Югозападна Олтения		2048702	2033784	2015792
Долж		654456	650767	646620
Мехединц		261670	259026	256011
Олт		428160	423445	418463

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Население по местоживеене в България по области в брой души

Година Държава Област	2013 г.		2014 г.		2015 г.	
	В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата
България	5291675	1954002	5267480	1934718	5227182	1926602
Видин	61198	34269	60118	33243	58087	33148
Враца	105300	73095	103192	71977	99435	72572
Монтана	91026	50570	89572	49778	87012	50176
Плевен	172945	86418	170763	84986	167220	84766
Велико Търново	175473	75653	173327	74455	171215	73791
Русе	177475	52309	176298	51387	174653	51021
Силистра	52118	63920	51429	63241	50306	62942
Добрич	127645	57035	126256	56552	124214	56387

Източник: НСИ България

Таблица: Население по местоживеене в Румъния по статистически региони и окръзи в брой души

Година Държава Окръг	2013 г.		2014 г.		2015 г.	
	В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата
Румъния	10790541	9229533	10752617	9200472	10703051	9172491
Югоизточен регион	1347797	1175557	1339333	1170470	1328597	1163985
Констанца	469456	215002	468121	216271	466297	217032
Южна Монтения	1227308	1880842	1219436	1866287	1210133	1851626
Кълъраш	109509	194372	108643	192683	107771	190992
Гюргево	81200	200789	81052	197421	80645	196019
Телеорман	119418	252785	118553	248686	116916	244699
Югозападна Олтения	939644	1109058	936575	1097209	929177	1086615
Долж	338320	316136	337643	313124	335558	311062
Мехединц	120213	141457	119873	139153	118461	137550
Олт	165894	262266	164912	258533	163423	255040

Източник: НСИ Румъния

На територията на трансграничните окръзи от Румъния, живеят 2 941 465 души (2015 г.), което съставлява 14,8 % от цялото население на страната. С най-многобройно население от румънската част са Констанца и Долж. В тях живее съответно 23,23 % и 21,98 % от населението на целия трансграничен регион на Румъния. Прави впечатление, че селското население е по-многобройно от градското, като делът му е 52,78%. Този показател е по-висок от средния за страната с 6,63%. Това съотношение е характерно за по-голямата част от окръзите в трансграничния регион, като изключение правят само Констанца и Долж. Най-голям е относителният дял на селското население в Гюргево - 70,5%. В три други окръга неговият дял е над 60 % - Телеорман (67,67%), Кълъраш (63,93%) и Олт (60,95%).

За периода от 2013 г. до 2015 г. се наблюдава трайна тенденция на намаление на общия брой на населението за всички окръзи. Темпът на намаление също нараства - от 0,74 % през 2014 г. на 0,78% през 2015 г., спрямо предходните. Най-голямо е намалението на населението в окръзите с по-многобройно селско население - Телеорман, Мехединц и Олт. Тенденцията за намаление са запазва и през 2016 г. В българската част на трансграничния регион живеят 1 416 945 души, или 19,81% от населението на България.

Най-многобройни по население през 2015 г. са областите Плевен, с 17,78 %, Велико Търново - 17,29 % и Русе с 15,93 % от населението на региона.

Съотношението между селското и градското население е обратно на характерното за Румъния, като в българските области живее 65,79 % градско и 34,21 % селско население.

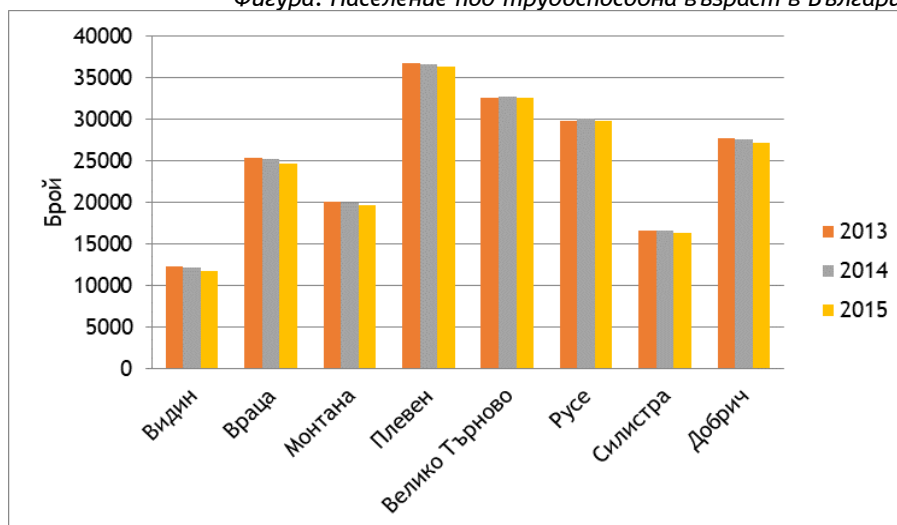
Тази тенденция се наблюдава за всички области, с изключение на област Силистра, в която селското население съставлява 55,58%. Най-голям е относителният дял на градското население в областите Русе (77,39%), Велико Търново (69,88%) и Добрич (68,78%). Намаление на общия брой на населението в региона и съответно по области е характерно и за българската част на трансграничния регион. Темпът на намаление е по висок в сравнение с румънския регион, като нараства - от 1,36 % през 2014 г. на 1,37 % през 2015 г., спрямо предходните. С най-големи темпове намалява населението в областите Видин, Враца и Монтана. Тенденциите за намаление в целия регион се запазват и през 2016 г.

Таблица: Население под, във и над трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в брой души

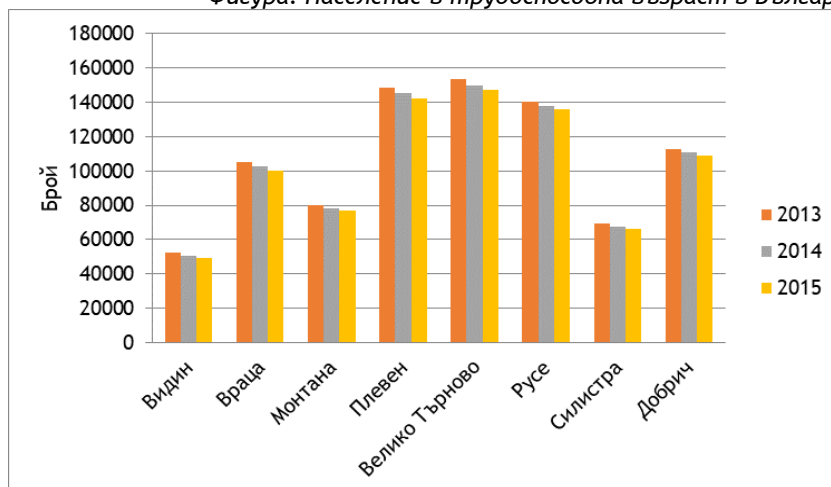
Година Държава, Област	Население под трудоспособна възраст			Население в трудоспособна възраст			Население над трудоспособна възраст		
	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България	1055804	1064735	1063930	4471633	4403374	4349105	1718240	1734089	1740749
Видин	12346	12164	11793	52238	50634	49373	30883	30563	30069
Враца	25472	25237	24646	105268	102505	100334	47655	47427	47027
Монтана	20066	19971	19688	80107	78153	76702	41423	41226	40798
Плевен	36756	36720	36386	148605	145096	142081	74002	73933	73519
Велико Търново	32687	32728	32638	153567	150013	147231	64872	65041	65137
Русе	29889	30082	29905	140374	137771	135941	59521	59832	59828
Силистра	16615	16597	16388	69183	67619	66359	30240	30454	30501
Добрич	27719	27637	27192	112927	110647	108770	44034	44524	44639

Източник: НСИ България

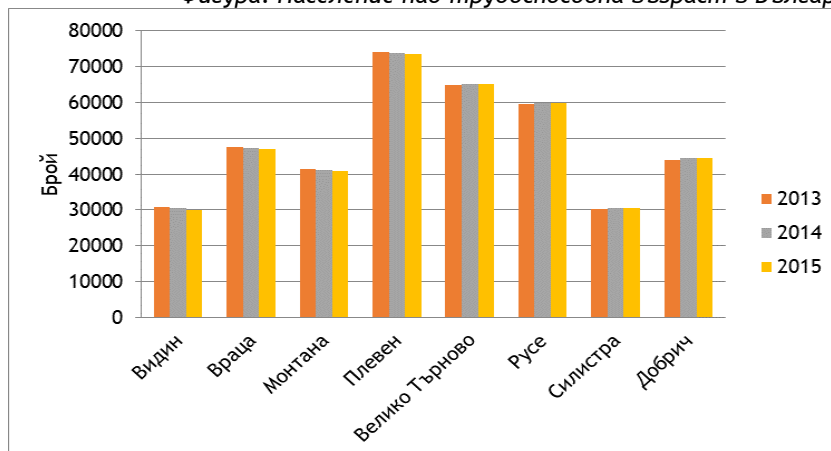
Фигура: Население под трудоспособна възраст в България

Фигура: Население в трудоспособна възраст в България

Фигура: Население над трудоспособна възраст в България

Фигура: Население под, във и над трудоспособна възраст в България, показано в процентно съотношение през 2015 г.

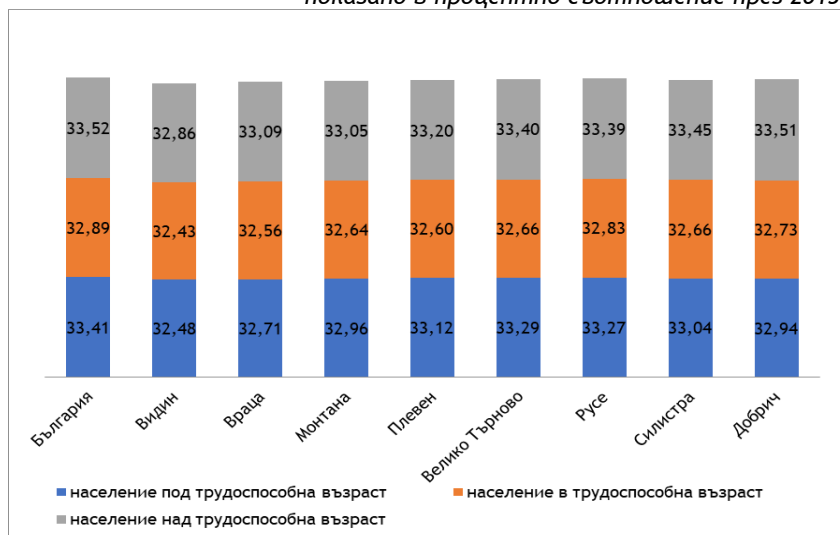
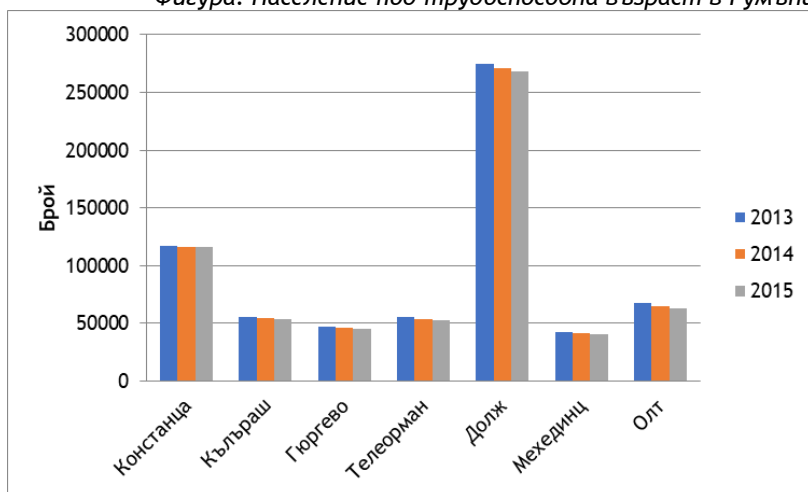

Таблица: Население под, във и над трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в брой души

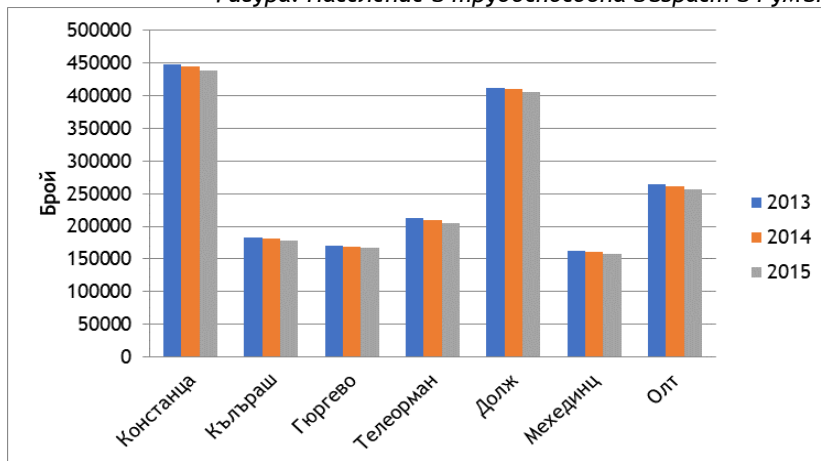
Година Държава, Област	Население под трудоспособна възраст			Население в трудоспособна възраст			Население над трудоспособна възраст		
	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Румъния	3356634	3320438	3305450	12701244	12619064	12480935	3962196	4013587	4089157
Констанца	116684	116462	116526	447439	444260	438575	120335	123670	128228
Кълъраш	55341	54431	53573	182294	180754	178328	66246	66141	66862
Гюргево	46986	46012	45344	170146	168053	166648	64857	64408	64672
Телеорман	55401	53842	52756	212978	209776	205135	103824	103621	103724
Долж	101603	100060	99150	412733	409864	405673	140120	140843	141797
Мехединц	42222	41150	40268	162879	160885	158174	56569	56991	57569
Олт	67310	65071	63162	263803	260961	257111	97047	97413	98190

Източник: НСИ Румъния и собствени изчисления

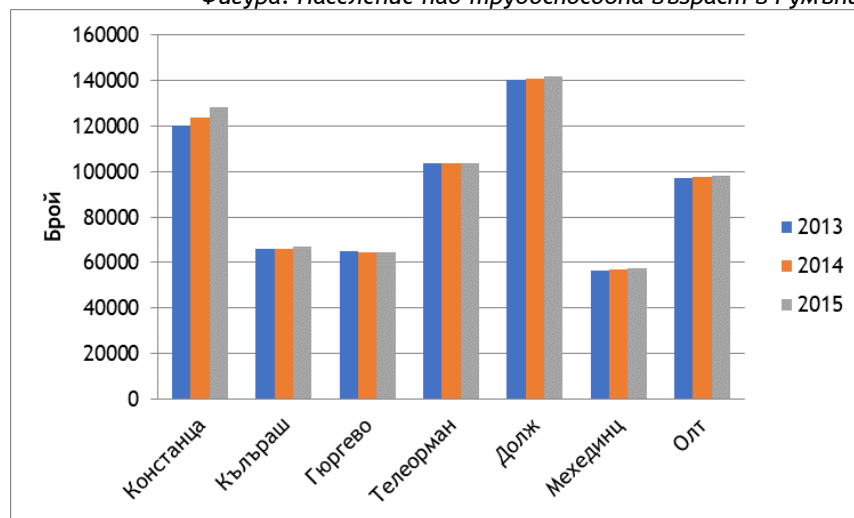
Фигура: Население под трудоспособна възраст в Румъния

Фигура: Население в трудоспособна възраст в Румъния

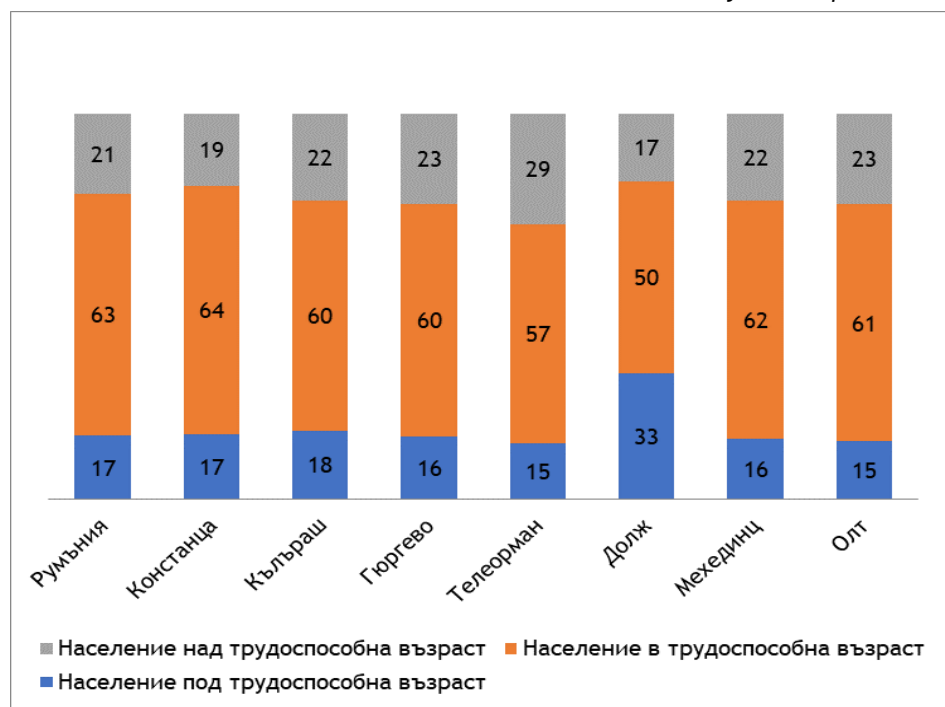

Фигура: Население над трудоспособна възраст в Румъния

Фигура: Население под, във и над трудоспособна възраст в Румъния през 2015 г.

На територията на трансграничния регион в Румъния, през 2015 г. живеят 1 809 644 души в трудоспособна възраст, т.е. 14 % от трудоспособното население на страната. Анализът по окръзи показва, че най-голям спрямо останалите две групи, е делът на трудоспособното население в Констанца и Долж, съответно 64,18 % и 62,74%. За Констанца този показател е по-добър от средния за страната с 1,38 %. Най-нисък е делът на трудоспособното население в Телеорман (56,72%) и Кълъраш (59,69%). За разглеждания период,

относителният дял на трудоспособното население намалява във всички окръзи. За сметка на това се увеличава делът на населението в над-трудоспособна възраст. През 2015 г., в сравнение с предходната, населението в под-трудоспособна възраст във всички окръзи намалява, с изключение на Констанца, където има незначително увеличение от 0,04%.

Почти същите тенденции се наблюдават и на територията на трансграничния регион в България. През 2015 г. в него живее 19 % от трудоспособното население на България, или 826 791 души. Във всички български области относителният дял на населението в трудоспособна възраст е по нисък от средния за страната (60,79%). Най-благоприятно е съотношението в област Русе -60,24%,

следвана от Добрич (60,23%) и Велико Търново (60,09%). Най-неблагоприятен е показателят в област Видин, 54,12 %. Изменението за периода 2013-2015 г., показва, че във всички области относителният дял на населението в трудоспособна възраст намалява, за сметка на увеличаване на населението в над-трудоспособна възраст. Положителен е фактът, че в половината от областите в региона, макар и с много малки стойности, населението в под-трудоспособна възраст през 2015 г. се увеличава, в сравнение с предходната година. Нарастване има в областите Велико Търново (0,11%), Плевен (0,08%), Русе (0,04%) и Монтана (0,02%).

Като цяло, ситуацията е сходна от двете страни на р. Дунав. Относителният дял на трудоспособното население е по благоприятен в Румъния, а тенденциите за увеличаване на населението в под трудоспособна възраст са по добри в българските области.

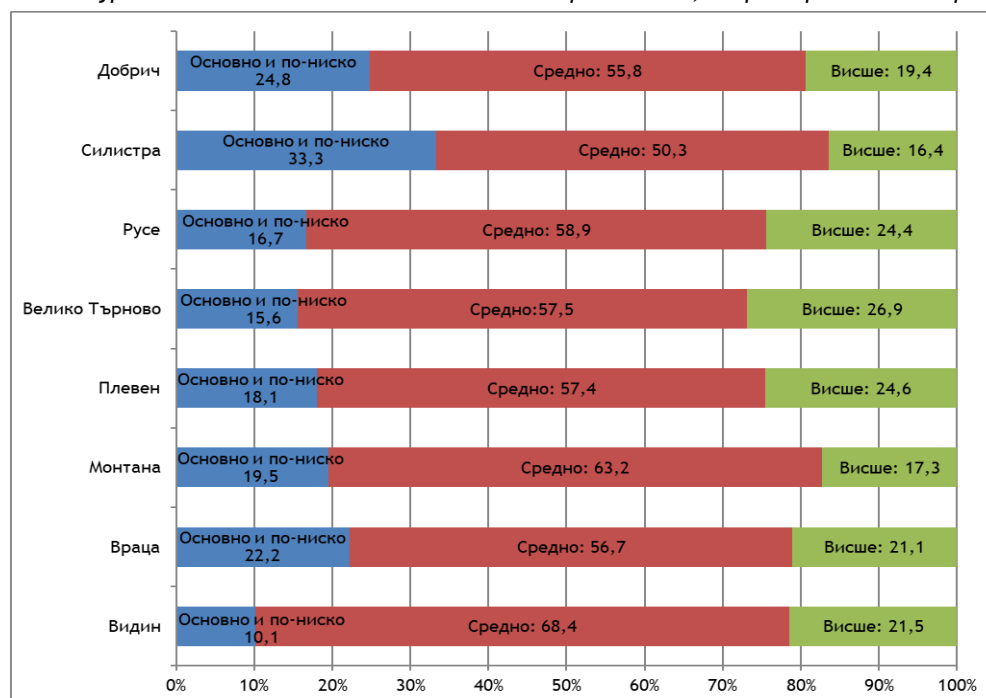
3.1.2.2. Образование и обучение

Таблица: Относителен дял на населението в трудоспособна възраст по образование в България по области и по степени на завършено образование в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Основно и по-ниско	Средно	Висше	Основно и по-ниско	Средно	Висше	Основно и по-ниско	Средно	Висше
България		18.2	56.3	25.6	18.9	54.1	27.0	18.1	54.4	27.5
Видин		12.0	73.3	14.6	11.2	71.6	17.2	10.1	68.4	21.5
Враца		17.9	61.6	20.4	20.4	57.5	22.1	22.2	56.7	21.1
Монтана		15.6	66.0	18.4	18.6	64.3	17.1	19.5	63.2	17.3
Плевен		16.6	60.6	22.9	18.8	57.6	23.6	18.1	57.4	24.6
Велико Търново		14.6	58.9	26.6	16.6	56.1	27.3	15.6	57.5	26.9
Русе		19.1	57.3	23.6	19.6	56.8	23.6	16.7	58.9	24.4
Силистра		32.4	52.5	15.1	32.5	53.1	14.4	33.3	50.3	16.4
Добрич		23.4	58.2	18.4	25.5	56.1	18.4	24.8	55.8	19.4

Източник: НСИ България

Фигура: Относителен дял на населението през 2015 г., според придобита образователна степен

Образователната структура на населението в българските области от трансграничния регион показва, че за наблюдавания период, относителният дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование непрекъснато се увеличава. Най-голям е дялът на висшистите през 2015 г. в областите Велико Търново- 26,9 %, Плевен - 24,6% и Русе - 24,4%. Това е разбираемо като се има предвид, че на територията на тези области се намират висши учебни заведения.

Едновременно с това, в много от областите броят на населението с основно и по-ниско образование в същата възрастова група се увеличава. Увеличение през 2015 г., в сравнение с 2013 г има в областите Враца, Монтана, Плевен, Силистра и Добрич. Най-неблагоприятен е този показател за област Силистра - 33,3%, което с 15,2% над средното за страната.

В някои от областите, макар относителният дял на населението със средно образование да е над средния за страната, се наблюдава постоянна тенденция на намаление, за периода 2013-2015 г.- Видин, Враца, Плевен и Добрич. Тази тенденция е характерна и за област Силистра, която е единствената в трансграничния регион със стойност на този показател, под средния за страната с 4,1%.

Таблица: Студенти във висшите училища в България по статистически райони и области в брой души

Държава Област	Година	2012/2013			2013/2014			2014/2015		
	Висше училище	Общо	Университети и специализирани висши училища	Колежи	Общо	Университети и специализирани висши училища	Колежи	Общо	Университети и специализирани висши училища	Колежи
България		278588	263900	14688	277239	262167	15072	272336	257092	15244
Северозападен район		2460	1934	526	2853	2264	589	2904	2261	643
Видин		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Враца		605	605	-	661	661	-	774	774	-
Монтана		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Плевен		1678	1329	349	1980	1603	377	1892	1487	405
Северен централен район		44766	44728	38	43701	43701	-	43588	43588	-
Велико Търново		27856	27818	38	27090	27090	-	27020	27020	-
Русе		10297	10297	-	9819	9819	-	9498	9498	-
Силистра		421	421	-	449	449	-	507	507	-
Североизточен район		41565	39275	2290	40352	37918	2434	39164	36813	2351
Добрич		1149	-	1149	1093	-	1093	890	-	890

Източник: НСИ България

Таблица: Студенти във висшите училища в Румъния по статистически региони и окръзи в брой души

Държава, окръг	Година	2014 г.	2015 г.
Румъния		541,653.00	535,218.00
Югоизточен регион		40,516.00	40,052.00
Констанца		24,111.00	23,692.00
Южна Монтения		24,540.00	23,562.00
Кълъраш		349.00	341.00
Гургево		634.00	623.00
Телеорман		29,345.00	28,204.00
Югозападна Олтения		22,087.00	21,687.00
Долж		1,744.00	1,680.00
Мекединц		453.00	522.00
Олт		8,064.00	8,459.50

Източник: НСИ Румъния

Броят на студентите в българските области от трансграничния регион се определя от наличието на висши учебни заведения и колежи. На територията на две от областите - Видин и Монтана, няма регистрирани студенти, поради липса на учебни заведения от подобен тип. В останалите области има висши учебни заведения, техни филиали или колежи, което определя, респективно наличието на студенти. Общо, на територията на целия регион учат 15 % от българските студенти - 98,81 % от тях учат в университети, а 3,19 % в колежи. Като най-голям университетски център се откроява област Велико Търново, където през учебната 2014-2015 г. учат 27020 студенти, или 66,58% от всички студенти в трансграничния регион. 23,41 % от студентите учат в област Русе и 4,66% в Плевен. В останалите градове се намират основно филиали на учебни заведения или колежи и относителният им дял е сравнително по-нисък. Тенденцията за периода 2013-2015 г. е за намаление на броя на студентите с изключение на тези в Силистра и Враца, и отчасти Плевен, които бележат увеличение за учебната 2013/2014 г. и намаление през следващата учебна година. В румънската част на територията на трансграничния регион, през 2015 г. живеят 48 545 студенти, учащи както на територията на региона, така и в други области на Румъния. Те съставляват 9,09% от всички студенти в страната. От тях 48,80 % са от област Констанца и 44,67 % от област Долж. Най-малък е дялът на студентите в областите Кълъраш -0,71% и Олт-0,92%.

3.1.3. Работна сила, лица извън работна сила и икономическа активност

Таблица: Работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работна сила на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области в хил. души

Година Държава Област	2013				2014				2015			
	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила
България	3371.2	2934.9	436.3	2883.3	3365.9	2981.4	384.5	2850.8	3337.0	3031.9	305.1	2834.9
Северо западен район	330.7	284.4	46.3	377.1	326.1	279.7	46.4	369.6	318.9	280.4	38.5	365.9
Видин	40.8	33.6	7.2	43.9	41.3	32.1	9.1	41.6	40.9	33.2	7.7	40.3
Враца	72.0	61.3	10.7	83.7	73.7	60.4	13.3	79.0	68.4	56.4	12.1	81.9
Монтана	57.8	48.1	9.7	65.6	59.4	49.7	9.7	61.9	51.1	46.9	4.2	68.4
Плевен	110.2	96.8	13.4	115.8	103.9	94.6	9.3	118.6	109.2	99.2	10.0	110.0
Северен централен район	371.0	314.1	56.9	363.0	367.4	318.9	48.5	358.1	366.8	327.9	38.9	349.1
Велико Търново	113.1	94.8	18.3	107.8	115.0	101.5	13.5	103.4	114.9	107.1	7.9	100.1
Русе	102.1	89.4	12.7	100.2	96.9	86.4	10.4	103.5	99.0	90.1	8.9	99.3
Силистра	47.5	37.4	10.1	53.2	49.3	38.2	11.1	50.3	47.0	36.8	10.2	51.4
Северо източен район	445.0	370.1	74.9	370.7	445.4	389.1	56.3	367.4	452.2	405.8	46.4	356.5
Добрич	89.4	75.2	14.1	69.9	89.4	76.7	12.8	68.1	86.9	74.9	12.0	69.2

Източник: НСИ България

Таблица: Работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работна сила в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в хил. души

Година	2013				2014				2015			
	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила	Работна сила	Заети	Безработни	Лица извън раб. сила
България	3322.7	2889.4	433.2	1536.5	3308.7	2927.4	381.3	1486.9	3276.0	2973.5	302.5	1450.6
Северо западен район	326.3	280.4	45.9	187.4	320.7	275.1	45.6	179.1	311.1	273.4	37.7	176.5
Видин	39.9	32.9	7.0	19.2	40.5	31.5	9.0	16.5	40.0	32.5	7.4	15.3
Враца	71.3	60.7	10.7	45.1	72.9	59.9	13.0	40.2	67.4	55.5	11.8	43.1
Монтана	56.8	47.2	9.6	32.2	58.2	48.5	9.7	28.6	49.6	45.6	4.1	35.2
Плевен	108.8	95.5	13.3	55.7	102.2	93.1	9.1	58.2	105.7	95.8	9.9	50.8
Северен централен район	365.0	308.5	56.5	190.7	360.9	312.6	48.3	183.4	359.8	321.2	38.6	172.3
Велико Търново	110.1	92.1	17.9	57.9	112.1	98.7	13.4	52.5	112.3	104.6	7.7	48.5
Русе	101.4	88.7	12.7	52.2	95.9	85.4	10.4	55.1	97.7	88.9	8.8	50.5
Силистра	47.0	36.9	10.1	29.6	48.4	37.5	11.0	26.5	46.2	36.0	10.2	27.0
Северо източен район	439.0	364.6	74.3	206.4	437.5	381.7	55.7	200.5	443.8	397.8	46.0	186.2
Добрич	87.8	73.8	14.0	36.4	87.0	74.5	12.5	34.7	84.7	72.8	11.9	34.8

Източник: НСИ България

Таблица: Работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работна сила в трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в хил. души

Година	2013 г.			2014 г.			2015 г.		
	Работна сила	Заети	Безработни	Работна сила	Заети	Безработни	Работна сила	Заети	Безработни
Румъния	13997.9	8530.6	512.3	12597.7	8431.7	478.3	12481.1	8340.6	436.2
Югоизточен регион	1842.6	1003.9	72.0	1566.2	986.8	72.7	1542.7	969.0	68.9
Констанца	491.1	295.1	13.5	448.8	291.6	12.0	443.2	289.2	10.9
Южна Монтения	2068.8	1168.8	94.7	1899.4	1146.5	89.8	1875.4	1117.7	79.3
Кълъраш	194.8	98.8	8.8	181.8	95.8	8.6	179.4	91.8	7.2
Гюргево	177.1	87.9	5.8	170.9	86.6	6.5	169.6	82.0	5.7
Телеорман	234.9	154.3	18.7	209.4	150.1	18.9	205.8	140.6	18.5
Югозападна Олтения	1431.7	832.0	79.1	1260.6	813.8	72.8	1244.1	787.7	70.4
Долж	447.8	262.7	28.2	410.8	257.3	26.8	406.7	248.8	26.2
Мехединц	186.6	105.3	12.3	160.0	103.2	11.5	157.5	99.3	12.2
Олт	292.4	163.5	14.5	259.2	160.8	14.4	254.6	154.6	13.7

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Работна сила на възраст 15 и повече години по пол в България по статистически райони и области в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Работна сила	мъже	жени	Работна сила	мъже	жени	Работна сила	мъже	жени
България		3371.2	1796.6	1574.6	3365.9	1798.6	1567.3	3337.0	1781.7	1555.2
Северозападен район		330.7	178.7	151.9	326.1	174.0	152.1	318.9	171.8	147.2
Видин		40.8	22.5	18.3	41.3	22.7	18.6	40.9	22.0	18.9
Враца		72.0	39.2	32.8	73.7	40.4	33.3	68.4	37.5	31.0
Монтана		57.8	32.0	25.7	59.4	31.4	28.0	51.1	27.6	23.5
Плевен		110.2	59.4	50.8	103.9	54.5	49.4	109.2	58.3	50.9
Северен централен район		371.0	202.2	168.7	367.4	201.8	165.6	366.8	199.4	167.4
Велико Търново		113.1	60.7	52.5	115.0	61.0	53.9	114.9	62.2	52.7
Русе		102.1	54.5	47.6	96.9	52.1	44.8	99.0	51.2	47.7
Силистра		47.5	28.1	19.4	49.3	29.1	20.2	47.0	27.0	20.0
Североизточен район		445.0	241.5	203.5	445.4	242.6	202.8	452.2	247.1	205.1
Добрич		89.4	48.8	40.5	89.4	48.5	41.0	86.9	47.6	39.3

Източник: НСИ България

Таблица: Работна сила в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Работна сила	мъже	жени	Работна сила	мъже	жени	Работна сила	мъже	жени
България		3322.7	1766.2	1556.5	3308.7	1763.1	1545.6	3276.0	1744.2	1531.8
Северозападен район		326.3	176.2	150.1	320.7	170.7	150.1	311.1	166.6	144.6
Видин		39.9	22.0	17.9	40.5	22.3	18.2	40.0	21.4	18.6
Враца		71.3	38.7	32.6	72.9	40.0	33.0	67.4	36.8	30.6
Монтана		56.8	31.6	25.2	58.2	30.8	27.5	49.6	26.7	22.9
Плевен		108.8	58.5	50.3	102.2	53.5	48.7	105.7	56.0	49.7
Северен централен район		365.0	198.2	166.8	360.9	197.6	163.2	359.8	194.5	165.3
Велико Търново		110.1	58.6	51.5	112.1	59.4	52.7	112.3	60.5	51.8
Русе		101.4	54.0	47.4	95.9	51.3	44.6	97.7	50.2	47.5
Силистра		47.0	27.9	19.1	48.4	28.7	19.7	46.2	26.5	19.7
Североизточен район		439.0	237.5	201.5	437.5	237.5	199.9	443.8	242.2	201.6
Добрич		87.8	47.8	40.0	87.0	46.8	40.2	84.7	46.1	38.6

Източник: НСИ България

Таблица: Работна сила в трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в хил. души

Държава Окръг	Година	2013 г.			2014 г.			2015 г.		
		Работна сила	Мъже	Жени	Работна сила	Мъже	Жени	Работна сила	Мъже	Жени
Румъния		13997.9	7223.1	6774.8	12597.7	6603.4	5994.3	12481.1	6536.5	5944.6
Югоизточен регион		1842.6	955.3	887.3	1566.2	830.1	736.1	1542.7	816.8	725.9
Констанца		491.1	250.6	240.5	448.8	233.8	215.0	443.2	230.5	212.7
Южна Монтения		2068.8	1076.3	992.5	1899.4	1007.2	892.2	1875.4	994.8	880.6
Кълъраш		194.8	101.7	93.1	181.8	96.3	85.5	179.4	95.0	84.4
Гюржево		177.1	92.8	84.3	170.9	91.2	79.7	169.6	90.9	78.7
Телеорман		234.9	124.9	110.0	209.4	113.3	96.1	205.8	111.5	94.3
Югозападна Олтения		1431.7	744.8	686.9	1260.6	667.2	593.4	1244.1	657.8	586.3
Долж		447.8	230.4	217.4	410.8	216.2	194.6	406.7	213.7	193.0
Мекединц		186.6	97.8	88.8	160.0	85.3	74.7	157.5	84.1	73.4
Олт		292.4	153.4	139.0	259.2	138.2	121.0	254.6	135.6	119.0

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области в процент

Държава, област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		53.9	54.1	54.1
Северозападен район		46.7	46.9	46.6
Видин		48.2	49.8	50.3
Враца		46.2	48.3	45.5
Монтана		46.8	49.0	42.8
Плевен		48.8	46.7	49.8
Северен централен район		50.5	50.6	51.2
Велико Търново		51.2	52.7	53.4
Русе		50.5	48.3	49.9
Силистра		47.2	49.5	47.8
Североизточен район		54.6	54.8	55.9
Добрич		56.1	56.8	55.7

Източник: НСИ България

Таблица: Коефициент на икономическа активност на населението в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в процент

Държава, област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		68.4	69.0	69.3
Северозападен район		63.5	64.2	63.8
Видин		67.5	71.0	72.3
Враца		61.3	64.4	61.0
Монтана		63.8	67.1	58.5
Плевен		66.1	63.7	67.5
Северен централен район		65.7	66.3	67.6
Велико Търново		65.5	68.1	69.8
Русе		66.0	63.5	65.9
Силистра		61.4	64.7	63.1
Североизточен район		68.0	68.6	70.4
Добрич		70.7	71.5	70.8

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на коефициента на икономическа активност в България

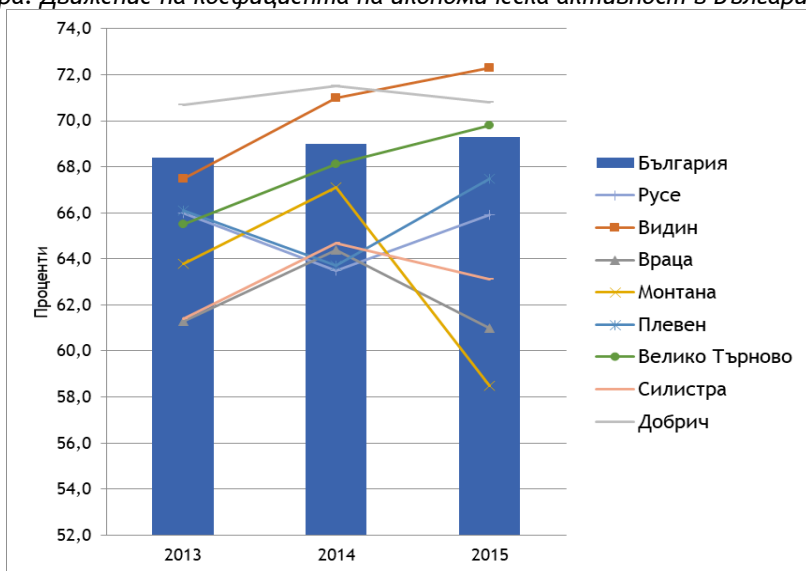
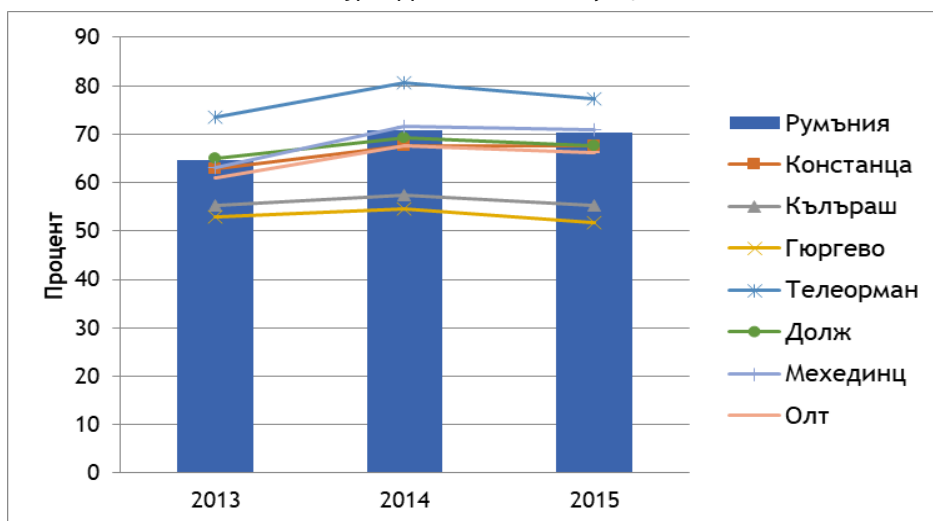

Таблица: Коефициент на икономическа активност на населението в трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в процент

Държава, окръг	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Румъния		65	71	70
Югоизточен регион		58.4	63	67.3
Констанца		63	68	68
Южна Монтения		61	60	64
Кълъраш		55	57	55
Гюргево		53	55	52
Телеорман		73.6	80.7	77.4
Югозападна Олтения		64	65	69
Долж		65	69	68
Мехединц		63	72	71
Олт		60.9	67.6	66.1

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Движение на коефициента на икономическа активност в Румъния

ПРОЕКТ "BG KO MOBILITY", № 10.4.2.113

Таблица: Лица извън работна сила на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области и по пол в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Лица извън раб. сила	мъже	жени	Лица извън раб. сила	мъже	жени	Лица извън раб. сила	мъже	жени
България		2883.3	1215.2	1668.1	2850.8	1194.3	1656.5	2834.9	1187.3	1647.6
Северозападен район		377.1	165.0	212.1	369.6	163.3	206.3	365.9	160.0	205.9
Видин		43.9	18.5	25.5	41.6	17.3	24.3	40.3	17.2	23.1
Враца		83.7	36.8	46.9	79.0	34.1	45.0	81.9	35.8	46.1
Монтана		65.6	28.0	37.5	61.9	27.5	34.3	68.4	30.4	37.9
Плевен		115.8	50.1	65.7	118.6	53.1	65.5	110.0	47.4	62.5
Северен централен район		363.0	152.3	210.7	358.1	148.6	209.4	349.1	146.3	202.8
Велико Търново		107.8	45.1	62.7	103.4	43.5	59.9	100.1	40.8	59.4
Русе		100.2	43.4	56.8	103.5	45.0	58.5	99.3	44.7	54.5
Силистра		53.2	21.3	31.9	50.3	19.6	30.6	51.4	21.1	30.2
Североизточен район		370.7	154.1	216.5	367.4	151.4	216.0	356.5	144.5	212.0
Добрич		69.9	28.6	41.3	68.1	28.0	40.1	69.2	28.1	41.1

Източник: НСИ България

Таблица: Лица извън работна сила в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области и по пол в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Лица извън раб. сила	мъже	жени	Лица извън раб. сила	мъже	жени	Лица извън раб. сила	мъже	жени
България		1536.5	679.4	857.0	1486.9	653.8	833.0	1450.6	639.5	811.1
Северозападен район		187.4	87.5	99.9	179.1	86.0	93.0	176.5	84.2	92.3
Видин		19.2	8.3	10.9	16.5	7.1	9.5	15.3	7.2	8.2
Враца		45.1	21.2	23.9	40.2	18.3	21.9	43.1	20.2	23.0
Монтана		32.2	14.4	17.8	28.6	14.1	14.5	35.2	17.1	18.1
Плевен		55.7	25.6	30.1	58.2	28.5	29.7	50.8	24.0	26.8
Северен централен район		190.7	83.3	107.4	183.4	78.7	104.7	172.3	76.1	96.2
Велико Търново		57.9	25.4	32.5	52.5	23.0	29.5	48.5	20.1	28.4
Русе		52.2	24.2	28.0	55.1	25.8	29.3	50.5	25.6	24.9
Силистра		29.6	11.2	18.4	26.5	9.6	16.9	27.0	11.0	16.0
Североизточен район		206.4	88.3	118.0	200.5	84.8	115.7	186.2	76.3	109.9
Добрич		36.4	15.1	21.3	34.7	14.9	19.9	34.8	14.5	20.3

Източник: НСИ България

Икономически активните лица, в българските области на трансграничния регион, съставляват 18,5 % от работната сила на България на възраст 15 и повече години, като за периода 2013-2015 г., относителният им дял намалява.

Общо за региона, абсолютният размер на икономически активните лица намалява. В това отношение, тенденцията е подобна на тази, характерна за страната като цяло.

През 2015 г. най-голямо е намалението на икономически активните лица, спрямо 2013 г. в областите Монтана (11,59%), Враца (5%) и Русе (3,04%). Единствено в област Видин се регистрира минимално нарастване с 0,25%, за същия период, но спрямо 2014 г. ръстът е отрицателен.

Половата структура на заетите, показва, че активността при мъжете е по голяма. Най-голям дял, икономически активните мъже имат в област Силистра - 57,45% през 2015 г., а най-малък е делът им в Русе -51,72%. За разглеждания период, трайна тенденция за намаление на относителният им дял се наблюдава в областите Русе и Видин. За всички останали области са характерни колебливи тенденции, като през 2015 г., спрямо 2014 г. относителният дял на икономически активните мъже нараства.

Абсолютният размер на безработните лица на възраст 15 и повече години намалява в българската част на трансграничния регион, което е тенденция, характерна за страната като цяло. Разрезът по области е твърде различен. Трайно намалява броят на безработните за периода 2013-2015 г. в областите Велико Търново, Русе, Добрич и Монтана. В останалите области има колебливи тенденции на нарастване и намаление. През 2015 г., спрямо 2014 г., освен посочените области, намалява броя на безработните още във Видин, Враца и Силистра. Единствено в област Плевен, броят на безработните през 2015 г. нараства спрямо предходната с 7,53%.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече години, за всички трансгранични области на България през 2015 г. е по нисък от средния за страната (54,1%). Изключение прави само област Добрич, където, коефициентът на икономическа активност е 55,7%. В същото време, това е единствената област, в която този коефициент бележи трайна тенденция за намаление за наблюдавания период.

Лицата извън работната сила в същата възрастова група, като абсолютен брой намаляват. В различните области, характеристиките са различни. Трайно намаление за периода има в областите Велико Търново и Видин. Увеличение през 2015 г. спрямо 2014 г. се наблюдава във Враца, Монтана, Силистра и Добрич.

Логично, делът на жените, извън работната сила е по-голям от този на мъжете. В сравнение със средния показател за страната (58,12%), в пет от областите, относителният дял на жените извън работната сила е по малък от средния за страната: Русе, Монтана, Враца, Плевен и Видин.

По отношение на населението в трудоспособна възраст, характеристиките за икономическа активност са сходни с тези за лицата на 15 и повече навършени години. През 2015 г. на територията на трансграничния регион се намират 18,4% от икономически активните лица на България.

И тук е налице тенденция за намаление на абсолютният им брой, като намалението през 2014 г. спрямо 2013 г. е с 0,95%, а през 2015 г. с 2,64%.

Намаление на работната сила през 2014 г. и 2015 г. спрямо предходните години има само в област Добрич. За всички останали, измененията са както в посока намаление, така и увеличаване. През 2015 г., увеличаване на икономически активните лица има само в три области -Плевен (3,42%), Русе(1,88%) и Велико Търново (0,18%). В останалите области абсолютният брой на икономически активните лица намалява.

Относителният дял на икономически активните мъже в трудоспособна възраст е по-голям от този на икономически активните жени. През 2015 г., делът на икономически активните жени в областите Плевен (47,02%) и Русе (48,62%) е по висок от средния за страната(46,76%).

Коефициентът на икономическа активност на населението на възраст 15-64 навършени години през 2015 г. е най-висок в областите Видин (72,3%), Добрич (70,8%) и Велико Търново (69,8%). В тези области, стойността на коефициента е над средния за страната (69,3%).

Данните за безработните показват, че общата тенденция за целия регион е броят им да намалява. В две от областите -Велико Търново и Русе, за наблюдавания период се очертава трайна тенденция за намаление, като във Велико Търново намалението през 2015 г., спрямо 2014 г. е с

42,54%. През 2015 г. намаление на абсолютния брой на безработните лица има във всички останали области. Изключение прави само област Плевен, там броят на безработните е нараснал с 8,79%. Най голямо намаление през 2015 г. има в област Монтана - 57,73%.

Успоредно с намаляване на абсолютния брой на икономически активните лица в трудоспособна възраст, намалява и общия брой на лицата извън работната сила на територията на българските области от трансграничния регион.

В рамките на отделните области, постоянна тенденция за намаление на лицата извън работната сила за периода 2013-2015 г. се наблюдава в областите Видин и Велико Търново. Увеличава се броят на лицата извън работната сила през 2015, спрямо 2014 г. в областите Монтана, Враца, Силистра и Добрич.

По отношение на половата структура, жените имат по-висок относителен дял спрямо мъжете. В три от областите, дялът на жените през 2015 г. е по-висок в сравнение със средния за страната (55,91%)- Силистра (59,26%), Велико Търново (58,56%) и Добрич (58,33).

Тенденциите, по отношение на икономически активното население в румънските окръзи** от трансграничния регион са подобни на тези в българските области.

И тук е налице тенденция за намаление на абсолютния брой на икономически активните лица в трансграничния регион.

За периода 2013-2015 г. броят им във всички окръзи намалява, като по голямо намаление се наблюдава през 2014 г., спрямо 2013 г. Такава тенденция е налице и за страната като цяло. През 2014 г., спрямо 2013 г. окръзите с най-голям спад в броя на икономически активните лица са: Мехединц -14,26%, Олт -11,35% и Телеорман - 10,86%. Тези показатели са над средните за страната 10%. Значителен е спадът и в Констанца -8,61% и Долж - 8,26%. През 2015 г. темповете на спад намаляват, но във всички окръзи, с изключение на Гюргево са над средните за страната - 0,93%.

Коефициентът на икономическа активност варира в големи граници за различните окръзи. Най-голям и над средния за страната (70%), е в Телеорман - 77,4% и Мехединц -71%. Най-ниска икономическа активност се наблюдава в окръзите Гюргево (52%) и Кълъраш (55%).

За наблюдавания период, абсолютният брой на регистрираните безработни през 2015 г. спрямо 2014 г. намалява във всички окръзи, с изключение на окръг Мехединц, където техният брой нараства с 6,59%. През 2014 г., спрямо предходната, също се наблюдава намаление на броя на безработните. Нарастване е регистрирано само в два от окръзите - Гюргево и Телеорман, съответно с 11,82% и 1,2%.

Като относителен дял на регистрираните безработни, спрямо броя на заетите лица, трайна тенденция за намаление се наблюдава само в окръг Констанца - от 2,75% през 2013 г. на 2,67% през 2014 г. и 2,46% през 2015 г. В останалите окръзи от трансграничния регион на Румъния, тенденциите са променливи. Увеличение на относителният дял е регистрирано в почти всички окръзи през 2014 г. спрямо 2013 г., а през 2015 г., тенденцията е обратна - относителният дял на регистрираните безработни намалява. Изключение от това правило е само окръг Мехединц.

Съотношението между икономически активните мъже и жени е в полза на мъжете във всички окръзи. За наблюдавания период, в четири от окръзите - Гюргево, Телеорман, Долж, Мехединц се установява тенденция за намаляване на относителният дял на жените в структурата на зетите лица.

3.1.4. Оценяване на заетостта и безработицата

3.1.4.1. Заети и наети лица, коефициент на заетост

Таблица: Заети лица на 15 и повече години в България по статистически райони и области в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Заети	мъже	жени	Заети	мъже	жени	Заети	мъже	жени
България		2934.9	1546.9	1388.1	2981.4	1577.1	1404.3	3031.9	1607.5	1424.3
Северозападен район		284.4	150.2	134.3	279.7	145.1	134.6	280.4	148.7	131.8
Видин		33.6	18.0	15.6	32.1	16.5	15.6	33.2	17.0	16.2
Враца		61.3	32.6	28.7	60.4	32.2	28.2	56.4	30.5	25.9
Монтана		48.1	25.5	22.6	49.7	25.9	23.8	46.9	25.1	21.9
Плевен		96.8	51.2	45.6	94.6	48.4	46.2	99.2	52.5	46.7
Северен централен район		314.1	168.8	145.3	318.9	172.6	146.3	327.9	177.0	151.0
Велико Търново		94.8	50.2	44.7	101.5	53.5	48.0	107.1	58.6	48.5
Русе		89.4	47.5	41.9	86.4	45.8	40.6	90.1	46.4	43.6
Силистра		37.4	21.2	16.2	38.2	22.1	16.1	36.8	20.6	16.2
Североизточен район		370.1	200.3	169.8	389.1	211.0	178.1	405.8	223.1	182.7
Добрич		75.2	39.7	35.5	76.7	40.8	35.8	74.9	41.7	33.2

Източник: НСИ България

Таблица: Заети лица на 15 и повече години в Румъния по статистически региони и окръзи в хил. души

Държава Окръг	Година	2013			2014			2015		
		Заети	мъже	жени	Заети	мъже	жени	Заети	мъже	от тях жени
Румъния		8530.6	4524.8	4005.8	8431.7	4478.4	3953.3	8340.6	4492.8	3847.8
Югоизточен регион		1003.9	537.1	466.8	986.8	526.1	460.7	969.0	532.3	436.7
Констанца		295.1	166.4	128.7	291.6	162.2	129.4	289.2	168.6	120.6
Южна Монтения		1168.8	624.1	544.7	1146.5	612.3	534.2	1117.7	601.7	516.0
Кълъраш		98.8	48.2	50.6	95.8	46.8	49.0	91.8	46.6	45.2
Гюргево		87.9	45.4	42.5	86.6	45.0	41.6	82.0	42.8	39.2
Телеорман		154.3	78.9	75.4	150.1	75.8	74.3	140.6	72.3	68.3
Югозападна Олтения		832.0	438.9	393.1	813.8	431.4	382.4	787.7	422.9	364.8
Долж		262.7	137.3	125.4	257.3	135.4	121.9	248.8	135.0	113.8
Мехединц		105.3	54.3	51.0	103.2	53.8	49.4	99.3	51.1	48.2
Олт		163.5	82.5	81.0	160.8	82.8	78.0	154.6	80.8	73.8

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Заети лица в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Заети	мъже	жени	Заети	мъже	жени	Заети	мъже	жени
България		2889.4	1518.0	1371.5	2927.4	1543.3	1384.1	2973.5	1571.7	1401.8
Северозападен район		280.4	147.8	132.6	275.1	142.1	133.0	273.4	144.0	129.4
Видин		32.9	17.6	15.3	31.5	16.1	15.4	32.5	16.6	15.9
Враца		60.7	32.1	28.6	59.9	31.8	28.1	55.5	29.9	25.6
Монтана		47.2	25.1	22.1	48.5	25.3	23.2	45.6	24.3	21.2
Плевен		95.5	50.3	45.2	93.1	47.5	45.6	95.8	50.2	45.6
Северен централен район		308.5	165.0	143.5	312.6	168.4	144.1	321.2	172.3	148.9
Велико Търново		92.1	48.3	43.8	98.7	51.8	46.8	104.6	57.0	47.6
Русе		88.7	47.0	41.7	85.4	45.0	40.4	88.9	45.5	43.4
Силистра		36.9	21.0	15.9	37.5	21.8	15.7	36.0	20.1	15.8
Североизточен район		364.6	196.3	168.4	381.7	206.3	175.4	397.8	218.6	179.2
Добрич		73.8	38.7	35.1	74.5	39.4	35.1	72.8	40.3	32.5

Източник: НСИ България

Таблица: Заети лица в трудоспособна възраст според възрастовата група в България по статистически райони и области в хил. души

Година	2013					2014					2015				
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Държава Област															
България	164.5	659.5	842.0	731.9	491.5	152.7	669.2	850.9	743.5	511.2	143.2	682.4	853.4	764.5	530.1
Северозападен район	14.2	57.7	80.6	78.1	49.9	14.7	52.4	77.6	78.7	51.6	10.6	52.0	79.1	77.8	54.0
Видин	1.4	5.8	9.3	9.7	6.7	1.2	5.1	8.2	9.4	7.6	0.5	4.5	9.5	10.6	7.4
Враца	2.9	13.8	19.5	16.2	8.3	3.1	13.7	18.6	15.3	9.1	3.2	10.8	15.8	15.7	10.2
Монтана	2.8	8.5	13.1	13.7	9.1	3.4	8.3	13.0	13.9	9.9	1.7	9.4	12.5	12.3	9.6
Плевен	5.7	20.7	26.7	25.0	17.5	5.4	18.4	24.6	27.6	17.1	3.5	20.0	27.3	26.7	18.3
Северен централен район	16.5	65.7	92.9	83.4	50.0	15.4	67.4	88.4	86.6	54.9	14.6	69.1	88.0	89.5	59.9
Велико Търново	5.2	18.1	27.7	25.6	15.5	5.1	20.8	28.2	26.1	18.4	3.9	22.8	30.4	27.8	19.7
Русе	4.1	20.3	26.3	23.2	14.8	3.7	19.3	23.4	23.5	15.4	4.3	19.3	25.9	23.4	16.0
Силистра	2.1	7.4	10.4	10.4	6.5	2.3	8.2	9.4	10.5	7.1	1.5	8.7	9.2	10.5	6.0
Североизточен район	23.6	88.7	104.6	86.4	61.3	22.2	86.6	118.1	93.4	61.4	21.3	87.0	124.2	100.8	64.4
Добрич	4.6	13.2	22.9	18.8	14.3	4.6	15.5	21.8	19.0	13.5	3.7	16.8	19.5	20.9	11.8

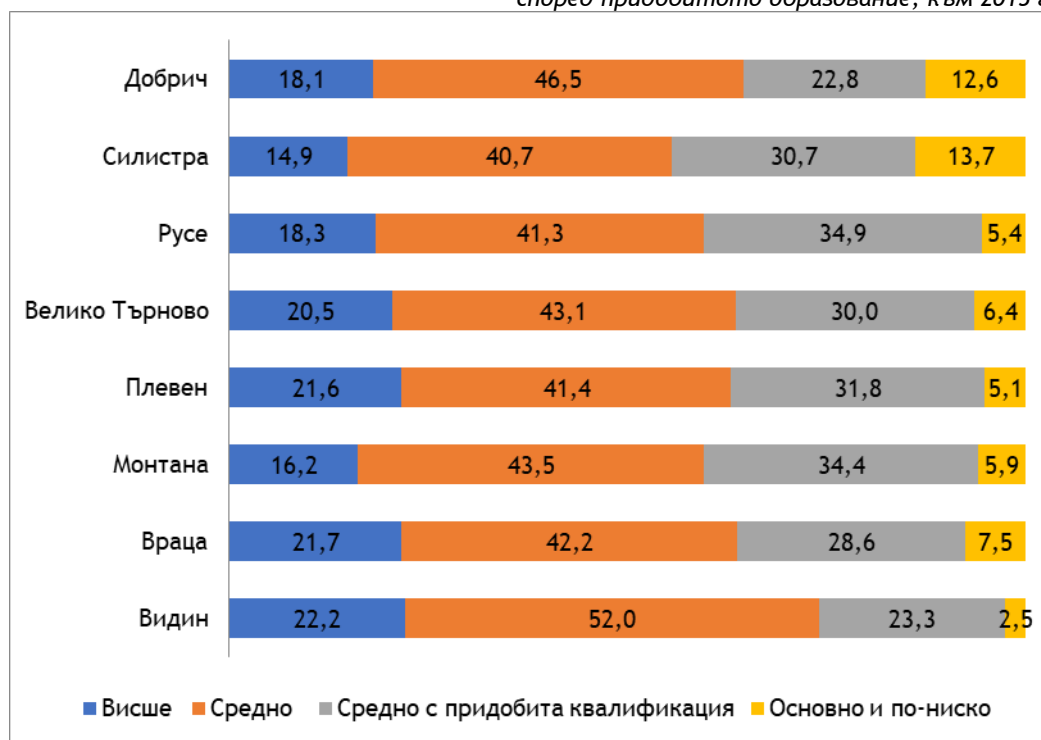
Източник: НСИ България

Таблица: Заети лица на 15 и повече навършени години по образование в България по статистически райони и области в хил. души

Год.	2013				2014				2015			
	Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по-ниско	Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по-ниско	Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по-ниско
България	887.4	1741.1	1143.4	306.5	946.3	1703.8	1107.7	331.3	977.8	1732.3	1100.5	321.7
Северозападен район	69.0	191.3	135.0	24.1	75.7	180.1	126.6	23.9	82.3	175.4	121.1	22.7
Видин	6.0	25.7	13.8	1.9	7.7	22.9	11.2	1.5	9.6	22.5	10.1	1.1
Враца	15.1	40.8	29.9	5.4	16.9	37.2	26.1	6.3	17.1	33.3	22.6	5.9
Монтана	12.0	32.8	26.4	3.3	11.9	33.2	26.8	4.6	11.6	31.2	24.7	4.2
Плевен	26.0	62.5	46.2	8.3	27.9	59.7	45.5	7.0	31.5	60.3	46.3	7.4
Северен централен район	87.4	191.5	151.6	35.1	89.0	188.6	151.6	41.3	90.2	199.7	153.2	38.0
Велико Търново	31.5	56.2	40.3	7.2	33.7	58.5	44.4	9.2	31.3	66.0	45.9	9.8
Русе	24.8	55.4	46.0	9.2	23.7	53.0	45.7	9.7	25.4	57.2	48.4	7.5
Силистра	8.7	22.7	17.9	5.9	7.6	23.6	18.3	7.1	7.9	21.6	16.3	7.3
Североизточен район	112.8	207.5	126.2	49.8	127.9	205.0	127.0	56.2	122.8	228.5	137.9	54.6
Добрич	16.6	47.1	25.3	11.6	16.8	47.1	24.2	12.8	17.6	45.2	22.2	12.2

Източник: НСИ България

Фигура: Относителен дял на зетите лица според придобитото образование, към 2015 г.

А Селско, горско и рибно стопанство
 В Добивна промишленост
 С Преработваща промишленост
 D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
 Е Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
 F Строителство
 G Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети

Таблица: Наименование и официално означение на икономическите дейности

Н Транспорт, складиране и пощи
 I Хотелиерство и ресторантьорство
 J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения
 K Финансови и застрахователни дейности
 L Операции с недвижими имоти
 M Професионални дейности и научни изследвания
 N Административни и спомагателни дейности

O Държавно управление
 P Образование
 Q Хуманно здравеопазване и социална работа
 R Култура, спорт и развлечения
 S Други дейности
 T Дейности на домакинства като работодатели; Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
 U Дейности на екстериториални организации и служби

Таблица: Заети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2013 г. в хил. души

Държава Области	Сектор	Общо	Сектор А	Сектори В, С, D и Е	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България		3421.6	656.2	680.4	584.4	179.4	853.6	77.6	63.1	26.5	240.6	547.2	97.1
Северозападен район		309.4	86.1	70.8	59.5	10.8	54.9	1.2	1.9	1.3	14.4	61.0	1.2
Видин		33.9	11.2	4.9	3.4	0.8	5.7	0.2	0.2	0.1	2.1	7.6	1.3
Враца		67.5	18.9	14.3	9.1	3.7	12.0	0.3	0.4	0.2	3.2	13.2	0.9
Монтана		51.0	15.5	11.6	10.1	1.4	8.4	0.1	0.2	0.2	2.7	9.9	2.3
Плевен		100.5	26.4	22.8	20.3	3.9	18.4	0.4	0.8	0.6	4.8	20.1	2.7
Северен централен район		357.7	91.4	92.8	86.4	12.6	75.0	2.0	2.5	1.6	13.0	57.8	3.0
Велико Търново		104.2	24.9	23.4	21.6	3.9	24.7	0.8	0.8	0.5	3.3	19.2	0.6
Русе		103.8	20.1	31.1	29.2	4.0	23.7	0.8	1.0	0.5	4.6	14.8	1.9
Силистра		46.8	22.2	5.9	5.3	1.2	7.2	0.1	0.2	0.2	1.4	7.7	0.6
Североизточен район		424.3	102.7	65.5	55.8	26.6	113.6	4.1	4.6	3.8	25.8	65.7	11.9
Добрич		83.6	33.1	12.5	11.1	2.8	17.1	0.3	0.4	0.4	3.4	11.7	1.9

Източник: НСИ България

Таблица: Заети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2013 г. в хил. души

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гургево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	2380.1	323.9	62.7	419.1	48.2	45.1	83.8	323.3	105.9	47.8	76.6
Индустрия	1777.6	190.6	50.9	258.6	15.5	8.4	23.2	154.2	40.3	15.3	30.4
Сектор В	63.3	3.9	1.6	11.2	:	0.9	1.4	18.1	1.1	0.7	0.9
Сектор С	1531.8	158.9	38.4	223.5	13.2	5.5	19	112.7	32.9	11.3	27.2
Сектор D	59.8	9.4	4	5.9	0.4	0.5	0.4	12	3.2	1.8	0.5
Сектор E	122.7	18.4	6.9	18	1.9	1.5	2.4	11.4	3.1	1.5	1.8
Сектор F	631.7	82.1	33	71.3	4.4	7.5	3.4	58.9	15.4	8.6	7.8
Сектор G	1229	137.2	48.7	146.5	9.7	7.3	16.2	101.6	35.3	11.3	15.2
Сектор H	429.6	54.6	25.2	57.7	3.6	4.4	5.3	33.1	10.4	4.2	5.6
Сектор I	155.7	19.4	8.8	14.3	0.8	0.3	0.9	11.6	3.9	1.2	0.9
Сектор J	152.9	10.1	4.1	7.1	0.4	0.2	0.5	5.8	2.1	0.3	1.1
Сектор K	122	7.9	2.9	6.6	0.5	0.4	0.6	5.4	1.8	0.7	1
Сектор L	35.3	4.2	1.8	3.9	0.2	0.2	0.2	3.6	1.2	0.6	0.5

Сектор М	169.1	12.6	3.5	16.7	1.4	0.7	1.2	9.3	4.1	1	1.4
Сектор N	271.2	25.5	11.9	30	2.4	2.7	3.4	19.8	6.3	1.9	3.2
Сектор O	191.3	22	6	25.8	2.6	2.5	3.4	19.7	5.9	3.1	3.7
Сектор P	378.7	42.2	11.1	44.8	4.2	3.1	5	37.3	12.8	4.4	6.9
Сектор Q	372.5	41.7	12.9	45.3	3.7	4	4.9	34.6	12.8	3.7	6.4
Сектор R	71.9	7.4	2.8	7.6	0.8	0.7	0.5	5.3	1.9	0.6	0.8
Сектор S	162	22.5	8.8	13.5	0.4	0.4	1.8	8.5	2.6	0.6	2

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Заети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2014 г. в хил. души

Държава Области	Сектор	Общо	Сектор А	Сектори В, С, D и Е	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България		3434.2	666.5	681.7	587.4	177.9	860.4	78.9	62.6	26.8	233.1	548.2	98.1
Северозападен район		304.6	89.0	70.2	59.0	9.8	55.3	1.2	1.6	1.3	10.2	60.0	6.0
Видин		31.5	10.1	4.9	3.5	0.7	5.6	0.2	0.1	0.1	1.3	7.5	0.9
Враца		66.8	20.2	14.1	8.9	3.5	11.7	0.3	0.4	0.2	2.3	13.0	1.1
Монтана		49.8	15.3	11.3	9.8	1.5	8.9	0.1	0.2	0.2	1.7	9.9	0.8
Плевен		101.3	28.6	22.7	20.2	3.2	19.2	0.4	0.7	0.6	3.6	20.2	2.2
Северен централен район		355.6	95.9	91.6	85.6	12.4	73.3	2.0	2.2	1.4	10.8	57.1	8.8
Велико Търново		104.7	27.1	23.7	21.9	4.0	23.7	0.8	0.7	0.5	2.8	18.7	2.6
Русе		102.5	21.5	30.6	28.7	3.8	23.6	0.8	0.8	0.5	3.9	14.5	2.6
Силистра		46.9	23.1	5.8	5.1	1.3	7.2	0.1	0.2	0.2	1.0	7.4	0.6
Североизточен район		437.0	109.3	67.0	57.5	27.5	118.1	4.1	4.2	3.7	24.6	66.0	12.4
Добрич		84.0	34.1	12.2	10.8	2.9	17.6	0.2	0.3	0.5	2.7	11.6	1.9

Източник: НСИ България

Таблица: Заети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2014 г. в хил. души

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гургево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединци	Олт
Сектор А	2304.1	314.9	61.4	404.4	46.2	43.3	80.9	312.6	102	46	74.6
Индустрия	1781.8	189.5	50.7	257.3	15.4	8.2	23	151.4	39.4	15.4	30.7
Сектор В	61.9	3.9	1.6	10.8	0.1	0.7	1.5	17	1	0.7	0.9
Сектор С	1536.2	157.9	38.5	222.7	13.2	5.6	18.7	110.2	32	11.2	27.6
Сектор D	58.3	8.6	3.8	5.6	0.3	0.4	0.3	12.5	3.1	2	0.6
Сектор E	125.4	19.1	6.8	18.2	1.8	1.5	2.5	11.7	3.3	1.5	1.6
Сектор F	627.9	81	31.6	70.8	4.6	7.2	3.6	58.9	15.1	8.8	8.7
Сектор G	1205.5	134.3	48.5	142	9.2	7.2	15.5	100.5	35.4	10.5	14.9
Сектор H	408.4	52.3	25.1	53.4	3.3	4.4	4.4	31.2	9.8	4.3	5
Сектор I	164.5	20.3	8.9	15.5	0.9	0.4	1	12.1	4.1	1.4	1
Сектор J	160.7	9.7	4.3	7.4	0.3	0.3	0.4	6.1	2.9	0.3	1
Сектор K	118.1	7.4	2.7	7	0.5	0.4	0.6	5.3	1.8	0.7	0.9
Сектор L	28.7	3.1	1.4	3.2	0.1	0.2	0.2	2.3	0.7	0.3	0.2
Сектор M	175	13.6	3.7	17.1	1.5	0.7	1.3	9.6	4.4	1	1.3
Сектор N	282.5	27.1	11.7	30.9	2.5	2.8	3.6	18.2	5.6	1.7	3.1
Сектор O	195.9	22.7	6.2	26.4	2.7	2.7	3.5	20	5.9	3.1	3.7
Сектор P	373.2	41.3	11.3	44.2	4	3.2	5.1	37.4	12.8	4.4	6.9
Сектор Q	377.4	41.2	13	45.4	3.4	4	4.9	34.8	12.9	3.8	6.2
Сектор R	74.6	7.7	3.1	8.1	0.7	0.7	0.5	5.1	1.9	0.7	0.7
Сектор S	153.4	20.7	8	13.4	0.5	0.9	1.6	8.3	2.6	0.8	1.9

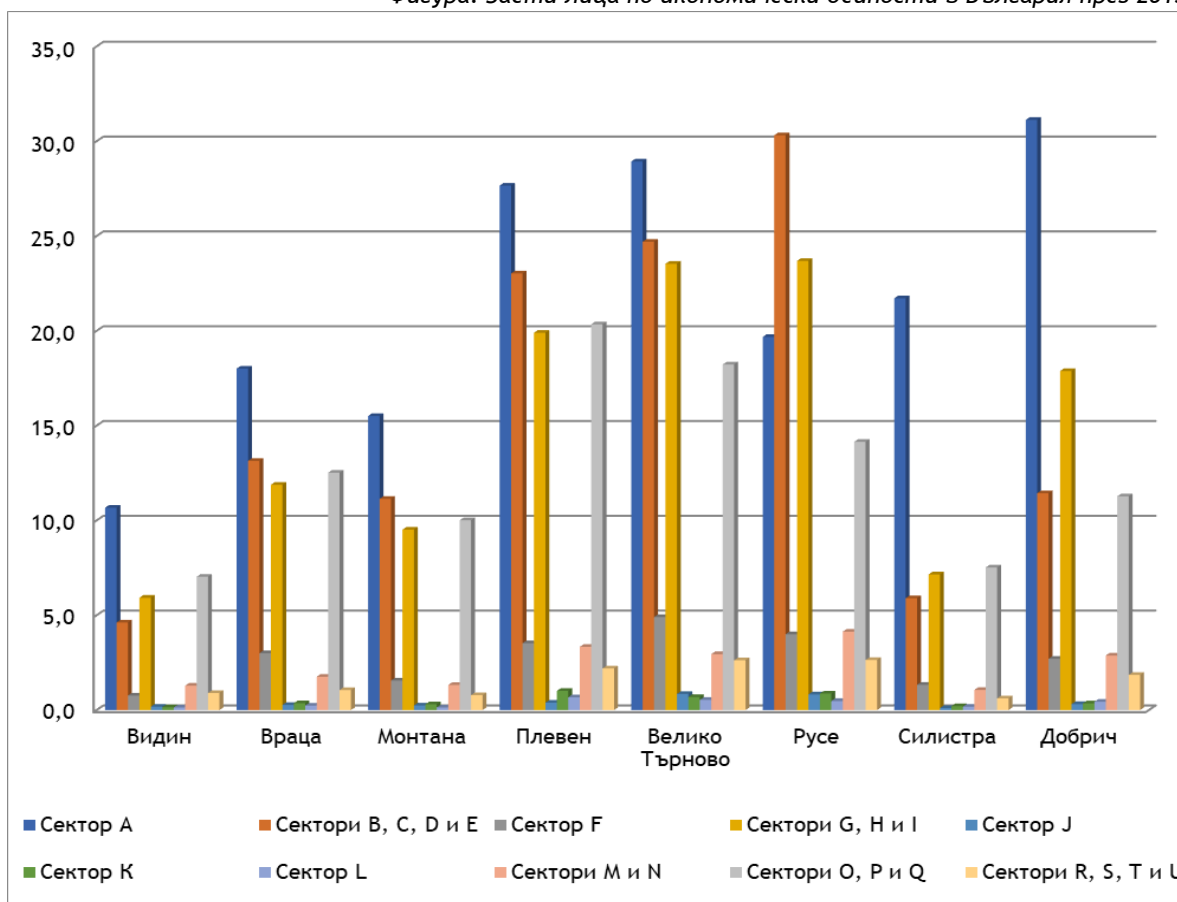
Източник: НСИ Румъния

Таблица: Заети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2015 г. в хил. души

	Сектор	Общо	Сектор А	Сектори В, С, D и E	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България		3446.2	649.0	695.0	600.9	182.4	865.4	85.0	64.5	26.1	233.2	544.8	98.1
Северо западен район		300.8	86.4	68.8	59.1	9.8	57.4	1.3	2.1	1.4	8.9	59.0	6.0
Видин		31.5	10.7	4.6	3.7	0.8	5.9	0.2	0.2	0.1	1.3	7.0	0.9
Враца		62.2	18.0	13.1	8.7	3.0	11.9	0.3	0.4	0.2	1.8	12.5	1.1
Монтана		50.6	15.5	11.1	9.8	1.6	9.5	0.2	0.3	0.1	1.3	10.0	0.8
Плевен		102.1	27.7	23.0	20.8	3.5	19.9	0.4	1.0	0.7	3.3	20.3	2.2
Северен централен район		365.5	96.8	99.0	86.4	13.8	74.6	2.1	2.3	1.5	10.9	56.0	8.8
Велико Търново		107.9	28.9	24.7	23.1	4.9	23.5	0.9	0.7	0.5	3.0	18.2	2.6
Русе		100.9	19.7	30.3	27.6	4.0	23.7	0.8	0.9	0.5	4.1	14.1	2.6
Силистра		45.8	21.7	5.9	5.2	1.3	7.2	0.1	0.2	0.2	1.1	7.5	0.6
Северо източен район		438.3	110.7	67.4	58.7	26.6	116.5	4.3	4.8	3.7	25.5	66.3	12.4
Добрич		80.3	31.1	11.4	10.1	2.7	17.9	0.3	0.4	0.4	2.9	11.3	1.9

Източник: НСИ България

Фигура: Заети лица по икономически дейности в България през 2015 г.

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

Таблица: Заети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2015 г. в хил. души

Държава, окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	2003.1	274.3	53.6	351.9	40.9	37.8	69.6	270.7	88.2	39.7	64.8
Индустрия	1872.3	194.5	51.8	270	16.1	8.4	23.3	157.4	40.4	16.9	32.1
Сектор В	57.4	3.7	1.4	9.5	0.1	10.7	1.3	15.2	0.9	0.7	0.8
Сектор С	1633.5	163.9	40.4	236.9	13.8	5.9	19.2	119.4	33.3	13.4	29.3
Сектор D	55.1	8.1	3.7	5.3	0.3	0.3	0.3	11	2.8	1.3	0.4
Сектор E	126.3	18.8	6.3	18.3	1.9	1.5	2.5	11.8	3.4	1.5	1.6
Сектор F	642.9	83.6	32.1	72.3	4.7	7.5	3.9	60.5	16	8.6	8.9
Сектор G	1223.6	136.6	48.8	142	9.1	7.1	15.6	102.1	35.7	11.4	15.3
Сектор H	428.7	55.8	27	57.2	3.4	4.9	4.6	32.9	10.3	4.4	5.3
Сектор I	174.2	21.7	9.5	15.4	1.1	0.4	1.1	12.7	4	1.5	1.1
Сектор J	186.6	12.8	5.4	8.2	0.3	0.3	0.4	8	3.3	0.2	1.8
Сектор K	102	7.6	2.7	7	0.5	0.4	0.6	5.2	1.9	0.6	0.8
Сектор L	32	3.1	1.3	3.8	0.1	0.3	0.4	2.7	0.7	0.4	0.4
Сектор M	182.6	14.2	3.8	18.1	1.6	0.6	1.5	10.9	5.3	1	1.6
Сектор N	297.1	28.7	12.3	32.6	2.6	2.9	3.9	17.5	6.3	1.9	2.6
Сектор O	198.4	23.3	6.3	26.8	2.8	2.7	3.7	20.1	5.9	3.1	3.8
Сектор P	373.2	40.9	11	43.9	3.9	3	5.3	36.7	12.5	4.5	6.7
Сектор Q	388.2	42.9	13.6	45.8	3.4	3.9	4.9	35	12.9	3.6	6.3
Сектор R	77.5	7.6	3	8.2	0.7	0.8	0.5	5.4	2.2	0.7	0.7
Сектор S	158.2	21.4	7	14.5	0.6	1	1.3	9.9	3.2	0.8	2.4

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Заети лица по икономически дейности в Румъния през 2015 г.

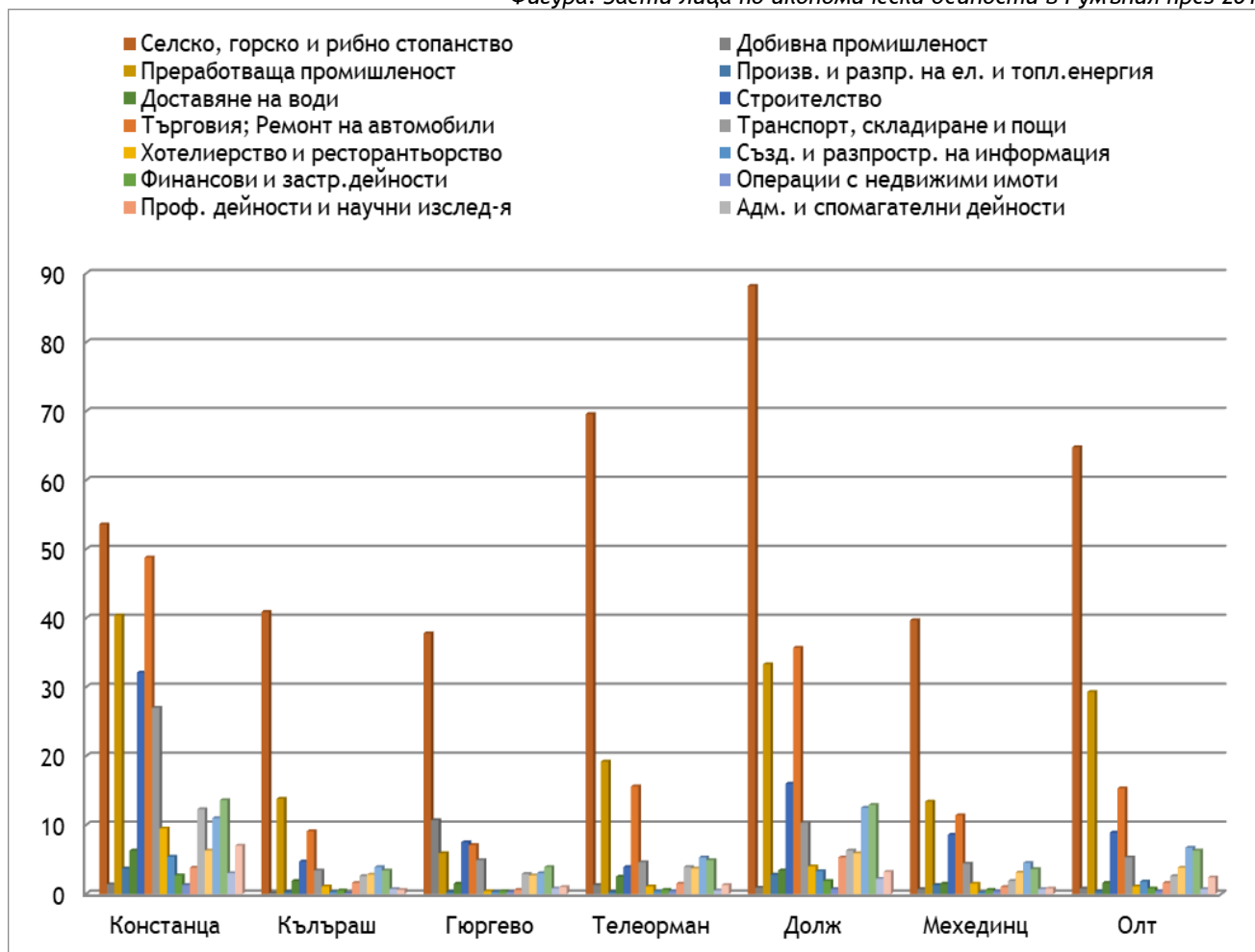

Таблица: Коефициент на заетост на населението на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени
България		46.9	51.4	42.8	48.0	52.7	43.6	49.1	54.1	44.5
Северозападен район		40.2	43.7	36.9	40.2	43.0	37.6	41.0	44.8	37.3
Видин		39.6	43.9	35.6	38.8	41.3	36.5	40.9	43.4	38.6
Враца		39.4	42.9	36.1	39.5	43.2	36.0	37.5	41.6	33.6
Монтана		39.0	42.5	35.7	41.0	44.0	38.2	39.3	43.2	35.6
Плевен		42.9	46.7	39.2	42.5	45.0	40.2	45.2	49.6	41.2
Северен централен район		42.8	47.6	38.3	44.0	49.3	39.0	45.8	51.2	40.8
Велико Търново		42.9	47.4	38.8	46.5	51.1	42.2	49.8	56.9	43.3
Русе		44.2	48.5	40.2	43.1	47.2	39.3	45.4	48.4	42.7
Силистра		37.1	42.9	31.5	38.4	45.3	31.7	37.4	42.8	32.1
Североизточен район		45.4	50.6	40.4	47.9	53.6	42.5	50.2	57.0	43.8
Добрич		47.3	51.3	43.4	48.6	53.3	44.2	48.0	55.1	41.3

Източник: НСИ България

Таблица: Коефициент на заетост на населението в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени
България		59.5	62.1	56.8	61.0	63.9	58.2	62.9	65.9	59.8
Северозападен район		54.6	56.0	53.1	55.0	55.4	54.7	56.1	57.4	54.6
Видин		55.6	57.9	53.2	55.3	55.0	55.6	58.8	58.3	59.4
Враца		52.1	53.6	50.6	52.9	54.6	51.1	50.3	52.5	47.8
Монтана		53.0	54.6	51.3	55.9	56.4	55.4	53.7	55.5	51.8
Плевен		58.1	59.8	56.2	58.0	58.0	58.1	61.2	62.8	59.6
Северен централен район		55.5	58.6	52.3	57.4	61.0	53.8	60.4	63.7	56.9
Велико Търново		54.8	57.5	52.1	60.0	62.9	57.0	65.0	70.6	59.4
Русе		57.7	60.1	55.3	56.6	58.4	54.7	60.0	60.0	59.9
Силистра		48.2	53.7	42.4	50.0	56.8	42.9	49.2	53.8	44.4
Североизточен район		56.5	60.3	52.7	59.8	64.0	55.6	63.1	68.6	57.5
Добрич		59.4	61.6	57.2	61.2	63.8	58.5	60.9	66.4	55.2

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на коефициента на заетост в България

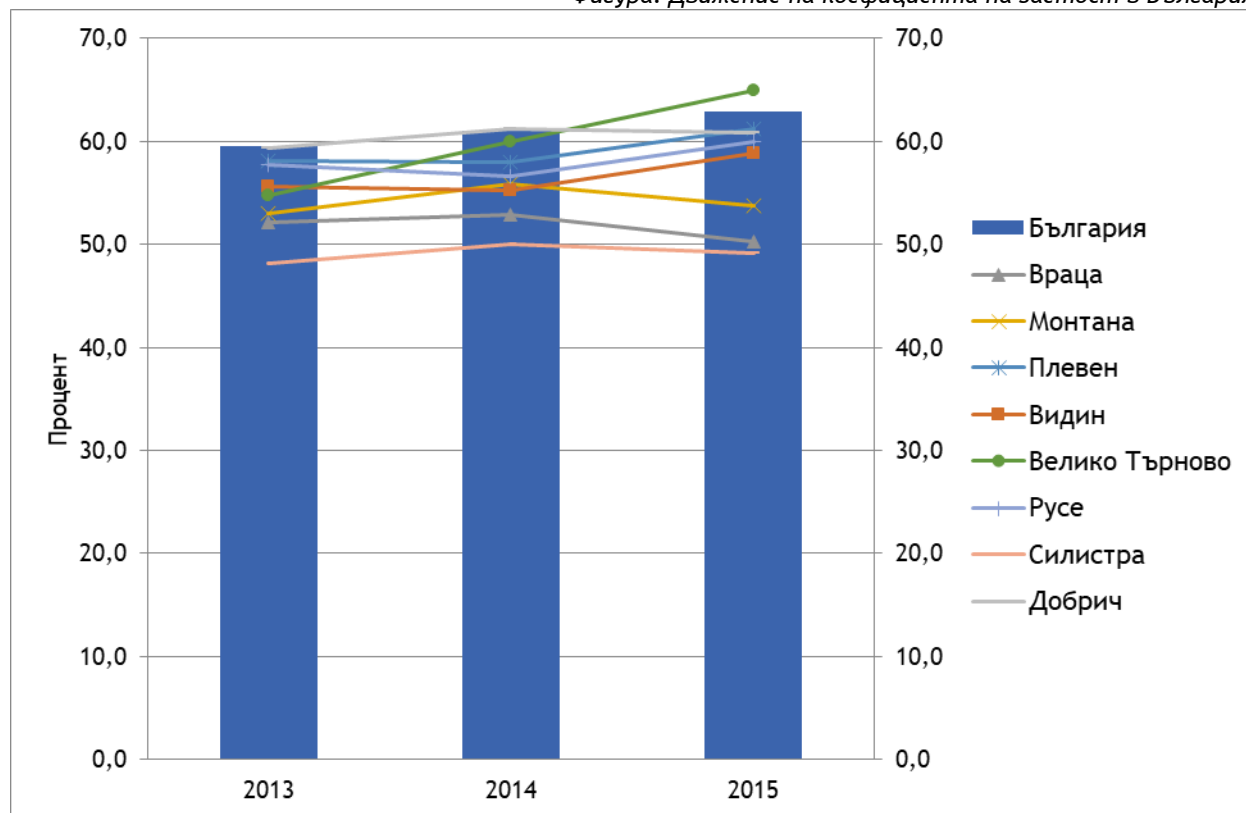

Таблица: Коефициент на заетост на населението в трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени	Коефициент на заетост	мъже	жени
Румъния		60.9	62.6	59.1	66.9	67.8	66.0	66.8	68.7	64.7
Югоизточен регион		54.5	56.2	52.6	68.8	71.1	66.3	62.8	65.2	60.2
Констанца		60.1	66.4	53.5	65.0	69.4	60.2	65.3	73.1	56.7
Южна Монтения		56.5	58.0	54.9	58.7	57.7	60.0	59.6	60.5	58.6
Кълъраш		50.7	47.4	54.4	52.7	48.6	57.3	51.2	49.1	53.6
Гюргево		49.6	48.9	50.4	50.7	49.3	52.2	48.3	47.1	49.8
Телеорман		65.7	63.2	68.5	71.7	66.9	77.3	68.3	64.8	72.4
Югозападна Олтения		58.1	58.9	57.2	63.0	63.4	62.6	63.3	64.3	62.2
Долж		58.7	59.6	57.7	62.6	62.6	62.6	61.2	63.2	59.0
Мехединц		56.4	55.5	57.4	64.5	63.1	66.1	63.0	60.8	65.7
Олт		55.9	53.8	58.3	62.0	59.9	64.5	60.7	59.6	62.0

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Движение на коефициента на заетост в Румъния

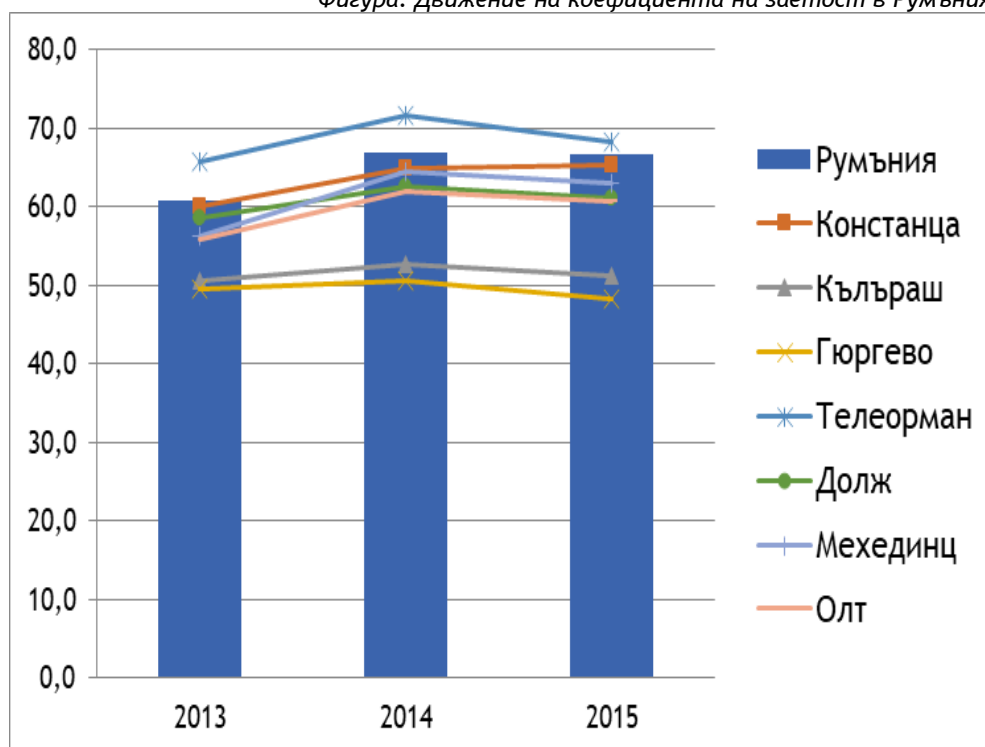

Таблица: Коефициент на заетост на населението в трудоспособна възраст според възрастовата група в България по статистически райони и области в процент

Държава Област	Година	2013					2014					2015				
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64
България		21.2	66.7	77.7	75.0	47.4	20.7	68.3	79.0	75.8	50.0	20.3	70.4	79.8	77.7	53.0
Северозападен район		18.4	60.1	71.0	71.4	42.3	20.1	57.1	71.9	71.4	44.2	15.4	56.9	72.3	71.5	49.2
Видин		19.6	62.4	66.7	76.4	41.7	20.5	57.8	70.3	75.9	41.3	11.8	56.9	73.4	75.4	46.1
Враца		15.0	54.4	71.8	68.6	39.8	16.0	55.4	72.4	65.3	46.2	17.4	48.0	66.3	65.5	45.8
Монтана		19.7	56.4	65.8	70.7	44.2	26.9	61.8	70.3	69.6	44.8	14.6	55.7	71.5	67.2	47.6
Плевен		25.9	68.1	75.2	71.8	41.6	25.7	59.7	73.1	75.4	44.7	15.8	67.0	77.3	77.1	52.8
Северен централен район		18.4	63.6	73.0	72.5	41.6	18.5	64.3	75.2	72.8	45.6	18.6	68.1	77.8	76.0	49.5
Велико Търново		17.5	61.0	71.3	77.2	42.6	22.0	68.5	76.3	76.4	46.2	17.8	75.6	81.8	82.8	51.7
Русе		17.3	73.9	75.3	71.4	42.3	15.4	66.0	76.9	72.3	44.6	17.2	67.3	80.6	75.0	51.1
Силистра		17.9	47.9	65.4	63.5	38.6	20.1	50.1	65.2	61.1	45.1	15.0	55.8	66.5	62.0	36.5
Североизточен район		22.7	65.5	74.0	68.2	44.4	21.6	69.5	77.6	73.6	46.8	23.1	70.3	79.6	77.5	50.3
Добрич		26.2	59.7	79.1	70.5	49.3	27.0	67.7	75.7	72.5	50.7	23.3	68.6	73.3	76.8	46.9

Източник: НСИ България

Фигура: Коефициента на заетост по възрастови групи в България през 2015 г.

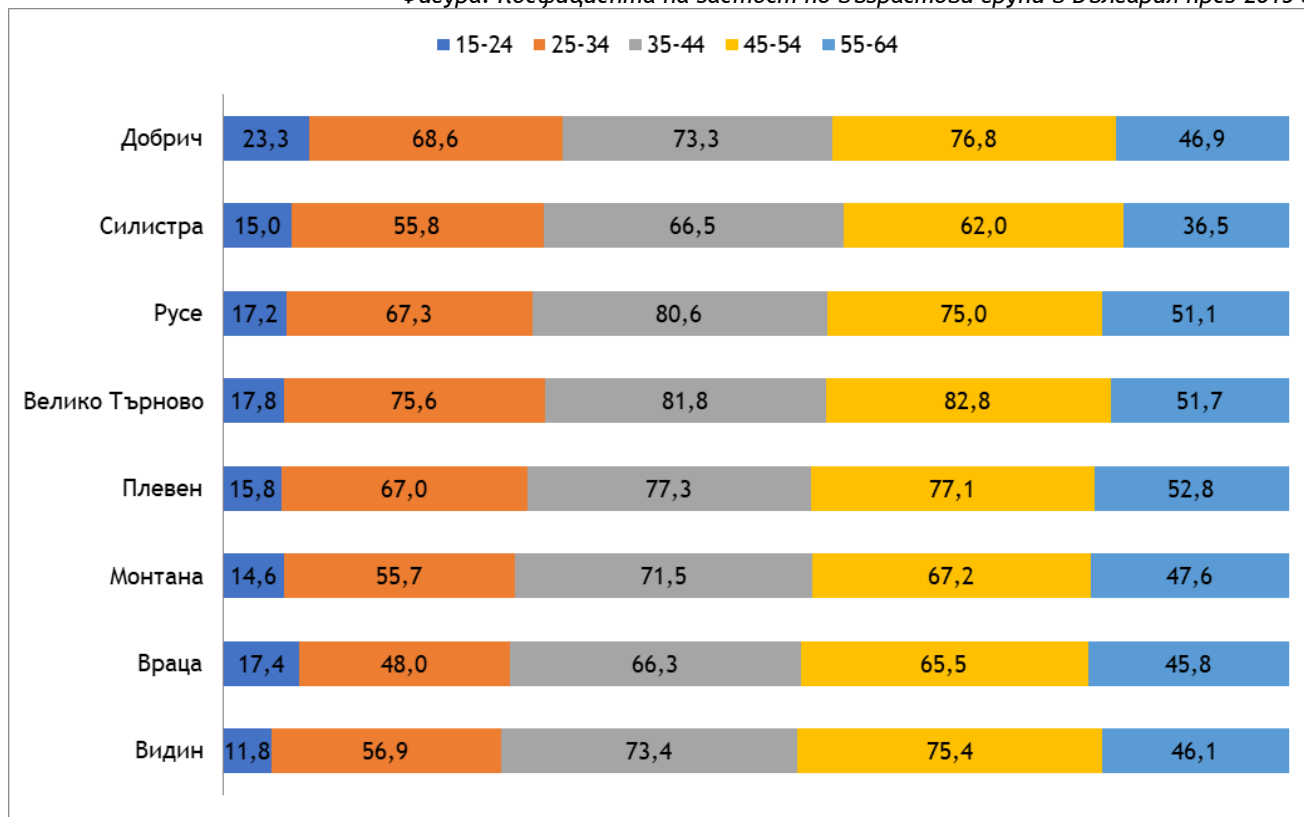

Таблица: Коефициент на заетост на населението в трудоспособна възраст по образование в България по статистически райони и области в процент

Държава Област	Година	2013				2014				2015			
		Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по- ниско	Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по- ниско	Висше	Средно	Средно (с придобита квалификация)	Основно и по- ниско
България		68.8	54.4	60.3	17.4	69.8	54.8	60.6	18.9	71.3	55.7	61.4	19.0
Северо западен район		62.5	49.1	55.0	11.6	64.2	48.9	54.5	11.4	69.4	48.7	53.7	11.0
Видин		59.0	48.4	57.8	8.9	66.5	45.4	55.3	7.2	72.4	46.6	52.3	5.7
Враца		61.9	49.0	53.5	11.3	64.4	49.3	51.8	12.3	67.6	44.0	47.7	12.0
Монтана		64.3	48.9	54.0	8.8	67.4	50.8	56.3	12.1	68.7	49.4	55.5	10.5
Плевен		61.6	51.8	55.0	13.2	61.8	51.7	54.6	11.3	70.7	54.1	57.6	11.8
Северен централен район		67.7	52.4	56.7	14.7	67.5	53.6	57.7	17.1	67.4	55.6	59.1	17.1
Велико Търново		66.2	48.4	53.2	12.6	67.7	53.0	57.2	15.9	64.6	59.0	62.0	17.9
Русе		66.4	52.0	55.2	15.7	62.3	50.8	54.7	16.7	68.2	53.6	58.3	13.8
Силистра		73.5	52.1	57.9	13.1	69.3	54.3	57.9	15.6	62.3	51.6	54.1	16.6
Северо източен район		69.0	53.5	59.0	18.8	74.9	54.1	58.4	21.3	74.4	58.1	62.8	21.8
Добрич		67.7	59.5	62.8	20.8	71.2	60.7	61.1	22.6	69.6	60.0	62.8	21.9

Източник: НСИ България

Анализът на заетите по възраст в българската част на трансграничния регион, показва че най-голям е броят на заетите на възраст 35-44 години, следвани от групата на възраст 45-54 години. Ако се проследи движението по години се наблюдава намаление на абсолютния брой на заетите от първата група (35-44) от 2013 до 2015 г. и увеличаване броят на заетите от втората група (45-54 години).

Намаление за периода се наблюдава и в групата на възраст 15-24 години, а увеличение в групата 55-64 години. Тези тенденции свидетелстват за застаряване на заетите лица.

Структурата по отделни области, показва, че през 2015 г., спрямо предходната, относителният дял на заетите на възраст 15-24 се увеличава само в две области - Враца и Русе. Във всички останали, техният относителен дял намалява. Във възрастовата група 55-64 години, през 2015 г. спрямо 2014 г., относителният дял на заетите лица намалява във Видин, Силистра, Добрич и Русе, а се увеличава в останалите области. В групата на възраст 35-44 години, относителният дял на заетите намалява във Враца и Добрич, а във всички останали области се увеличава. Сред заетите на възраст 45-54 години, относителният дял във Монтана, Плевен и Русе намалява. Във всички останали области техният дял се увеличава.

Характерно за целия регион е намаление на относителният дял на заетите на възраст 15-24 спрямо заетите на тази възраст в цялата страна от 18,86% през 2014 г. на 15,57% през 2015 г. и увеличаване на относителният дял на заетите на възраст 55-64 г. спрямо заетите в страната на тази възраст от 19,19% на 18,67 %.

Ако се проследи коефициентът на заетост се вижда, че в област Велико Търново, в три от възрастовите групи, той е над средния за страната - във групата 25-34 г. е с 5,2% по висок, в групата 35-44 - с 2% и във възрастова група 45-54 - с 5,1% над средното за страната равнище. Коефициент на заетост над средния за страната се регистрира още в област Добрич - в групата 15-

24 години (3% над средния показател за страната) и в област Русе - в групата 35-44 години -0,8% над средното за страната ниво.

Движението на коефициента на заетост през 2015 г. спрямо предходната 2014 г. показва, че най-голямо намаление той бележи в групата 15-24 години. Показателят намалява във всички области, с изключение на Враца и Русе. В някои области, като Монтана и Плевен, намалението е с повече от 10 %.

Промяната на коефициента на заетост през 2015 г., спрямо предходната в различните области на региона е различна. Впечатление правят: област Монтана, в която той намалява за всички възрастови групи с изключение на групата 55-64 г., област Добрич - където има намаление в групите 15-24, 35-44 и 55-64. Единствено в област Русе, коефициентът на заетост през 2015 г. се увеличава във всички възрастови групи.

Образователната структура на заетите показва, че като цяло за всички области от трансграничния регион, относителният дял на заетите с висше образование е под средния в сравнение с този показател за страната. През 2015 г., най-висок е относителният дял на заетите висшисти в областите Видин (22,17%), Плевен (21,65%) и Велико Търново (20,46%).

Интересна характеристика е движението на броят на заетите с висше образование. През 2013 г. област Видин е с най-нисък относителен дял на заетите висшисти, почти два пъти под средния за страната, а област Велико Търново е с относителен дял на заети с висше образование над средния за страната. В последствие, през 2015 г., спрямо 2013 г. броят на заетите с висше образование във Видин нараства с 60 %, а тези във Велико Търново, бележат обратната тенденция и намаляват с 0,63%, така, че през 2015 г. вече, относителният дял на висшистите във област Видин изпреварва този във област Велико Търново. За същия времеви период, нарастване на броят на заетите с висше образование се наблюдава в областите Плевен с 21,15%, Враца - с 13,25%, Добрич - с 6,02% и Русе - с 2,42%. Като относителен дял, освен в област Видин, по значително нарастване се наблюдава в областите Враца (5,12%) и Плевен (3,47%).

Относителният дял на заетите със средно и средно с придобита квалификация образование, като цяло за региона е по благоприятен от средните за страната показатели.

През 2015 г. с относителен дял под средния за страната, по отношение на заетите със средно образование са само областите Плевен, Русе и Силистра, а по отношение на заетите със средно образование с придобита квалификация - Видин и Добрич.

Ако се проследи движението на абсолютния брой и относителният дял на заетите със средно и средно с придобита квалификация образование се наблюдава намаление и на двата показателя. Намаление през 2015 г. спрямо 2013 г. има във всички области, без Велико Търново и Русе. В това отношение, мнозинството от областите следват характерната за страната тенденция на намаление на заетите със средно и средно специално образование.

Относителният дял на заетите с основно и по ниско образование, като цяло за региона е по нисък от средния за страната. Нарастване на броя на заетите с основно и по ниско образование през 2015 г. спрямо 2013 г. има в областите Велико Търново, Силистра, Враца и Добрич. Относителният дял на заетите с по ниско образование намалява в областите Видин, Русе и Плевен.

Логично, коефициентът на заетост е най-висок за трудоспособното население с висше образование. За различните области варира в различни граници - от 62,3% в област Силистра до 72,4 % в област Видин. Във област Видин, този показател е над средния за страната с 1,1%.

Коефициентът на заетост на трудоспособното население със средно и средно специално образование през 2015 г. е най-висок в областите: Добрич - съответно 60% и 62,8% и Велико Търново - съответно 59% и 62%. Тези области са с показатели над средните за страната. Най-нисък е коефициентът на заетост по отношение на хората със средно и средно специално образование през 2015 г. е област Враца, съответно 44% и 47,7%.

Най-висок коефициент на заетост на хората с основно и по-ниско образование се наблюдава в област Добрич 21,9%, а най-нисък във Видин - 5,7%.

Таблица: Наети лица в България
по статистически райони и области в хил. души

Година	2013	2014	2015
Държава, област			
България	2511.1	2506.2	2530.8
Северо-западен район	210.7	201.7	199.8
Видин	21.0	19.8	19.4
Враца	45.7	43.4	41.4
Монтана	32.9	31.7	32.1
Плевен	71.1	68.8	69.4
Северен централен район	252.9	247.4	254.3
Велико Търново	75.4	74.2	74.4
Русе	79.0	76.9	76.9
Силистра	24.8	23.7	24.6
Северо-източен район	291.0	291.2	292.5
Добрич	49.5	48.4	47.1

Източник: НСИ България

Таблица: Наети лица в Румъния
по статистически региони и окръзи в брой души

Година	2013	2014	2015
Държава Област			
Румъния	4801104.0	4900684.0	5041186.0
Югоизточен регион	531443.0	537565.0	549202.0
Констанца	176736.0	177384.0	179962.0
Южна Монтения	559352.0	568382.0	581739.0
Кълъраш	43334.0	43677.0	45246.0
Гюргево	32937.0	33957.0	34132.0
Телеорман	53752.0	54637.0	54734.0
Югозападна Олтения	383712.0	386941.0	392061.0
Долж	123093.0	124577.0	127997.0
Мехединц	42426.0	43661.0	44096.0
Олт	65541.0	66947.0	68125.0

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Наети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2013 в хил. души

Държава Области	Сектор	Сектор А	Сектори В, С, D и Е	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България		87.6	638.2	542.9	152.3	662.3	69.4	58.7	24.0	212.3	530.6	75.7
Северозападен район		11.5	67.1	55.8	9.5	40.7	1.0	1.7	1.2	13.2	59.5	5.3
Видин		1.0	4.6	3.1	0.6	4.2	0.2	0.1	0.1	1.9	7.3	1.1
Враца		2.3	13.7	8.5	3.4	8.6	0.3	0.3	0.2	3.0	13.0	1.0
Монтана		1.7	10.8	9.4	1.2	6.0	0.1	0.2	0.1	2.4	9.7	0.7
Плевен		4.9	21.5	19.0	3.4	14.1	0.3	0.7	0.5	4.5	19.7	1.4
Северен централен район		16.6	88.5	82.2	10.9	57.3	1.7	2.2	1.4	11.1	56.0	7.0
Велико Търново		4.8	22.6	20.8	3.4	19.2	0.7	0.8	0.5	2.9	18.5	2.1
Русе		4.3	29.4	27.5	3.5	19.1	0.7	1.0	0.5	3.9	14.3	2.4
Силистра		3.4	5.6	4.9	1.1	5.1	0.1	0.2	0.2	1.2	7.5	0.5
Североизточен район		17.0	60.2	50.7	22.4	86.7	3.2	4.0	3.3	21.8	63.4	9.0
Добрич		6.4	11.3	9.9	2.4	12.7	0.2	0.3	0.4	2.8	11.4	1.5

Източник: НСИ България

Таблица: Наети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2013 г. в брой души

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	108228	17813	4112	21955	3768	2036	4522	8517	2695	1155	1950
Индустрия	1364000	148257	38748	189757	11462	6039	15280	116339	30542	11279	22609
Сектор В	63344	3911	1598	11277	33	911	1384	18036	1128	708	880
Сектор С	1137051	118956	26759	157735	9687	3549	11568	76899	23464	7741	19805
Сектор D	59829	9366	4005	5856	369	459	367	12005	3247	1769	471
Сектор E	103776	16024	6386	14889	1373	1120	1961	9399	2703	1061	1453
Сектор F	368416	44293	16106	37208	3605	3143	2837	29551	6833	4716	5622
Сектор G	848596	98402	35452	86447	6257	4829	8912	63281	25863	5814	8046
Сектор H	272514	37368	19765	29819	2035	2724	2162	18592	6764	2451	2444
Сектор I	138041	16613	7893	12176	848	293	876	10020	2714	1231	920
Сектор J	137360	7684	3137	6054	425	249	480	4390	2113	273	425
Сектор K	99296	7941	2884	6648	511	414	602	5448	1851	676	953
Сектор L	27731	3404	1356	3102	161	229	222	2310	765	176	146
Сектор M	151063	10744	3326	14566	1088	420	910	7901	3827	713	1085
Сектор N	268195	25273	11769	29571	2256	2730	3357	19448	6071	1947	3233
Сектор O	191274	22009	6042	25885	2648	2536	3362	19664	5940	3065	3660
Сектор P	370409	41997	11106	44408	4143	3038	4910	36956	12713	4292	6908
Сектор Q	341308	38120	10761	40778	3451	3604	4465	33257	11474	3700	6387
Сектор R	67386	7006	2518	6920	462	454	487	5296	1914	649	798
Сектор S	47287	4519	1761	4058	214	199	368	2742	1014	289	355

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Наети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2014 в хил. души

Държава Области	Сектор	Сектор А	Сектори В, С, D и Е	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България		90.8	637.7	544.3	148.3	668.4	71.7	59.0	24.0	200.8	530.1	75.4
Северозападен район		12.3	65.6	54.6	8.4	40.1	1.1	1.5	1.1	8.8	58.4	4.5
Видин		1.1	4.6	3.2	0.6	4.1	0.2	0.1	0.1	1.1	7.2	0.8
Враца		2.3	13.1	8.0	3.1	8.5	0.2	0.3	0.2	2.1	12.7	0.9
Монтана		1.9	10.5	9.0	1.2	6.1	0.1	0.1	0.1	1.3	9.7	0.6
Плевен		5.2	21.0	18.7	2.8	13.9	0.3	0.7	0.6	3.2	19.8	1.4
Северен централен район		17.2	87.4	81.4	10.0	56.4	1.7	1.9	1.3	9.1	55.4	7.0
Велико Търново		5.1	22.9	21.0	3.1	18.7	0.7	0.6	0.5	2.4	18.2	2.1
Русе		4.6	29.1	27.2	3.1	18.8	0.7	0.8	0.5	3.2	14.0	2.1
Силистра		3.2	5.3	4.7	1.1	5.2	0.1	0.2	0.2	0.9	7.1	0.5
Североизточен район		17.4	61.3	52.0	22.5	87.3	3.4	3.7	3.2	20.0	63.5	8.9
Добрич		6.5	11.1	9.7	2.4	12.7	0.2	0.3	0.4	2.3	11.3	1.3

Източник: НСИ България

Таблица: Наети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2014 г. в брой души

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор											
Сектор А	113806	19067	3896	22877	3790	2038	4722	9155	2941	1414	1936
Индустрия	1396293	150011	39207	192274	11648	6009	15545	115337	30339	11624	23249
Сектор В	61904	3880	1550	10828	64	746	1533	16979	993	722	870
Сектор С	1172332	121138	27522	161192	9993	3842	11668	76623	23440	7942	20543
Сектор D	58237	8602	3820	5596	284	394	314	12348	3073	1972	544
Сектор E	103820	16391	6315	14658	1307	1027	2030	9387	2833	988	1292
Сектор F	376142	44851	15467	38248	3793	3116	2991	30903	7026	4966	6633
Сектор G	855009	98575	36061	86984	6109	4862	8862	65548	26712	5744	8360
Сектор H	271278	36322	19573	29595	2014	2917	1920	18353	6628	2612	2340
Сектор I	145059	17765	7926	13005	930	441	1016	10693	2851	1435	978
Сектор J	147218	7670	3215	6169	315	278	400	4948	2869	256	363
Сектор K	99030	7330	2689	7026	514	457	606	5368	1824	732	933
Сектор L	27560	3157	1392	3154	137	244	211	2104	696	160	109
Сектор M	156074	11534	3493	14873	1188	408	1023	8196	4067	700	1008
Сектор N	280112	26858	11569	30637	2427	2775	3574	17802	5440	1728	3091
Сектор O	195894	22716	6170	26366	2685	2692	3477	20070	5910	3074	3746
Сектор P	367712	41362	11327	43978	4041	3095	5013	36942	12692	4308	6866
Сектор Q	347203	37950	10807	40760	3360	3577	4409	33300	11492	3762	6182
Сектор R	69976	7212	2779	7529	422	388	512	4985	1860	683	688
Сектор S	52318	5185	1813	4907	304	660	356	3237	1230	463	465

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Наети лица по икономически дейности в България по статистически райони и области през 2015 в хил. души

Държава Области	Сектор А	Сектори В, С, D и E	В това число сектор С	Сектор F	Сектори G, H и I	Сектор J	Сектор K	Сектор L	Сектори M и N	Сектори O, P и Q	Сектори R, S, T и U
България	95.9	648.2	554.8	150.5	673.6	77.8	60.2	23.2	199.1	527.9	74.6
Северозападен район	13.3	64.7	55.2	8.0	40.6	1.1	1.5	1.2	7.6	57.4	4.4
Видин	1.3	4.3	3.3	0.7	4.2	0.2	0.1	0.1	1.2	6.9	0.6
Враца	2.5	12.3	7.9	2.6	8.5	0.2	0.3	0.2	1.5	12.3	0.8
Монтана	2.1	10.5	9.1	1.2	6.4	0.2	0.2	0.1	1.0	9.8	0.6
Плевен	5.4	21.5	19.4	2.8	14.1	0.4	0.7	0.6	2.8	19.6	1.5
Северен централен район	18.1	94.6	82.0	10.6	55.7	1.8	2.0	1.3	8.8	54.7	6.8
Велико Търново	5.5	23.5	21.9	3.7	17.5	0.7	0.6	0.5	2.3	17.9	2.2
Русе	4.5	29.1	26.5	3.1	18.7	0.7	0.8	0.4	3.4	13.9	2.2
Силистра	3.6	5.6	4.8	1.1	5.2	0.1	0.2	0.2	0.9	7.4	0.4
Североизточен район	18.2	61.2	52.7	22.2	87.3	3.6	3.8	3.1	20.3	64.3	8.5
Добрич	6.4	10.5	9.2	2.1	12.5	0.2	0.3	0.4	2.3	11.0	1.3

Източник: НСИ България

Фигура: Наети лица по икономически дейности в България през 2015 г.

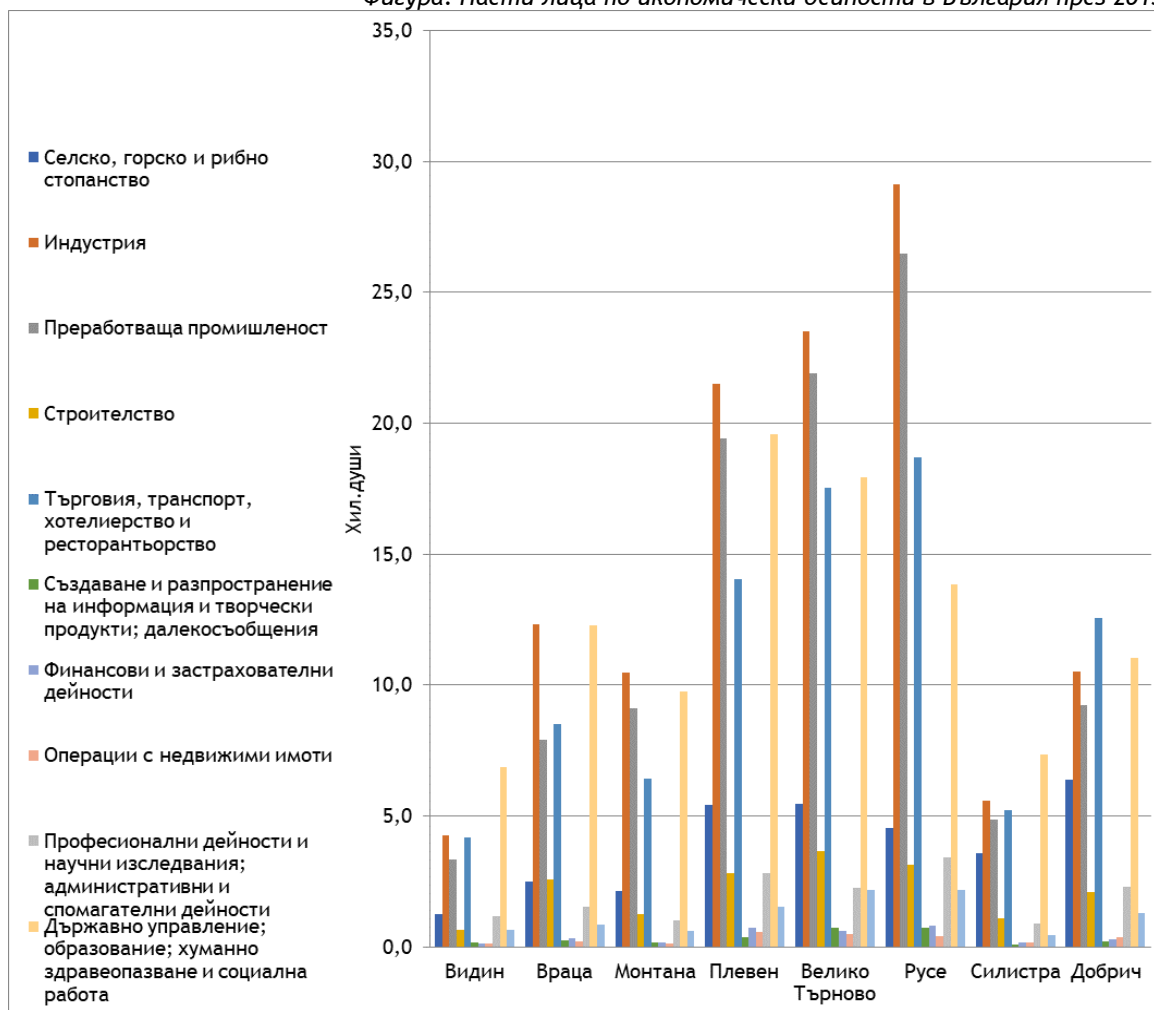
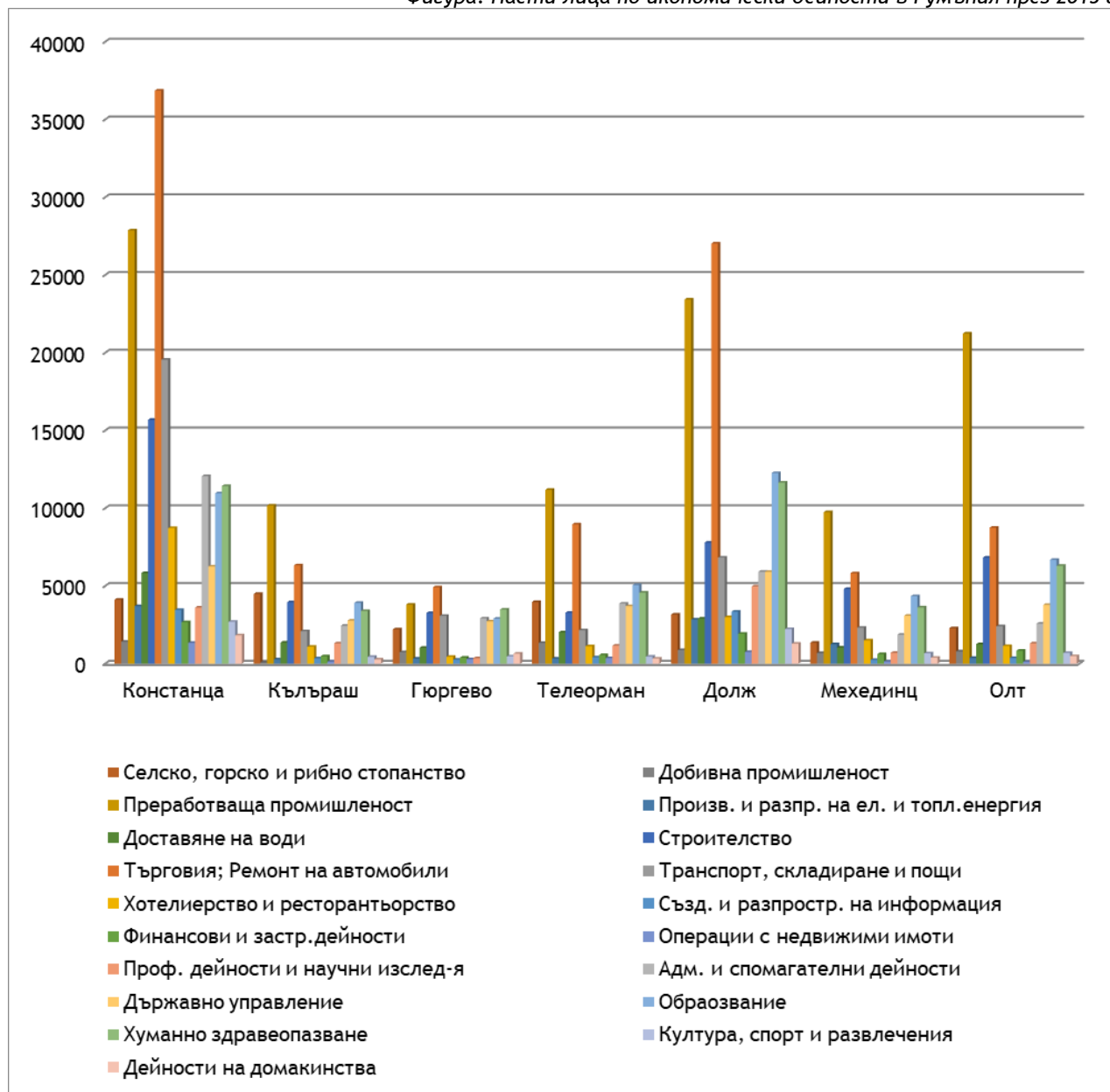

Таблица: Наети лица по икономически дейности в Румъния по статистически региони и окръзи през 2015 г. в брой души

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	119107	20063	4114	23786	4486	2207	3962	9642	3155	1344	2278
Индустрия	1433610	149330	38791	196176	11868	5873	14855	116634	30027	12699	23644
Сектор В	57429	3730	1409	9573	73	736	1333	15150	873	678	791
Сектор С	1216176	121564	27862	166532	10169	3794	11179	80995	23420	9739	21233
Сектор D	55111	7964	3697	5431	274	325	326	11018	2839	1248	368
Сектор E	104894	16072	5823	14640	1352	1018	2017	9471	2895	1034	1252
Сектор F	388213	47188	15682	39233	3949	3250	3271	32130	7783	4807	6819
Сектор G	874278	101255	36849	88454	6321	4909	8957	66060	27018	5811	8739
Сектор H	278856	36333	19542	31872	2087	3074	2146	18652	6822	2313	2404
Сектор I	158321	19452	8721	13584	1084	442	1119	11389	2993	1494	1132
Сектор J	158291	8369	3453	6493	340	254	407	5479	3341	241	364
Сектор K	98776	7655	2667	6818	469	383	551	5334	1921	609	833
Сектор L	28476	3223	1336	3374	132	284	353	2156	747	135	120
Сектор M	163385	12037	3607	15828	1301	349	1154	9393	4964	696	1301
Сектор N	292249	28294	12059	31935	2438	2909	3863	16677	5911	1861	2575
Сектор O	198399	23184	6252	26792	2770	2720	3695	20110	5907	3084	3775
Сектор P	363954	40914	10956	43325	3910	2889	5054	35905	12256	4339	6675
Сектор Q	357912	39250	11421	41526	3385	3482	4567	33760	11644	3616	6293
Сектор R	73245	7222	2691	7548	434	465	452	5382	2223	666	690
Сектор S	54114	5433	1821	4995	272	642	328	3358	1285	381	483

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Наети лица по икономически дейности в Румъния през 2015 г.

Броят на заетите лица на територията на българските области от трансграничния регион през 2015 г. е 292,4 хил. души, което съставлява 18,19 % от заетите в страната като цяло. Броят на заетите на възраст 15-64 години е 283,9 хил. души, или 18,1% от заетите в България в трудоспособна възраст.

За периода от 2013 г. до 2015 г. се наблюдава непрекъснато увеличаване на броя на заетите в трудоспособна възраст.

В същото време, при сравнение с броя на наетите лица, се установява, че успоредно с нарастване на броя на заетите, тези, от тях които съставляват наети лица намаляват. Като намалението през 2014, спрямо 2013 г. е с 6,09%, а през 2015 г. - 0,46 %, спрямо предходната.

Анализът по области показва, че единствено област Велико Търново следва непрекъснатата тенденция, характерна и за страната като цяло, на увеличаване на броя на зетите през периода 2013 г.-2015 г. За област Враца, е характерна обратната тенденция - на непрекъснато намаляване на броя на зетите. През 2015 година те намаляват с 7,35 %. В останалите области, промените са и в двете посоки. През 2015 г. увеличение, спрямо 2014 г. се наблюдава само в областите Русе, Плевен и Видин.

Намаление на броя на наетите лица, като трайна тенденция за наблюдавания период се наблюдава в областите Видин и Враца.

Коефициентът на зетост през 2015 г. е най-висок в област Велико Търново - 65 %, което с 2,1% над средния показател за страната. Във останалите области, коефициентът на зетост е по-нисък от средния за страната и през 2015 г. стойността му е по-висока от предходните две години. Изключение от това правило се наблюдава при област Враца, за която коефициентът на зетост през 2015 г. е по-нисък от предходните две, и областите Силистра и Добрич, за които се регистрира намаление спрямо предходната година.

Половата структура показва по-голям брой на зетите мъже. Най-голям е дялът на зетите мъже в Силистра, Добрич и Велико Търново, а най-нисък във Видин и Русе.

Коефициентът на зетост е най-висок и над средния за страната в област Велико Търново (70,6 %) и област Добрич (66,4%) - за мъжете и в област Русе за жените -59,9%. За останалите области преобладава тенденцията на нарастване и при жените и при мъжете. Изключение са Враца и Монтана. За тези области, през 2015 г. коефициентът на зетост намалява и при жените и при мъжете, а също и Силистра и Добрич, за които се регистрира намаление на коефициента през 2015 г. съответно за мъжете в Силистра и жените в Добрич.

Броят на зетите в румънската част на трансграничния регион през 2015 г., възлиза на 1106,3 хил. души, което съставлява 13,3% от общия брой на зетите в Румъния.

За периода от 2013 г. до 2015 г. се наблюдава постоянна тенденция на намаление на абсолютния брой на зетите лица, както за региона като цяло, така и за всички окръзи в него. В това отношение, регионът следва общата тенденция на намаление, характерна за Румъния. Постепенно намаление на броя на зетите за периода 2013-2015 г е характерно за всички окръзи, като темповете на намаление са по-големи през 2015 г., спрямо 2014 г., отколкото за предходната година. Най-голямо е намалението на зетите лица през 2015 г. за окръзите Телеорман, Гюргево и Кълъраш, съответно с 6,33%, 5,31% и 4,18%. Освен абсолютния размер на зетите в трансграничния регион, намалява и техният относителен дял спрямо общия брой зети в Румъния. Относителният дял на зетите в трансграничните окръзи намалява от 13,7 % през 2013 г. на 13,6% през 2014 г. и 13,3% през 2015 г.

По отношение само на наетите лица, тенденцията е обратна. Техният брой, за периода 2013-2015 г. непрекъснато нараства. Тази зависимост е валидна за всички окръзи. Най-голямо нарастване през 2014 г. спрямо предходната се наблюдава в Гюргево (3,1%), Мехединц (2,9%) и Олт (2,15%), а през 2015 г. - в Кълъраш (3,59%) и Долж - 2,75%.

Тенденцията за нарастване на броя на наетите лица е обратна на характерното за българските трансгранични области намаление на наети лица.

Характеристиките на половата структура на зетите лица в румънските окръзи са подобни на характерните и за българските области. Дялът на зетите мъже през 2015 г. е по-голям от дялът на зетите жени във всички окръзи. За предходните години, единствено в окръг Кълъраш е регистриран по-голям дял на зетите жени, съответно 51,22% през 2013 г. и 51,15% през 2014 г. През 2015 г., най-висок е дялът на зетите мъже в окръзите Констанца - 58,3%, Долж - 54,26% и Олт - 53,98%.

Коефициентът на зетост е най-висок и над средния за страната в окръзите Телеорман -72,4 % и Мехединц -65,7%. Най-ниска е стойността му в Гюргево - 49,8%. За всички окръзи, с изключение на

Констанца се наблюдава намаление на коефициента на заетост за периода 2014-2015 г. В окръг Констанца, коефициентът на заетост бележи трайно увеличение от 60,1% през 2013 г., на 65% през 2014 г. и 65,3% през 2015 г.

Прави впечатление, че коефициентът на заетост на жените в повечето окръзи е по-голям от този на мъжете. Изключение са само по развитите Констанца и Долж, където коефициентът на заетост за мъжете е по-висок от този на жените и през трите разглеждани години.

Анализът на заетостта по сектори показва, че и в българските области и в румънските окръзи в трансграничния регион, най-голям е относителният дял на заетите в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“. Тази тенденция е характерна за целия наблюдаван период.

Делът на заетите в този сектор във всички българските области през 2015 г. е над средния за страната. Най-голяма е неговата стойност в област Силистра - 47,45 %. Най-нисък е делът на заетите в този сектор в област Русе - 19,5%.

В румънските окръзи, относителният дял на заетите в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ през 2015 г. е по-висок от средния за страната, с изключение на окръг Констанца, където стойността на този показател е 18,53 %. Най-голям е делът на заетите в аграрния сектор в окръг Телеорман, където те съставляват почти половината от заетите 49,5%. Над 40% са заетите в този сектор в Кълъраш, Олт и Гюргево. Като относителен дял на заетите по региони, в румънските окръзи се наблюдават по-високи стойности от българските, но като процент от заетите в сектора, спрямо заетите в същия сектор в съответните страни в българските трансгранични области през 2015 г. работят 26,7% от заетите в цялата страна, а в румънските окръзи - 19,7%.

Заетите в сектор „Индустрия“ са с по-нисък относителен дял - в българските области работят 17,89% от всички заети в сектора в страната, а в румънските трансгранични окръзи 10,09%. Във всички румънски окръзи, относителният дял на заетите в този сектор е по-нисък от средния за страната, като най-висок е делът им в Олт (20,76%) и Констанца (17,91%). Само в три от българските области, относителният дял на заетите в този сектор е под средния за страната. Във всички останали, делът им е над средния за страната. Най-голям е той в област Русе - 30,04%. Единствено в тази област, делът на заетите в индустрията е по-висок от този на заетите в селското стопанство, като 91,17% от тях са заети в преработващата промишленост.

Относителният дял на заетите в строителството в румънските окръзи и значително по-висок от тези в българските области. В три от окръзите, през 2015 г., техният дял е над средния за Румъния - Констанца (11,1%), Мехединц (8,66%) и Гюргево (8,15%). В Българските области, най-висок дял на заетите в „Строителството“ се наблюдава в област Велико Търново - 4,55%. Най-нисък е делът на заетите в този сектор във Видин - 2,44%, а за румънската част на трансграничния регион в Телеорман (2,77%).

В сектор „Търговия, транспорт и хотелиерство“ най-голям е относителният дял на заетите в окръг Констанца - 29,5%, което е със 7,6% над средното за Румъния. Висок е и относителният дял на заетите в този сектор в окръг Долж - 20,1%, а най-нисък в Олт -14,04%.

Сред българските области, няма такива с относителен дял на заетите над средния за страната. Най-висок е делът на заетите в този сектор през 2015 г. в областите Русе (23,48%) и Велико Търново (21,81%). Най-малък е делът на заетите в Силистра -15,64%.

Заетите в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения“, „Финансови и застрахователни дейности“ и „Операции с недвижими имоти“ и в двете части на трансграничния регион са с много малки дялове на заетите лица. В българските области, те не достигат и един процент от заетите. В румънските окръзи, заетите с „Операции с недвижими имоти“ и „Финансови и застрахователни дейности“, също са под един процент във всички окръзи. В сектора „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти и далекосъобщения“, най-голям е делът на заетите в Констанца - 1,87%, Долж - 1,33% и Олт -1,16%.

В групата сектори „Държавно управление“, „Образование“ „Хуманно здравеопазване и социална работа“, прави впечатление, че относителният дял на заетите в българските области има по-високи нива, от този в румънските окръзи. В шест от българските области, относителният дял на заетите в тези сектори е над средния за страната, като през 2015 г. най-големи стойности има в област Видин - 22,29%, Враца -20,12 %, Плевен - 19,93% и Монтана - 19,78%. Най-нисък е делът на заетите в този сектор в област Русе (14,2%). В румънските окръзи, най-голям е делът на заетите в тези сектори в окръг Долж - 12,58%, най-вече за сметка на заетите в сферата на образованието. Относителният дял на заетите в сектори „Професионални дейности и научни изследвания“ и „Административни и спомагателни дейности“ е под средните нива за съответните страни и в румънската и в българската част на трансграничния регион.

От българските области, най-висок е техният дял през 2015 г. в област Русе - 4,10%, а в румънските окръзи - в Констанца - 5,57%.

Ако се проследят тенденциите относно заетостта по сектори, за периода 2013-2015 г. не се наблюдават съществени промени, като съотношенията се запазват приблизително постоянни в началото и края на периода.

Зависимостта между наетите и заетите лица за периода 2013-2015 г. показва, че в румънските окръзи, делът на наетите, спрямо заетите в отделните окръзи намалява. През 2015 г., окръзите с най-висок процент наети, спрямо заетите са Констанца - 59,89% и Долж - с 51,45%. Най-нисък е делът на наетите, спрямо заетите лица в Телеорман - 34,84% и Гюргево 37,47%.

В българските области, делът на наетите спрямо заетите, намалява през 2015 г. в сравнение с 2013 г. във Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново и Добрич. Съотнесени с румънските окръзи, нивата в българските области са по-високи. Най-голям е делът на наетите спрямо заетите през 2015 г. в областите Русе 76,19% и Велико Търново - 68,92, а най-нисък в областите - Силистра - 53,71% и Добрич - 58,55%.

3.1.4.2. Безработни лица и коефициент на безработица

Таблица: Безработни лица на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области и по пол в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Безработни лица	мъже	жени	Безработни лица	мъже	жени	Безработни лица	мъже	жени
България		436.3	249.8	186.5	384.5	221.4	163.1	305.1	174.2	130.9
Северозападен район		46.3	28.6	17.7	46.4	28.9	17.5	38.5	23.1	15.4
Видин		7.2	4.5	2.7(и)	9.1	6.2	3.0(и)	7.7	5.0	2.7(и)
Враца		10.7	6.6	4.0	13.3	8.2	5.1	12.1	7.0	5.1
Монтана		9.7	6.5	3.2(и)	9.7	5.5	4.2	4.2	2.5(и)	1.7(и)
Плевен		13.4	8.2	5.1	9.3	6.1	3.2(и)	10.0	5.8	4.2
Северен централен район		56.9	33.5	23.5	48.5	29.2	19.3	38.9	22.4	16.5
Велико Търново		18.3	10.5	7.8	13.5	7.6	5.9	7.9	3.6(и)	4.2
Русе		12.7	7.0	5.7	10.4	6.3	4.2	8.9	4.8	4.1
Силистра		10.1	6.9	3.2(и)	11.1	7.0	4.0	10.2	6.4	3.9(и)
Североизточен район		74.9	41.2	33.7	56.3	31.6	24.8	46.4	24.0	22.4
Добрич		14.1	9.1	5.0	12.8	7.7	5.1	12.0	5.8	6.1

Източник: НСИ България

Таблица: Безработни лица на 15 и повече навършени години в Румъния по статистически региони и окръзи и по пол в брой души

Държава Окръг	Година	2013			2014			2015		
		Безработни	мъже	жени	Безработни	мъже	жени	Безработни	мъже	жени
Румъния		512333	296552	215781	478338	278453	199885	436242	251504	184738
Югоизточен регион		72038	42030	30008	72714	42924	29790	68896	40323	28573
Констанца		13482	6016	7466	11978	5419	6559	10907	4755	6152
Южна Монтения		94740	56194	38546	89831	52925	36906	79267	46305	32962
Кълъраш		8817	5373	3444	8599	5261	3338	7232	4177	3055
Гюргево		5822	3286	2536	6510	3448	3062	5723	3027	2696
Телеорман		18664	11639	7025	18888	11725	7163	18535	11551	6984
Югозападна Олтения		79142	46569	32573	72839	43070	29769	70352	41527	28825
Долж		28229	16474	11755	26755	15912	10843	26172	15348	10824
Мехединц		12295	7564	4731	11464	6882	4582	12219	7474	4745
Олт		14538	9024	5514	14435	8921	5514	13695	8363	5332

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Безработни лица в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области и по пол в хил. души

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Безработни лица	мъже	жени	Безработни лица	мъже	жени	Безработни лица	мъже	жени
България		433.2	248.3	185.0	381.3	219.8	161.5	302.5	172.6	129.9
Северозападен район		45.9	28.5	17.4	45.6	28.6	17.1	37.7	22.6	15.1
Видин		7.0	4.4	2.6(и)	9.0	6.1	2.8(и)	7.4	4.8	2.7(и)
Враца		10.7	6.6	4.0	13.0	8.1	4.9	11.8	6.9	5.0
Монтана		9.6	6.5	3.1(и)	9.7	5.5	4.2	4.1	2.4(и)	1.6(и)
Плевен		13.3	8.2	5.1	9.1	6.0	3.1(и)	9.9	5.8	4.1
Северен централен район		56.5	33.2	23.3	48.3	29.2	19.1	38.6	22.2	16.4
Велико Търново		17.9	10.3	7.7	13.4	7.6	5.8	7.7	3.5(и)	4.2
Русе		12.7	7.0	5.7	10.4	6.3	4.2	8.8	4.7	4.1
Силистра		10.1	6.9	3.2(и)	11.0	7.0	4.0	10.2	6.3	3.9(и)
Североизточен район		74.3	41.2	33.2	55.7	31.2	24.5	46.0	23.7	22.3
Добрич		14.0	9.1	4.9	12.5	7.5	5.1	11.9	5.8	6.1

Източник: НСИ България

Таблица: Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години в България по статистически райони и области и по пол в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени
България		12.9	13.9	11.8	11.4	12.3	10.4	9.1	9.8	8.4
Северозападен район		14.0	16.0	11.6	14.2	16.6	11.5	12.1	13.5	10.5
Видин		17.7	20.1	14.8(и)	22.2	27.3	15.9(и)	18.8	22.6	14.2(и)
Враца		14.9	16.9	12.3	18.1	20.4	15.3	17.7	18.7	16.4
Монтана		16.7	20.3	12.3(и)	16.3	17.5	15.0	8.2	9.1(и)	7.1(и)
Плевен		12.1	13.9	10.1	9.0	11.2	6.5(и)	9.2	10.0	8.2

Северен централен район	15.3	16.5	13.9	13.2	14.5	11.7	10.6	11.2	9.8
Велико Търново	16.2	17.3	14.8	11.7	12.4	11.0	6.8	5.8(и)	8.0
Русе	12.5	12.9	12.0	10.8	12.0	9.3	9.0	9.4	8.6
Силистра	21.3	24.6	16.6(и)	22.4	24.1	20.1	21.8	23.6	19.4(и)
Североизточен район	16.8	17.1	16.5	12.6	13.0	12.2	10.3	9.7	10.9
Добрич	15.8	18.7	12.3	14.3	15.8	12.5	13.8	12.3	15.6

Източник: НСИ България

Таблица: Коефициент на безработица на населението в трудоспособна възраст в България по статистически райони и области в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени
България		13.0	14.1	11.9	11.5	12.5	10.4	9.2	9.9	8.5
Северозападен район		14.1	16.1	11.6	14.2	16.7	11.4	12.1	13.6	10.5
Видин		17.5	20.2	14.3(и)	22.2	27.6	15.6(и)	18.6	22.2	14.5(и)
Враца		14.9	17.1	12.3	17.9	20.3	14.9	17.6	18.7	16.2
Монтана		17.0	20.5	12.5(и)	16.6	17.8	15.3	8.2	9.1(и)	7.1(и)
Плевен		12.2	14.0	10.1	8.9	11.1	6.4(и)	9.4	10.3	8.3
Северен централен район		15.5	16.7	14.0	13.4	14.8	11.7	10.7	11.4	9.9
Велико Търново		16.3	17.5	14.9	11.9	12.8	11.0	6.8	5.8(и)	8.0
Русе		12.5	13.0	12.0	10.9	12.2	9.3	9.0	9.4	8.6
Силистра		21.5	24.7	16.7(и)	22.7	24.3	20.3	22.1	23.9	19.7(и)
Североизточен район		16.9	17.3	16.5	12.7	13.1	12.3	10.4	9.8	11.1
Добрич		16.0	19.0	12.3	14.4	15.9	12.7	14.0	12.7	15.7

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на коефициента на безработица

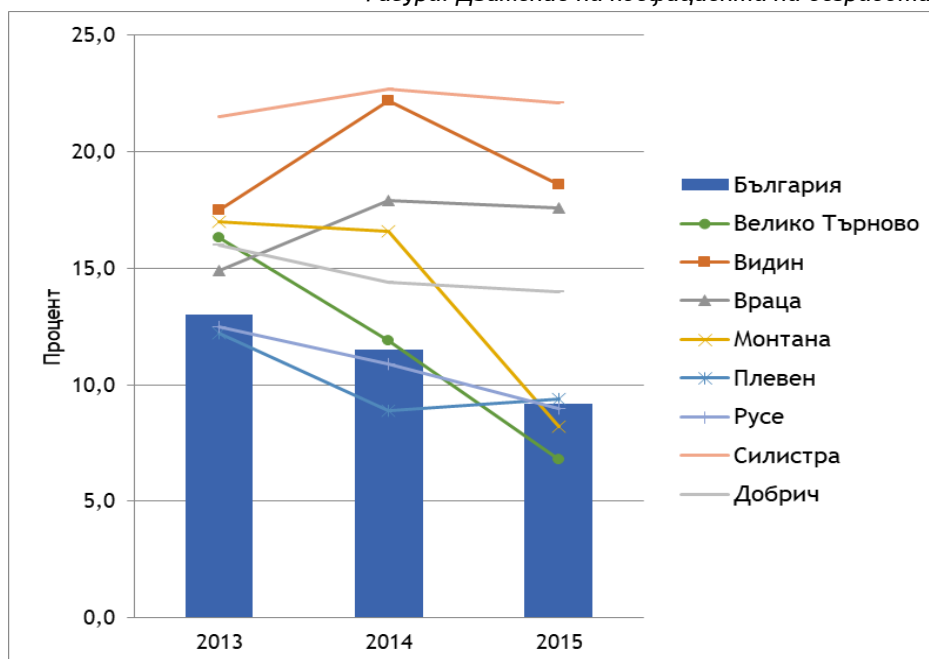

Таблица: Коефициент на безработица на населението в трудоспособна възраст в Румъния по статистически региони и окръзи в процент

Държава Област	Година	2013			2014			2015		
		Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени	Коефициент на безработица	мъже	жени
Румъния		5.7	6.2	5.1	5.4	5.9	4.8	5.0	5.3	4.6
Югоизточен регион		6.7	7.3	6.0	6.9	7.5	6.1	6.6	7.0	6.1
Констанца		4.4	3.5	5.5	4.0	3.2	4.8	3.6	2.7	4.9
Южна Монтения		7.5	8.3	6.6	7.3	8.0	6.5	6.6	7.2	6.0
Кълъраш		8.2	10.0	6.4	8.2	10.1	6.4	7.3	8.2	6.3
Гюргево		6.2	6.8	5.6	7.0	7.1	6.9	6.5	6.6	6.4
Телеорман		10.8	12.9	8.5	11.2	13.4	8.8	11.6	13.8	9.3
Югозападна Олтения		8.7	9.6	7.7	8.2	9.1	7.2	8.2	8.9	7.3
Долж		9.7	10.7	8.6	9.4	10.5	8.2	9.5	10.2	8.7
Мехединц		10.5	12.2	8.5	10.0	11.3	8.5	11.0	12.8	9.0
Олт		8.2	9.9	6.4	8.2	9.7	6.6	8.1	9.4	6.7

Източник: НСИ Румъния

Фигура: Движение на коефициента на безработица

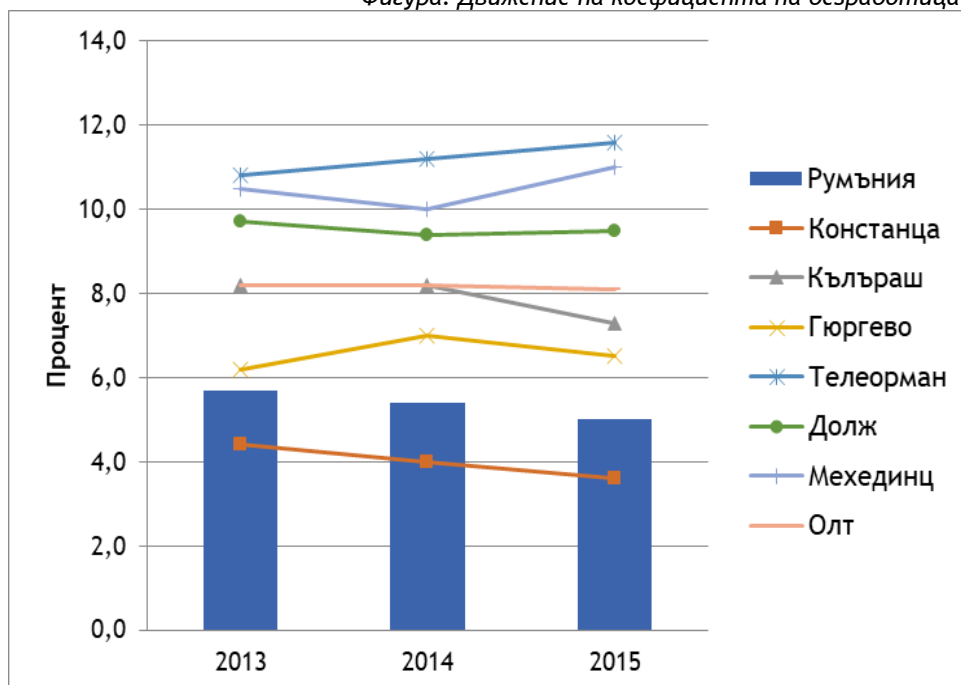

Таблица: Регистрирани безработни лица в бюро по труда в България по статистически райони и области в брой души и по области на професионална квалификация до 29 годишна възраст през 2013 г.

Държава, Област	България	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич	
Общо	73477	1683	3371	2488	3548	2121	1726	1439	1796	
С работна професия	13849	320	735	628	921	364	429	345	357	
Специалисти	15723	204	669	359	838	696	429	249	289	
в това число по област на образование	образование	418	4	18	4	16	23	19	12	9
	хуман. и изкуства	545	9	13	5	13	33	18	12	8
	общество иконом. право	4710	78	180	106	247	302	140	98	137
	математика и обществознание	707	8	23	12	21	25	21	12	19
	техника и технологии	3964	48	230	104	300	159	108	58	41
	селско стопанство	924	14	97	30	99	45	18	26	23
	здравеопазване	270	2	3	6	19	13	11	6	4
	услуги, транспорт, охр. и др.	4185	41	105	92	123	96	94	25	48
без специалност и професия	43905	1159	1967	1501	1789	1061	868	845	1150	

Източник: Агенция по заетостта България

Таблица: Регистрирани безработни лица в бюро по труда в България по статистически райони и области в брой души и по области на професионална квалификация до 29 годишна възраст през 2014 г.

Държава, Област	България	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич	
Общо	58771	1525	2925	2153	2734	1691	1202	1061	1565	
С работна професия	10193	256	561	463	668	273	309	225	303	
Специалисти	13692	206	642	268	732	604	337	240	275	
в това число по област на образование	образование	383	2	25	3	12	18	9	10	5
	хуман. и изкуства	485	12	14	3	10	37	9	10	6
	общество иконом. право	4958	95	193	80	257	299	131	119	150
	математика и обществознание	644	10	23	14	19	20	19	9	15
	техника и технологии	3069	34	219	90	249	124	65	48	34
	селско стопанство	685	12	67	24	64	35	7	18	10
	здравеопазване	254	4	4	4	15	11	2	2	6
	услуги, транспорт, охр. и др.	3214	37	97	50	106	60	95	24	49
без специалност и професия	34886	1063	1722	1422	1334	814	556	596	987	

Източник: Агенция по заетостта България

Таблица: Регистрирани безработни лица в бюрото по труда в България по статистически райони и области в брой души и по области на професионална квалификация до 29 годишна възраст през 2015 г.

Държава, Област	България	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
Общо	49886	1384	2429	1893	2434	1450	1080	921	1209
С работна професия	8527	227	479	418	602	240	298	186	253
Специалисти	11844	158	479	242	639	515	290	210	256
в това число по област на образование	образование	437	5	17	5	15	14	20	13
	хуман. и изкуства	452	3	5	2	13	34	6	12
	общество иконом. право	4647	66	189	88	253	259	123	87
	математика и обществознание	591	8	20	14	12	17	18	10
	техника и технологии	2537	27	145	55	204	109	66	39
	селско стопанство	502	10	37	25	42	25	5	20
	здравеопазване	257	3	10	9	19	11	5	1
	услуги, транспорт, охр. и др.	2421	36	56	44	81	46	47	31
без специалност и професия	29515	999	1471	1233	1193	695	492	525	700

Източник: Агенция по заетостта България

На територията на българската част от трансграничния регион, през 2015 г. живеят 23,48 % от безработните на 15 и повече навършени години за България, като 56 % от тях са мъже, а 44% жени. За периода 2013-2015 г., абсолютният брой на безработните в трансграничния регион намалява. Движението по области показва, че най-големи намаления се регистрират във Велико Търново - с 26,22% през 2014 спрямо 2013 г. и с 41,48 % през 2015 г. спрямо 2014 г. Постоянна тенденция за намаление се наблюдава още в областите Русе и Добрич. В област Плевен през 2014 г. спрямо 2013 г. е регистриран силен спад - с почти 31 %, след което през 2015 г. броят на безработните се увеличава с 7,6%. Във всички останали области, броят на безработните расте през 2014 г. спрямо 2013 г. и намалява през 2015 г., спрямо предходната. Темповете на спад във всички области през 2015 г. са по-ниски от средните за страната, с изключение на Велико Търново, където спадът е почти два пъти по-голям от средния показател за страната.

Половата структура на безработните на възраст 15 и повече години, показва, че делът на безработните мъже е по-голям от този на жените, във всички области през 2013 г. и 2014 г. През 2015 г. съотношението е същото за всички области, с изключение на областите Велико Търново и Добрич, където делът на безработните мъже е по-малък - съответно 45,57% и 48,33%.

Едновременно с намаление на абсолютния брой на безработните на 15 и повече години, намалява и коефициентът на безработица за същата възраст. През 2014 г., спрямо предходната, коефициентът на безработица намалява във всички области, с изключение на Видин, Враца и Силистра. През 2015 г., в сравнение с 2014 г., коефициентът нараства само в област Плевен с минималните 0,2%. Във всички останали области се наблюдава намаление. Най-голямо е намалението в област Велико Търново - с 4,9%.

През 2015 г. най-висок е коефициентът на безработица в областите Силистра (21,8%), Видин (18,8%) и Враца (17,7%), а най-нисък във Велико Търново (6,8%), Монтана (8,2%) и Русе (9,0). В тези области, коефициентът е под средния за страната.

Същите зависимости се наблюдават по отношение на абсолютния брой и коефициентът на безработица за трудоспособното население (на възраст 15-64 години) в българските области на трансграничния регион.

Данните за безработните в румънските окръзи на трансграничния регион са твърде сходни със ситуацията в българските области.

През 2014 г., спрямо 2013 г., намалява абсолютния брой на регистрираните безработни в почти всички области. Изключение от това правило са само областите Гюргево, където безработните се увеличават с 11,82% и Телеорман - с 1,2%. През 2015 г. тенденциите за тези два окръга са обратни. През 2015 г. спрямо предходната, единствено в окръг Мехединц има увеличаване на броя на безработните с 6,59%.

По отношение на половата структура на безработните лица, за наблюдавания период относителният дял на мъжете е по голям от този на жените във всички окръзи, с изключение на Констанца. В Констанца, относителният дял на регистрираните безработни жени през 2013 г. е 55,38 %. През следващите години, дялът им се увеличава от 54,76 % през 2014 г. на 56,4 % през 2015 г.

Коефициентът на безработица в румънските окръзи, като цяло е по-висок от средния за страната. През трите наблюдавани години, изключение от това правило има само в окръг Констанца, където коефициентът е по-нисък от средните за Румъния стойности.

Динамиката на коефициента показва, че през 2014 г. спрямо 2013 г. той намалява в Мехединц, Констанца и Долж, съответно с 0,5%, 0,4% и 0,3%. В Кълъраш и Олт се запазва на същите нива, а в Гюргево и Телеорман се увеличава с темпове, над средните за страната (0,3%).

През 2015 г. спрямо 2014 г. коефициентът на безработица намалява в Констанца, Кълъраш, Гюргево и Олт. В останалите окръзи бележи ръст, най-голям е той в окръг Мехединц - 1%.

Таблица: Регистрирани безработни лица в бюрата по труда в България по статистически райони и области и по области на образование

Държава Област	2013					2014					2015				
	Висше	Средно	В т. ч. Средно с придобита кв-ция	Основно	Начално и по- ниско	Висше	Средно	В т. ч. Средно с придобита кв-ция	Основно	Начално и по- ниско	Висше	Средно	В т. ч. Средно с придобита кв-ция	Основно	Начално и по- ниско
България	8210.0	31558.0	20425.0	11148.0	22561.0	8337.0	23622.0	14899.0	8769.0	18043.0	7545.0	20322.0	12287.0	7637.0	14382.0
Видин	79.0	761.0	432.0	349.0	494.0	113.0	592.0	337.0	236.0	584.0	81.0	542.0	290.0	236.0	525.0
Враца	252.0	1676.0	1113.0	541.0	902.0	281.0	1326.0	889.0	480.0	838.0	229.0	1083.0	710.0	468.0	649.0
Монтана	126.0	1154.0	800.0	470.0	738.0	98.0	896.0	599.0	428.0	731.0	122.0	755.0	505.0	392.0	624.0
Плевен	279.0	1810.0	1430.0	464.0	995.0	285.0	1369.0	1070.0	414.0	666.0	282.0	1235.0	924.0	374.0	543.0
Велико Търново	417.0	1003.0	626.0	306.0	395.0	384.0	787.0	473.0	240.0	280.0	334.0	687.0	399.0	201.0	228.0
Русе	281.0	819.0	553.0	209.0	417.0	258.0	541.0	366.0	141.0	262.0	227.0	526.0	346.0	130.0	197.0
Силистра	165.0	593.0	412.0	213.0	468.0	186.0	384.0	263.0	161.0	330.0	149.0	370.0	240.0	121.0	281.0
Добрич	213.0	832.0	423.0	236.0	515.0	234.0	725.0	335.0	196.0	410.0	222.0	556.0	275.0	155.0	276.0

Източник: Агенция по заетостта България

Таблица: Регистрирани безработни лица
в Бюрата по труда в Румъния по статистически региони и окръзи и по области на образование

Държава Окръг	Година	2013			2014			2015		
		Висше	Средно	Основно	Висше	Средно	Основно	Висше	Средно	Основно
Румъния		36507	119813	356013	28916	92050	357372	22059	78641	335542
Югоизточен регион		3685	13812	54541	3006	11197	58511	2194	9619	57083
Констанца		1066	3358	9058	819	2526	8633	690	2092	8125
Южна Монтения		4645	21657	68438	3424	16638	69769	2500	13359	63408
Кълъраш		265	1671	6881	181	1340	7078	140	942	6150
Гургево		208	1490	4124	233	1606	4671	143	1203	4377
Телеорман		414	3068	15182	315	2641	15932	279	2738	15518
Югозападна Олтения		5195	19777	54170	3867	13515	55457	2844	14493	53015
Долж		1674	4560	21995	1160	3708	21887	907	3836	21429
Мехединц		543	2667	9085	376	1969	9119	498	2546	9175
Олт		649	3974	9915	743	1557	12135	347	2700	10648

Източник: НСИ Румъния и собствени изчисления

По данни на Агенцията по заетостта, за регистрираните в България безработни в Бюрата по труда до 29 годишна възраст, на територията на трансграничните области през 2013 г. са регистрирани 18 172 безработни, което съставлява 24,73 % от всички регистрирани в страната безработни на тази възраст.

През следващите години, техният абсолютен брой намалява и през 2015 г. те наброяват 12 800 души. Въпреки намаляване на абсолютният им брой с почти 30 %, като относителен дял спрямо регистрираните в България безработни до 29 години, те се увеличават на 25,66%.

За разглеждания период, абсолютният им брой намалява във всички области. През 2015 г. най-голямо и над средното за страната, е намалението в областите Добрич (22,75%) и Враца (16,96%). Най-малко намаление на безработните се наблюдава в област Видин (9,25%).

Професионалната структура на регистрираните до 29 годишна възраст безработни показва, че във всички области, най-голям е делът им в групата, „без специалност и професия“. Най-много безработни от тази група има през 2015 г. във Видин - 72% и Монтана - 65%, а най-малък е делът им в област Русе -46%.

В половината от областите, относителният дял на регистрираните безработни до 29 години с работнически професии през 2015 г. е по-малък от регистрираните „специалисти“. В друга част, като Плевен, Велико Търново, Силистра и Добрич, относителният дял на безработните „специалисти“ до 29 години е по-голям.

Ако се проследят тенденциите по години за съответните области, през 2015 г., относителният дял на безработните с работническа професия се увеличава във всички области, с изключение на Видин и Силистра.

Относителният дял на регистрираните специалисти, през 2014 г., спрямо 2013 г. също се увеличава, с изключение на област Монтана. През 2015 г. тенденциите за намаление на относителният им дял преобладават. Области, в които се регистрира по-голям относителен дял, спрямо предходния период са Добрич, Силистра и Монтана.

Безработните без специалност и професия, в различните области бележат различни тенденции. Трайни тенденции на намаление има за периода 2013-2015 г. във Велико Търново, Русе и Добрич, а тенденции за увеличаване на относителният им дял - във Видин и Враца.

От регистрираните безработни „специалисти“ до 29 години през 2015 г., най-голям е относителният дял на тези с образование в областта на „общество, икономика, право“ и „техника и технологии“.

Относителният дял на регистрираните безработни с образование в областта „общество, икономика, право“ е най-голям в областите Добрич - 52,34%, Велико Търново - 50,29%, и Русе - 42,41%. В почти всички области, относителният дял на безработните в тази група е по-висок от средния за страната. Изключение прави само област Монтана, където делът е 36,36% , с 2,88 % по-ниско от средното за страната.

От регистрираните безработни до 29 години с образование в областта на „техника и технологии“, най-голям и над средния за страната е делът на регистрираните безработни през 2015 г. в областите Плевен - 31,92%, Враца - 30,27%, Русе - 22,76% и Монтана -22,73%.

От безработните с образование в областта на селското стопанство, най-висок относителен дял имат регистрираните в Монтана -10,33%, Силистра - 9,52% и Враца -7,72%.

Образователната структура на регистрираните в бюрата по труда, безработни до 29 години, показва, че абсолютният им брой намалява за периода 2013-2015 г. във всички степени на образование.

Най-висок е относителният дял на регистрираните през 2015 г. със средно образование. Почти във всички области, техният дял е над средния за страната. По-ниски от средните за страната са стойностите в областите Видин (39,16%), Монтана (39,88%) и Силистра (40,13%.) От регистрираните със средно образование, по-голям е относителният дял на тези, със средно специално образование, като в област Плевен те съставляват 74,82 % . Най-нисък е делът на регистрираните безработни до 29 години с висше образование. В различните области съотношенията са различни - с най-висок относителен дял са регистрираните с висше образование до 29 години във Велико Търново (23,03%) и Русе (21,02%). Най-нисък е техният относителен дял във Видин (5,85%) и Монтана - 6,44%

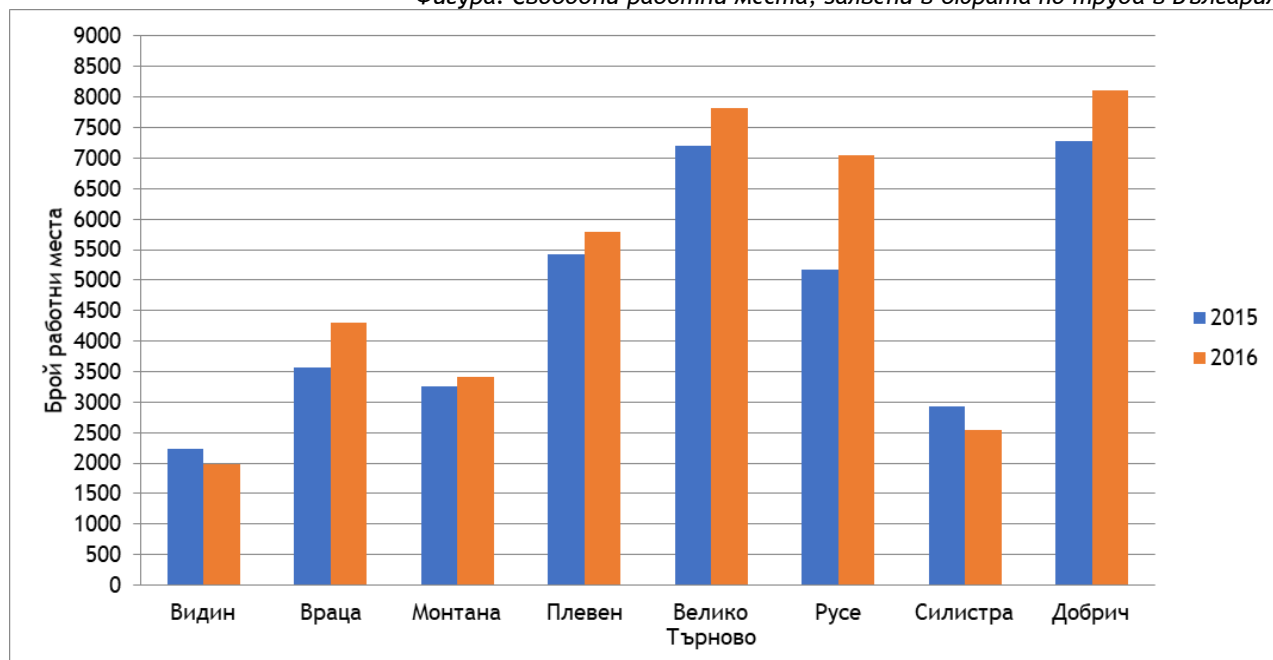
3.1.4.3. Свободни работни места

Таблица: Свободни работни места, заявени в бюрата по труда в България

Година	Държава Област	България	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Велико Търново	Русе	Силистра	Добрич
2015 г.		174 906	2 237	3 562	3 264	5 421	7 210	5 162	2 937	7 284
2016 г.		196276	1989	4306	3415	5790	7816	7050	2537	8118

Източник: Агенция по заетостта България

Фигура: Свободни работни места, заявени в бюрата по труда в България

Структурата на свободните работни места в Бюрата по труда, показва, че през 2015 г. във всички области на трансграничния регион в България са обявени 37077 свободни работни места, което съставлява 21,2% от всички свободни работни места в страната. Тенденцията е техният брой да нараства и през следващата 2016 година. Най-голям средногодишен брой на свободните работни места през 2015 г. е регистриран в областите Добрич и Велико Търново, съответно 7284 и 7210. Най-малко са обявените свободни работни места във Видин - 2237. През следващата 2016 г. има нарастване на абсолютния брой на свободните работни места с изключение на област Силистра, където намалението е с 400 бр. и Видин - с 248 бр.

3.1.4.4. Доходи от труд

Таблица: Средна брутна работна заплата в България по статистически райони и области в лв.

Държава, Област	Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.
България		9301	9860	10535
Северозападен район		7449	7888	8365
Видин		6195	6663	7011
Враца		9383	9861	10332
Монтана		6995	7449	7971
Плевен		7046	7400	7892
Северен централен район		7474	7925	8418
Велико Търново		7262	7662	8213
Русе		7589	8028	8563
Силистра		6880	7215	7494
Североизточен район		8205	8601	9234
Добрич		7164	7581	8084

Източник: НСИ България

Фигура: Движение на средната брутна работна заплата в България

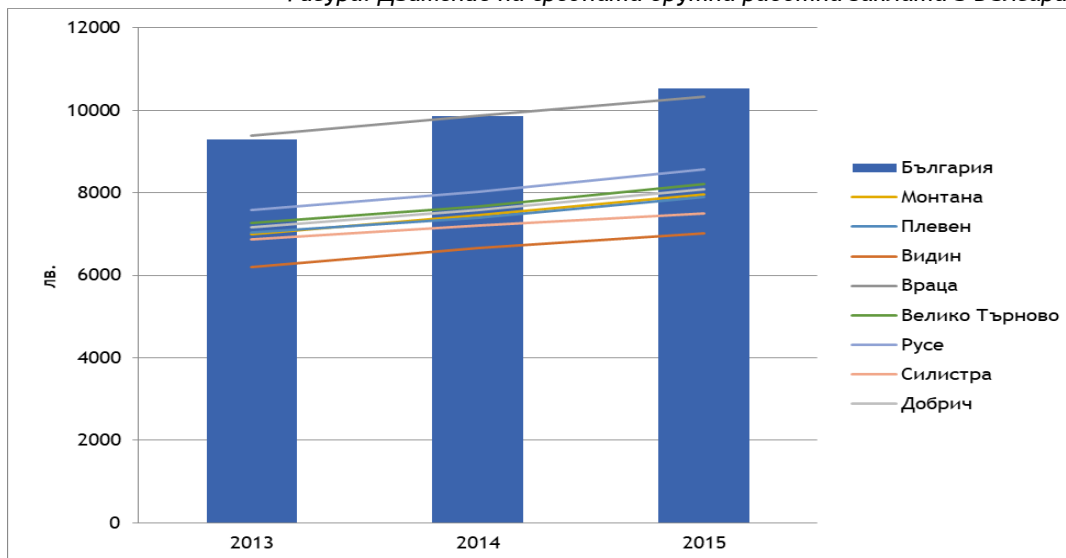

Таблица: Средна годишна брутна работна заплата в България по статистически райони и области през 2013 г.

Сектор	Държава, Статистически район, Област	България	Северо-западен район	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Северен централен район	Велико Търново	Русе	Силистра	Северо-източен район	Добрич
Селско, горско и рибно стопанство		7682	7142	6414	7321	7744	7241	8383	8668	8683	7799	8289	9120
Добивна промишленост		14938	9393	10000	8779	10086	9163	8392	6932	7658	..	11388	..
Преработваща промишленост		7906	6731	5546	6827	6742	6643	7594	7036	7327	6405	8062	6067
Произв. и разпр. на ел. и топл. енергия		18546	23561	14420	13805	12804	11391	14458	..	14284	22433
Доставяне на води		8585	6903	5900	6906	6397	7507	7890	7570	8751	7667	8192	6392
Строителство		7998	8528	5689	12456	7060	6375	6396	6063	6098	7086	7423	6095
Търговия; Ремонт на автомобили		8141	5255	4768	4927	5636	5337	5960	5671	6613	5302	6401	6337
Транспорт, складиране и пощи		9093	5933	5998	5850	5689	6235	7379	7036	8481	6378	11071	6306
Хотелиерство и ресторантьорство		5751	4699	4130	4422	4691	4984	4541	4402	4520	4477	6237	6602
Създ. и разпростр. на информация		21988	6570	6410	5609	6357	5890	8869	8535	10014	6163	11859	8724
Финансови застр. дейности		18034	12343	10947	12077	11241	13177	12095	12768	12416	9464	14388	9415
Операции с недвижими имоти		9124	6416	5663	6500	7038	6482	6627	6269	6928	6310	7378	6614
Проф. дейности и научни изслед-я		13247	6050	5142	6351	5339	6086	6988	8656	6206	5286	9225	6611
Адм. и спомагателни дейности		6227	4288	3996	4213	4243	4384	4709	4865	4660	4593	5567	4942

Сектор	Държава, Статистически район, Област	България	Северо-западен район	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Северен централен район	Велико Търново	Русе	Силистра	Северо-източен район	Добрич
Държавно управление		11317	9459	8892	9269	9713	9522	9903	10215	9852	9536	10123	9975
Образование		9426	8378	8063	8278	8112	8672	8816	9468	8730	8199	9533	8639
Хуманно здравеопазване		9685	8317	6576	8091	8163	9338	8202	7598	9516	7575	9618	8194
Култура, спорт и развлечения		8145	7464	5994	6925	7080	5918	8770	5745	5954	5763	6721	6088
Дейности на домакинства		6302	5100	5298	5497	5321	4712	5289	5251	5593	4551	5180	5332

Източник: НСИ България

Таблица: Средна месечна номинална брутна работна заплата в Румъния по статистически региони и окръзи през 2013 г.

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	1614	1547	1495	1541	1708	1503	1458	1559	1547	1474	1531
Индустрия	2199	2120	2610	2414	1869	2312	1813	2483	2384	2361	2317
Сектор В	4129	3657	3767	4589	3327	4016	4374	3802	4510	2884	3855
Сектор С	2001	1894	2193	2254	1826	1850	1524	1992	2118	2021	2237
Сектор D	4056	4446	5929	3801	3636	3441	3564	3995	3875	3684	4478
Сектор E	1960	1926	1884	1839	1648	1810	1343	1817	1974	1747	1600
Сектор F	1629	1687	1814	1487	1415	1410	1545	1345	1504	1306	1125
Сектор G	1765	1394	1507	1494	1133	1400	1229	1282	1439	1129	1157
Сектор H	2249	2413	2681	2025	1603	2480	1916	1901	2144	1656	1944
Сектор I	1214	1117	1211	1130	1042	822	1057	989	989	968	874
Сектор J	4098	2323	2242	2563	1874	2419	1801	2671	3339	2191	2026
Сектор K	5016	3217	3199	3512	3181	3215	3532	3132	3676	3008	2693
Сектор L	1847	1568	1641	1518	964	2410	1352	1570	1644	1456	1257
Сектор M	3241	2328	2373	3025	1723	2456	2503	2382	2343	2371	2158
Сектор N	1533	1118	1084	1201	1153	1034	1061	1074	1169	968	1154
Сектор O	3344	3026	3359	2760	2690	2548	2680	3043	3226	3036	2786
Сектор P	2123	2038	2205	1998	1989	1784	1959	2022	2097	1933	2057
Сектор Q	2002	1903	1871	1751	1715	1528	1760	1955	2058	1970	1927
Сектор R	1662	1519	1308	1408	1342	1356	1320	1441	1595	1265	1329
Сектор S	1347	1052	1187	1173	1006	863	1352	1227	1507	936	1182

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Средна годишна брутна работна заплата в България по статистически райони и области през 2014 г.

Сектор	Държава, Статистически район, Област	България	Северо-западен район	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Северен централен район	Велико Търново	Русе	Силистра	Северо-източен район	Добрич
Селско, горско и рибно стопанство		7989	7583	7130	7603	8320	7700	8403	8017	8937	8242	8961	9796
Добивна промишленост		15933	9338	..	9648	10290	..	8991	7802	7175	..	12055	..
Преработваща промишленост		8393	7264	6018	7499	7215	6980	8089	7564	7795	6719	8569	6412
Произв. и разпр. на ел. и топл.енергия		19012	24494	14924	13889	12869	11651	14574	..	14326	28331
Доставяне на води		9042	7033	5956	6903	6548	7743	7908	7491	8903	7853	8590	7073
Строителство		8782	8525	6030	11933	7357	6364	7355	8119	6378	7609	7852	6318
Търговия; Ремонт на автомобили		8640	5592	5136	5266	6017	5630	6230	5965	6919	5388	6774	6549
Транспорт, складиране и пощи		9350	6193	6512	6095	5622	6542	7796	7405	9066	6513	10457	6447
Хотелиерство и ресторантьорство		6021	4878	4473	4760	5263	4814	4752	4532	4833	4553	6673	7135
Създ. и разпростр. на информация		22806	7462	6412	5902	9207	6418	9661	9899	10056	8403	12863	8951
Финансови и застр.дейности		18869	12371	11334	11869	10605	13660	12101	13246	12316	8961	16027	9651
Операции с недвижими имоти		9312	6708	5611	6786	7889	6802	7239	6419	8015	7090	7625	6909
Проф. дейности и научни изслед-я		14467	6501	5157	6839	6708	6179	7091	7587	6817	6546	9697	7777
Адм. и спомагателни дейности		7113	4426	4236	4137	4452	4532	4901	5127	4724	5077	5992	5664
Държавно управление		11762	9727	9429	9523	9831	9850	10207	10467	10263	9812	10450	10498
Образование		9790	8632	8240	8417	8309	9010	9132	9801	9123	8546	9939	8855
Хуманно здравеопазване		10436	8823	7336	8656	8657	9741	8838	8349	10456	8100	10325	8564
Култура, спорт и развлечения		8686	7917	6117	7119	6398	6095	11886	5997	6425	5940	7100	6809
Дейности на домакинства		6736	5337	5344	5764	5730	4946	5722	5519	5922	4761	5513	5477

Източник: НСИ България

Таблица: Средна месечна номинална брутна работна заплата в Румъния по статистически региони и окръзи през 2014 г.

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	1751	1686	1641	1802	2075	1584	1746	1586	1654	1565	1373
Индустрия	2362	2229	2668	2602	2039	2372	1976	2590	2331	2478	2518
Сектор В	4566	4056	4084	5163	2530	4427	5028	3969	4880	3331	4587
Сектор С	2160	2010	2218	2410	1993	1850	1618	2091	2151	2106	2416
Сектор D	4297	4763	6334	4302	4611	4285	3410	4068	3066	3775	4297
Сектор E	2072	1961	1909	1993	1730	1938	1411	1911	1984	1951	1780
Сектор F	1701	1660	1878	1658	1416	1328	1561	1461	1662	1471	1348
Сектор G	1936	1494	1603	1567	1222	1585	1402	1405	1465	1389	1649
Сектор H	2357	2532	2836	2054	1871	2531	1994	2072	2357	1631	2076
Сектор I	1300	1169	1187	1286	1102	1017	1119	1078	1103	980	1077
Сектор J	4471	2429	2209	2695	2223	2313	1874	2625	3004	2073	2253
Сектор K	5093	3225	3223	3385	3200	2970	3798	3189	3779	2505	2959
Сектор L	1847	1653	1661	1713	1225	1905	1348	1372	1418	1492	1333
Сектор M	3368	2537	2766	3187	1841	2488	2488	2344	2254	2040	2148
Сектор N	1724	1431	1484	1365	1384	1152	1151	1235	1309	1108	1272
Сектор O	3787	3455	3706	3085	2853	2726	2855	3582	4011	3343	3230
Сектор P	2393	2406	2576	2358	2133	2373	1944	2380	2562	2435	2578
Сектор Q	2055	1957	1953	1822	1781	1600	1811	2008	2128	1974	1955
Сектор R	1709	1501	1468	1412	1460	1455	1370	1484	1572	1330	1470
Сектор S	1563	1349	1376	1389	3009	1310	1369	1477	1996	1318	1123

Източник: НСИ Румъния

Таблица: Средна годишна брутна работна заплата в България по статистически райони и области през 2015 г.

Сектор	Държава, Статистически район, Област	България	Северо- западен район	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Северен централен район	Велико Търново	Русе	Силистра	Северо- източен район	Добрич
Селско, горско и рибно стопанство		8712	8345	7723	8659	9516	8254	9191	8995	9902	8802	9976	10823
Добивна промишленост		16192	10094	..	10655	9658	..	11649	8294	11950	14730	12295	..
Преработваща промишленост		9131	7947	6884	8169	7914	7599	8649	8230	8384	6903	9374	7196
Произв. и разпр. на ел. и топл. енергия		19773	26557	16267	14685	13970	13347	15366	..	15158	31200
Доставяне на води		9374	7354	6139	7295	7093	8001	8183	7946	8837	7789	8962	7377
Строителство		9212	8275	6901	10560	8026	7154	8118	9474	7082	8103	8827	6478
Търговия; Ремонт на автомобили		9417	6002	5214	5513	6573	6016	6637	6199	7335	5787	7515	7078
Транспорт, складиране и пощи		9800	6470	6845	6437	6037	6776	7914	7820	8961	5569	11067	7010
Хотелиерство и ресторантьорство		6318	5034	4533	5274	5169	4983	5048	4854	5096	4961	7012	7230
Създ. и разпротр. на информация		24255	7493	6154	6216	6727	6525	10344	11092	9960	6702	14247	10131
Финансови застр. дейности		19506	12322	11191	11118	10205	13905	12343	13683	12474	9010	15792	9990
Операции с недвижими имоти		10118	6708	6894	6519	7465	6656	8650	8553	8235	9148	8101	7197
Проф. дейности и научни изслед-я		15471	7045	5923	9320	6365	6557	7385	7185	8083	6468	10308	7434

Сектор	Държава, Статистически район, Област	България	Северо-западен район	Видин	Враца	Монтана	Плевен	Северен централен район	Велико Търново	Русе	Силистра	Северо-източен район	Добрич
Адм. и спомагателни дейности		8135	5143	4443	4943	4891	5441	5472	5818	5318	4952	6841	6101
Държавно управление		12014	9949	9483	9709	10207	10047	10262	10618	10266	9891	10522	10602
Образование		10225	8919	8567	8684	8563	9334	9493	10096	9578	8685	10265	9083
Хуманно здравеопазване		10976	9228	7313	8971	8971	10398	9347	8693	11114	8447	10625	8911
Култура, спорт и развлечения		8671	8388	6680	7464	6797	6204	10977	5673	6498	6294	7415	7034
Дейности домакинства	на	6986	5558	5501	6431	5660	5123	6386	5742	7233	5363	5745	5897

Източник: НСИ България

Таблица: Средна месечна номинална брутна работна заплата в Румъния по статистически региони и окръзи през 2015 г.

Държава Окръг	Румъния	Югоизточен регион	Констанца	Южна Монтения	Кълъраш	Гюргево	Телеорман	Югозападна Олтения	Долж	Мехединц	Олт
Сектор А	1892	1812	1679	1817	1894	1725	1674	1836	1871	1871	1613
Индустрия	2517	2375	2904	2749	2046	2635	2081	2598	2528	2249	2574
Сектор В	4829	4486	5175	5703	3069	4862	5324	3990	5261	3626	4599
Сектор С	2340	2173	2474	2583	2030	2176	1726	2163	2279	1881	2490
Сектор D	4302	4927	6472	4170	3998	4175	3378	3947	3985	3754	4612
Сектор E	2171	2075	1994	1987	1708	2111	1535	2017	2073	2070	1872
Сектор F	1956	1943	2221	1766	1512	1585	1679	1723	1918	1743	1585
Сектор G	2180	1676	1781	1805	1340	1772	1583	1557	1562	1800	1455
Сектор H	2566	2783	3115	2276	1864	2710	2215	2167	2406	1886	2164
Сектор I	1474	1357	1398	1341	1163	1154	1597	1208	1228	1154	1133
Сектор J	5054	2647	2441	2921	2161	3850	2063	2945	3344	2524	3097
Сектор K	5522	3396	3548	3719	3592	3398	3908	3435	3983	3188	3261
Сектор L	2091	1916	1967	1872	1443	1805	1738	1538	1675	1663	1373
Сектор M	3793	2615	3151	3463	1969	2513	2766	2403	2215	2463	2436
Сектор N	1958	1597	1638	1517	1470	1324	1308	1440	1453	1415	1572
Сектор O	3993	3667	3880	3271	3111	2933	2933	3718	4142	3659	3247
Сектор P	2623	2614	2841	2719	2769	2514	2029	2464	2807	2028	2727
Сектор Q	2284	2178	2182	2034	2037	1776	2033	2240	2363	2274	2191
Сектор R	1903	1864	2217	1621	1624	1592	1565	1672	1859	1446	1556
Сектор S	1778	1473	1595	1495	3496	1468	1382	1639	2274	1421	1266

Източник: НСИ Румъния

Важен показател, характеризиращ трудовия пазар и възможностите на секторите за повишаване на заетостта е средната брутна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение.

За периода 2013-2015 г., във всички области от трансграничния регион на България се наблюдава нарастване на размера на средната брутна работна заплата.

Най-висока е тя в област Враца 10 332, почти, колкото средната за страната 10535 лв. В останалите области, в размер над 8 хил. лева е работната заплата в областите Русе, Велико Търново и Добрич. Най-ниско е нивото на brutната работна заплата във Видин 7011 лв.

Ако се проследи, по сектори, през 2015 г. , възнаграждения над средните за страната се наблюдават в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ в областите Добрич (10823), Русе(9902), Монтана (9516) и Велико Търново (8995).

Над средните равнища са още възнагражденията в сектор „Строителство“ в областите Враца (10560) и Велико Търново (9474), и в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ - в област Добрич (7230). Поради непълни данни секторите „Добивна промишленост“ и „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия“ не са разгледани.

Най-ниски са нивата на средната brutна работна заплата в област Видин, където от общо седемнадесет сектора, в 10 се наблюдават най-ниските нива на заплащане в сравнение с останалите области от трансграничния регион. От всички десет, най-ниско е заплащането в сферата на „Адм. и спомагателни дейности“ - 4443 лв.

Характеристиките по отношение на средната brutна работна заплата са валидни и за останалите две години от наблюдавания период, като област Видин, държи първенството по най-ниски нива и през трите години от 2013 до 2015 г.

В румънските окръзи най-високо е заплащането на труда в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“, следван от секторите „Добивна промишленост“ и „Преработваща промишленост“. Най-ниско е заплащането в сектор „Дейности на домакинства“. В сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ стойността на работната заплата е близо пет пъти по-висока от сектор „Дейности на домакинства“. В нито един от окръзите не се наблюдава по-високо заплащане на труда в сравнение със средното за страната.

От всички трансгранични румънски окръзи, Констанца изпъква с най-високи нива на заплащане във всички сектори, следван от окръзите Кълъраш и Гюргево. Най-ниско е заплащането в окръг Олт. Стойностите на работните заплати през трите години варират, като не е налице тенденция. В някои от окръзите заплащането на труда се покачва през всяка следваща година, докато при други като Телеорман, Мехединц и Олт, се наблюдава понижаване през 2015 спрямо 2014 г. в някои от секторите.

3.2. Анализ на резултатите от анкетно проучване, проведено сред физически лица в трансграничния регион България - Румъния във връзка с нагласите им за трудова мобилност.

Дейността по идентифициране и проучване на работната сила; оценки на заетостта и безработицата са приоритетните области при изпълнение на настоящият анализ. Целта на проучването е да се установи дали население, живеещо в трансграничния регион България - Румъния и при какви обстоятелства, биха се съгласили да работят извън държавата, в която живеят, без да се налага да сменят тяхното местоживееене. Паралелно с настоящото допитване с проведе и друго ориентирано към работодатели, в което попадат въпроси относно тяхната нагласа за трансгранична мобилност.

Методът, който беше избран за осъществяване на проучването е онлайн допитване с анкетни форми. Този метод бе предпочетен поради неговите предимства:

- Анкетираният не е притиснат от времето;
- Анкетираният се намира в обичайната за него среда и позната обстановка;
- Повишава се възможността да бъде искрен, тъй като липсва визуален контакт, с което е намален психологическият дискомфорт;

Поставените задачи на проучването бяха:

- Установяване на нагласата на работодатели и физически лица за трансгранична мобилност;
- Установяване на условията, при които биха се съгласили на трансгранична мобилност.

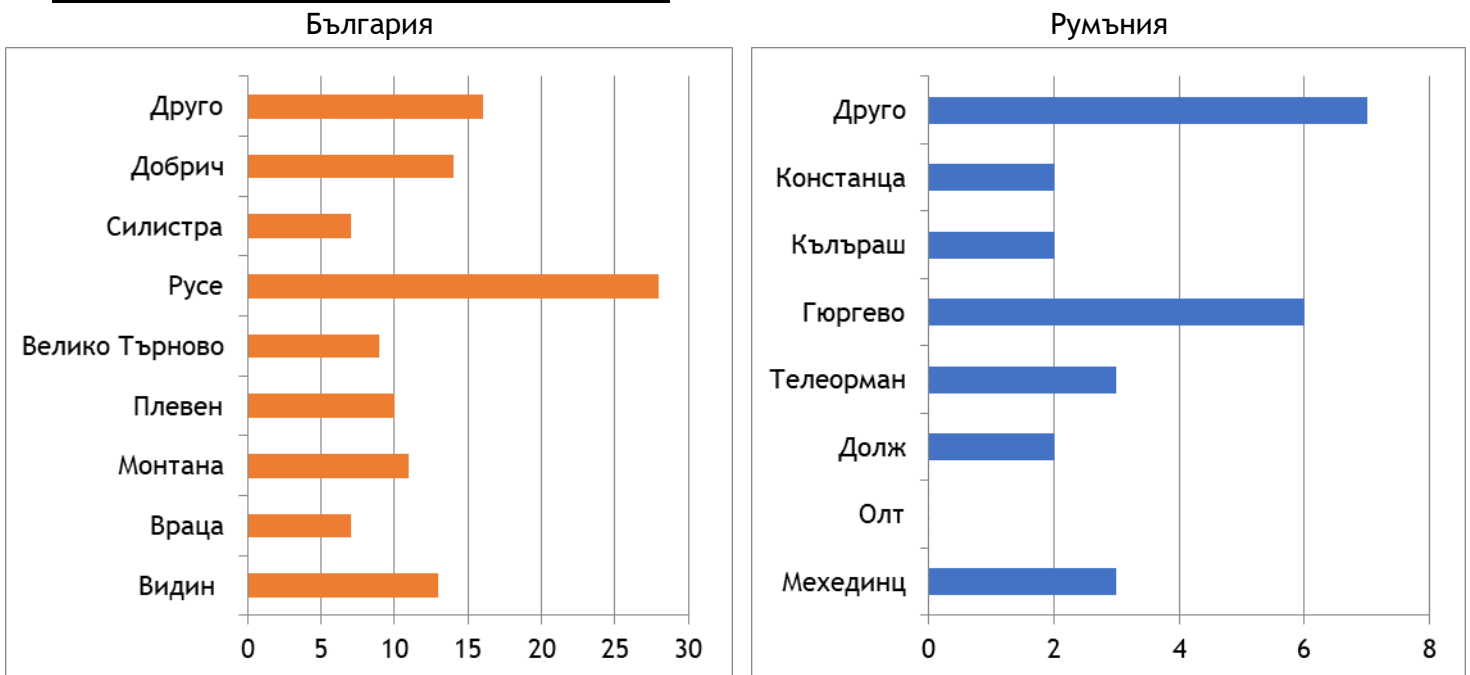
Проучването бе проведено във всички области и окръзи от българска и румънска страна в трансграничния регион. Целевата група се състои от населението, живеещо в трансграничния регион България - Румъния и работодатели в същият регион.

Проучването бе проведено чрез анкетно допитване, състоящо се от една анкета, съдържаща дванадесет въпроса, отправени към физически лица. В анкетното проучване взеха участие сто и петнадесет физически лица от България и двадесет и пет от Румъния. Анкетата е структурирана в две части. Първата част съдържа въпроси, свързани с общото представяне на анкетираните. Втората част е насочена към търсените отговори на настоящото проучване. Паралелно с това бе организирано допитване до работодатели, в което един от въпросите е ориентиран за нагласите им относно трансгранична мобилност.

Всички отговори от двете анкети са обобщени и анализирани, както следва:

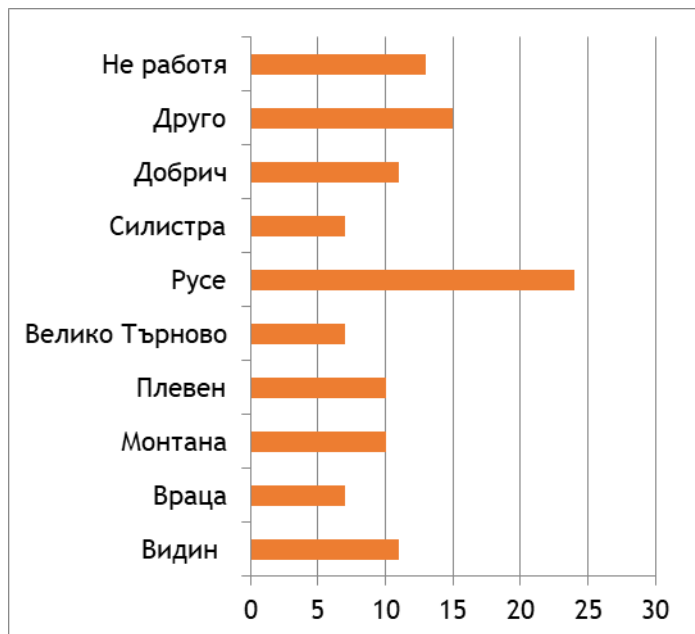
3.2.1. Анкетно проучване на нагласите за трансгранична мобилност на населението:

Въпрос 1: В коя област живеете в момента?

Въпрос 2: В коя област работите в момента?

България

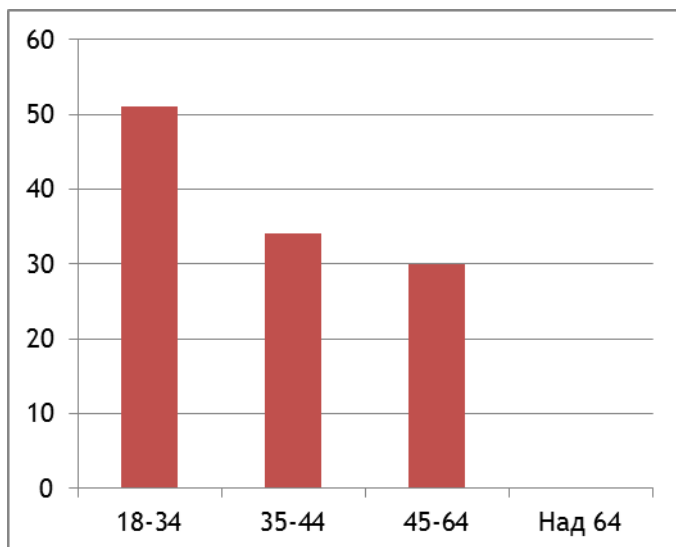

Румъния

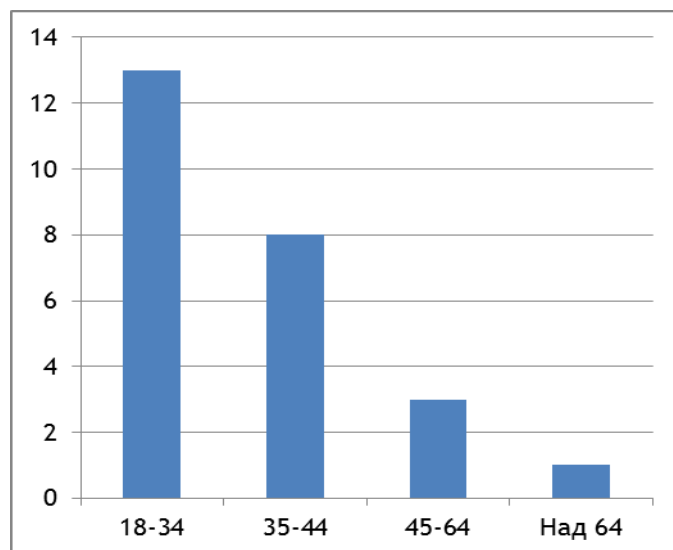

Въпрос 3: В коя възрастова група попадате?

България

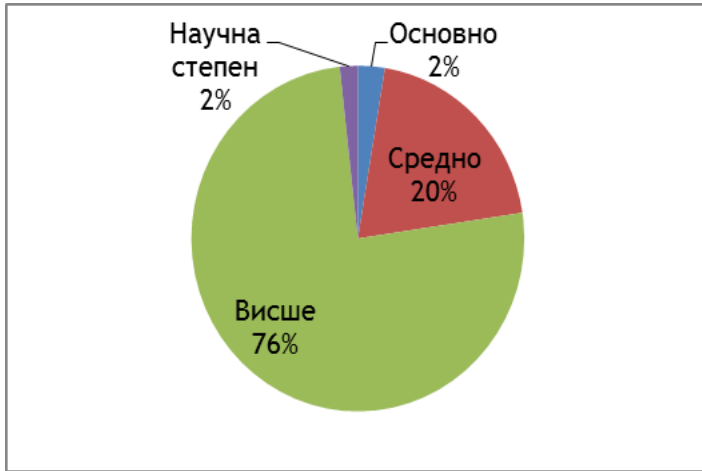

Румъния

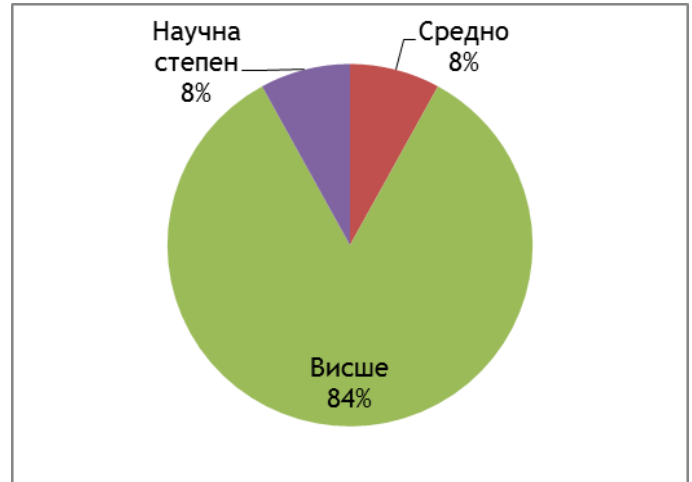

Въпрос 4: Каква степен на образование сте придобили?

България

Румъния

Въпрос 5: В коя област сте завършили вашето образование?

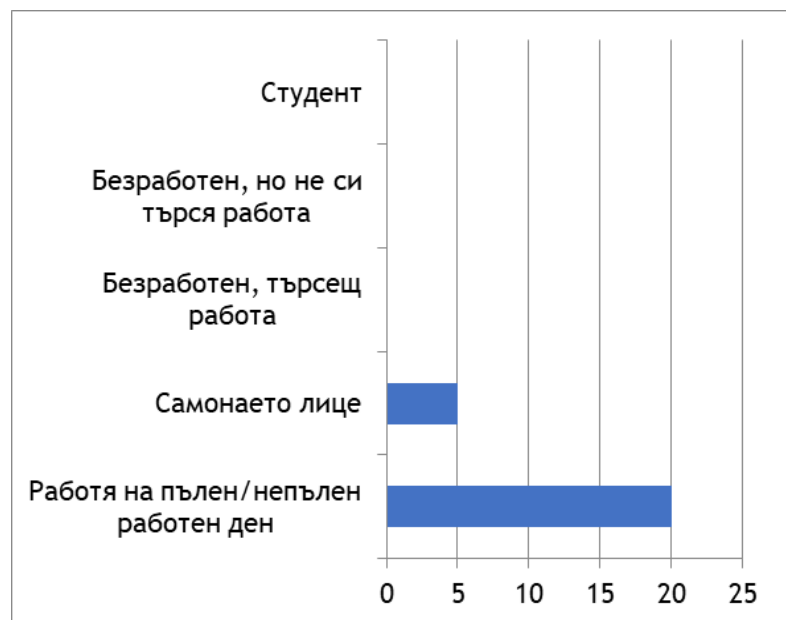
Най-голям процент от анкетираните лица от България и Румъния са посочили, че са завършили своето образование в областта на стопански науки и администрация, съответно 26 % и 36 %. След тях се нареждат лицата придобили общо образование, съответно с 13,9 % в България и 12 % в Румъния. 9,6 % от анкетираното население от България е придобило образование в областта на хуманитарните науки и 7 % педагогика и право. 12 % от румънските жители са завършили хуманитарни науки, а 8 % технически науки и право.

Въпрос 6: Какъв е вашият статус?

България

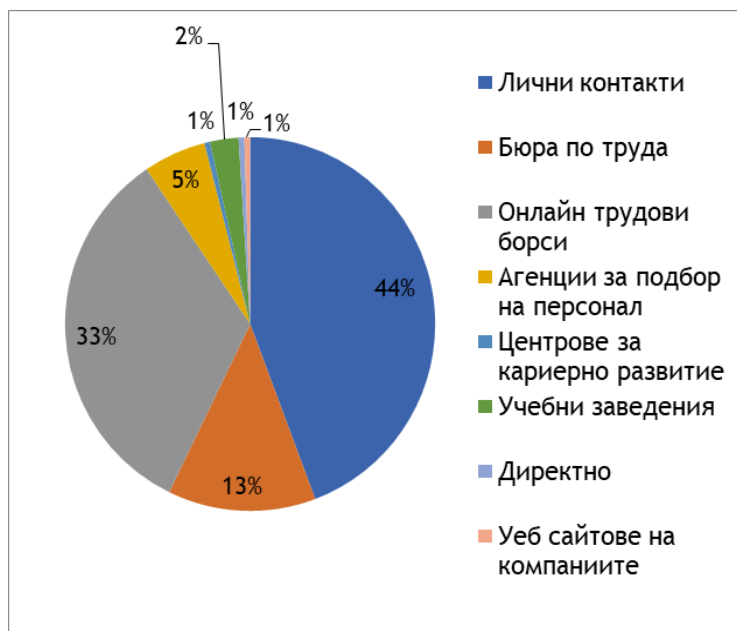

Румъния

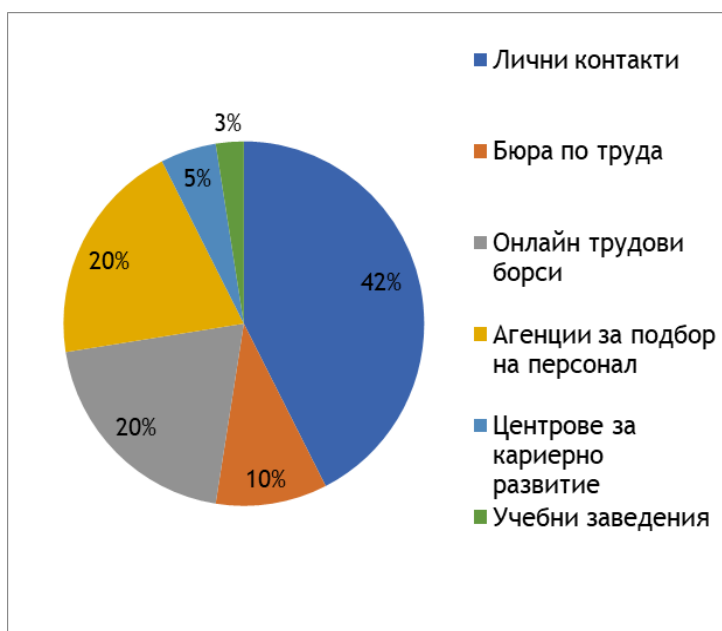

Въпрос 7: По какъв начин най-често търсите работа?

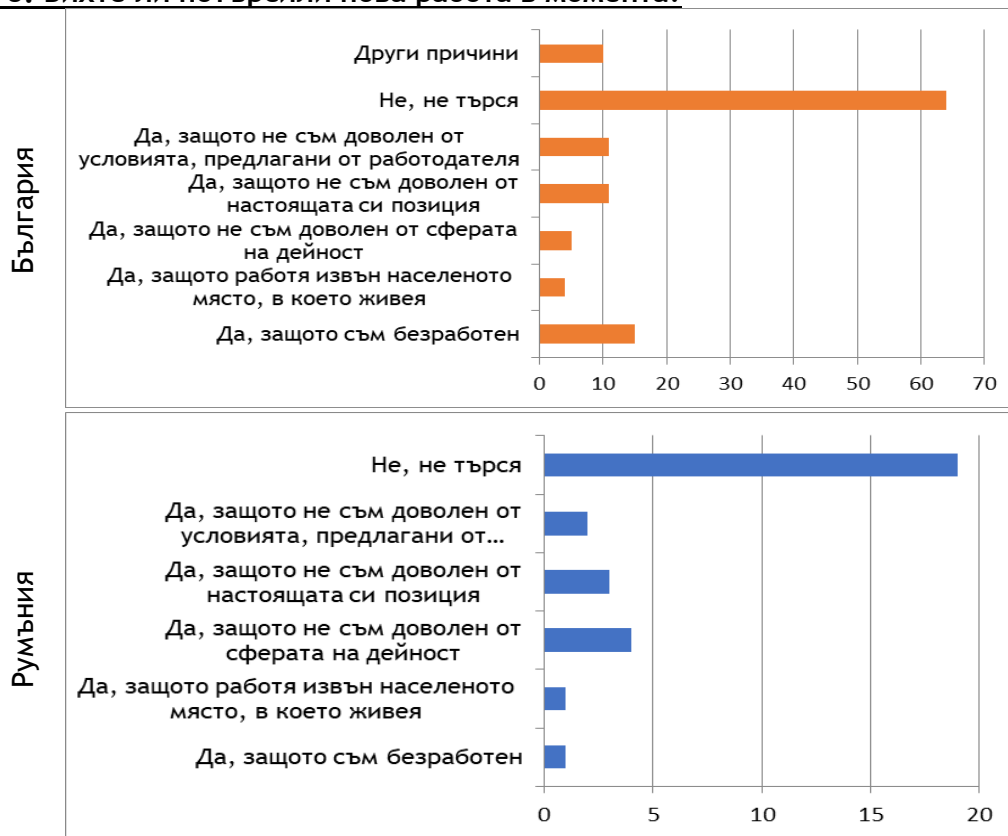
България

Румъния

Въпрос 8: Бихте ли потърсили нова работа в момента?

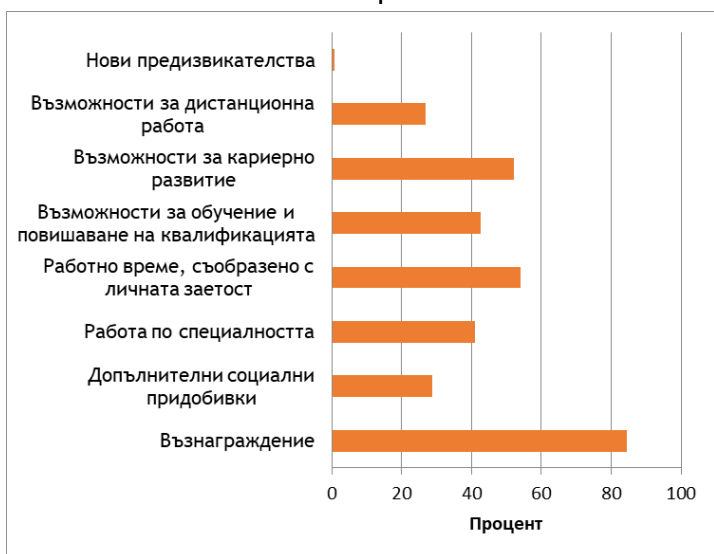
9 % от лицата, живеещи в българските области на трансграничния регион са посочили други, разнообразни причини за започване на нова работа. Някои от тях са свързани със започване на втора работа като възможност за допълнителни доходи, други, че работят на срочен договор или сезонна заетост, както и отговори, свързани с приемане на нови предизвикателства и възможности.

Въпрос 9: В коя сфера желаете да започнете работа?

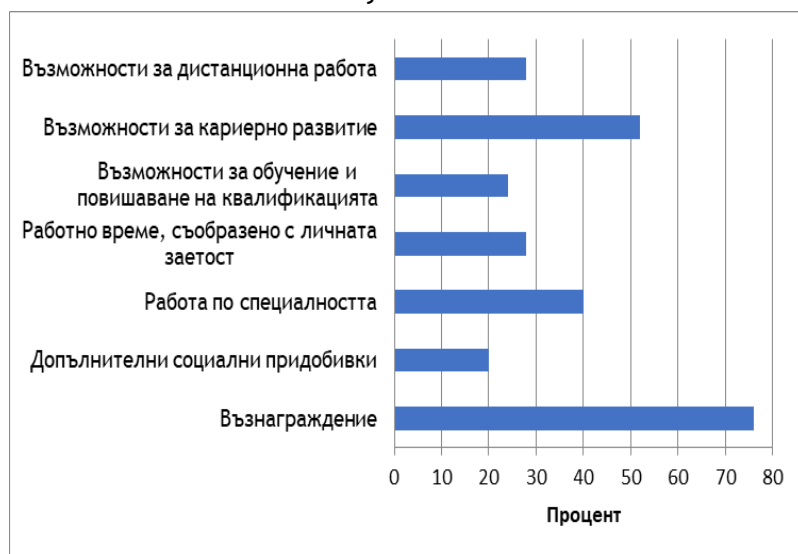
Сред отговорите на анкетиранияте, които са избрали сферата, в която биха желали да започнат работа, с най-голям процент присъства администрацията, съответно с 11 % от българите и с 12 % от румънците. След нея се нареждат финанси и счетоводство, и икономика в отговорите на българските лица с 6,5 %. А румънците предпочитат сферите на медия и маркетинг, търговия и туризъм. 8 % от отговорилите са посочили изброените сфери на дейност. Сред избора на българските лица с 5,4 % се нареждат и услугите, в областта на правото, консултантски услуги, реклама и PR.

Въпрос 10: Кои са основните три фактора, определящи избора ви на нова работа?

България

Румъния

Въпрос 11: Ако получите подходящо предложение, бихте ли започнали работа в Румъния/България.

България

Румъния

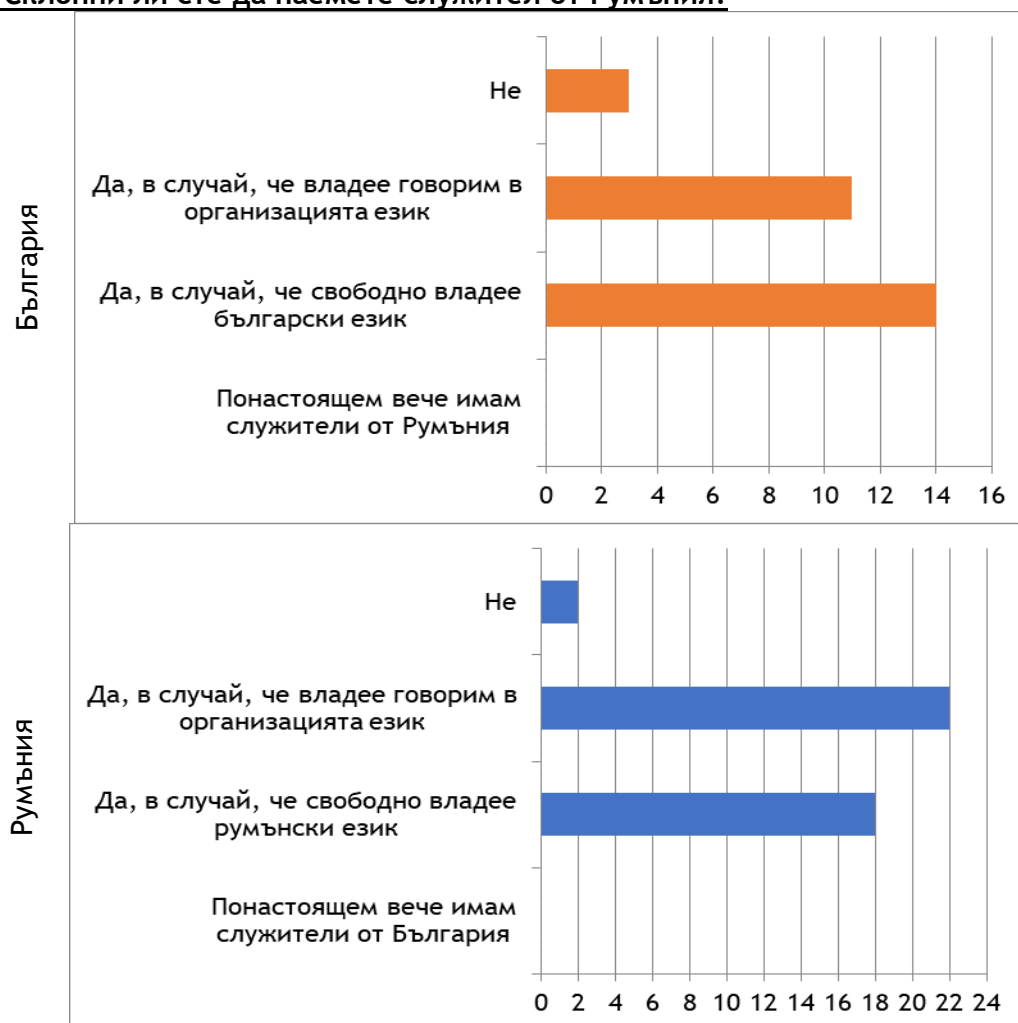
Въпрос 12: Как бихте постъпили в случай, че приемете предложението за работа в Румъния/България?

37 % от българите предпочитат да пътуват веднъж седмично до работното място в Румъния или биха сменили своето местоживеене. 19 % от тях пък биха пътували всеки ден. 6 % са посочили други възможности, от които: дистанционна работа или, че зависи от същността на работата и изискванията на работодателя. Един от анкетиранията е споделил, че в момента започва работа в Румъния и се оказва много трудно във всяко едно отношение.

28 % от анкетиранията лица в Румъния биха пътували веднъж седмично или друга опция. 24 % от тях ще сменят местоживеенето си, а 20 % биха пътували всеки ден.

3.2.2. Анкетно проучване на нагласите на работодатели относно трансграничната мобилност

Въпрос 19: Склонни ли сте да наемете служител от Румъния?

4. ИЗВОДИ

4.1. Изводи, в резултат на проведено проучване на работната сила

Населението в целия трансграничен регион намалява, което дава отражение върху работната сила, обект на настоящото изследване. Изключения се наблюдават в българските области Плевен, Велико Търново и Русе, където работната сила се увеличава. Отчита се по-висока трудова активност на мъжете от жените във всички трансгранични области и окръзи.

В резултат на извършените оценки на заетостта и безработицата се отчита намаление на зетите лица във всички румънски окръзи и българските области Враца, Монтана, Силистра и Добрич. Разглеждайки по-задълбочено структурата на зетите лица в българските области се наблюдава, че зетото население е в по-висока степен със средно образование на възраст между 35 и 44 години. Изключение се отчита в областите Видин и Добрич, където зетите лица са предимно на възраст между 45 и 54 години. В румънските окръзи, с изключение на Олт и Мехединц, прави впечатление, че броят на студентите намалява, което ще се отрази и върху образователната структура на зетото население през следващите години.

Разглеждащите трансгранични области и окръзи се характеризират с високо развитие на аграрния сектор. Това дава отражение и върху заетостта на населението, като във всички области и окръзи най-голям брой зети лица се отчита в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“. Изключение прави област Русе, където се откроява производственият сектор.

Що се отнася до безработните лица, както в цяла Европа, така и в трансграничния регион се отчита намаление в техния брой. Единствено в област Плевен и окръг Мехединц, през 2015 г. спрямо 2014 г., безработните лица са се увеличили.

4.2. Изводи, свързани с проведените анкетни проучвания

В резултат на проведеното проучване сред населението в трансграничния регион България - Румъния, се оформи профил на работната сила. Анкетиранията лица са предимно работещи, с висше образование в областта на стопанските науки и администрация. Най-често търсенето на работа се осъществява, чрез лични контакти, други предпочитани методи са онлайн трудови борси, агенции за подбор на персонал или бюрата по труда. По-голямата част от анкетиранията са доволни от настоящата си работа и позиция и не търсят нова. Търсещите работа са предимно безработни лица или не са доволни от условията, които им предлага настоящият работодател. Анкетиранията, които биха сменили своята работа или биха започнали нова, желаят да е в сферата на администрацията и икономиката.

Чрез анкетните проучвания е изведена информация, относно нагласите на населението и работодателите към трансграничната мобилност. В по-голямата си част, анкетиранията имат положителна нагласа. Не е малък процентът на анкетиранията, за които терминът трансгранична мобилност е неясен, поради което в отговорите са отбелязали, че ще променят своето местожителство, за да осъществяват трудова дейност на територията на съседната държава. Сред останалите анкетиранията преобладават отговори, че в рамките на трансграничната мобилност биха пътували веднъж седмично до своето населено място.

Отговорите от страна на работодателите показват, че основен фактор за тях при наемане на работна ръка в рамките на трансграничната мобилност би било владеенето на език, възприет в организацията като официален.

Сред анкетиранията лица е споделено мнение и опит, относно лично участие в трансграничната мобилност. Очертани са множество трудности от всякакво естество.

За да се улесни осъществяването на трудова мобилност, е необходимо да се осигури по-голяма публичност, да се предоставя информация, да се разясняват нормативните изисквания в областта.

VI. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- 1) Стратегия „Европа 2020“ на Европейската комисия;
- 2) Стратегия за интелигентна специализация на регион Югозападна Олтения, SC ACZ Consulting SRL
- 3) Стратегията за интелигентна специализация на регион Южна Мунтения, септември 2015
- 4) Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2014-2020 на България
- 5) Иновационна стратегия за интелигентно специализация на Република България 2014-2020
- 6) Национална стратегия за конкурентоспособност 2014 - 2020, Румъния, юни 2014
- 7) Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации 2014-2020 на Румъния
- 8) Национална стратегия за развитие на научните изследвания, 2020 г.
- 9) Областна стратегия за развитие 2014-2020 г., Видин, март 2013 г.
- 10) Областна стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020 г., Велдер консулт ООД, май 2 2013 г.
- 11) Областна стратегия за развитие на област Враца за периода 2014-2020 г., 2013 г.
- 12) Областна стратегия за развитие на област Добрич (2014-2020 г.)
- 13) Областна стратегия за развитие на област Монтана (2014-2020 г.), юни 2013 г.
- 14) Областна стратегия за развитие на област Плевен за периода 2014-2020 г., Велдер консулт ООД, май 2013
- 15) Областна стратегия за развитие на област Русе 2014-2020 г., Русе, 2013, Русенски университет Ангел Кънчев
- 16) Областна стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014-2020, 2013 г.
- 17) Класация „ТОП 1500+ Фирми, класирани по стойността на нетните приходи от продажби през 2015 година“, БТПП
- 18) Класификация на производствените отрасли в категории въз основа на интензитети на НИРД на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
- 19) Мобилността на работната сила като фактор за формиране на европейския трудов пазар и влиянието ѝ върху управлението и развитието на човешките ресурси, Е. Вачкова, Н. Живкова, Международно виртуално списание: Машини, технологии, материали, Брой 1, 2009
- 20) Анализ на състоянието и развитието на българските предприятия по сектори и региони (2013), БСК
- 21) Прессъобщение относно одобряване на стратегия за интелигентна специализация на Югоизточния регион за развитие;
- 22) Регионална иновационна стратегия за Северозападния и Северен централен район за планиране в България, РИС МИЗИЯ БГ
- 23) Регистър на индустриални зони и паркове, БТПП
- 24) Търговски регистър, България
- 25) Данни на Национален статистически институт, България
- 26) Данни на Национален статистически институт, Румъния
- 27) Информационна система АПИС
- 28) Информационен регистър ListaFirme, Румъния

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

СНЦ „ЕЦПБ“

Проект „BG-RO MOBILITY“, № 16.4.2.089, e-Мс код: ROBG 155 е съфинансиран от Европейския Съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие в рамките на Програмата Interreg V-A Румъния-България.

СНЦ „Европейски център в подкрепа на бизнеса“

Октомври 2017

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

www.interregrobg.eu